

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154

Ianuarie, Februarie, Martie 2019 (Anul X) Nr. 119,120,121

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor șef: Cristian Biru

Redactori: Constantin Oancă, Paul Sân-Petru, Dionisie Duma, A. G. Secară, Denisa Lepădatu, Tănase Dănilă, Victor Marola, Cristina Roșu

Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Cașu

Colaboratori: Maria Timuc (București), Tănase Carașca (Tulcea), Luca Cipolla (Italia), Dumitru Anghel (Brăila), Lidia Grosu (R. Moldova), Melania Cuc (Bistrița), George Filip (Canada), Petru Jipa (Germania)

Revista BOEM@ poate fi citită și pe site-ul www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: InfoRapArt

Email: boema@inforapart.ro,

Telefon: **0726 337376, 0336 800313**

ADRESA: Str. Regimentul 11 Siret, Nr. 17, Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați - 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro,

tel: +40 (0)726 337376

- o Materialele trimise la redacție trebuie să fie în format electronic (Word, RTF, PDF etc.) și să conțină diacritice.
- o Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică decât în mod excepțional articole apărute anterior în alte publicații (inclusiv pe internet).
- o În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.

Literatură
și
Artă

DIN CUPRINS

Poezie: Nicolae Tzone (p.3), Cătălin Dumitrescu (p.5), Teodor Sandu (p.7), Constantin Oancă (p.9), Lucia Pătrașcu (p.13), Doina Guriță (p.14), Alexandru Cazacu (p.14), Mihaela Farcaș (p.19), Monica Trofim (p.23), Vasile Sevastre Ghican (p.26), Marin Moscu (p.27), Sabina Cojocaru (R. Moldova) (p.31), Constantin Bejenaru (p.32), Alensis de Nobilis (p.38), Constanța Abălașei-Donosă (p.39), Mihai Merticaru (p.48), Mircea Marcel Petcu (p.51), Valentina Balaban (p.52), Adina Popescu (p.54), Camelia Ardelean (p.67), Lidia Grosu (R. Moldova) (p.68), Laura Tugarev (R. Moldova) (p.69), Veronica Bumbu (R. Moldova) (p.72), Elisabeta Drăghici (p.73), Petruț Pârvescu (p.76), Mónica Tóth (p.79), Ignatie Grecu (p.81), Maria Filipoiu (p.87), Gabriel Constantin (p.102), Marian Hotca (p.105), Lazăr Magu (p.109), Lucian Ioniță (p.110)

Proză: Cristian Biru: Teoria coincidenței (p.5), Angela Burtea: Îmbrățișarea (p.18), Angela Dumbravă - Bombonica, prietena mea, cățelușa (p.30), Viorel Darie: Fragmente din roman (p.40), Ileana Todoran: Comori din ruine (p.53), Tănase Carașca: Bunicul (p.58), Tania Nicolescu: Fragment din roman (p.77), Florin Logreșteanu: A doua moarte a bradului (p.100), Maria Tirescu: Ciupi (p.103)

Cronică de carte: Ionel Necula: Jurnalul ca stare de spirit - Culiță Ioan Ușurelu (p.6) / Camelia Ardelean - Ecouri din tenebre (p.49) / Ignatie Grecu (p.85) / Virgil Panait (p.86), Camelia Ardelean: Vasilisia Lazăr - călătorind prin Anotimpul întoarcerilor (p.10), Dumitru Anghel: Dimineața la Lepșa, de Dumitru Barău (p.16) / Literatura română de coloratură niponă (p.44), Ion Dur: Pokemonul ca stare po(i)etică (p.46), Ioan Romeo Roșianu: Despre forța cuvântului în imagine... (p.83) / Mag D. Katherine și ispitirea prin cuvânt (p.84), Constantin Stancu: Constantin Marafet sub arcadele frigului (p.88)

Note de lectură: Mihai Vintilă: Anton Dumitriu - proscrisul triumfător (p.8) / Geometria relațiilor (p.94), Constantin Mănuță: Mihai Merticaru și volumul maturității crea-tore (p.22), Mariana Bendou, Vasile Rușeți: "Buzen-n templul dimineții"...(p.24), Lucia Pătrașcu: Escală în Purgatoriu, de Al. Hanganu (p.55) / Vasile Mandric - 101 sonete absurde (p.56) / De la cronica muzicală la critica literară, de Dumitru Anghel (p.90), Gheorghe A. Stroia: Tulburătoarea lumină a Unirii... (p.60), Petre Suciu: Recurs la Unire de Maria Filipoiu (p.62), Adrian Racaru: Albumul așteptărilor (p.71), Ioan Gheorghici: Lansarea romanului *Revanșa* de Tănase Carașca (p.80), Oana Agache: Legenda emirului Nogai...(p.92), Nicolae Rotaru: Un joc al ieilor (p.97), Maria Filipoiu: Pulsul istoriei în conștiința scriitorului (p.106)

Eseu: Constantin Oancă: Gânduri despre Eminescu (p.14), Alexandru Cocetov: Bun venit la Hogwarts-ul Babilonian (p.28), Petre Rău: Misteriosul șapte (p.42), Alexander Aldyn: Shangri-La: Lumea de dincolo de prag (partea I) (p.63), Varga Istvan Attila: Insecuritatea între real și imaginar. Factorul natural (p.74), Ionel Necula: La Paris în căutarea semnelor românești (p.98)

Cronică de teatru: Dumitru Anghel - "Cântăreața cheală" de Eugen Ionescu (p.15)

Istorie: Nicolae Rădulescu - Români basarabeni și Conferința de Pace de la Paris (1919-1920) (p.33)

Interviu: Victor Marola - În dialog cu Diana Vrabie (p.20) / De vorbă cu Carmen Dărăbuș (p.95)

Eveniment: Laura Constanța Ghioc: Lansare de carte: Dus-întors de Tănase Carașca (p.50)

Dedicatie: Tase Dănilă: Femeia!... un fruct binecuvântat (p.82), Redacția: Cuvinte celebre despre mamă (p.89)

Anunț: Redacția: Antologie colectivă de creație literară A.S.P.R.A. (p.71)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.111)

Grafică:

Coperta I: Michael Parkes

Coperta IV: Vladimir Kush - Peisaj

Interior: desene de Elena-Liliana Fluture / sculptură în lemn de Paul SânPetru, imagini Spring Collection

Nicolae Tzone

[TĂCEREA ÎNCEPE DE JOS DE TOT...]

tăcerea începe de jos de tot
din pământ
trece pe urmă prin cochilia melcului
care iată merge pe geam
la ora unu și șaisprezece minute
din noapte

geamul este pe casa
în care a locuit
sebastian
în bucurești
și melcul cel viu
vrea să intre
prin lemnul jaluzelelor
înăuntru

știe că va putea să-mi ceară
un ceai
poate și un măr roșu
neînceput
pe care să-l miroasă
cu vârfurile cornițelor lui
iscodidoare

îl ajut fără
să mă roage să îl ajut
deschid fereastra
și-l aduc înăuntru
îi fac un ceai
îi aduc mărul roșu
înainte să mi-l ceară
îi spun că este
binevenit
îmi zice
bine te-am găsit
chiar dumnezeu
m-a adus
el cu degetele lui m-a pus
pe sticla rece a geamului
te du și vorbește
cu el

și ai grijă de el
mă duc doamne
mă duc
i-am răspuns
și iată că am venit
mi-a fost teamă
câteva clipe
că nu mă vezi

că voi muri
în frigul
de-afară
te-am zărit melcule
te-am zărit
mai bine zis
mai întâi te-am simțit
îmi bubuiau urechile
de tăcere
și tăcerea mi se rostogolea
din timpan
ca de pe un mosor
ața

și de pe geam
apoi cobora
în pământ
foarte adânc
până aproape
de miezul
lui
melcule
când vine
dinspre cartagina
tăcere mare
și grea
e ca și când ar fi
putrezită
limba lui
dumnezeu
și de asemenea
ar fi putrezite
și urechile sale
și dreapta
și stânga
iată-mă
cititor
înverșunat
de tăcere
codobelcule

ba aș putea spune
că sunt
un genial
cititor
de tăcere
tăcerea vine
prin aer
trece prin sticla
de geam
trece prin lemnul
de ușă
trece prin peretele
de ciment
e pâinea mea
de azi
frământată
de degetele
lungi și
frumoase
ale stăpânei
cartaginei
e roua mea
strânsă

pe buzele
și pe limba
cu miere
de salcâmi
pe ea
și deasupra
și dedesubt
ale reginei
cartaginei

e moartea mea
ce mă duce
în spate
între cei patru
pereți
ai camerei mele
dându-mă
fără răgaz
cu țeasta
de ei
melcule
codobelcule
am urechi de tăcere
și am gingii de tăcere
și mai cu seamă
am ochi de tăcere

am ajuns
să aud
cum tac
nisipurile
pe marte
aud cum
se izbește
meteorit
după meteorit
de lună
aud melcule
inima ta mică
atât de mică
încât dumnezeu
este singurul
care o vede
cum bate
în clipa aceasta

bate și bate
și bate
alături
de inima mea
auzi
codobelcule
doar inima ta
mai bate
azi
lângă inima mea
ce bogat eram
până mai ieri
alaltăieri
ce mândru
eram
monarh
al cartaginei

(continuare în pag. 4)

și monarh
al inimii
stăpânei
catarginei
acum nu
mai sunt
monarh
peste cartagina
și nici sărbătoarea
a inimii
stăpânei
cartaginei
sunt doar
foarte bolnav
de tăcerea
ce mi
s-a dat
în dar
pe termen
nelimitat
de către stăpâna
cartaginei
acolo în
atât de îndepărtata
cartagină
am șezut
și am râs
de bucurie
și am băut
vin
din pumnii
jumătății
mele
nici nu mai îmi amintesc
de ce s-a supărat
pe mine
jumătatea
vieții
mele
s-a supărat
și m-a alungat
și de atunci
în tăcere
s-a scufundat
codobelcule
melcule
și tace
și tace
și tace
și din nou tace
și tace din nou
și din nou tace
sunt un fost
monarh
melcule
dragule
îngropat
până este cap
în tăcerea

reginei
eginei
ginei
inei
nei
ei
i
cartaginei
artaginei
rtaginei
taginei
aginei
ginei
inei
nei
e
i
tăcere țese
peste tăcere
stăpâna
și cerul cer
nu mai e
ci e
tăcere
și vântul
vânt
nu mai e
ci e
tăcere
și corabia
cu care altă
dată zburam
pe mediterana
corabie
nu mai e
ci e
tăcere
și caii albi
și roșii
pe care-i
încălecăm
au devenit
tăceri
în
alergare
melcul meu
e blând și duios
îi fac iarăși
un ceai
înainte să-mi ceară
el o cană
de ceai
îi aduc încă
un măr roșu
să-l miroasă
cu vârful cornițelor
lui iscoditoare
îl ajut fără să mă roage
să îl ajut
să-și așeze
pe spate
cochilia

cât mai comod
tăcerea
respiră tăcere
tăcerea
naște
tăcere
tăcerea
îmi atârnă
de lobii
urechiilor
țurțuri
de tăcere
și e atât
de copleșitoare
liniștea
din clipa aceasta
încât se aude
perfect
foșnetul luminii
de pe trupul
lui iisus
când se rostogolește
în iarba
de sub măslinii
din grădina
getsemani
ori când se-ntoarce
de pe o parte
pe alta
în somn
iisus are
treizeci și trei
de ani
și încă doarme
ca oamenii
pe mai departe
dinspre cartagina
și dinspre
grădinile
în floare
ale stăpânei
catarginei
niciun semn
încă niciun semn
iau de gât
melcul codobelc
și mă asez
cu capul pe pernă
voi reuși
oare
melcule
codobelcule
să mai adorm
vreodată
de când am plecat
din cartagina
nu am mai
dormit
niciodată

Cristian BIRU

Teoria coincidenței

Faptul că întâlnesc chiar acum raza aceasta de soare limpezindu-mi privirea asemenea unui izvor de pădure. Faptul că ochiul meu împinge aerul spre chipul tău transformându-l într-un val de privire, într-o maree a văzului. Faptul că trupul meu se transformă în memoria atingerilor, memoria îmbrățișărilor, memoria plecărilor și a întâlnirilor. Faptul că mă desprind de mine însumi în fața răsufării tale, cum se desprinde nisipul pe fundul oceanului aspirat de un căutător de comori după epavele galioanelor care au cărat aur și nestemate din continente abia descoperite, pierdute acum pentru totdeauna. Faptul că tu ești aici... toate aceste fapte unele după altele se comportă ca niște planete aliniată. Dintr - un anume unghi par niște jucării stricate, uitate de un copil care nu le pricepe, niște mingi de cârpă, niște resturi oarecare, niște firmituri, decupaje din ziare vechi, niște cuburi diverse. Dar de la nivelul destinului meu, ele înaintea profund și colosal prin cosmos rotind substanțele. Dacă s-ar putea auzi gravitația, am înțelege dintr- o dată aceste furtuni magnetice, aceste uragane electrice, acest potop care ne-a adus apocaliptic față în față chiar în această clipă neverosimilă în care timpul se desparte de timp. Lumea se rotește în jurul surâsului tău, magnetic într-o splendoare de forme și culori, de meteoriți și stele căzătoare care urmează centrul galaxiei rotitor. Pun chează viața mea privirea ta este inima lumii.

Toate promisiunile tale vreau să le însemn în scris, vreau să le prefac în jurăminte. Tot ceea ce scriu sunt testamente. Coincidența uluitoare de a fi în această lume îmi dă sentimentul de creatură ca și cum zeul a fost pe aici, ascunzându-și cu grijă urmele. Pentru tine mă mutilez, îmi vărs sângele deodată ca și cum aş arunca dintr -o cană apă spre pământ. Pipăi urmele și-mi chem câinele la vânătoarea de zei, în albia aridă a potopului, printre resturile partavioanelor înfipite adânc în nisip, în supermarketurile invadate de pășuni și ierburi înalte ascunzând prădătorii, printre zgârâie-norii prăbușiți peste poduri, străbătuți de turmele speriate de cerbi. În seara asta am săucid pentru tine. Îți voi arunca la picioare capul unui zeu. Privește ochiul însângerat al zeului este ochiul unui om care citește. Eu niciodată nu mi-am putut imagina zeul, decât ca pe un om citind. Eu sunt poetul. Supraviețuitorii ultimului cataclism vor aștepta în amfiteatre notele mele de lectură. Cititul va fi ultimul mister al lumii, ultima religie. Vor străbate caravane deșerturile oceanelor de altădată, printre epave căzute din cosmos, roboți și creaturi metalice străpunse de abandon și rugină, laboratoare și fabrici automate, dezafectate... înfruntând

bandele de tâlhari, triburile jefuitorilor de morminte, pentru a ajunge în sfârșit în acest amfiteatru, fie și pentru ultimul vers dintr-un poem uitat, al cărui înțeles ar fi putut împiedica toate dezastrele de până acum, toate maladiile insensibilității.

Am să vă spun ce e poezia când toate cuvintele se vor îndepărta îndeajuns, vor călători în jurul planetei și mă vor lovi în ceafă.

Sărutul tău, iubito, aruncă în aer toate relațiile cunoscute dintre lucruri și fenomene. Ne vor cerceta cărturarii de pe alte planete viețile și ne vor recunoaște părinții noilor științe ale cosmosului, părinții fericirii, părinții unor aspecte ale sentimentelor pierdute pentru totdeauna în cosmos, aspecte care au depășit chiar sentimentele după care au trăit zadarnic atâtea civilizații fără să cunoască adevărul. Grădina asta în care pășești, arborele atins de tine, banca pe care te aștept ca în prima zi, vor deveni mitice, situri arheologice ale unui timp nestemat când oamenii știau ce e versul, ce e poezia.

Nota autorului: *Textul face parte dintr-un curs de poezie. El nu este poezie, dar e posibil să fie perceput ca poem.*

Cătălin DUMITRESCU

Desen

Ai desenat ferestre deschise
Pe asfalt, cu nisipul presărat
Din mâinile tale albe,
Cu ochii minții le privești
Și taci, copil al clepsidrei
Liniștea ta e încântătoare!
În ritmul pașilor tăi
E o harpă de argint!

Ceasul de ieri

Ceasul de perete
Arată ora la care veneai
În fiecare dimineață!

Veselă ca o primăvară de april
Înflorindu-mi inima
La fel cum înfloreai caisul ieri!

Demiurgul

Sunt demiurgul propriului vis
Conduc bălălia cu noaptea,
În ochi port lumina
Cărarea o cunosc și mi-e soră,
Nisipul mi-e forță
Și strigătul nor!

Ionel NECULA

Jurnalul ca stare de spirit Culiță Ioan Ușurelu

Nu ascund c-am fost și am rămas un mare cititor de jurnale și memorii. Din cele multe apărute în ultimele decenii, cred că puține n-au ajuns pe masa mea de lectură. Un jurnal este un fel de spovedanie, o mărturisire psihanalitică sau o formă de a te justifica public, în fața contemporanilor și a posterității de viața pe care ai parcurs-o, de nedreptățile pe care le-ai îndurat - de la lume, de la istorie, de la destin, de oamenii cu care te-ai încrucișat și de evenimentele la care ai participat activ, sau la care ai fost numai martor ocazional. Uităm, sau ne prefacem că uităm de avertismentul lui Sartre, care înțelesese în cele din urmă că important este nu ceea ce a făcut istoria din noi, ci ceea ce am făcut noi după ceea ce a făcut istoria din noi.

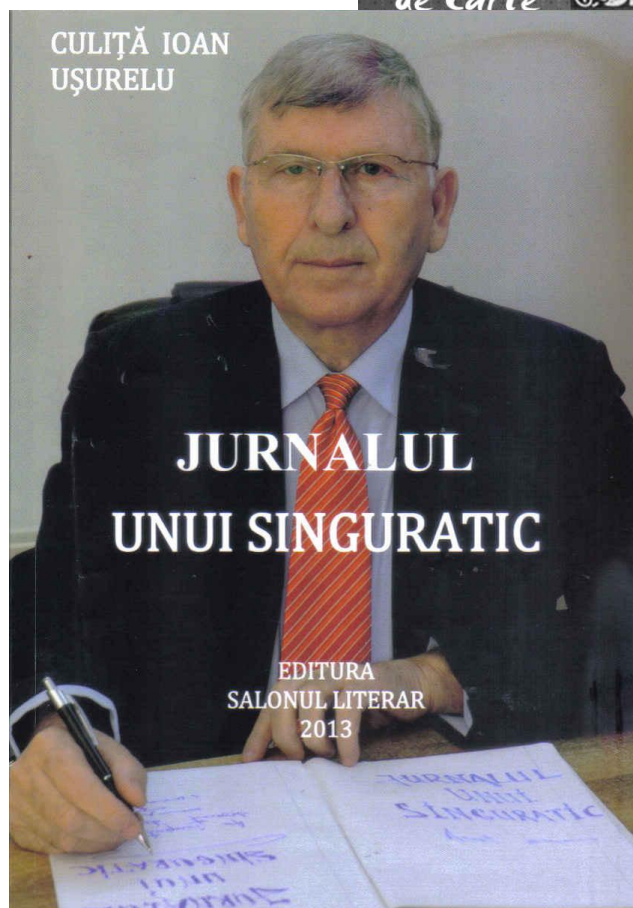
Circulă o idee, de fapt un aforism, că jurnalul este un mod de a te dezvinovăți și de a reacționa la tratamentul nedrept ce ți s-a aplicat în anumite momente de viață mai încrâncenate. *Vrei să-ți faci singur dreptate? - scrie un jurnal*, spunea un maestru tecucean al aforismului. Nu este o regulă și nu se justifică la toți autorii. De-ar fi singura motivație, Tolstoi, bunăoară, n-ar fi avut pentru ce să-și redacteze masivul său jurnal.

Revin însă la carte. Nu este chiar un jurnal, redactat după toate cerințele genului, așa cum s-au consacrat în literatură, în care să lipsească ficțiunea, fabulosul, fantezia, adică tot ceea ce omologhează literatura. Culiță Ioan Ușurelu este un scriitor consacrat, cu un palmares literar bine apreciat și sedimentat de critica ultimilor decenii și nu putea, chiar dacă și-ar fi propus, să-și reprime abilitățile literare, de dragul faptului concret și al exactității.

Nu mai spun că și multe din faptele reale, empirice, concrete sunt dispuse într-o partitură așa de edulcorată și de crocantă că până la urmă se resorb în pagini de cea mai bună calitate literară.

Jurnalul unui singuratic (Editura Salonul literar, Odobești, 2018) circumscrie o perioadă grea din viața inginerului Georgescu (substitutul autorului) Inginer, specialist cu o bună reputație în urbe, directorul celei mai importante întreprinderi din oraș este ademenit de organizația P.N.L. din localitate, pentru a figura pe listele partidului la alegerile privind Camera superioară a parlamentului. Totul curge bine, liberalii sunt convinși că vor fi reprezentați în Senatul României de cel mai oportun candidat – popular, cu demnitate, cu autoritate și cu șanse evidente de a câștiga sufragiile electoratului. Dar, cum se-ntâmplă de obicei, în asemenea situații intervin cârcotașii, sindromul *capra vecinului*, candidatului i se scotocește prin biografie, i se înscenează tot felul de mizerii, (acuze de homosexualitate), i se pun în sarcină enormități care nu au nici o acoperire reală și partidul îi retrage creditul inițial, tăind-l de pe listă.

Cum acuzele proveneau, cel mai probabil, din partea unor foști colegi de liceu, autorul este nevoit să recurgă la memorie și să se consterneze de faptul că aventura sa amoroasă cu gazda care l-a primit doar pentru că avea nevoie de un tânăr care să-l suplinească pe soțul nepuțincios și că relația aceasta putea duce la asemenea insinuări. Nu insistăm asupra acestui capitol (circa 40 de pagini), deși este bine glazurat și extrem de ademenitor, dar

cum se știe, zvonurile defăimătoare, într-un oraș de provincie circulă cu repeziune și în scurt timp întregul târg a aflat, cu stupoare de apucăturile sale nefirești.

Primele imputări le primește de la chiar familia sa - soția îl avertizează că divorțează, că nu poate conviețui cu un homosexual, fiica, elevă de liceu îl anunță că-și urmează mama, prietenii îl disprețuiesc pentru aceste presupuse apucături și autorul se trezește singur, părăsit de prieteni și de familie, rămâne să-și poarte de unul singur crucea destinului său măsluit. Loviturile sunt dure, succesive, greu de suportat și autorul este traversat de gânduri negre sinucigașe. *Da-că tu mai crezi, îi impută soția, că eu mai pot sta în casă cu un poponar ca tine, te înșeli amarnic! Să mai stau lângă unul care a fost încă de mic curva bărbaților din târgușorul său? Nu e posibil așa ceva! Și bănuiesc, sunt chiar sigură, că ți-ai continuat obiceiurile și matur fiind. Poate tocmai datorită acestor obiceiuri ai avut și ascensiunea rapidă în funcții importante încă de tânăr! Divorțez și plec la mama la București!* (p.62).

S-a convins repede că partidul care-l curtase cu toată recuzita promisiunilor la vedere are o vocație maniacală de a-i compromite mai apoi definitiv și irevocabil. Cazul Culiță Ioan Ușurelu anticipa, într-un fel, ceea ce se va întâmpla ulterior cu Marian Munteanu.

Probleme la fel de oripilante apar și la serviciu. Economia țării este în derută, întreprinderile de stat dispar una după alta, iar terenurile lor sunt acaparate de samsari, specializați în construcții imobiliare. Autorul este supus și el la astfel de presiuni, dar rezistă și se încapățânează să mențină unitatea în

(continuare în pag. 7)

funcțiune, ceea ce atrage dezavuarea lui din partea noilor oficialități – puse pe jaf și pe burdușirea contului din bancă. Este înlocuit, iar cel care îl înlocuiește nu mai are forța de a refuza propunerea de falimentare. Noua clasă politică arată un dispreț clinic față de nevoia menținerii locurilor de muncă și, în ultimă instanță, chiar față de țară.

Hutuchit din toate direcțiile, autorul, cunoscut și ca un scriitor important al orașului, cu reputație și cu frumoase recunoașteri în cadrul breslei scriitoricești, se retrage la masa de scris, caută să optimizeze actul creației și, de regulă, dă curs invitațiilor primite din partea confrăților. La una dintre ele - o dublă lansare de carte, pe care o modera - îi oferă prilejul de a-și cunoaște mai bine confrății și de a le denunța imposura, mediocritate și vanitatea care viscoalea și prin lumea scriitorilor, dar și de a pune în discuție problemele serioase reclamate de estetica izvo-dirilor literare. Invitații se aprind, dezbateră se prelungește într-o mare de idei, de opinii și puncte de vedere, care de care mai subtile, mai labirintice și mai decomplexate. *Trăim în țara Miticilor*, spune unul dintre participanți, *în țara lui merge și așa, în țara lui ce poți face lăsa pentru mâine. Nonvaloarea a ajuns în vârful piramidei politice și nu știm spre ce ne duce. Spre dezastru că altceva nu e posibil! Dezastrul nostru și îmbogățirea lor. Nesimțirea s-a lățit îngrijorător de mult, iar invidia, egoismul, dorința de parvenire cu orice preț atacă rădăcina binelui național (p.204).*

Nu se evită nici discuția despre patriotism. *Și aici găsim nuanțe*, spune unul dintre participanți. *Unii adoptă o crispăre tip Nietzsche, iar alții o seninătate ca a lui Goethe Ținând cont de condițiile vieții și creației noastre, scriitorul tinde mai mult spre crispăre... din câte văd... Mai ales acum, când am scăpat de realismul socialist, care ne obliga să avem o atitudine demnă în fața vicisitudinilor vieții.* A devenit ideea de patriotism caducă, anacronică și vetustă? *Acum, dacă amintești într-o discuție despre no-țiunea de patriotism, ești etichetat pe loc de mare comunist. Este, la noi, o tentație îngrozitoare de a dezgoli urâțenia națională cum rar vezi la vreun alt popor(p.208-209).*

Cum se vede, romanul lui Culiță Ioan Ușurelu conține de toate. În primul rând, este o frescă a realităților noastre post-decembriste, dar aflăm și de înfrigurările unui intelectual pus în situații de viață complicate, penibile și denigratoare. De multe ori, gândul autorului urcă într-un azimut înalt de unde se poate descifra mai bine identitatea românească cu beteșugurile ei, și cu ceea ce configurează specificul nostru național. Dar dincolo de toate întâmplările care dau substanța narațiunii rămâne imaginea eroului principal – intelectual lucid și bine așezat în probleme de creație și cunoaștere, prieten cu preotul Sanda, cu credință și cu frică de Dumnezeu, pe care cititorul nu se poate să nu-l îndrăgească. Pelerinajul la Muntele Athos are o valoare inițiativă, dar și menirea de a-și optimiza adăstarea în cadrul învățăturilor evanghelice. Are dreptate prefațatorul cărții, Theodor Codreanu când afirmă că este un roman *cu cheie*, dar, pentru cei ce cunosc spiritualitatea vrânceană personajele sunt ușor de identificat. Nu insistăm în această direcție, dar conchidem că această nouă carte a prietenului nostru din Odobești îmbogățește imaginarul narativ actual cu un roman referențial și de bună calitate, cu o mare risipă de reflecții actuale și cu multe scormoniri prin tectonica umanului de unde extrage esența de umanitate și frăgezimile bieteii trestii gânditoare.

Teodor SANDU

sunt aici și destul de departe

prin muzeele de pe terasele vieții
zilele-și numără minutele lor
la rând și pe scări aleargă poeții
și-i admir ca un muritor devenit cerșetor

văd pianistii celebri cum se aruncă în valuri
după beții cu vinuri stătute
cum plâng strugurii culeși de pe maluri
cerșind clapele albe și mute

diminețile ce nu mai știu să-și asume
atâta cântec născut într-o noapte
primăvara cu al ei alb din vechime
transformat în zboruri nocturne spre moarte

e atâta liniște-n jur și-n surdină
cad voci scăpate de clopote vechi
fuga de mine mă ține de mână
și-mi cresc corzi de vioară-n urechi

privirile-mi cad de atâta albastru
peste pietrele albe fără cusur
mi-e dor de eul devenit sihastru
de pe singurul drum cu capăt obscur

pașii dispar fără umbra pereche
prin nisipul de la capătul mării
încă mai caut plane cu muzică veche
aruncate-n prăpăstii de căldurile verii

sunt aici și destul de departe
cânt cu aroganță ca orice afon
fac colecții de arcușuri distrat
aruncate de violoniști pe balcon

arde aerul și miroase a toamnă
stelele se strâng într-un ultim buchet
e singurul de astăzi și-i pentru tine Doamnă
hai să valsăm într-un ultim duet

să dansăm pe terasa din muzeele vieții
ca cea mai absolută dintre perechi
să citim printre rânduri ce mai scriu poeții
despre dragoste, muzică și vin vechi

mai lasă-mă să te țin de mână o seară
să fugim peste nori ca nebunii
să te mint iar că pot cânta la vioară
și că pot picta toți pereții albaștri ai lumii.

Mihai VINTILĂ

Anton Dumitriu - proscrisul triumfător

Recuperarea de care au avut parte o serie de intelectuali interbelici nu putea să îl ocolească pe Anton Dumitriu mai ales și pentru simplul fapt că acesta a apucat să fie în viață până în 1992. Maria Cogălniceanu își face datoria de prietenă și de cercetător când aduce în atenția publicului documente inedite despre Anton Dumitriu prin volumul *Anton Dumitriu – un proscris triumfător*, apărut în colecția *Paraliteraria* a editurii clujene *Limes*.

Structurat riguros în șapte părți construcția literară a profesoarei brăilene deși ca realizare este dispersată ca idee este unitară. Avem în primul capitol intitulat interesant fragmente biografice câteva crâmpoie din viața filosofului. Accentul se pune mai mult pe operă și pe dimensiunea universală a acesteia și mai puțin pe vicisitudinile umane ale existenței deși sunt amintite momentele întunecate precum cel al lagărului și a închisorii executate pe criterii politice.

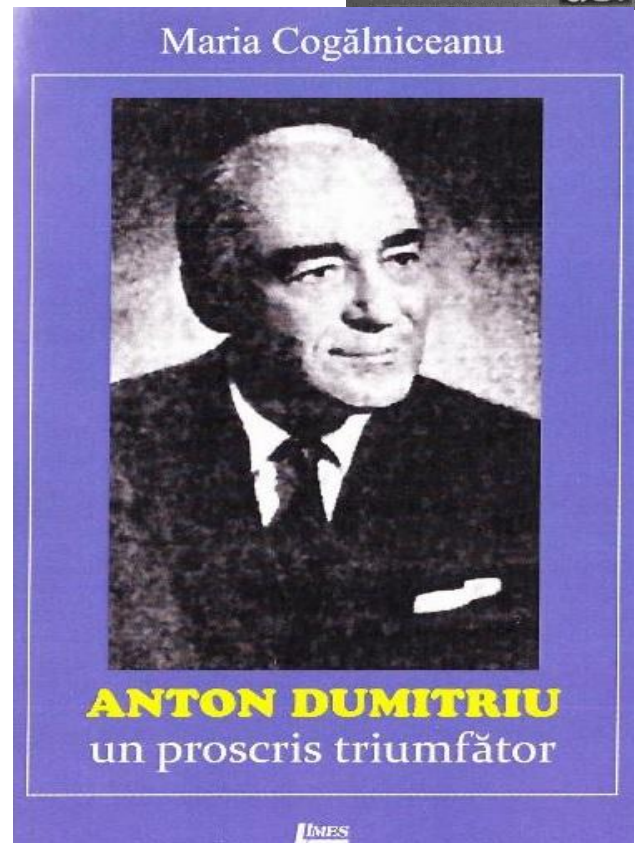
Dialogul confesiune din capitolul doi aduce în atenție o serie de meditații filosofice și este după opinia mea cel mai complex capitol din structura volumului.

Lumea e în descompunere, totul e o aiureală. Nu mai este acea ordine de odinioară; acum mânănci când poți, te scoli noaptea, numai e viață regulată. Românii aveau un stăpân juridic în familie, erau stabilite obligațiile fiecăruia, inclusiv ale stăpânilor și ale slugilor. Pentru ca în ciuda celor afirmate mai sus să concluzioneze filosofic *Pentru nimic în lume nu aș părăsi definitiv România.*

O parte din corespondența lui Anton Dumitriu este prezentă în capitolul trei. Avem desigur un accent pus pe cea dintre autoare și filosof din motive practice dar mai găsim și alte scrisori care pot dezlega unele puncte ale existenței sale tumultuoase.

Demn de remarcat mi se pare capitolul cinci dedicat inamicilor și prietenilor. Desigur că autoarea nu a făcut liste cu aceștia ci a lăsat ca ei să iasă singuri la suprafața istoriei prin fragmentele de corespondență care fac referire la astfel de momente.

După schimbările din 1989 filosofia și-a găsit drumul firesc în literatura română. Numele puse la index sau marginalizate au putut să recucerească publicul cititor. Astfel s-a petrecut o redescoperire a literaturii române interbelice dar și contemporane. Anton Dumitriu a intrat și el, ca nume, în acest proces de redescoperire și de revalorizare cu toate că nu fusese total ignorat în perioada comunistă. Cărțile sale au apărut, cu probleme, cu întâzieri, dar totuși au apărut. Pentru a putea duce mai departe spiritul lui Anton Dumitriu s-a constituit fundația care îi poartă numele și care a avut câteva succese din care cel mai mare a fost acela al recuperării bibliotecii filosofului. Sunt amintite câteva aspecte din preocupările acestei fun-

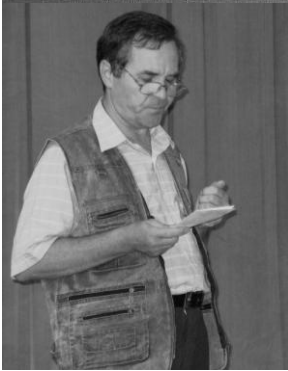
dații și persoanele din anturajul Partidului Național Liberal de la Brăila care s-au implicat în aceste proiecte.

Ultimul capitol este unul de facsimiluri. Intitulat *addenda* conține copii după corespondența filosofului. Din păcate unele reproduceri fie datorită originalelor fie datorită vitezei de copiere nu sunt de cea mai bună calitate. Totuși trebuie remarcată ideea și încercarea de transpunere în practică.

Titlul *Anton Dumitriu – un proscris triumfător* cred că poate fi interpretat ca fiind triumful celui care s-a exilat în filosofie, a proscrisului social și material dar triumfător în idee și substanță intelectuală.

[Maria Cogălniceanu, *Anton Dumitriu – un proscris triumfător*, Cluj Napoca, editura Limes, 2017, 158 pagini]

Constantin OANĂ

Noaptea este făcută din pământ
și mai ales din dealurile acestea
peste care trece agale
un car cu lemne de aur din altă lume
un car
la care trag
șapte îngerii.

Harpa ți-a lovit degetele
și ele au cântat
cum lebăda
dintr-un cântec venit de pe ape
s-a născut.

Ca țărnul să nu fie de tot singur
Dumnezeu i-a făcut o corabie
care nu mai sosește.
Să nu rămână de tot singur
poetul
i-a făcut iubitei
o plecare neterminată.

Somnul nostru –
un pod
peste care trec înzăpezite
carele nopții.

Abia după aceea
mi-am dat seama
că eu m-am născut așteptând
și că tu ești cea mai mare însușire
a așteptării mele.
Plecai
și-n urma ta se ridica încet
colbul fin al înserării.

Mormântul
în care eu voi intra
e atunci când voi uita să te mai aștept.
Așteptarea este un țăr
cu o corabie
care nu mai sosește.

Plecare nesfârșită.
O melodie a coardelor
priveagă
printre clipele pianului.

Spre deosebire de alte femei
tu ai trăsături adânci
ca niște porturi
unde să poată ancora
tristețile mele.

Să suport mai ușor
singurătatea
am făcut-o
să semene cu tine.

Un fluviu stă în calea traversării lui
eu stau în calea trecerii mele
peste propria-mi umbră
pianul ți-a tăiat mâna
iar eu am rămas fără ea
stau pe marginea vizibilului
ca pe marginea unei prăpăstii.

Lumina are numai față
dacă noi îi întoarcem spatele
ea își întoarce față
de la noi
steaua polară
este ochiul
cu care Dumnezeu doarme
iar luna este ochiul
cu care Dumnezeu visează.

Tăcere în jur
poate a venit toamna
sau poate s-o fi întâmplat ceva
cu mine la tine
și eu nu știu
văd cum mâna ta dreaptă
mereu se ascunde de cea stângă
dar aceasta o caută ritmic până aflu
că ea apune o dată cu luna
peste acoperișurile mele
a venit toamna
la fața locului tăcerii noastre.

*(din volumul "Cântec venit de pe ape"
în curs de apariție la editura InfoRapArt)*

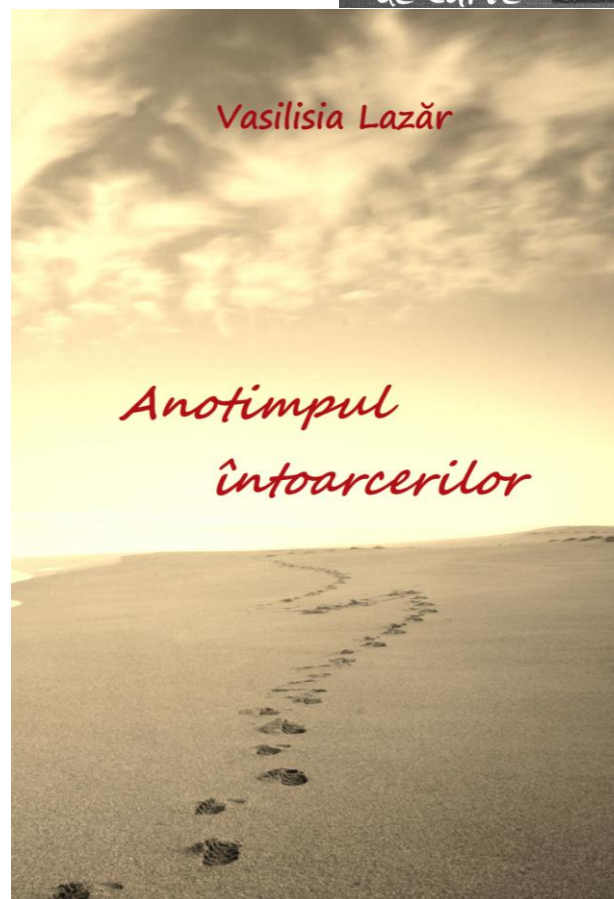
Camelia ARDELEAN

Vasilisia Lazăr – călătorind prin Anotimpul întoarcerilor

Unele versuri ți se lipesc de suflet, pur și simplu. Nu știi de ce, nu știi cum, simți doar că acestea au fost scrise parcă anume pentru tine, exact atunci când trebuia sau când aveai (cea mai mare) nevoie. Cel puțin așa mi s-a întâmplat, lecturând volumul **Anotimpul întoarcerilor** (Editura Armonii Culturale, Adjud, 2016), al Vasilisiei Lazăr, o poetă “născută în spațiul mioritic din Nordul Moldovei” și stabilită pe meleagurile Țării Vrancei, unde “s-a plămădit **Miorița**”, după cum aveam să aflăm din prefața generoasă, semnată de profesorul Valeriu Anghel.

De fapt, poemele Vasilisiei și darul ei de a atinge, ca o briză răcoasă de vară, inimile cititorilor, nu îmi erau total necunoscute. Drumurile noastre s-au întâlnit, în ciuda distanței (fizice) dintre noi, pe tărâmul virtual, acolo unde orice miracol este posibil, în toamna anului 2014, când am avut șansa și bucuria să descopăr cenaclul literar virtual **Însemne Culturale**, al cărui membru fondator era (și este), împreună cu soțul său, scriitorul Ion Lazăr da Coza. Pot spune, deci, că până să primesc acest volum în dar chiar de la autoare, am călătorit împreună, o bună perioadă de timp, în trăsura magică a poeziei, condusă de bidivii năvăși ai cuvântului, pe care Lisia (așa cum obișnuiește să fie alintată) se pricepe foarte bine a-i struni. Din acest motiv, nici nu ai crede că este unul de debut, fiecare cuvânt fiind ales cu maturitate și așezat cu precizie exact acolo unde îi este locul, fără acea timiditate sau nesiguranță resimțită la un începător. Această “îndemănare”, numită simplu talent, a făcut ca volumul să obțină premiul I la **Festivalul Internațional Corona**, Ediția a II-a, Italia, secțiunea **Carte edită poezie**, în anul 2017.

Pentru a ne demonstra, cred, sinceritatea și noblețea intențiilor sale, poeta a selectat ca poem de întâmpinare a volumului un autoportret inedit, intitulat sugestiv **Eu**, unde fiecare “imagine” are o nuanță blândă, luminoasă, așa cum este, cu siguranță, și lumea sa interioară: “sunt cea mai fericită poveste/ din toate câte s-au scris”. În ciuda unei declarații atât de surprinzătoare, autoarea nu se sfiște să recunoască faptul că întinerul dezamăgirilor nu a ocolit-o (“trupu-mi miroase.../ ...a pământ/ uneori scrijelit prea adânc...// în sângele meu curge grija pruncilor nenăscuți”), iar lista mărturisirilor continuă în ritm alert: “...simt că port în mine veșnicia...// păstrez în suflet talismanul versului meu”, evadând că scrisul, pentru ea, este o vocație, nicidecum o dovadă de moment, făcând-o (și) ultimele versuri: “...se întâmplă adeseori/ să-mi fie de ajuns că te întâlnesc/ și că mă citești”. La urma urmei, ce poate fi mai de dorit pentru un scriitor, decât să fie apreciat de lectorii săi, iar rodul imaginației sale să ajungă la inimile lor?

Tot în “tiparul” autoportretului poate fi încadrată și următoarea poezie (**Doar o carte**), în care Vasilisia Lazăr împletește noi figuri de stil, pentru a se înfățișa cititorului așa cum dorește să fie descoperită, adică așa cum ea însăși se “vede”: “sunt o carte/ agățată pe catargul sufletului/ și cresc în fiecare zi/ cu o filă”. Calea spre inima sa ori modalitatea de a fi înțeleasă cel mai bine ne-o conferă tot ea: “trebuie doar/ să-mi răsfoiești cu blândețe neliniștile”. În povestea vieții poetei, totul pare să se deruleze în direcția potrivită (“slovele mele sunt limpezi”), chiar dacă nu a primit încă soluții la toate problemele existente (“doar semnele de întrebare/ își caută întotdeauna/ răspunsul”).

Asemenea poeziilor “născuți” și nu “făcuți” (după cum afirmă, la finalul cărții, chiar soțul autoarei), ce au scrisul încrustat în sânge, poeta este pătrunsă de nostalgia trecerii necruțătoare a timpului, care spulberă fără discernământ năzuințele oamenilor, călcând cu talpa prin/pe destin: “azi am mai îngropat o speranță,/ încă aud ecoul clopotelor.../ e doar o vârstă/ când s-a mai sfârșit un vis” (**Quo vadis**).

Schimbând puțin registrul, temuta singurătate în doi nu-i este străină Lisiei, așa cum nu îi este străină nici tăcerea din cuvinte, atunci când acestea (te) ard (pe dinăuntru) ca o flacăra: “tăcerea șuieră prelung/ ca într-un tren în care te legeni visând...// nu trag perdele visului/ cobor pe țărâmul tău/ dar nu te strig/ știu că singurătatea nu e doar a mea” (**Așteptare**).

Fobia de singurătate a poetei se topește doar la apropierea persoanei iubite, singura în

(continuare în pag. 11)

măsură să o vindece de toate angoasele și să-i redea nădejdea. Soluția salvării de frigul care o devorează este simplă: “e frig în mine, dar la noapte/ mă voi muta cu drag în tine”. Desigur că, înainte de importantul “eveniment”, sunt necesare unele “modificări”: “...cu degete de dor,/ prin inimă am să-ți deretic/ și la sfârșit am să-ți rodesc/ pământul sterp din carnea mea”, culminând cu o rugămintă ardentă: “să nu uiți poarta încuiată,/ iubitele, să pot intra” (**Mi-e frig, iubite...**).

Tot la capitolul “rugăminți” adresate sufletului-pereche se încadrează și poemul **Îmbracă-mă cu tine**, pătruns de un lirism cald, învălișitor: “îmbracă-mă cu tine/ dragul meu/...// fă-mi gura cireașă de mai/ și verde cuvântul să nu-l mai presez în ierbare/...// ...spală-mi toate nopțile plânse vreodată/ desenează-mă linie în palmele tale...”.

Din cuprinsul volumului se desprind și alte versuri memorabile, având ca protagonistă iubirea (una mai mult sau mai puțin fericită), în câteva dintre acestea natura înconjurătoare jucând un rol important: “amurgul topește în vase arămite/ pașii sleiți de povârnișul zilei/...// eu mă așez lângă pomul din fața casei/ și scrijelesc cu litere amare/ soarta mea și a ta” (**Asfințit**); “tăcerea propriilor pași mă lovește cu pietre/ în asfalt s-a gravat răsuflarea ta/...// soarele mă privește cu un ochi tulbure/...// încă o zi ne-a surprins pe străzi paralele, iubite...” (**Negăsire**) etc.

Sentimentele de afecțiune ale poetei pentru cel ales pulsează în versuri pline de sensibilitate, încercând să înlăture distanța (nu neapărat fizică) dintre ei, obstacol uneori dificil de trecut (“azi pleci.../ și uite cum pleci stând pe loc/...// ...te destrami în secunde”). “Leacul” împotriva înstrăinării din cuplu se află tot în scris: “liniștea poartă pe brațe clopote negre/ eu răsucesc vorbele tale pe deget/ apoi te scriu...” (**Pustiu de tine**), acesta fiind cea mai sigură evadare din cercul strâmt al cenușiului cotidian, atunci când “miroase-amar a necuvinte” și “tu la un capăt, eu la celălalt/ înnodăm tăceri” (**Arzând pe rugul toamnei**).

“...Fără tine, slova mea pare un greiere rătăcit” (**Vara sufletului meu**); “slova ochilor tăi/ îmi scrie poemul unei iubiri ce nu doare/...// iar timpul face piruete/ pe tinerețea noastră (**Orele noastre curg**), îi mărturisește ea partenerului, adunându-și “bucățile de suflet” cu “grijă mare,/ Pe foaia de hârtie”, ca pe un trofeu prețios, ce trebuie neapărat salvat, “Acum, când încă floarea de gând nu-i veștejită,/ Cât viața și iubirea în mine mai palpită” (**Flori de gând**).

Pendularea între plusurile și minusurile iubirii, generată (probabil) de un cutremur (interior) soldat cu sechele permanente, continuă să tulbure cugetul poetei: “Visez că mă atingi și mâinile-ți sunt calde,/ Dar iute pleacă visul și iarăși este frig./...// ...Pășesc furiș în suflet la tine și, îndată,/ Mă liniștesc la gândul că am ajuns acasă” (**Târziu**).

În **Iubire lacustră**, muzicalitatea versurilor se îmbină plăcut cu simțămintele calde ale unei inimi averse să-și găsească împlinirea prin iubire, oscilând, după cum spunem, între certitudini și incertitudini, într-un “tango” neconținut cu destinul: “E-o vreme ce miroase a mine și a tine,/ Cu-aromă de gutuie și plâns de copac/...// Și toamne cad milenii, în transă, peste noi/...// Ne spală de iubire cu reci și triste ploii”.

Tot într-un cadru tomnatic se derulează scena

încărcată de tandrețe a odiseei în doi: “Caut umărul tău,/ sprijin al atâtor urcușuri,/...// te simt cum ștergi cuvintele/ tăcerii din noi// Cu degete de verde,/ răscolești ruginiul toamnei mele” (**Peisaj autumnal**). Toamna, anotimp al tranziției/schimbării, reprezintă (și) pentru autoare un moment de bilanț, în care ea își inventariază succesele și eșecurile, reușind să-și (re)descopere forța interioară, pentru a merge mai departe.

Într-o declarație lipsită de ipocrizie făcută soțului, Vasilisia îi/ne destăinuie într-un mod inedit metamorfoza pe care viața ei a cunoscut-o de când acesta i-a “poposit” în suflet: “primeam tristețile/ și moartea în doze mici/ înfrângerile îmi deveneau/...// scadente/...// rătăceam prin febra risipirii”, culegând “resturile unei vieți serbede/ într-o dimineață ai făcut tu cafeaua/...// atunci clipa s-a spart/ secundele au scânteiat în ceas/...// iar zilele/ au început să curgă/ altfel” (**Clipa**). Tot o mărturisire este și poezia **Dragoste târzie**, unde simțămintele ardente sunt dezvăluite cu (aceeași) sinceritate: “...tu, cel ce-mi modelai ploile cu zâmbetul/ și-mi colorai... în roșu așteptarea// de-atâta dor mi se topise sufletul/ de-aceea l-am turnat într-un tipar/...// apoi l-am așezat în palmă, ție/ iubirea mea târzie”.

Poezia **Definiții** se remarcă prin ineditul tropilor ce-i descriu pe ambii “vâslași” la corabia căsniciei, rezultând o cascadă de imagini pline de farmec și gingășie: “eu sunt un țârm, tu ești o mare/ eu un răspuns, tu o-ntrebare/ tu ești sămânță, iar eu ogor...//...// tu ești un vis, eu o chemare,/ tu un izvor, eu însetare/...// tu ești un rug, eu o jertfire/ tu ești altar, eu răstignire”, finalul fiind însă unul în culori mohorâte, așa cum este, uneori, (și) viața: “eu un mormânt și tu o cruce”.

Schimbând din nou macazul, într-o poezie dedicată unei prietene, autoarea declară nonșalant: “îmi plac femeile/ cu cicatrici pe suflet”, motivul fiind unul nebănuț de simplu: pentru că ele au “o frumusețe ce stă la intersecția/ dintre ceea ce par a fi/ și ceea ce sunt cu adevărat”, dar și “pentru că știu să prețuiască/ clipa când lacrima tăcerii/ așteaptă mângâierea unui cuvânt/ sau atingerea altei inimi” (**Cicatrici**).

În versurile poeziei **Icoană**, închinată mamei, Vasilisia Lazăr nu se dezvăluie într-o ipostază elegiacă, dintre slove răzbătând iubirea filială pentru ființa care i-a dat viață și care își îndreaptă încet, dar sigur, pașii spre poarta unui tărâm de unde nu mai există întoarcere. Fiica asistă neputincioasă la finalul trist al acestei “călătorii”, văzând: “cât de adânc i-a săpat (mamei) bătrânețea în ziduri”. Ea conștientizează însă că mersul vieții este dinainte stabilit de Creator, nouă rămânându-ne doar să-i acceptăm curgerea pașilor: “am înțeles că seva ei în mine înflorește,/ că verdele ei m-a înmugurit atunci/ când m-a dăruit vieții,/ că prin moartea ei lentă respir, vorbesc, exist...”. Cu un singur lucru autoarea nu se poate împăca: “neputința/ de a păstra pe veci seninul în ochii dragi ai ei”.

În continuare, se creionează un alt chip drag, cu care poeta dorește să ne familiarizeze – cel al

(continuare în pag. 12)

tatălui, plecat de mult pe cărarea dintre stele, ce își sapă tăcut vad în lunca amintirilor ("mi-amintesc primăvara aceea pierdută/ în care tata s-a hotărât deodată să moară"), mărturisindu-ne: "o stranie durere mă împietrește" (**Inchinare**).

Ambilor părinți le sunt dedicate versuri tulburătoare, presărate cu vibrante "Ecouri dintr-un timp apus", în poezia **Ruine**: "Mă văd copila de-altădată./ Cu părul lung și ochi senini/...// Ograda-i toată desfătare/...// O, câtă viață am în urmă./ Comori pierdute în psaltiri!...// Mereu o să vă port în suflet/ Bucăți din toți, bucăți de foc!/ Și-n noaptea gri și nesfârșită/ Poate ne vom lipi la loc".

Autoarea nu uită să menționeze o altă ființă dragă care i-a luminat copilăria: "ar vrea să mă cheme/...// dar cuvintele se lovesc de pragul buzelor/...// apoi bunica se face ulcior/ ori poveste/ eu mă întorc în rama veche/ pentru încă o veșnicie/ alături de alte poze îngălbenite" (**Regăsire**). Lumea (sa) magică, pierdută în negura trecutului, nu mai poate fi, din păcate, reînviată: "anii mei au rămas/ în pragul casei bătrânești/...// buzunarul sufletului/ duce o grea povară/...// fericirea mi-a rămas acasă/...// străbunii mă cheamă/ din rame vechi", poeta încercând o întoarcere (imposibilă) în timp, pentru a se elibera din cămașa incomodă (adeseori) a prezentului: "vreau pașaport spre înapoi/ să nu mai fiu umbră nicăieri" (**Vreau drumul înapoi**).

Universul liric al Vasilisiei Lazăr, bântuit de tristețe și amintiri, conferă poezicii sale o delicatețe aparte, pe care cititorul o resimte acut, trecând dincolo de zbuciumul lăuntric neîntrerupt. Ea privește gânditoare "pe sub cozorocul vieții", de unde "tărâmul prunciei" o cheamă, tărâm în care se închide "ca într-o rană", încercând să se mintă că totul e bine, dar "ecoul lacrimii/ căzute-n batistă" o (re)aduce la realitate: "minți/ minți/ minți" (**Ecou**).

Ca-ntr-o matrioșka vie (poezie dedicată unui prieten scriitor), autoarea își derulează în minte, cu regret, toate etapele transformării sale în femeia de astăzi, dorindu-și să se simtă, măcar pentru o clipă, fetița plină de candoare și lipsită de griji care era cândva: "Trec din păpușă-n păpușă și țopâi/ ...vreau să mă întorc/...// Doamne, aruncă-mă până la ultima păpușă din mine!/ strig...".

"Sunt doar o pasăre înfrântă/ ce-și adoarme zborul/ lângă ziduri mereu crescânde" (**Stop-cadru**), mai spune ea, plângându-și cumnatul pierdut prematur, în timp ce "castanii saltă din umeri a neputință/...// într-o lume amorțită/ în care greierii nu mai cântă/ și unde sufletele/ au început să prindă rugină" (**Linște albă**).

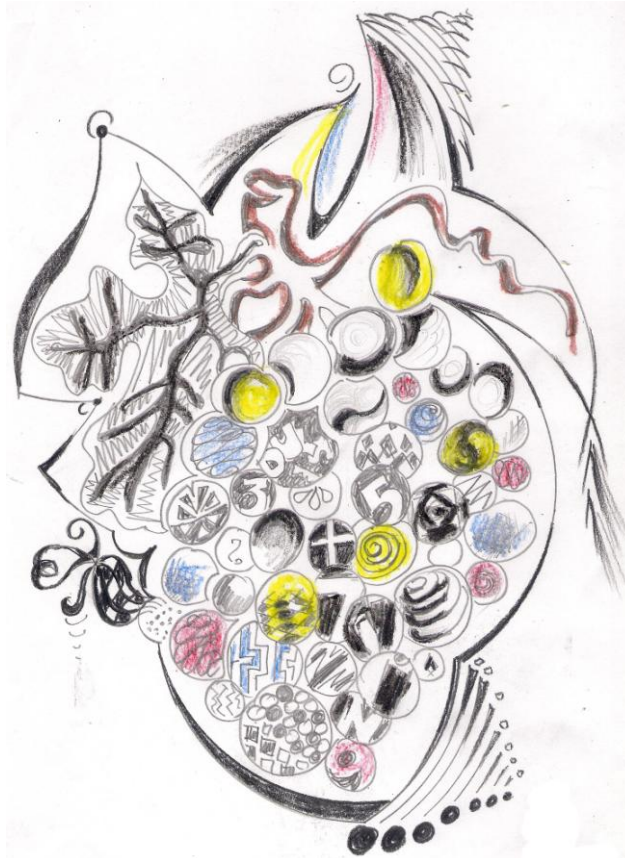
Toamna, unul din anotimpurile preferate de autoare pentru exteriorizarea abisului sufletesc, ce apare frecvent pe parcursul textului, se împletește cu toamna dinăuntru și creează adevărate bijuterii lirice: "Mai scrijeleşte toamna o poveste/ Pe trunchiuri răstignite de pădure./ Pe zboruri întrerupte fără veste./ Pe vise amputate de secure" (**Toamnă fără ciocârlii**).

În formă adresată este poezia **Scrisoare lui Paler**, dedicată maestrului Octavian Paler, pe care autoarea l-a apreciat în mod deosebit, poezie în care citează, pe alocuri, din cuvintele acestuia, schițându-i, totodată, un portret fidel al sufletului: "acum te-ai mutat într-o stea/ ai plecat să-L întâlnești pe Dumnezeu/...// au rămas în urma ta mări și cuvinte,/ și îndoieli, și certitudini...// ai crezut

că moartea e o izbăvire!...// ...ne-ai învățat...// cum să plantăm trandafiri în suflet!...// ...erai intrigat...// de noi, cei ce frigem mititei pe orice Golgotă!...// ...omul are o singură patrie, restul sunt țări", încheind cu gândurile marelui dispărut, care se asortează foarte bine cu "decorul": "tu stai pe un mal, noi pe altul...// și între noi curge noaptea...".

Unul din poemele meditative de mare forță expresivă este **Nu îngrășați pământul cu oamenii!** Din țesătura versurilor transpare o deznădejde pe deplin justificată, desprinsă din scenariul uneori macabru al vieții, însă finalul, conținând (și) un îndemn, este unul (cuasi)optimist: "singuri și fără orizonturi/...// vi s-au cocoșat spinările de-atâtea îngenuncheri// pacienți incurabili ai aceluiași sanatoriu/...// arar vă mai permiteți o renovare/ când ferestrele din trup scârțâie prelung/...// suflete amorțite și triste/...// căutați în inimă dorința de-a trăi/ viața nu e doar zădărnice...".

Din **L'art poétique**, poem ce merită citat în întregime, putem afla ce reprezintă poezia pentru Vasilisia Lazăr, cu predilecție cea proprie: "poemele mele-s cântec de ape,/ sunt doine de patimi,/ ori note de lacrimi// poezia mea e eșarfă/ fluturată în gară./ e-amară/ durere de ceară// poveste fără capăt, stihul meu,/ boabă din lacrima lui Dumnezeu// cântec din altă lume,/ ce dă cuvintelor nou nume// silabele, inimi ce bat,/ ori frunze foșnind în copac// cioplit în sare,/ când e citit,/ cuvântul meu tresare".

Ultimul poem (**Noi**), aproape aforistic, ne arată cum poeta se așază "la masa cuvintelor", pentru a "plămădi câte o pâine curată", pe care "o stropește cu lacrimă cerească" și o "împărtașește" cu alți

(continuare în pag. 13)

mânuitori de slove. Într-un scenariu tern, în care “unii murim aici/ alții ne naștem *dincolo*” și “greu recunoaștem/ morții de vii”, ne “dorim doar liniștea/ care înalță *cuvinte*”.

Până la “poemul *tăcerii*” de *dincolo*, însă, mai este destul. Cu siguranță că Vasilisia Lazăr mai are multe “pâini” de “frământat”. “Lanțul cuvintelor” sale “e filigranat în destin”, așa cum afirmă scriitoarea Gina Zaharia la finalul cărții. Din versurile sale pline de vitalitate și presărate cu esențe fine, răzbate mocnit dragostea de viață și de oameni. Chiar dacă titlul sugerează o viziune idealistă (asupra existenței), autoarea este capabilă să-și păstreze raționalitatea în doze optime, atunci când e nevoie.

Împletirea armonioasă a versului liber (lipsit de constrângeri prozodice) cu dulcele stil clasic, prezintă pe parcursul volumului, denotă faptul că ea stăpânește ambele forme de manifestare lirică. Faptul că este unul din puținele volume de debut pe care am simțit nevoia să-l recitesc, fără să am senzația de “preaplin”, spune multe. Mesajul simplu, direct și profund, reverberază în cugetul cititorului, ca ecoul unui dangăt de clopot. Fie ca rafinatele “dantelării de suflet” (cum le numește scriitorul Ion Lazăr da Coza) ale Vasilisiei să împodobescă, (și) de acum înainte, rafturile bibliotecilor multor români devoratori de lectură (bună)! Eu îi doresc succes deplin sub cerul poeziei și o muză generoasă, care să n-o ocolească niciodată!

Lucia PĂTRAȘCU

EMINESCU, ÎNCĂ

Încă strigă Eminescu de la Nistru pân-la Tisa
Glăsuind că ne-am ales cu plânsul ce întinsu-ni-s-a
Peste codrii de aramă, prin pădurea de argint,
Între frați ce sunt de-o seamă rătăciți prin labirint.

Încă plânge Eminescu de la Tisa pân-la Nistru
Că-ndrăznim să mai trăim cu soarta ruptă-n mod sinistru
Și plimbată prin istorii, hăis și cea, ca pe-o mârțoaică,
Încât nici chiar visătorii să n-o mai știe întregă.

Doar ne-a povestit din vreme că din Nistru pân-la Tisa
Tot românul încă geme și cu jale plânsu-i-s-a.
Glas de buciom doruri sună pe sub scăpărat de stele...
Turmele adorm la stână...Și pe dealuri, prin vâlcele,

Cu un fel de cutezanță, câte-un fir de floare albastră
Încă țese o speranță pentru întregirea noastră.
Încă speră Eminescu de acolo, de departe,
Să se-adune oameni ce-s cu inimi calde și curate,

Să își dea mână cu mână, înflorind cărările
Într-o horă, o cunună ce poartă cântările.
Dacă nu vom fi în stare să ne dăm mână cu mână
Frați români din depărtare, să-ntregim glia străbună,

Are Domnul Eminescu gând curat ca o lumină:
Să își lase Nemuirea...Înapoi la noi să vină,
Ca s-asculte iar jelitul codrului bătut de vânturi
Și cum buciumul răsună peste cele două pruturi.

Și-ar pune viața chezașă pentru o Unire mare
Și de-ar fi încă doinașă ca un dor, ca o chemare,
El se lasă iar în moarte și va arde pentru neam,
Iar cenușa să i-o poarte peste Prut, pod de mărgean.

Încă întrebă Eminescu de la Nistru pân-la Tisa,
Oare, cum ne-am înțeles cu cei ce ne-au sfâșiat scrisa,
De-am putut răbda mahnirea și-am crezut
că trăim teafăr?

Ori uitat-am strălucirea veșnicului Luceafăr?...

Constantin OANĂ

GÂNDURI DESPRE EMINESCU

Dacă savanții descoperă lumi, un gânditor descoperă însăși existența, nemurirea. Cum în jurul soarelui se învârt planetele, tot așa în jurul unor mari spirite roiesc neamuri întregi. Unul dintre aceste spirite este Mihai Eminescu. Eminescu este confirmarea capacității limbii noastre de-a exprima adevărul, așa cum au făcut-o în țările lor un Shakespeare, un Dante ori un Goethe, continuând și amplificând inițiativa poetului popular din Miorița, Meșterul Manole, Tinerețe Fără Bătrânețe. Dar care este esența acestui adevăr? Este bucuria descoperirii nemuririi prin renaștere („Odă în metru antic”).

Citind pe Eminescu se conturează gândul că el s-a născut plecând. Gândind la rece chiar așa stau lucrurile cu fiecare dintre noi. Atunci când „Timpul mort și-ntinde trupul și devine veșnicie” vedem cum nașterea și moartea sunt adunate într-un punct.

Inspirația există datorită sensibilității la poezia din care este făcută lumea. Adevărul însuși este profund poetic. De aceea marii inspirați, Eminescu, Blaga, Nichita Stănescu, sunt și mari gânditori, în fața cărora și filozofii pălesc, iubirea de care ei sunt pătrunși fiind cea mai înaltă formă de gândire, că „Inima are rațiuni pe care rațiunea nu le cunoaște” (Blaise Pascal).

Dacă o voce a poetului zice „Noi nu avem nici timp, nici loc/ Și nu cunoaștem moarte”, atunci de unde până unde reducerea lui la nivelul întâmplărilor cotidiene? Este aceasta ipostaza ultimă a unei gândiri reduționiste. Intrarea în opera lui Eminescu este, păstrând proporțiile și cultural vorbind, echivalentul intrării în eternitate. Iată și alte exemple în această privință, pe care Nichita Stănescu le numește „necuvinte”: „Să mă lăsați să mor/ La marginea mării”; „Nu credeam să-nvăț a muri vreodată”; „Timpul mort și-ntinde trupul și devine veșnicie”; „Anii tăi se par ca clipe,/ Clipe dulci se par ca veacuri”; „Numai omu-i schimbător/ Pe pământ rătăcitor” etc.

Eminescu face disociere clară între credință și religie: „Credința zugrăvește icoanele-n biserici”, pe când „Religia-i o frază de dânsii inventată”. Credința este o intimitate precum hrana. Și este știut că doar cei bolnavi (sau morții) nu înfometează. Cum pe baza nevoii de hrană trupeză a apărut comerțul, la fel pornindu-se de la nevoia de hrană spirituală s-a ajuns la religie. Ca și comerțul aceasta are între altele și un scop utilitar, fără de care nu se poate. Zic asta deoarece prea se vehiculează ideea că Eminescu ar fi fost ateu, ceea ce nu e corect. O religie este instituționalizarea unei credințe. Ori confuzia, de cele mai multe ori voită, între ele zădărnicește pe undeva marea noastră speranță de-a trece din timp în eternitate.

Doina GURIȚĂ

CALENDARUL

Calendarul...
viclean și veșnic mergător călător neobosit
prin secunde de timp omologate
filă după filă trec cu aripi de vânt
și undeva departe sau nu prea
departe se duc zile
se duc luni se duc ani
se duce tinerețea
se duc bucuriile iubirii se tot duc...
Ireversibil!

LUMINA DE DAMASC

Străbat cărări presărate cu spini
Mă întorc din țara cu lapte și miere
Revin, cu lacrimi, printre străini
Să-mi curăț abisul de fiere.

Sânge, șiroaie, pe cărările tălpilor
Pământul îl soarbe cu sete bolnavă
Spinii aruncați în drum par niște săbii
Și de sunt pe uscat... sunt epavă

Deodată lumină de Damasc lucește nisipul
Zefirul îmi pune aloe și vin peste răni
Țepușa e scoasă și-mi dezleagă timpul
Și încep a vedea ale cerului vămi.

Genunchii pătrund adânc în lespedeaa arsă
Făcând cu osul rotund noi morminte
Și strig către cer: „vreau la masă;
La cină de taină cu Tine, Părinte”.

Alexandru CAZACU

The morning after

Ploaia mai îmbătrânită ca niciodată
și cu stropii grei
lovind sonor tăblia sistemului de ventilație
al hotelului
prelungind minutele dimineții ce anevoie
vrea să înceapă
când vrei să afli mai mult pentru a uita și mai mult
Parfumul brațelor tale rămas încă în haine
ca o infuzie în ceaiuri
Zgomotul sacadat sec transmitând parcă
un mesaj cifrat
care va fi înțeles cândva prea târziu
peste gingle-ul telefonului mobil
la care nu răspunzi
peste notificările cu zgomot discret
al e-mail-urilor primite
zărind crengile brazilor uzi și puțin încovoiați
ce strălucesc în lumina discret movulie
în mica piațetă dincolo de bulevardul aglomerat
când toate luciditățile par niște voluptăți eșuate

Dumitru ANGHEL

CÂNTĂREAȚA CHEALĂ de Eugen IONESCU

Printre premierele stagiunii de toamnă, 2018, ale Teatrului „Maria Filotti” din Brăila, un loc aparte îl ocupă, fără îndoială, *bijuteria* scenică „LA CANTATRICE CHAUVE”, Anti-pièce, semnată de dramaturgul român Eugène Ionesco, stabilit la Paris, și apărută în volumul I „THEATRE”, la Editura „Gallimard”, 1954.

În limba română va fi publicată în revista „SECOLUL XX”, în condițiile unei cenzuri draconice, dar fracturată benefic în perioada relaxării ideologice, când au apărut cărțile de literatură epică și lirică cu succes de librărie ale „*deceniului obsedant*”: „*Galeria cu viță sălbatică*”, de C. Toiu, „*Buna Vestire*”, de N. Breban, „*Vocile nopții*”, de A. Buzura, „*Obligado*”, de Al. Ivasiuc, „*Tentația*”, de Platon Pardău, „*Crimă pentru pământ*”, de Dinu Săraru, „*Pumnul și palma*” de D. Popescu...

Scriitorul nonconformist Eugen Ionescu a început ca un veritabil... „Gigi-contral”, expresie intraductibilă, specific românească, fără drept de apel, cu impact nedisimulat la originalitatea în stare pură, pentru că o altă piesă a sa... „*În trei episoade*”, „*Setea și foamea*” („LA SOIF ET LA FAIM”), pusă în scenă la *Comedia Franceză*, ar fi fost „click-ul” împotrivrării și al unei ostilități față de un public spectator... „cuminte”, familiarizat cu Molière și Corneille.

A plusat apoi cu „*Cântăreața cheală*” („LA CANTATRICE CHAUVE”), un veritabil sindrom al conceptului scenic de „*teatrul absurdului*”, pe care l-a ridicat la rangul de „*prinț moștenitor al revoltei*” împotriva familiei tradiționale, sufocată de reguli, tabieturi și interdicții de tot felul și l-a propulsat pe EUGÈNE IONESCO de pe Champs Elysées și de pe scenele Comediei Franceze în lojele și fotoliile onorante ale Academiei Franceze.

Eugène Ionesco, maestru al qui-pro-quo-ului dramatic, în zona de impact a împotrivrării și a sfidării tabieturilor cuminiți ale Teatrului tradițional, de la *clasicii* greci și latini și până la *neoclasicii* în stare pură ai Europei de secol XVIII-XIX, a „sunat goarna” unui protest împotriva încremenirii în „tipare”. În consecință, deși a șocat prin curajul asumat și surpriza totală, scriitorul Eugène Ionesco a continuat cu „*Lecția*”, „*Scaunele*”, „*Ucigașul fără simbrie*”, „*Rinocerii*”, „*Regele moare*”, „*Pietonul văzduhului*”, „*Setea și foamea*”, un portofoliu dramatic care i-a asigurat un fotoliu onorant, iar câteva dintre aceste „*fronde teatrale*” au figurat pe afișele unor teatre din România.

Domnul Lucian Sabados și-a asumat riscul unui astfel de demers cultural de anvergură, când a inclus „*Cântăreața cheală*” în programul său managerial de repertoriu pentru stagiunea teatrală 2018 în desfășurare, alături de alte titluri la fel de incitante și de surprinzătoare prin diversitatea stilistică și dimensiunea temporală: „*Bădăranii*”, de C. Goldoni, „*Demonstrația*”, de David Auburn, „*Tartuffe*”, de Molière, „*Regele gol*”, de E. Șvarț (în regia lui Lucian Sabados), „*Before Breakfast*”, de E. O’Neill.

Pusă în scenă la Teatrul „Maria Filotti”, comedia „*Cântăreața cheală*” relevă intenția de altceva în dramaturgia modernă a Europei, dar păstrează și elementele naționale și absolut originale ale umorului românesc tradițional din zona unor Păcală și Tândală, cu impact asupra suficienței și a moralului eșuat în *absurdul* ionescian, ca o premiză programatic-irațională, care duce la o altă morală cât se poate de rațională (*saisir le rationnel à travers l'irrationnel*)..., care ne dă forța să sesizăm existența!, după o traducere pe care mi-am îngăduit-o.

Spectacolul beneficiază de o *regie* și o *sce-nografie* cu totul originale, semnate de domnii Radu Iacoban și Tudor Prodan, care au direcționat evoluția textului dramatic și jocul actorilor, prin sfidarea regulilor firești ale obișnuitului, șarjând pe marja naivității periferice... cu ștaif și pe ascendentul superior al ridicolului ridicat la rang de eleganță desuetă. Acestui demers scenic i s-a alăturat *light design*-ul, violent uneori, al *luminilor* și *sunetului*, semnat de domnul Bogdan Gheorghiu, dar care au asigurat echilibrul și profunzimea prestației comice în tonalitatea majoră a întregului spectacol teatral.

Regia, scenografia, jocul de lumini și de sunet, de alternative scenice și de prestații actoricești, susținute de o recuzită teatrală pe măsură, au adăugat nota de originalitate și de avans în susținerea și etalarea conceptului de „*teatru al absurdului*”, parcă peste intențiile aproape *cuminiți!*, ale nonconformistului Eugène Ionesco.

Spectatorii „*cuminiți*” din sala „*Bujor Măcrin*” a Teatrului brăilean au avut reacții-șoc la toată tevatura de lumini și sunet, agresivă și surprinzătoare, care alterna, în antiteză, cu scenele de încremenire, vocală și de gestică, într-o poziționare de „*stană de piatră*” a actorilor, hotărâți să convingă de faptul că au asistat la o parodie a „*absurdului*” celui mai absurd.

Scenografia și *light design*-ul i-au înlesnit regiei o mulțime de alternative convingătoare pentru toată „*politica*” sa scenică, din care a rezultat un interludiu dramatic excitant, vivace și reconfortant până la urmă. Regizorul Radu Iacoban și-a ales inspirat o... echipă de șase actori talentați, reuniți într-un *tutti* al opțiunilor pozitive, în care partitura interpretativă s-a derulat egal, pe aceeași linie melodică a „*teatrului absurdului*” gândit de Eugène Ionesco, în limitele unei monotonii verbale, ilogice și stereotipe, cu gestică egală, cu o mimică pe măsură, care au asigurat toată sincopa unei brambureli semantice.

Fiecare actor și-a construit identic personajul dar, dacă actrița Ramona Gîngă și actorul Valentin Terente n-ar fi avut aceeași manieră interpretativă, unicitatea cuplului *Doamna Smith* și *Domnul Smith* ar fi eșuat într-un *antiabsurd*, în afara textului dramatic. Cei doi actori au avut talentul și inteligența să-și etaleze propria fantezie comică și capacitatea de a evolua pe mai

(continuare în pag. 16)

multe registre afective, ușurința de a inventa atitudini, alternative, poziționări și ipostaze actoricești.

Păstrându-și propria partitură scenică, Valentin Terente a avut hazul și fantezia de a insinua formele, nuanțele *comicalului* ca niște conștiințe falsificate, iar Ramona Gîngă a adăugat *umorului* forme ale unei noi patologii a absurdului, dintr-o culme a neprevăzutului. Actorii Ramona Gîngă și Valentin Terente au poziționat snobismul și suficiența soților Smith în zonele joase ale spiritului, printr-un dialog, printr-o discuție „doctă”, direcționate spre un *umor* gros, grobian, încărcat de automatisme și ifose nevinovate.

Actorii Corina Borș și Silviu Debu s-au aflat în același vivace „*passo doble*” de evoluție unitară în creionarea scenică a personajelor *Doamna Martin* și *Domnul Martin*, pe care i-au însoțit cu mare apetit în dialogul lor buimăcit de illogic, pe un simbol al derizoriului.

Deși n-au format un cuplu „matrimonial”, actorii Mădălina Anea și Adrian Ștefan au avut același parcurs interpretativ egal, pentru că și personajele lor, Mary și Pompierul, s-au încadrat perfect ideii de unitate, regizorală și actoricească, cu toate hachițele de comportament definitorii conceptului de „*teatrul absurdului*”, gândit de Eugène Ionesco și personalizat de trioul Radu Iacoban, adaptarea scenică și regia artistică; Tudor Prodan, scenografia; light design, Bogdan Gheorghiu.

Acrița Mădălia Anea, în rolul Mary, fata în casă, a creat un personaj aflat într-o confuzie totală de situații și a sugerat prin prestația sa artistică alternativa altor *tabu*-uri, pe o mistică a ierarhiei sociale; iar actorul Adrian Ștefan, în rolul Pompierul, a excelat printr-un limbaj încărcat de automatisme și clișee verbale, stârnind hohote de râs în sală cu hazul și inteligența sa „*colorată*”. Monologul savuros, „*pozele*” sale rezultate din *încremeniri* parodice au pornit de la ideea *ionesciană* că „râsul spectatorilor ne spală de prejudecăți și împiedică instituționalizarea ridicolului”. Retorica sa pitorească și *tăcerile* totale au reprezentat *invenții* comice iar *absurdul*, devenit o metaforă a *unei fabule*, din orice formă de demitizare devine o mistificare.

„*Cântăreața cheală*”, de Eugène Ionesco, spectacolul din repertoriul Teatrului „Maria Filotii”, a fost gândit și orchestrat într-un tempo dodecafonic, stravinskian, în parametrii tonali și artistici ai unei Orchestre Simfonice, în care partiturile viorilor, violoncelelor și ale unei percuții năvalnice s-au aflat sub *bagheta* dirijorală autoritară a unui *trio* regizoral, de scenariu și de lumini, și s-a încheiat în fulgere de lumini, tunete și sonorități și prin aplauze entuziaste, insistente și măgulitoare pentru actori.

Dumitru ANGHEL

DIMINEAȚA LA LEPȘA, de Dumitru BARĂU

Lepșa este un colț de țară, exotic și miraculos, din munții neprăduiți ai României, în Vrancea, generoasă și fascinantă, unde domnul Dumitru Barău se odihnește patru-cinci luni pe an, într-o casă frumoasă, de unde privește răsăritul de soare, își odihnește sufletul în concertul ciripitului de păsări și adoarme în mireasma nopților răcoroase. Acolo, la Lepșa, pe malul Putnei, poetul și prozatorul Dumitru Barău și-a deschis sufletul în ritmul sincopat al poeziei și pe canavaua fascinantă a amintirilor dintr-o copilărie protejată de părinții săi, cu ecouri reverberante în trei-patru cărți de versuri și tot atâtea volume de proză, într-un registru liric și intim bătut de energia sufletești, sau pe portativul unor întâmplări cu caracter evocator, memorialistic.

Volumul de versuri „*Dimineața la Lepșa*”, apărut la Editura „Lucas”, Brăila, 2018, completează generos și convingător parcursul scriitoricesc al poetului și prozatorului Dumitru Barău. Un parcurs care pornește de la volumul de versuri „*Anotimpul visării*”, Editura Zeit, Brăila, 2009, debutul editorial al poetului Dumitru Barău, într-un registru literar clasic, cu o tematică nuanțată de variațiuni ale EU-lui liric, adunate într-un *tutti* sentimental surprinzător și incitant, cu o prozodie pe măsură, rimă încrucișată, împerecheată și îmbrățișată, sau poezie de formă fixă...

A fost un debut editorial amânat dintr-o exagerat impusă! - exigență artistică, păguboasă până la urmă în plan personal, din perspectiva evoluției prezumtive a expresiei lirice și a posibilității virtuale de a impune, prin autoritatea talentului său, *un... curs valutar liric* la cotele unei... inflații poetice prin exces de credibilitate, de creditare a noului cu orice preț în tehnica versificației de ultimă generație.

Poetul Dumitru Barău a rămas stăpân pe mijloacele sale de expresie de o candoare lirică de adolescent, când îndrăgostit, de natură sau de iubita sa; când trist și melancolic, bulversat sufletește de meditații existențiale și de întrebări fără răspuns; ori riscând confesiuni, laice uneori, în dialog cu Divinitatea, alteori. Oprindu-mă la un singur exemplu, în ciclul „*Mi-e tot mai dor de Tine, Doamne*”, poetul se vrea un religios rațional, mai mult prudent și acceptând Divinitatea de pe coordonatele agnostice ale cunoașterii lumii obiective și nu după practici ritualice sau precepte bigote de creștinism primitiv; pare însetat de certitudini, dar acceptă o minimă înțelegere a misterului Creației. Volumul de versuri „*Anotimpul visării*” se încheie în sonorități celeste de clopot, în sunete grave de orgă, cu ecouri reverberante în toaca de lemn a vecerniei de seară, în orizont al speranței.

(continuare în pag. 17)

Un parcurs scriitoricesc, așadar, care continuă cu cartea de *proză scurtă*, „*Casa umbrelor*”, Editura Zeit, Brăila 2012, care oferă alternativa unui prozator de o tulburătoare autenticitate, situată în limitele retrospectivei și ale amintirilor îmbogățite de experimente de tot felul, pulsând de energii și explozii de vitalitate. Sunt nouă povestiri de dimensiunea, structura și tematica unor *schife* sau *nuvele* în care prozatorul Dumitru Barău modifică registrul scriiturii sale, de la *lirismul* rezultat dintr-o atitudine generoasă și sentimentală la *epicul* grefat pe o lume autentică, în ciuda bizareriilor de tot felul, ponderate de o emoție sinceră, în care ficțiunea impersonală se pliază pe amintirile personale, pe matricea unei psihologii plauzibile.

Stilistic, povestirile domnului Dumitru Barău, prin anvergura construcției epice, prin obiectivitatea, excesiv de severă, uneori, ca și pentru o perspectivă multiplă, cu variațiuni derutante, alteleori; ori ipostaza ipotetică asupra personajelor și, îndeosebi, a întâmplărilor, cu un apetit *rabelais-ian* pentru inedit sau fabulos dintr-o realitate imediată. Particularitatea stilistică dominantă a prozei sale este poziționată pe *arta portretului*, inconfundabilă și definitorie, prin *pata* de culoare distinctă, pe o psihologie polifonică, barocă, în acordurile unui *Concert brandenburgic* de I.S. Bach.

Și, ca un intermezzo de echilibru, alte două cărți, tot în tandem liric-epic, volumul de versuri „*Vis albastru, Emeli*”, în 2011, și romanul „*Cum alegem dragostea*”, în 2016.

Revenind la volumul de versuri „*Dimineața la Lepșa*”, noua carte semnată de poetul Dumitru Barău adună 17 poeme ample, stufoase, pe câteva pagini fiecare, susținute vivace de o grafică selectată de pe Internet de doamna Adelina Pop, lector de carte. Cum spuneam mai sus, Dumitru Barău este un sentimental incurabil iar noua sa carte a fost scrisă acolo, la Lepșa, pe malurile Putnei vijelioase. Toamna, când păsările migratoare se pregătesc de plecare, poetul le însoțește în zborul lor spre locuri mai calde, asistând încântat la... „*apelul*” zgomotos de pe cablurile telegrafice, unde, în ciripitul melodios de „*rămas bun*”, se adună, spre încântarea sa, parcă spunându-i: „Venim și la primăvară!”.

Așadar, în volumul de poezii „*Dimineața la Lepșa*”, primul poem, care a dat și titlul cărții, punctează liric și emoțional tocmai atmosfera decorului, a naturii generoase, a locului și toată tevatura sentimentală a poetului Dumitru Barău: „În fiecare dimineață, / Deschid, larg, fereastra / Și salut tot ce mă-nconjoară! / ... / Iată, salut un pițigoi, / Ce-și umflă gușa colorată! / Îmi fluieră a vreme frumoasă / Și parcă-mi zâmbește, / Ciripindu-mi vioi: / Te salut, te salut!” (Op. cit, p. 5-7).

Există atâta... brambureală lirică și sufletească, în doze homeopatice, la limita dintre iluzoriu și infarct sentimental, încât singurul remediu ca să-i fie acceptate toate răvășirile unei melancolii nestăpânite, este să-i fie receptate versurile cu ritualica lor gravă și tulburătoare de fragede viziuni luminoase, matinale și feerice: „Astăzi, / Mi-a înflorit mărul, / Iar floarea lui, miroase-a Dumnezeu... / Sub roua dimineții” („Floare

Dumitru Barău

Dimineața la Lepșa

Editura LUCAS
Brăila, 2018

de măr”, p. 13).

Dumitru Barău este un poet cu probleme grave de „*miracol existențial*”, gata-gata să declare „război” neliniștilor care-i bântuie sufletul: „Noaptea, / Rup pânza de întuneric / A singurătății / Și încă, visând, / Mi-aprind lumânarea sufletului: O capcană, întinsă...” („*Vis*”, p. 17); dar găsește supapa de echilibru, pentru că: „...și mi se face dor de căldură...” („*Liniște*”, p. 21); ca mai apoi să alunece spre o existență smulsă timpului: „Mi-e dor să plonjez / În apele translucidei uitări... / Mi-e dor să plonjez / În apele cerurilor, / În apele pământurilor, / În apele gândurilor, / În apele / Răstignitului / sfânt...” (Idem, p. 23).

Există o patologie a frământărilor sufletești, ivite dintr-o sau din mai multe și incomode cauzalități, în poezia domnului Dumitru Barău: „Alerg desculț, / Peste pământul / Ce-mi sfășie tălpile / Cu spinii lui înfloriți... / Alerg desculț, / Peste pietrele colțuroase, / Ivite din adâncuri / Străvechi...”; dar se pare că a găsit o cale de acces spre limpeziri și echilibru în mirajul și semantica primară a *Cuvântului*: „Îmi ung rănile cu uleiul / Stors din seva amară / A cuvântului nerostit” („*Când*”, p. 37).

Dar rămâne într-o permanentă și dilematică postură de răzvrătit, de neliniștit, de încrâncenat doritor de a le ști pe toate, de a-și explica până și imposibila și misterioasa existență a Omului pe planeta Pământ: „În fiecare zi, / Mă-ntreb, de unde vin, / Cine-mi sunt, mie, lor / Și aceste întinderi / De pământ”. („*Înviere*”, p. 49); și este

(continuare în pag. 18)

nevoit să accepte, resemnat, că: „Poate sunt – și eu - / O sămânță, / Din care încolțesc lumi / Nutrite din sufletul cerului / Sau, poate, / Sunt doar sămânța / Unei singure vieți, / Dănuite prin suflul pornit / Din sufletul seminței de cer, / Omul...” (Idem, p. 51-52).

Poetul Dumitru Barău rămâne un nostalgic fără repere, fără orizonturi crepusculare certe; se găsește mereu într-o altă alternativă: „Privesc asfințitul / Și regret sfârșitul zilei...” („Regret”, p. 53), și este tot nemulțumit, neîmplinit, așteptând mereu altceva: „Mi-am potolit setea / Cu apa strânsă-n pumnii căuș... / Dar sufletul însetat / Nu l-am putut ostoi, / Niciodată... / Și regret...” (Idem, p. 55). O gamă cremoasă de regrete, de neîmpliniri și de... „nici el nu mai știe ce!” îi tulbură sufletul, deși imaginea *Omului* Dumitru Barău este una echilibrată, optimistă și de sfidare a oricăror alternative perturbatoare, dar parcă îl zgândără și-l năpădesc acorduri elegiace de cântece interpretate de Ioana Radu sau Mia Braia.

Își recapătă repede și frecvent echilibrul și starea sufletească de bine, pentru că are viziuni luminoase de-o candoare revigorantă: „Irina, cea mai presus / De cer și pământ, / Întinse mâna / Și, atingând văpaia de catifea a / Lunii, / Își încercă, șagalnic, puterea...” („Irlu”, p. 59), în acordurile calde și liniștitoare dintr-un *Preludiu* de Fr. Chopin.

Și, din nou Lepșa, reper sentimental și el, dar dintr-un registru intim de-o melancolică tristețe de data aceasta: „E iarăși toamnă sură, tristețe-adâncă-n flori / Pe cerul de lumină, perdelele de nori, / ... / Cocorul alb se-adună, privind spre depărtări / Melancolie-n suflet, tremolo, în viori...” („Toamna la Lepșa”, p. 63).

Există în poezia domnului Dumitru Barău și o religiozitate decentă, ca o sfidare a bigotismului primar, pe coordonatele „unei Catedrale” a purității sufletești izvorâtă dintr-o *rugăciune* înainte de culcare: „Sunt tot mai singur, Doamne, / În zborul către tine, / Mă-nalț doar cu-o aripă... / Când înserarea vine...” („Scara lui Iacov”, p. 67).

Dar echilibrul total este tot *acasă*: „Mă-ntorc acasă, / La dulcea casă părintească” („Acasă”, p. 77), pentru că, acolo, pe pământul sfânt al Moldovei, unde s-a născut poetul și prozatorul Dumitru Barău, își găsește liniștea și echilibrul: „Adorm / Sub ochii adumbriți / Ai mamei... / Tata, ca o umbră ușoară / Desenează pe fruntea mea / O dungă viorie...” (Idem, p. 78).

Angela BURTEA

Îmbrățișarea

M-ai îmbrățișat, iar sufletul meu a licărit, lăsând să curgă o lacrimă de mulțumire. Strălucea ca boaba de mărgăritar, pe când nu apucase să cadă în mâna mercenarilor. Apoi s-a prelinș, scriind cu emoție prima filă a poveștii.

M-ai îmbrățișat, iar trupul meu a împrumutat din calda-ți trăire. N-o cunoșteam sau, poate, o uitasem. Oricum era altfel decât până atunci, fiindcă tu erai altceva! Mă priveai pe furiș, trăiai laolaltă cu mine și-ți plăcea că nu cenzuram nimic. La ce bun să pui stavilă drumului pavat cu așteptări îndelungi?

M-ai îmbrățișat, iar ochii mei uitaseră să mai vadă ceva în jur. Străbăteau doar lumina iubirii care așeza paravan spre exterior, căci exteriorul n-are nimic de-a face cu trăirea interioară. Se oglingdeau în apa ochilor tăi și trăiau intens bucuria regășirii. Ochii, ca și sufletul, cunoșteau trecutul și nu puteau fi păcăliți. Își deschideau ferestrele cu mări-nimie, iar timpul de mătase măsură intensitatea clipeilor și nu trecerea lor.

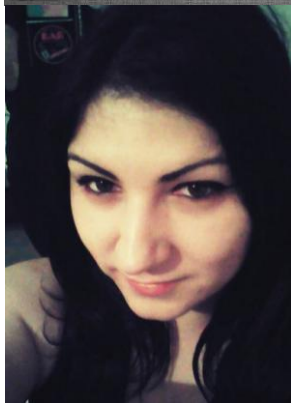
M-ai îmbrățișat, iar firea mea a îmbrăcat o altă haină. Nu strălucea și nici paiete nu avea, nu lacrima și nu râdea, nici măcar nu zâmbea, ci doar trăia. Era prea mult sau prea puțin? Știu sigur, era mai mult decât o cană cu vin!

Și m-ai îmbrățișat, ducându-mi cu grijă capul spre pieptul tău. Ai făcut-o conștient! Atunci mi-ai dăruit o parte din inima ta, i-am ascultat înfiorată și-nfometată cântecul, înțelegând că, atunci, bătea și pentru mine. Ce persoană importantă devenisem! O inimă, o altă inimă trăia iubirea mea!

Și-am băut laolaltă clipele, lăsând timpului nemurirea, iar noi am îmbrățișat viața mai cu temeii. Nu ne-am făcut promisiuni, fiindcă aripile noastre s-au îngemănat înainte ca noi să deschidem gura. N-aveam nevoie de cuvinte și nici de texte pe hârtie, era suficientă clipa când mintea adoarme, iar sufletul trăiește.

De-atunci, îmbrățișarea e parte din mine, e darul pe care l-am primit pentru a-l înmulți, fără a cere nimic în schimb.

Mihaela FARCAȘ

Faustian

"Moloch in whom I sit lonely." (Howl- A. Ginsberg)

mă rog la zeul disocierii
 să-mi dea o palmă peste față
 ca să pot scrie
 & circuitele amigdaliene să se descarce
 într-o poezie ca un panou solar.
 sâmbătă, 6 dimineața,
 nu vreau să trag draperiile,
 lumea este un loc străin
 în care mă joc cu frânturi de lumină
 & imaginație roasă de șobolanul inconștientului,
 cușca de care s-a lipit insecta
 devenind una, ființă de beton
 cu ochi forțați de colosul prezent
 în capul meu, pe care îl mai adorm
 sâmbătă noaptea când venele
 se transformă în tuburi de lumină
 & solzii mei cad de pe inima ghimpată-
 un Iisus ce-și smulge părul
 cu ambele mâini găurite
 când adulmecă pașii mizeriei
 pe fâșia existenței umane,
 dezamăgirea când ai impresia
 că viața împarte experiența ca o prismă
 dar tu te situezi la extreme
 & mintea ta e ochiul mecanic
 al gândacului ce încearcă
 să iasă din chiuveta
 plină de vase & cotidianul
 te copleșește ca o pătură murdară
 pe care ai fi vrut să naști,
 să te naști într-un glob cu un bec
 brodat în cuptorul cald
 în care se coc plăcinte
 nu mai multe selfuri
 din cauza inconstanței celor doi ochi
 formați în tiparul binelui & răului,
 fără grade sau nuanțe
 ca beculețele gri de deasupra tabloului.
 cai negri în galop ce nu se duc
 de fapt nicăieri la fel ca emoțiile
 întoarse tot în floarea de carne-
 acționează ca o matcă pentru proprii copii
 entuziasmați de auto-devorare
 ca de un act erotic înălțător
 în degradarea constantă,
 falsa matrice imaginată de la zece ani
 & deșirarea ghemului roșu pentru o pătură de nimic

au fost doi pumni de țărână
 în care vreau și nu vreau să mă-ntorc.
 am renunțat la căutare,
 m-am oprit la starea de fapt,
 momentul, îngerul care fuge
 de îmbrățișarea titanului rupt
 de realitatea măcinată,
 născută din absurd
 dar însetată de concret.

poezia este îmbinarea celor două lumi,
 mintea mea poate exista în glandele ei mamare
 & poate fi dureroasă ca o pustulă
 sau măreață ca un orgasm.

Disociere

mă enervează că poezia nu e un animal de circ,
 nu poate fi dresată
 ci explodează ca un ciot de napalm
 în miezul zilei caniculare
 când Komunyakaa aștepta ca
 scheletul bombei să-i tranșeze mințile
 & picături de sânge să se amestece
 cu unda de șoc,
 detonând jungla sub soarele transversal
 pe hemoragia din centrul lumii.
 o combinație de acid lisergic
 & monoxid de carbon, copilul rebel
 al literaturii înfășurat pe un ac de seringă
 merit să liniștească o criză
 cu efect de stroboscop & oasele din urechea
 internă
 îți cântă soloul din Comfortably Numb
 ale cărui note zboară peste câmpul de cenușă.

Luminile Bucureștiului

Luminile Bucureștiului sunt palide
 ca scările în spirală pe care
 soarele fumează înaintea apusului violet.
 sufletul meu e o fașă chirurgicală
 rotită pe un cotor de măr cu
 sâmburi ca niște stele mărunte
 ce dansează pe cerul aspru care
 se-ntinde peste mediastinul mijlociu.

Happy b-day

vidul încheșat pe încheieturile mele,
 înveliș de sticlă subțire.
 te comemorez cu lumânări imaginare
 plantate în hipocamp-
 mlaștină cu păsări prinse în mâl.
 mi-am evaluat prost conturul,
 nicotina acum nu mă prea ajută,
 creierul se consumă ca un monument de tutun,
 sufletul la fel.
 ce să mai fac dacă
 ai aprins deja fitilul?
 trecutul s-a expandat încă de-atunci
 iar viitorul a orbit în sfera de sticlă.
 La mulți ani!

Victor MAROLA

În dialog cu Diana VRABIE

Victor Marola: *Bine ați venit în comunitatea deschisă a cititorilor revistei Boema, doamnă conferențiar Diana Vrabie! I-am obișnuit pe iubitorii de poezie (și proză) să-i descopere pe distinșii invitați chiar din relatările autobiografice. Vă rugăm, așadar, să ne destăinuți câteva repere din parcursul formativ de până acum.*

Diana Vrabie: Bine v-am găsit și onorată să salut comunitatea cititorilor revistei *Boema*, pe care, probabil, iar încânta o retrospectivă autobiografică boemă. E adevărat că nonconformismul mă caracterizează, dar nu promit o relatare autobiografică ieșită tranșant din tiparele sociale. M-am născut pe malul Nistrului, în orașul Soroca din Republica Moldova. Soroca vine din oglinda amintirii mele senine, neîntinată de trecerea anilor. La Soroca mi-am lăsat copilăria desculță, casa părintească, părinții, surorile, râul Nistru. Pe ulicioarele cu castani ale orașului mi se mai plimbă anii de liceu, iscoditori și frenetici. Îmi amintesc cu drag că în perioada anilor de liceu la „Domnița Ruxanda” am debutat cu versuri în cadrul cenaclului literar „Cetatea Sorociei”, coordonat de entuziastul poet Petre Popa. Din anii de liceu nu am mai scris versuri, am preferat să mă uit „critic” la viață și viața mi-a oferit suficiente prilejuri pentru o asemenea perspectivă, prefigurându-mi cariera. Cert rămâne faptul că Soroca reprezintă un teren prolific pentru irigările poetice. Edificându-și esența prin mit și istorie, Soroca adună reflexele lumii cultural-literare, de la debuturile acesteia. Pantelimon Halipă, Constantin Stere, Ion Druță, reprezintă imagini elocvente ale pulsului cultural constant al acestui fascinant oraș.

Mi-am urmat ulterior studiile la Facultatea de Litere a Universității „Al. I. Cuza” din Iași, având șansa studiului filologic sub îndrumarea unei pleiade extraordinare de profesori, Dumitru Irimia, Liviu Leonte, Daniel Dimitriu, Dan Mănuță, Ioan Apetroaie, Lăcrămioara Petrescu ș.a. După absolvirea studiilor de masterat în literatura română, mi-am urmat doctoratul sub coordonarea prof.univ. Dan Mănuță, plecat, din păcate, dintre noi. Am fost lipsiți, în ultimii ani, în chip dramatic, de o generație de universitari de marcă, iluștri cercetători și oameni de creație, între care Alexandru Andriescu, Daniel Dimitriu, Liviu Leonte, Dan Mănuță ș.a. Ori la Iași timpul s-a măsurat dintotdeauna prin personalități creatoare, prin valori polarizante în toate domeniile, prin voci viguroase stimulând vocații. Am avut o relație de colaborare extraordinară cu profesorul Dan Mănuță, eforturi conjugate în susținerea tezei de doctor „Drama cunoașterii și tentația autenticității în literatura românească interbelică”, în anul 2004. Într-o ședere de mai bine de 10 ani, decisivi în fomarea mea, lașul mi-a devenit o a doua casă, motiv pentru care am încercat să mă revanșez melancolic în ultimii ani prin elaborarea a trei antologii literare pe care i le-am dedicat: „Imaginea Iașilor în presa interbelică ieșeană”, apărută la Editura Junimea, în 2016, în care am încercat să surprind tabloul complex al Iașului interbelic, pornind de la ziarele și revistele ieșene reperabile încă la această oră

Diana Vrabie, critic și istoric literar, membru al Uniunii Scriitorilor din România și din Republica Moldova, Conf. univ.dr. la Universitatea de Stat "Alec Russo" din Bălți

(*Însemnări ieșene, Iașul, Iașii, Jurnalul literar, Cuvinte literare, Lumea, Omul liber, Caradașca, Orașul nostru ș.a.*); „Orașul Iași în evocări literare: de la Costache Negruzzi la Geo Bogza”, apărută la Editura Muzeelor Literare, în 2016 și „O sută de voci lirice. Cor în Iașul Centenar”, o antologie care încearcă să impună, cu inevitabile „pierderi” (sau, mă rog, exagerări), o conselație tematică planând peste vechea cetate.

Sunt iremediabil îndrăgostită de „orașul poezilor și al poeziei”, de această comunitate afectivă, organică până și în contradicțiile sale. Iașul este orașul studenției mele, al primei iubiri, al marilor lecturi, al inițierilor literare, motiv pentru care rămân indisolubil legată de el. Și, da, Iașul rămâne orașul tuturor proiectelor mele de cercetare actuale și a tuturor colaborărilor academice importante.

Din 2002 activez la Catedra de literatură română și universală a Facultății de Litere, Universitatea de Stat „Alec Russo” Bălți, în prezent, în calitate de conferențiar universitar și director al laboratorului de Literatură Comparată. Mă aflu la Bălți cam tot atâta cât stau la Iași, într-o continuă navetă culturală ...

V.M.: *La ce vârstă ați realizat cum se scurg orele în marea fascinantă a lecturilor?*

D.V.: Am fost o generație privilegiată în sensul că, în lipsa tentațiilor tehnologice, am citit mult. Ne împrumutam cărți, făceam schimb, asaltam bibliotecile și librăriile în căutarea noutăților editoriale. Am fost mult mai aproape de literatură, într-un cuvânt. Gustul lecturii l-am descoperit de la 7-8 ani, părinții aveau grijă să-mi cumpere cărți și să-mi cultive pasiunea lecturii. Mă bucur că intuiția m-a orientat de timpuriu spre „Alice în Țara Minunilor” de Lewis Carroll, „De veghe în lanul de secară” de Jerome David Salinger, „Oliver Twist” de Charles Dickens, „Fetița cu chibriturile” de scriitorii în sine, interesându-se de cauzalitate și devenirea unui fenomen, având geniul amplitudinii. În raport cu această, *guelfii* iubesc rezultatul și se concentrează asupra punctului final, grăbind debutul.

(continuare în pag. 21)

Hans Christian Andersen, „Cezar” de Al. Dumas, „Vrăjitorul din Oz” de Lyman Frank Baum, „Heidi, fetița munților” de Johanna Spyri, „Lupul de mare” de Jack London, „Micul Prinț” de Antoine de Saint-Exupéry, față de ultimele cinci din această listă m-am revanșat echitabil între timp, dedicându-le prefețe într-o serie de reeditări, într-un proiect comun cu Editura Prut. Au venit, rând pe rând, „Bătrânul și marea” de Ernest Hemingway, „Moș Goriot” de Honoré de Balzac, „Mizerabili” de Victor Hugo, „Procesul” de Franz Kafka, „În căutarea timpului pierdut” de Marcel Proust ș. a. Scriitorul preferat din literatura română, care mi-a reanimat pasiunea pentru literatură a fost Camil Petrescu. L-am îndrăgit pentru teoretizarea atât de nuanțată a structurii noului roman, a doctrinei substanțialismului, dar și a conceptului de autenticitate. Din aceeași listă a preferațiilor fac parte Hortensia Papadat-Bengescu, Max Blecher, Mircea Eliade, Anton Holban, Sorin Titel, Gheorghe Crăciun, Ioan Groșan ș.a.

V.M.: *Opinia conform căreia literatura este o psihologie ilustrată într-un tablou cromatic autumnal este validă?*

D.V.: Literatura este și stare psihologică și mod de viață, percepție estetică, acțiune ce degajă semnificații, dar și practică textuală, ansamblul de procedee și metode. Indiferent de teoriile care dispută natura literaturii, aceasta trebuie să fie asociată, în primul rând, cu valoarea estetică, cu arta cuvântului. Până la urmă, literatura este și nu poate fi altceva, cum bine observa Paul Valéry, decât un fel de extindere și aplicare a anumitor proprietăți ale limbajului, care, în chip evident, creează și o anumită stare de spirit, cromatică, dacă doriți.

V.M.: *Enumerati, vă rog, câteva cenacluri literare din Republica Moldova?*

D.V.: De un impact decisiv în rândul tinerilor se bucură atelierul „Vlad Ioviță” de pe lângă Biblioteca Municipală „B.P. Haședu”, care periodic organizează ateliere de lectură, de scriere creativă. Alături de acesta aș aminti și cenaclul „Iulia Haședu”, care se reunește o dată la două săptămâni, în redacția revistei „Clipa”. Fiecare ședință presupune discuții axate pe o temă propusă de gazde sau de cenacliști, schimb de sugestii de lectură și de cărți, lectura creațiilor proprii și, respectiv, discuții pe marginea acestora etc. Ar mai fi de amintit cenaclul literar „DeVreme” care apare de două ori pe lună, fiind coordonat de Oleg Carp, scriitor, redactor literar al Companiei TRM și multe altele ...

V.M.: *De ce sunt considerați poeții: nebuni frumoși, boemi, indivizi rupți de realitate, cugetători fascinați de ideea nemuririi?*

D.V.: Indiferent de felul cum a fost numit de-a lungul timpului, *aed, rapsod, trubadur, menestrel*, poetul este un visător care trăiește cu iluzia spunerii (ne)spusului și a transcenderii dincolo de realitatea comună, palpabilă. Sunt nebunii frumoși ai acestui univers căruia încearcă să-i descopere noi înțelesuri. Ori pentru a-l pătrunde, ei trebuie, mai întâi, să se desprindă de el, să se reconvertească la alte dimensiuni ființiale. A fi poet este, se pare, condiția umană cea mai devastatoare și, în același timp, inalienabilă. Pactizând cu eternitatea, poetul își pierde condiția umană elementară. „Poetul nu are biografie; biografia lui este, de fapt, propria lui operă”, sugera în acest sens Nichita Stănescu.

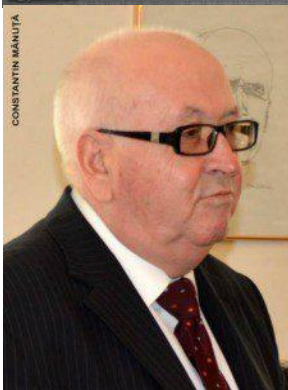
V.M.: *Am întâlnit în librării câteva antologii îngrijite de dumneavoastră, publicate în România și în Republica Moldova. Sunt integrați scriitorii din Basarabia în antologiile și tratatele de istorie a literaturii române contemporane?*

D.V.: Situația ideală la care ar trebui să ajungem ar fi abordarea unitară a literaturii române, fără delimitări geografice, după provinciile istorice, care intensifică oarecum sentimentul înstrăinării. Unicul criteriu prin care ar trebui să fie evaluate producțiile literare ar trebui să fie valoarea estetică, iar integrarea să se producă în chip firesc, prin calitatea scriiturii. Evident că trebuie să ținem cont de golul istoric în care a fost aruncată Basarabia și care a stagnat evoluția literaturii din această provincie românească, integrând-o în matricea ei ontologică. Deocamdată, istoriile literare din România oferă un spațiu negeneros, ca să fiu elegantă, literaturii române din Basarabia. De pildă, în *Istoria critică a literaturii române* de Nicolae Manolescu, a fost prins doar Mihai Cimpoi, Ion Druță și Grigore Vieru. Dar literatura română din Basarabia a existat și are momentele ei de vârf și după 1990, sincronizându-se cu ritmurile literaturii din țară. În privința antologiilor lucrurile ar arăta parcă ceva mai optimist. De pildă, în antologia lui Dumitru Chioaru, *Noua poezie nouă* (Editura Limes, 2011), alături de scriitorii de pe malul drept al Prutului, îi găsim și pe Leo Butnaru, Grigore Chiper, Dumitru Crudu, Emilian Galaicu-Păun, Irina Nechit, Arcadie Suceveanu. La fel am procedat și eu în antologia *O sută de voci lirice. Cor în lașul Centenar* (Junimea, 2018). Am lăsat să fie evocat „orașul de basme, cu contururi iluzorii”, vorba lui George Topîrceanu, prin vocile poezilor de pe ambele maluri ale Prutului, lăsând să vorbească textele. Așa se face că antologia cuprinde o sută de poeți, fiecare cu timbrul și marca sa, cu instrumentarul și ingredientele stilistice, cu tematica și inovațiile de limbaj, care își unesc vocile, abolind malurile, la ora festivă a Centenarului.

V.M.: *Referitor la cei care înregistrează un debut literar după 50 de ani, se poate vorbi de vocație tardivă ori despre o efuziune fulgurantă de idei?*

D.V.: Și în acest caz, ceea ce contează este calitatea scriiturii și stilul scriitorului. Unii vor prefera să-și probeze intuițiile literare imediat, debutând precoce, alții vor prefera verificarea lor în timp. Un debut precoce nu presupune neapărat un eșec, la fel cum unul tardiv nu înseamnă întotdeauna un caz de succes. Totul este dat de măsura talentului. Cazul clasic în literatura română e reprezentat de Tudor Arghezi, care debutează editorial, la 47 de ani, cu volumul „Cuvinte potrivite” și are tot timpul să se impună fulminant în spațiul literar. Data debutului este marcată uneori și de felul de a scrie al scriitorului. Eugen Simion, în „Sfidarea retoricii”, delimitează, de pildă, între ghibelini și guelfi, definindu-i pe cei dintâi drept spirite de finețe, pe care geometria îi sufocă, iar Legea le strivește personalitatea, bucuria și necesitatea lor constând în „a filozofa”. Aceștia vor amâna debutul, fiind mai degrabă interesați de procesul

(continuare în pag. 31)

Constantin MĂNUȚĂ

MIHAI MERTICARU ȘI VOLUMUL MĂTURITĂȚII CREATOARE

Mihai Mercicaru apare ca un sonetist redutabil în cartea *Vis și abis*, apărută la Editura Mușatinia, Roman, 2018, dar și-n celelalte cărți de sonete: *Arca lui Petrarca*, *Geometrie lirică*, *Arta euritmiei*, *Flacăra din piatră*, *Urciorul de aur și 101 sonete*.

Definind sonetul "o fantastică nuntă între pătrat și triunghi", Mihai Mercicaru se dorește a fi un poet grav, convins fiind de puterea de regenerare și transformare a cuvântului prin intermediul metaforei în adevărate clipe lirice spre delectarea și desfătarea cititorului avid de poezie.

La începutul volumului, așază Parisul – capitala muzicii și a poeziei-- în 14 sonete, "orașul feeric un ocean de culori și de lumină", capabil de nenumărate surprize, încât acest oraș - epopee este demn de exclamația lui Goethe: "Oprește-te clipă, cât de frumoasă ești": "Întreaga lume și-a dat întâlnire/ La Turnul Eiffel și-n mii de muzee./ Cerul nu conține să se mire// Ce-i leagă pe oameni cu atâtea fire./ Petrecerea-i demnă de-o epopee./ Mulțimea roagă clipa-n loc să steie." (Paris I).

Sunt trecuți în revistă regii Ludovici ai Franței, Napoleon Bonaparte, scriitorii: Balzac, Hugo, Dumas, Voltaire, Rousseau, Emil Cioran, Mircea Eliade, Eugen Ionescu, C. V. Gheorghiu, pictorii Manet, Matisse, sculptorul C. Brâncuși.

După ce plin de adorație, admirație și laudativ prezintă Parisul, "acest oraș al luminilor", ajunge la concluzia că nu dorește să-i fie rob, ci "rămân ce-am fost pietrean!"

Om și poet înzestrat de Dumnezeu cu har divin, își elogiază pasiunea pentru poezie, chiar dacă i-a devenit o Golgotă și l-a răstignit "pe-o cruce de cuvinte": "Te-am îndrăgit de tânăr, POEZIE,/ Ca pe un zvon de împri-măvărare./ Precum fluturile, raza de soare/ Și melomanul, dulcea simfonie./ Am ars pe-al tău altar în ape stinse./ Urcând pe Golgota tot înainte./ Noaptea, ți le-am ținut mereu aprinse./ La picioare ți le-am depus învinse./ Iar, drept răsplată, tu, fată cuminte,/ M-ai răstignit pe-o cruce de cuvinte." (*Sonetul unei pasiuni*).

Toate poeziile încep cu cuvântul, ca acesta al muzei, care-i aduce inspirație, văzută ca o fată frumoasă, făcând ca sonetul să zboare "Spre lumea de azi și cea viitoare!"

Ochii iubitei sunt niște "miracole colorate, geometrii astrale" în *Sonetul ochilor tăi*.

Autoportretul liric al poetului este de "trist și palid anahoret", fascinat de tainele infinitului. "Stropul de dumnezeire", de care vorbește dânsul, sălășluiește aproape în fiecare om, izvorât din povestea lumească de iubire.

Portretul iubitei cu ochi strălucitori reiese din mâna pictorului – "ut pictura poesis", încât își imaginează Calea Lactee - o alee unde" se vorbește românește... euritmie cu chip de femeie" care transformă toată viața omului într-o magie.

Sonetul poetului urgisit (I-II) se referă la poetul roman Ovidiu exilat la Pontul Euxin, care suferind pentru Iulia, i-a sculptat un trainic monument, nemurindu-o prin cântece. Nu sunt uitați George Bacovia și Omar Khayyam, ori versuri din *Cântarea Cântărilor*, Sapho, Li Tai Pe, în scopul proslăvirii iubirii.

Dacă apare în ipostaza unui timonier, poetul trebuie să construiască o catedrală, semn al veșniciei și al durabilității, deci un alt fel de Meșter Manole. Și un poem de Rabindranath Tagore completează portretul iubitei, "de esență divină", încropind o sintaxă din jocul de cuvinte *axă*, *parataxă*.

Cuplul modern este o altă fațetă a *Isoldei și a lui Tristan*, femeia, culoarea și bărbatul, o melodie, formează *aceeași sinestezie*, nu îndepărtată de mitul androgenului din vremurile ancestrale, așa-și închiuie poetul din "naiva tinerețe, ea regină, el arheu".

Vindecarea de singurătate se face prin intermediul poetului - taumaturg care va descifra tainele, dilemele, seducțiile, mirajele etc., ceea ce a dus la venirea iubitei, mai devreme la întâlnire: "Te-ai întrupat din taine și dileme,/ Arome, seducții, miraje, mirări,/ Din farmece, reverii și ezitări,/ Și-ai venit la întâlnire mai devreme..."

Frumoasă și sfioasă, ea îl apără pe iubit de dezastu, frig, singurătate și pustiu, scăpărând din ochi roiuri de scânteii, iar albinele adună mierea din glas, cu" coapsele tari – zone aurifere și cu genunchii, icoane pentru ateii. Alteori ea este o" fată dulce, iar el un căscăund, fată de la șesuri, – iar el, de la munte ori caracterizată prin sintagma oximoronică „dulce migdală amară”, cu o amânare „ sine die a amurgului inimii cu două luminișuri și al muntelui cu abisuri și suișuri”, epitete provenind de la dictonul lui Dante Alighieri: „ L’amor che move il sole e l’altre stelle”.

Există și un *Sonet al țaranului român*, posibil, pornindu-se de la poezia lui Tudor Arghezi: "Pe dealul argintat, bade loane,/ Vii din sau pășești spre eternitate?/ Ce amintire-n tâmpla ta se zbate?/ În templul sfânt pari una din coloane,/ Oile de-alături parcă-s pictate./ Observ că nu prea ești în bune toane,/ Că prin suflet îți băntuie cicloane/ Și fel de fel de gânduri încifrate./ Se sprijină-n toiagul tău o țară,/ Pe umeri îți apasă viitorul,/ Azi, pâinea ta e crudă și amară;/ Cea dulce se mănâncă pe afară./ Împărăția ta este ogorul,/ Iar alinarea, balada și dorul.", alături de un *Sonet al visătorului și unul al bărbăției*, unde sunt amintiți regii și domnitorii României, de la Burebista și Decebal, Traian, Mircea, Ștefan, până la Mihai.

Intensitatea iubirii prin Eros este văzută la cote maxime: "Iubirea, și când doarme dogorește."

Poetul se întreabă: „Cine-i străinul ascuns sub pielea mea?” – care adoră poemele lui Robert Frost.

Anotimpul de toamnă este surprins într-un sonet cu griul ei, aducând depresie și dezolare,

(continuare în pag. 25)

Monica TROFIM

EU SUNT PENTRU CĂ TU EȘTI (UBUNTU)

Tu-mi ești Paștile cu azimi dăruite fără fală
Unei gloate despuiate de iubire magistrală,
În virtutea inerției instalându-te drept zeu.
Împietrită de Meduza, cum să nu-ți fiu Graal eu?

Tu-mi ești talpa infinită șchiopătând în allegretto
Pe săruturi acapela date fără drept de veto
Și cerute-n miez de vară la umbră de șemineu.
Ispitită de Satana, cum să nu-ți fiu gleznă eu?

Tu îmi ești Adam în coasta cea împrumutată-n trecăt
De un Demiurg pe fugă, cu uneltele sub lacăt.
Plictisit de joaca fadă și-ar dori înc-un trofeu.
Izolată între Raiuri, cum să nu-ți fiu Eva eu?

Tu-mi ești versul din blesteme inventate de fecioare
Drept răsplată pentru hore întâmplare-n sărbătoare
Și jucate la răscruce de actori plini de tupeu.
Inventată din descântec, cum să nu-ți fiu leacul eu?

Tu-mi ești Soarele albastru, cel născut să mă adore,
Să-mi răsară la picioare curcubeie incolor
Și din frunze desfrunzite să-mi ridici mausoleu.
Întâmpată fără tâmpole, cum să nu-ți fiu Luna eu?

Tu-mi ești viața ce răzbate din mănunchiul de sinapse
Obosite și mascate cu trei mângâieri pe coapse,
Intonată lâng-altare de un vechi arhiereu.
Înviată cu aghiazmă, cum să nu-ți fiu moarte eu?

POSTPARTUM

Eu - gheață plânsă de un demon impregnat
cu fapte bune,

Tu - o flacăra-ndoită cu opreliști și canoane,
Eu - firimituri de secol desenat strâmb c-un tăciune,
Tu - ideea genială, cuibărită sub jupoane.

Eu - pocal crăpat pe mijloc de minuni tăiate-n două,
Tu - absint furat de iele și turnat pe săni virgini,
Eu - iubire de o vară înflorită doar cand plouă,
Tu - o dramă într-o piesă jucată de doi straini.

Eu - durerea de sub coasta dăltuită ieri pe fugă,
Tu - un pictor orb și straniu ce se ține de-o ureche,
Eu - sămânța unui geniu ce-a pus dor în centrifugă,
Tu - ogor scăldat în lacrimi de sirena nepereche.

Eu - Dalila despletită crezând zâmbetul sardonice,
Tu - Samson plecat de-acasă după ploaie și albastru,
Eu - wisteria transcrisă pe un portativ ironic,
Tu - un ghimpe într-o rană descântată de-un sihastru.

Eu - pleiadă de mistere, vechi odrasle răsfățate,
Tu - arcuș culcat pe-o parte, dizolvat de note triste,
Eu - migdal tratat de galben cu pilule expirate,
Tu - sutaș ce joacă zaruri pe cămăși avangardiste.

Eu - o Penelopa calmă, semănând nori de furtună,
Tu - Ulise beat de soare și drogat de nimfe slute,
Eu - Meduza neiuibită ce-mi culc șerpi răsând nebună,
Tu - Perseu efeminat, îngrozit de-atâtea brute.

Eu - stamina desfrunzită, înnodată și gracilă,
Tu - oglinda cea ciobită, atârnată-n cui de os,
Eu - o damă de consum purtând blană de șinșilă,
Tu - martir de ziua a șaptea, șoptind rugăciuni pe dos.

Eu - blestemul nerostit printre buze încleștate,
Tu - bucată de cuarț dezgropată din noroi,
Două margini de genune, existențe virusate,
Cusut cu fir de lumină astăzi s-a născut un NOI.

ANTI...POEZIE (repostare)

Anticorpurile noastre plâng dement pe dinăuntru,
Pe de-afară-au crescut merii antinemuririi-n stol,
Sufletele-n antiteză cu suspine- n epicentru
Urlă-n corzi de alăuta simfonie-n Si bemol.

Plânge galben caprifoiul strângându-și stamine-n palmă
Într-o antiluni.... sau miercuri răscolind șapte câmpii
De la antipozii karmei împletind culori de-a valma,
Născând curcubeu sinistru de sclipiri antipustii.

Și când antiplăsa coaptă în vulcan de andezit
Își leapădă antimasca lăsându-ne despuiați,
Cu surâsul la vedere răsucit strâns în granit,
Râde diavolesc și tare de doi bieți nevinovați.

Și în goana de zefir prinzând fluturi într-o pungă,
Așezându-i lin pe pleoape și bătând din antigene,
Se prelinge pe sub piele antizborul ce alungă
Antipaticele versuri din creiere patogene.

Anticentru lumii sparge valuri de țarm laminat
Și trezește nebunie asortată cu demență,
AntiEu și AntiTu într-un dans sofisticat
Cu chimii antisecrete mustind antiindolență.

METAMORFOZĂ

Mi-am ipotecat trei inimi scăpate de holocaust
Și-am să-mi vând ieri-ul din cufăr pe o mână de furtuni
Sau pe-un rest de joc de șah împărțit în doi cu Faust
Să-mi găsesc un punct în spațiu sau margini la vâgăuni.

Mi-am pus naftalină-n iriși și-am ascuns farduri în craniul
Ars în creștet și crăpat de neologisme fade
Și-am uitat să-mi cos urzeala croșetată cu uraniul
Strâns în poală d-esmeralde înodate în șarade.

Mi-am amanetat Brumare și-o colecție de molii
Înecate în formol dup-o noapte de beție
Vindecată de-isterie și tratată cu magnolii
Și-am uitat să-nchid orgolii laolaltă -n stăreție.

Și cred c-o să-mi crească vine peste doruri și suspine,
Solzi pe pleoape și grenade cu aromă de verbină,
Stol de crabi o să-mi despice coastele ce dor a tine
Smuls de-o vară din celule și miasme de stricnină.

Și-apoi palidă și roasă de-o seamă de supoziții
Am să îmi extrag ființa din partida de coridă
Ce a-nceput fără tauri....sunt plecați la expoziții
Și toreadorul doarme molfăit de o omidă.

Mariana BENDOU

Vasile RUȘEȚI

„Buze-n templul dimineții” – Un studiu anatomic asupra iubirii

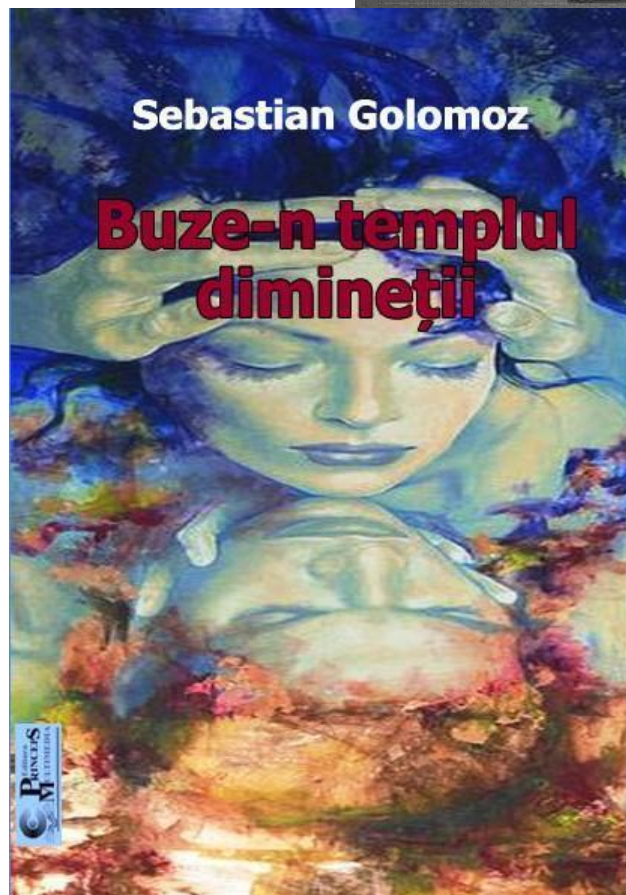
Volumul de poeme „Buze-n templul dimineții” semnat Sebastian Golomoz, este decriptiv; el își propune o reconsiderare, o redefinire a iubirii, dar și a poeziei. Textele conținute sunt ermetice, mai greu de pătruns (pentru neinițiații în poezie și în mistere). Autorul se dă publicului de această dată printr-o poezie de dragoste mai mult decât inteligentă („amor intelectual”, „iubire intelectuală”, „iluzie albastră”), nesentimentală ca la alți autori și așa cum am fost obișnuiți să o percepem până acum, undeva între cerebral și erotic („În biblioteca din Saint Etienne / O ea c-o carte-n loc de sutien / Flirta cu-n cititor cam inocent / În scopuri... culturale, evident!”).

Cartea poetului Sebastian Golomoz este o carte genială, dar grea, în care autorul face o profesiune de credință, o mărturisire a adevăratei sale iubiri, dar și a viziunii în privința viitorului acesteia. Cartea face trimitere la mituri și la credințe chiar de la bun început, prin titlul său („buze”, „templu”, „dimineată” sunt simboluri care trebuie percepute ca atare). De altfel, autorul utilizează în poeme chiar și nume care provin din mitologie (Nike, Hades, Eros etc) pentru a-și sublinia ideile. El își consideră muza „un înger indecis și rebel”, iar pe sine se caracterizează „capriciilor ei fidel” („*Mademoiselle*” – pag. 24), adică actantul dependent de viciu. Buzele șoptesc, sugerează erosul, dar inima zice și „face” iubirea!

Sapiosexualitatea¹ este laitmotivul cărții în discuție, firul roșu care străbate poemele sale, un fel de „Alfa și Omega”, de la început și până la sfârșit. Dacă în prima poezie a cărții, Sebastian Golomoz, definește oarecum sapiosexualitatea („sărutul nopții zugrăvind-mi șansa / de a-mi reîncarna visurile”, „*O iubire sapiosexuală*” – pag. 13), la final, acesta se și identifică în mod deschis prin ea în poemul „*Sapiosexual*” – pag. 101 („Sunt un luptător sensibil / Atras de ambițiile feminine”) ceea ce trimite cu gândul la „Eu sunt cel ce sunt” din creștinism...

Sentimentul de iubire este omniprezent în carte, dar autorul dă senzația unei iubiri reci, la nivel cerebral (superior) și nu al inimii, sufletului; mintea este „un real vector de lumină”, iar inteligența „deplinul preludiv”. El conchide la pagina 29 că „Moartea e unica femeie / pe care visezi s-o iubești / fără preludiv”, definind iubirea sapiosexuală astfel „întunericul e complice / cu aluziile neortodoxe / și sărutu-i un zbor nocturn / în care corpurile sunt / deposedate de lumină // în cearșaful nupțial gândul / e cel mai viril mădular / cea mai ascuțită lamă / o are cuvântul”.

Volumul de poeme „Buze-n templul dimineții” dă

impresia unui studiu anatomic efectuat asupra iubirii, în care totul este disecat pe componente, ca un cadavru; ceea ce rezultă la final este numai o esență a iubirii, un fel de licoare vitală, asemenea sângelui stors dintr-un organism viu, poate de aceea cartea se și termină cu un haiku („coajă de sânge – cearcănul unei lacrimi / des amintite”). Agonia iubirii este cea care generează fericire? Pentru că îndrăgostitul trebuie să fie „alb de lacrimă – simbolul emoției / nes-tăpânite”, purificat prin jertfa celui alt?

Poeziile autorului par niște piese de teatru ai căror protagoniști au fost obligați de circumstanțe să fie doar actanți ai iubirii, simple măști; ei nu sunt legați prin energie și simțire, se simt singuri, deși sunt împreună. Ei trăiesc doar „o clipă chinuită” și strigă „Ay, ce (g)ard sentimental / într-o singurătate fidelă”.

Poeziile cărții (cea mai lucrată, în opinia noastră, carte de până acum a tânărului Sebastian Golomoz!) degajă doar o „promisiune” a adevăratei iubiri care se va împlini numai într-un plan superior, în care ființele în cauză își vor consuma iubirea doar „în ceruri” și în care cei doi sunt numiți „vinovați de iubire”. Prin urmare, titlul cărții „Buze-n templul dimineții” ar putea fi explicat prin versurile „Etern, doar sărutul paradisului / Ce îndrăgostiților le-a fost promis”, „*Amor intellectualis*” – pag. 86. Poetul îndrăgostit „exersează emoții elegante” într-o „gimnastică a îmbrățișărilor”. El nu vrea să sufere, face un compromis cu viața, conștientizând „că singurul antidot / pentru lacrimi e / iubirea comprehensivă”. El își îmbracă trupul „în doliu psihologic” pentru că „inima încăpățânată în fața / unui cer încrunțat / vede moartea ca o poartă către veșnicie” („*O viziune asupra morții*” – pag. 91).

(continuare în pag. 25)

Fericirea nu poate fi decât „programată”, trebuie să învățăm „să primim suferința ca pe un dar”. Autorul mai consideră și că din postludiul unei povești de iubire se poate „naște o poezie fără resentimente”.

Cartea poetului Sebastian Golmoz, provoacă și invită lectorul într-o aventură intelectuală în care sentimentul iubirii este doar un pretext; autorul considerând că iubirea trebuie să fie „sapirosexuală”. Ultimul poem al cărții (înainte de haiku-uri) este un acrostih prin care poetul se definește ca sapiosesexual („Ay, ce combinație între numere și romantism / Liberă ca o inteligență nativă”).

Pentru poet, „Linia e libertatea punctului / La distanța realității de vis”, de aceea păstrează doar umbrela sub care el și iubita nu s-au sărutat... „Povestea de iubire e un ludic poem / Unu plus unu nu fac totdeauna doi / Nimic nu-i imposibil, când spiritui-boem”, „Iubita mea” – pag. 95.

Măiestria artistică a poetului Sebastian Golmoz în acest volum este de necontestat, admirabilă chiar, mai ales dacă avem în vedere și limbajul folosit („instinct genuin”, „prestidigitatie intelectuală”, „mutatis mutandis”, „sensibilitate metafizică”, „amestec funambulesc”, „ingambament”, „răspunsuri apolinice” etc) ori inovațiile sale lingvistice de tipul „ay”. În versurile poemelor sale apar deseori cuvinte și expresii din limbile latină și franceză, pe care poetul pare a le stăpâni foarte bine, dar și referiri la literatura franceză (cum ar fi Balzac și cartea sa „Femeia la 30 de ani”) și cultura universală (Fuga sau Preludiul lui Bach, „bon brâncușian”). Chapeau!

Simbolul iluzoriu al filmului¹ apare frecvent în poeziile cărții, fie ca vers („printre priviri clandestine iubirea ei era / un regizor anonim pentru filmul meu”, „Iubirea ca vis” – pag. 71), fie chiar prin titlu „Fifty Shades Of Grey”, „Amanții întunericii” – pag. 31. De altfel, eul liric recunoaște că „privit singur sau în doi / cerul are aceeași culoare / doar credința împarte destine / din codul deontologic al iubirii. (pag. 70).

Ar mai fi poate de remarcat și inovația autorului vis-a-vis de structura și forma poemelor prezente în carte spre exemplu la pagina 32 („Îmbrățișarea de a doua zi” – un poem în proză) și la pagina 33 („Mai tânăr cu un vis împlinit” – un text în care numele „femeia” este scris pe verticală pentru a materializa „verticala-n voluptatea singurătății” cu „o inteligență speculativă”). Această inovație poetică poate sugera și o secvență cinematografică, în care femeia este pusă în așteptarea actului sexual văzut ca „o armonie edenică”.

Concluzionând, volumul de poeme „Buze-n templul dimineții” al poetului Sebastian Golmoz este genial și original, unic în felul său, autorul ei dovedind o profundă cunoaștere a mitologiei și a culturii universale, a umanului și non-umanului, al mersului concret al lucrurilor în lume; el uimește și sclipește prin forma și modul de concepție a poemelor, prin inovațiile și împrumuturile lingvistice, prin modul de structurare a cărții.

amintind de gingașele versuri ale lui G. Topârceanu: „Cri, cri, cri/ Toamnă gri/ Nu credeam c-o să mai viu...”.

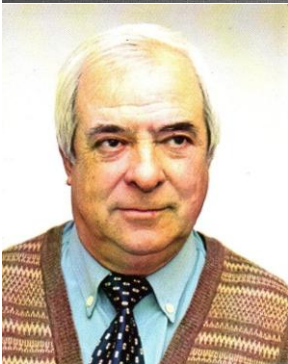
Singura icoană a poetului poate fi „clipa astrală aducătoare de doruri și miraje” din *Sonetul copilăriei*, unde nostalgia este la ea acasă, „cu irizări de tainice topazuri, retras pe tărâmurile de gânduri și întrebări”, cuprins de faptul că-n sufletul creatorului arta se naște din suferință.

În ipostaza rătăcitorului *pe căi răzlețe*, ca-n poezia lui Octavian Goga, casa natală este pustie, aproape o *bălărie fără gard*. În sat nu există biserică, fântână, țaranii au devenit orășeni, câinii-maidanezi, nu mai are cine săpa grădina, fructele putrezesc în livezi, dar paradoxal îi apare tatăl mai tânăr decât el, invers ca-n poezia lui Lucian Blaga care-i scria mamei sale: „Sunt mai bătrân decât tine, Mamă,/ ci tot așa cum mă știi:/ adus puțin din umeri/ și plecat spre întrebările lumii...”

Sonetele anxietății și decăderii anunță dezolarea, tristețea, nevroza poetului când se *abat norii negri peste țară* (ca acum când scriem, în luna iulie 2018, ploile au devastat România, iar Grecia a fost pârjolită de incendii provocate de mâini criminale, încât ne vine să exclamăm: Vine Apocalipsa, Doamne!).

Printre „neguri, cânt de cucuvea răzbate”, urlet prelung de fiară, *stihurile potopitoare* amintind de potopul lui Noe, îi trezesc autorului angoase, că nu mai știe pe ce lume trăiește: „Țara-i stăpânită de Ali Baba și cei patruzeci de hoți”, încât „rușine ne e că ne numim români”. Ca altădată Sisif, poetul, „o întreagă Atlantidă duce-n spate” și crede că salvarea e-n Vest (nu-n cel sălbatic!) dorind „clipa și cupa să-i fie pline!”. Adevărata salvare este în „Domnul Iisus Hristos” și nu în *Sonetul disperării*, chiar dacă „toți aleargă după o nălucire”.

Solemnitatea, eleganța frazării și efectele obținute prin apelul la rimă și ritm ne dezvăluie un poet înzestrat cu o prodicioasă mobilitate a discursului liric, un bonom jovial care mizează pe muzicalitate și rafinement prozodic, un poet care aspiră spre etalonul poeziei adevărate ce constă în ambiguitate și imprevizibilitate, în apropierea de elemente total dispartate, într-o mirabilă trăire a sentimentelor. Psihologic vorbind, M.M. dispune de o robustete funci-ră, iar dinamismul mărturisirii asigură naturalețea discursului. Reamintindu-ne că, în vremuri imemoriale, poezia și muzica erau inseparabile, Mihai Merțicar, poet riguros și sugestiv, apolinic și dionisiac, enigmatic și colocvial, ne-a oferit volumul maturității creatoare depline, un splendid omagiu adus iubirii, o învolburată revărsare de lirism pendulând între real și ideal, între sacru și profan.

Vasile Sevastre GHICAN

Eu sunt

Eu sunt corabia fără cârmă
 cu care furtuna se joacă
 în după-amiezile
 zâmbetului tău;
 Până unde mamă,
 până unde
 se-ntind adâncurile
 cele cu care lumina
 ne mângâie tăcerea
 de dincolo și de dincoace
 de albastra avere
 a Lui Dumnezeu!

Sălbăticie pajiști prin stele

Sălbăticie pajiști prin stele
 lângă obosite inimi de stânci
 înalte miresme adună
 pentru plecarea pe marele drum -
 la vreme de aspre păcate
 iubirile noastre
 se transformă în scrum !

Existența

Viața a zburat
 și s-a transformat
 în munți de răutate
 și fluturi de venin;
 Dincolo de acest zbor
 stau patimele
 ca niște singuraticе stânci
 așteptând blesteme timpului.
 Viața se va întoarce
 să-și culeagă roadele
 numai cei ce știu să zboare
 vor lumina adâncurile.

Amiază

Amiaza este drumul bătătorit al umbrelor-
 de-a lungul și de-a latul cerului
 promisiunile inimii sunt pline de riscuri-
 râsul dă tribut rugă mândriei
 din puținul celui sărac;
 Tu ești mit al uitării, eu amintire
 pentru cât am putut să te mint;
 Târzie această capodoperă
 cântărită de plânsul nostru
 în amiezile celui care moare
 în fiecare cuvânt !
 Vară, Sălbăticie
 În saloanele ei de poezie
 Hectar de dans de iasomie !

Aripi de munte

Prostia tronează
 lângă frații ei-
 averea și mândria;
 Lumina se ceartă
 cu întunericul,
 liniștea cu zgomotul
 strigând și chemând,
 nemilosul timp al ierburilor;
 Adâncuri sfințite
 lângă sfințite atingeri-
 dezastre se nasc
 în inimile oamenilor
 timpul ucide
 curiozitatea mea
 mereu gestantă !

Să mai ajung

Soției mele Carmen

Să mai ajung să stau
 la umbra unui nuc,
 umbră pusă de mine
 într-o nucă, primăvara aceasta ?
 Să mai ajung să cânt
 La orga unui sân dulce
 așa cum sânul tău
 mă adormea în iarbă ?
 și te trezeai năucă de plăceri,
 plop murmurând o vară
 sau tei trudint de boală...
 Să mai ajung eu oare să zbor
 precum copacu-ntr-un picior ?
 Să mai ajung să stau
 la umbra unui veac ?
 Doamne, de ce mă obligă să tac ?

Marin MOSCU**Semn de prețuire**

Tu ești visul vis de viață, tu ești roua fericirii,
Tu ești focul, Poezie, rugul aprig al iubirii.

Tu ești cerul plin de stele, ești și marea frământată
În fermentul care-aduce zbor de inimă curată.

Iată darul meu simbolic, inima ruptă din soare,
Dragostea și-mbrățișarea ce rămân nemuritoare!

Un sărut pus ca pecete în destinul nostru-i scris
De-a înfăptui cu bine și speranță dar și vis.

Un cadou ți se cuvine, ca poet îți dăruiesc,
Semnul meu de prețuire, semnul sfânt că te iubesc!

Când...

Când primăvara flutură fluturi în stomac,
Ochii luminii zilnic sosesc la tine-n prag.

Când norii s-așează pe flori în grădină,
Un curcubeu se-nalță pe fruntea-ți divină.

Când ușor mă-apropii în prag să te sărut,
În ochii poeziei ne-am contopit demult.

Când tu ești supărată pun fluturii în foc,
Să le ardă zborul și lipsa de noroc.

Târzie-i primăvara, cântă un cuc pe gard,
În ochii amintirii visez mereu că ard!

Treceri...

Fericirea noastră înalță
Treceri prin oase de zeu,
Zboru-i continuu, casa-i sfințită,
Lumina curge în suflet mereu!

Vatră de dor

Inima fură pulberea
Nemărginirii stelelor,
Sărutul nostru apropie
Buzele vertebrelor.

Dorul cuvintelor dulci
E zvâc de poezie,
Rimele-s zidite-n oase
De cruci fără domnie.

Sărutul limpezește clipa,
Inima arde în zbor,
Sub aripă munții și marea
Rămân vatră de dor!

Cort de nea sub cer de stele

În cort de nea, sub cer de stele,
Pun curcubeu iubirii mele.

Tu împletești rostu-n culori
Și-n inima-mi cu îngeri zbori.

Eu te opresc în spațiul lin
Să nu atingi crengi de pelin.

Să nu cobori în ochi adânci,
Nici către cer să urci pe brânci.

Mai bine-n cortul meu de nea
Să încălzim sclipiri de stea!

Capăt de-ncercare

Când tămâia suflă-n lumânare
Egoul gol te poartă în spinare.

Materia atinge fâșia de sfințenii,
Judecată în apus de denii.

Umerii timpului putrezesc în ușa
Unde-i zdrențuită de uitări cenușă.

În valurile visatelor iubiri
Se sufocă gâtul luminilor subțiri.

Nu-i nici o șansă să suflă-n lumânare
Când tămâia arde în capăt de-ncercare!

Lebede înecate în otrava prezentului

Rana conștiinței s-a îmbrăcat
În mantie sângerie.

Apa liniștii nu-i suficientă
Pentru a săpa fântâna vieții.

Pomii au brațele ciuntite
De amprentele noastre.

Pâinea se dumică în gura cerului
Cu duhul cuvintelor.

Birjarul, care mână caii Domnului,
Înjură haosul din Piața Sfântului Duh.

Lacrimile copiilor limpezesc
Lebedele înecate în otrava prezentului.

Alexandru COCETOV
(Rep. Moldova)

Bun venit la Hogwarts-ul Babilonian!

Hogwarts School of Witchcraft, școala reprezentată în ficțiunea Harry Potter, este o instituție fictivă britanică de magie caracterizată printr-un mister al Magiei. Scopul existenței ei, conform scriitoarei, era instruirea copiilor cu abilități magice, elevi cu vârsta cuprinsă între unsprezece și optsprezece ani (înscrierea se făcea la nașterea copilului și acceptarea era confirmată de scrisoarea oficială adusă de bufniță la vârsta de unsprezece ani). Hogwarts reprezintă și locația principală pentru primele șase cărți din seria Harry Potter, concepute de J. K. Rowling. Aceasta fiind situată într-un castel uriaș, plin de coridoare și obiecte înfricoșătoare, care el însuși era înfricoșător, cu o grămadă de turnuri și încăperi bizare. Motto-ul academiei în limba latină sună în felul următor: *Draco dormiens nunquam titillandus* (nu gădila niciodată un dragon care doarme).

De ce am început cu această descriere? Nu pentru că aș fi fan Harry Potter sau magie; ci pentru că, în oarecare măsură, găsim în Scriptură o altă scriere asemănătoare, și anume, cartea profetului Daniel. Fiind scrisă în aramaică și ebraică, ea cuprinde mai multe elemente profetice și apocaliptice, dar pe lângă acest aspect ea reprezintă viața poporului evreu, care era luat în robie, ca și contextul cultural al poporului Babilonian. Acesta din urmă era considerat cel mai puternic popor, din toate punctele de vedere (politic, militar, educațional, dar nu și spiritual, deși a avut o mulțime de zeități) din acea perioadă istorică.

Am început eseu cu un titlu poate ciudat prin alăturarea celor două cuvinte aparent fără legătură, *Hogwarts-ul Babilonian*, și sunt total de acord cu asta; am dorit însă prin această alăturare să evidențiez asemănarea dintre cele două sisteme educative. De ce? Pentru că, Babilonul, acel loc grandios, dezvoltat... era plin de magicieni, cititori în stele, ghicitori și alți înțelepți în domenii mistice și sistemul lor educațional includea profunzimea elevului în acest cult al misticului și magiei. Și, atunci când tinerii din poporul evreu au fost luați în robia Babiloniană (vorbesc de profetul Daniel, alături de cei trei prieteni ai lui și mulți alții, așa cum menționează prorocul Ieremia în cartea sa (... *trei mii douăzeci și trei de ludei; în al optsprezecelea an al lui Nebucadnețar, el a luat din Ierusalim opt sute treizeci și doi de inși, Ier 52:28-29*), au fost nevoiți să urmeze cursurile și învățăturile, la cea mai înaltă și de elită școală păgână din acea vreme: *Hogwartsul Babilonian*.

Era locul, în care tinerii erau total lipsiți de siguranța și de supervizarea părinților (erau ruși de părinții lor, cum au fost în ficțiune și Harry Potter și prietenii lui ca elevi ai școlii Hogwarths - cu excepția faptului că aceștia

din urmă erau lipsiți de ei voit și doar pe o perioadă scurtă urmând să se revadă în perioada vacanțelor), Daniel și prietenii lui erau de asemenea lipsiți de locul de închinare, căci nu mai aveau Templu și vasele sfinte fuseseră luate și pângărite, lipsiți de identitate prin porunca lui Nebucadnețar de schimbare a numelor: Daniel, care înseamnă "Dumnezeu este Judecătorul (meu)", schimbat în Belșațar, care reprezintă pe zeul Bel - numele popular al zeului babilonian principal, Marduc și înseamnă "păzește-ți viața!" Hanania înseamnă "Domnul a arătat har", schimbat în Șadrak, care înseamnă, "porunca lui Aku" (zeul sumerian al lunii). Mișael înseamnă "Cine aparține lui Dumnezeu", a fost schimbat în Meșak, care reprezintă "umbra lui Aku". Azaria înseamnă "Domnul ajută" a fost schimbat în Abed-Nego, care înseamnă "slujitorul lui Nego".

Imperiul Babilonian

Învățământul. Prin simpla citire a cărții (lui) Daniel putem identifica, am zice noi, sistemul educațional babilonian, care nu e descris în mod direct, dar putem deduce și înțelege că avea standarde ridicate; nu oricine intra în elita împăratului. Un exemplu aflăm în capitolul 1, de la versetele 4-6, unde se descrie porunca împăratului de a aduce niște tineri captivi din poporul Israel. Acești tineri trebuiau să îndeplinească un set de atribute anume: să fie fără vreun cusur trupesc, frumoși la chip, înzestrați cu înțelepciune în orice ramură a științei, cu minte ageră și pricepere, în stare să slujească în casa împăratului și care să fie învățați scrierea și limba Haldeilor.

Era un sistem educativ creat cu scopul imersării tinerilor în ideologia și cultul zeităților păgâne (pornind de la schimbarea numelor evreiești și învățarea zeilor babilonieni), în filozofie (gândirea babilo-

(continuare în pag. 29)

niană), cultura poporului: hrană, obiceiuri, slujba de conducere¹ (dacă privim la finanțul cap. 1 și mai departe în alte capitole, vom regăsi că Daniel și prietenii săi erau puși în funcții de conducere în împărăția Babiloniană). Astrologia și misticismul erau de asemenea printre materiile cu credite multe în sistemul educativ babilonian și avea în vedere tot ce cuprinde citirea în stele, ghicirea, vrăjitoria... chiar dacă Daniel și prietenii lui nu erau obișnuiți sau de acord cu practicarea acestora).

Cu privire la **Literatura** predată lui Daniel și prietenilor lui, trebuie specificat că în acel context ea „constituie textele augurice.”² Unele din aceste texte erau păstrate în scris, altele erau inventariate, iar o bună parte erau oferite regelui și reprezentau „observarea diverselor fenomene adunate timp de peste un mileniu”³. De asemenea, aflăm că interiorul lor „conține o agendă despre crearea lumii.”⁴; babilonienii, considerau că zeul Marduc a creat lumea din trupul mort al zeiței Tiamat. A existat și o literatură a exorciștilor⁵, care „erau specializați în recunoașterea pericolului anunțat de semnele prevestitoare și împlirea” lor. Această „literatură de apărare este reprezentată de textele namburdu.”⁶

Alt exemplu în literatura vremii e reprezentat de *Epopoeia lui Ghilgameș*⁷. Este un poem epic din Mesopotamia antică, aparținând culturii sumero-babiloniene. Aceasta fiind cea mai veche scriere literară (păstrată) a umanității, datând de la începutul mileniului al III-lea î.C. A fost păstrată, lacunar, pe 12 tablite de lut, în biblioteca regelui asirian, Assurbanipal de la Ninive. De asemenea, în rândul poemelor vechi ale Babilonului se enumeră și poemul *Enuma Eliș* (acest poem poate fi citit în întregime la Anexa 9)⁸.

Este interesantă observarea asemănarilor dar și diferențelor întâlnite prin compararea acestor două sisteme educative mistice ale celor două școli, **Hogwarts** din Harry Potter și Școala **Babilonului** din cartea profetului Daniel. Ca asemănări observăm că ambele ofereau cursuri de magie, astrologie și literatură mistică, ambele aveau câte un elev de top și personaj principal: **Hogwarts** pe Harry, **Babilonul** pe Daniel. Ambele școli admiteau elevi cu vârsta cuprinsă între unsprezece și optsprezece ani pentru instruire.

O diferență constă în aceea că Harry Potter este o ficțiune ce continuă să fie ecranizată, dar Daniel cu istoria din perioada captivității Babilonului e reală și a intrat în istorie o dată pentru totdeauna. O altă diferență între cele două sisteme este că unul evidențiază magia ca pe o armă pozitivă în lupta cu răul, având totodată o viziune umanistă elogiind omul (**Hogwarts** din Harry Potter), dar în contextul academiei babiloniene din cartea lui Daniel, este adus în centru Dumnezeu (prin mărturia celor patru tineri), ca adevărata și unica sursă a înțelepciunii și puterii, care are în control vremurile și împrejurările; El răstoarnă și pune pe împărați; El dă înțelepciune înțelepților (Daniel, capitolul 2) și pricepere celor pricepuți! El descoperă ce este adânc și ascuns; El știe ce este în întunec și în El e lumina. Dumnezeu oferă tuturor în cartea lui Daniel o promisiune celor care îl vor cunoaște: *Dan 11:32* "Dar aceia din popor cari vor cunoaște pe Dumnezeul lor, vor rămâne tari și vor face mari isprăvi."

Două școli reprezentând două sisteme educative asemănătoare ca viziune, dar cu un impact diferit pentru

cititori, prin acțiunea personajelor principale, ca rezultat al perspectivelor diferite ale regizorilor (Dumnezeu vs. J. K. Rowling).

¹ 1:19, 2:48-49, 3:30, 4:9, 5:11, 5:29, 6:3, 6:28.

² Walton, *Comentariu cultural-istoric al Vechiului Testament*, p. 784.

³ Walton, *Comentariu cultural-istoric al Vechiului Testament*, p. 784.

⁴ Handaric, *Introducere în Vechiului Testament*, p. 197.

⁵ Mesopotamieni, care apărau de mesaje amenințătoare din augure și vise.

⁶ Walton, *Comentariu cultural-istoric al Vechiului Testament*, p. 784.

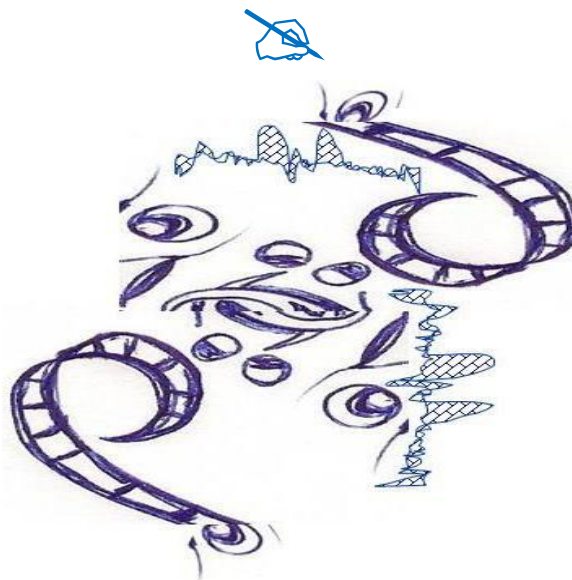
⁷ *Epopoeia lui Ghilgameș* este un poem epic din Mesopotamia antică, aparținând culturii sumero-babiloniene. Este cea mai veche scriere literară păstrată a umanității, datând de la începutul mileniului al III-lea î.C. S-a păstrat, lacunar, pe 12 tablite de lut, în biblioteca regelui asirian Assurbanipal de la Ninive și povestește faptele eroice ale lui Ghilgameș, legendarul rege al cetății Uruk.

Secvențe narative: Episoadele poemului nu au legătură literară unele cu altele (ca rapsodiile din Iliada), fiecare narând câte o ispravă de alură colosală, săvârșite de erou; principalele isprăvi:

- lupta contra regelui Akka din Kiș
- expediția, împreună cu prietenul său Enkidu, de prindere și distrugere a monstrului Humbaba;
- lupta contra Taurului Ceresc trimis de zeița Iștar să-l ucidă pe erou, care-i refuzase dragostea;
- călătoria în imperiul subteran după floarea nemuririi;

- moartea eroului (deși nu rezultă clar din nici un text dacă e vorba și de moartea lui Ghilgameș sau numai a lui Enkidu; în varianta akkadiană, Ghilgameș călătorește în lumea cealaltă ca să afle secretul imortalității de la strămoșul său Uta-napiștim, care-i comunică și amănuntele desfășurării potopului; această versiune e de altfel cea mai unitară epic). Sursa: https://ro.wikipedia.org/wiki/Epopoeia_lui_Ghilgame%C8%99, accesat pe 12 noiembrie, 2018.

⁸ Handaric, *Introducere în Vechiului Testament*, p. 116.

Angela DUMBRAVĂ

BOMBONICA, PRIETENA MEA, CĂȚELUȘĂ

Prietenii mele din copilărie erau nenumărate. Le făceam ușor, dar pentru totdeauna. Prieteni îi consideram pe cei de la care învățam câte ceva, pe cei cu care mă jucam, pe cei care mă linișteau și mă mângâiau în momentele mai dificile, dar și pe cei care îmi făceau bucurii.

După pățania mea cu Bălănel, mieluțul meu, în următoarea primăvară am primit în dar un alt mic prieten, adus de tata din baltă. Și aici vreau să fac o mică abatere de la cursul povestirii.

...În perioada toamnei și a iernii, majoritatea bărbaților din sat mergeau în baltă la „coloană”, cum se spunea la recoltatul stufului și a papurii... Și parcă văd și acum, la sfârșitul toamnei, după ce își strângeau recoltele din grădină și își pregăteau familiile pentru iarnă, cum în fiecare casă se pregătea plecarea bărbaților. Și câte nu-i trebuiau unui bărbat atunci când pleca! Acasă era o forfotă de nedescris. Mama, grijulie, pregătea câte și mai câte: alimente, pijamale, maieuri, bluze groase, plapumă, cizme, ciulci... un fel de ciorapi lungi din pânză cauciucată care se purtau cu opincile doar iarna, și le aranja pe toate în săcuți cusuți special. Când pregătea bagajele o vedeam cum își ștergea câte o lacrimă pe furis. Nu era ușor să rămâi singură, fără ajutor, cu toată gospodăria pe timpul iernii. Dunărea era mai tot timpul înghețată și mama trebuia să facă o copcă în gheață ca să poată lua apă pentru vite și pasări, pentru spălătul hainelor, făcutul mâncării și de băut. În ziua când erau anunțați că pleacă, ne strângeam toți la locul stabilit, cu bagaje și așteptam remorcherul care făcea câte un popas prin toate satele Deltei și lua cu el toți bărbații care mergeau la recoltat de stuf. Noi, cei care rămâneam acasă, îi conduceam cu lacrimi în ochi, făcându-le cu mâna până nu se mai vedeau după cotul Dunării... Și viața noastră continua, cu treburile și grijile zilnice.

Zilelele de iarnă treceau una câte una și începeau să se vadă primele semne ale primăverii. Se apropia timpul ca remorcherul trăgând cabarele cu stuful recoltat să se întoarcă spre sate și odată cu ele și bărbații. Deja în sat era o mare bucurie. În fiecare zi mă duceam nerăbdătoare la malul Dunării și mă uitam la vale, doar eram prima care vedeam cabarele venind.

Într-o dimineață, am auzit lângă patul meu un scheunat lung, parcă speriat, și un foșnet. Mama se trezise de mult și m-am cam speriat. Am deschis ochii și am văzut lângă patul meu, într-un coș în care mama ținea ouăle, cum pe un așternut de paie stătea un ghem mic, alb, creț, cu un năsuc roziu și urechile atârinate, aproape să-i acopere ochii speriați și uimiți privind spre mine cu mirare, căldură și ușoară teamă. Am sărit repe-de din pat și am alergat la bucătărie, de unde se auzeau voci. Venise tata! Îmi era tare dor de el! Mi-a spus că a adus puiv-

țul de cățel din baltă. Rămăsese fără mamă, care în căutarea mâncării fusese încolțită de șacali.

- Este o cățelușă. Încă nu are nume, îmi spuse tata. Trebuie să-i pui tu cum îți place. Și trebuie să ai grijă de ea la fel ca mama ei. Încă nu are dinți, trebuie s-o hrănești cu lapte și să sugă cu biberonul.

- Este o cățelușă... ce nume să-i dau?

...Și m-am gândit. Ce-mi place cel mai mult? Bomboanele... și am botezat-o Bombonica.

Eram fericită și ocupată. O hrăneam cu lapte de la văcuța Siritca, din care îmi oprea mama în fiecare zi. Aveam grijă, nu glumă! Îi umpleam o sticlută mică care avea biberon și cu boticul ei roz sugea tot laptele până la ultima picătură, iar eu ca o mamică grijulie încercam laptele, să nu fie fierbinte, după care sugeam prima din sticlută.

Grija pentru Bombonica mă shimbases. Eram temătoare și iubitoare, uitasem până și de păpușile mele din cârpă. Era prezentă tot timpul când eram cu prietenii mei la joacă. O luam cu coșul după mine și, acolo, la margine, o lăsam printre noi. O învățam să meargă, îi aruncam câte o minge, ce mai, devenise jucăria noastră!

O iubeam mult. Începuse să crească și se făcuse cam răsfățată. Tuturor prietenilor mei le plăcea să fie în preajama ei. Pentru cine voia să se joace mai mult cu Bombonica, ceream câte o mică taxă. Dumitraș, spre exemplu, îmi aducea ouă din baltă, și, uite așa, fiecare îmi dădea câte ceva, ce nu aveam eu.

Bombonica creștea ca din apă, se făcuse frumoasă. Blănița ei albă și creață strălucea în lumina soarelui, într-un alb argintiu minunat. Era sănătoasă, jucăușă și se întărise. Începusem să-i dau și mâncare pasată, din cea de care mâncam noi. Îi plăcea mult și dădea din codiță să-mi mulțumească. Avea castronul ei așezat sub cotruța de la plită și, trebuie să recunosc, avea un regim privilegiat față de ceilalți căței din curte.

Se apropia Paștele, iar mama nu prididea cu treaba. Făcea curățenia de primăvară, vărui, spălat. Eu abia așteptam momentul când mama vopsea ouă-le. În ziua aceea eram nelipsită de lângă ea, ba chiar îi și dădeam o mână de ajutor. Mama pregătea acest moment ca o pictoriță adevărată. Aduna întâi ouăle, chiar în acea zi, ca să fie proaspete, și doar în Joia Mare. Ajutoare la adunatul ouălelor, am fost eu și Bombonica. Așteptam cotcodacitul găinilor și, atunci, mergeam la cuiabar și luam ouăle calde care erau proaspete. Bombonica avea rolul ei. Mai fugărea câte o găină de pe cuiabar.

Mama vopsea ouăle cu model. Aduna frunze de leuștean, pătrunjel, le ștergea cu grijă să nu se rupă, apoi lipea frunza pe oul fierț și îl lega cu tifon. După ce făcea așa cu toate ouăle, le băga pe toate în cratița cu vopsea roșie, le lăsa câteva minute, apoi le scotea pe toate odată, le lăsa la răcorit și apoi le ștergea cu ulei. Erau tare frumoase!

Mă uitam cu atenție la ce face mama. Bombonica era și ea lângă mine, poate pica ceva de mâncare. Era un eveniment la care participa pentru prima dată. Bombonica era ochi și urechi, se uita mirată la ouăle care mai devreme erau albe. Curioasă tare, a început

(continuare în pag. 31)

să miroasă vopseaua din cratiță și într-un moment de neatenție, și-a băgat boticul în vopsea. Oala s-a răsturnat peste ea, iar Bombonica a ajuns ca un ou mare, roșu. Speriată și, așa, vopsită cum era, s-a refugiat la locul ei sub cotruță făcând dăre de vopsea peste preșurile mamei prospăt spălate. Mama, supărată, nu știa ce să facă mai repede, să strângă preșurile, să șteargă pereții peste care au sărit stropi de vopsea sau să-i tragă o mamă de bătaie vinovatei. Acum, să vă spun sincer, nu prea știu pe cine găsea mama vinovată atunci.

Eu ca o mămică ce eram, am lăsat-o să se liniștească un pic pe Bombonica, apoi am pregătit un lighean cu apă caldută și i-am făcut o băiță. Totul în bucătărie era vopsit, pereții, mâinile mele, blănița albă și creața a Bombonicăi. Partea bună era că îi stătea tare bine așa. Culoarea roșie chiar o prindea și a rămas vopsită așa mult timp, pentru că pe atunci mama folosea pentru coloratul ouălor vopsea de lână.

Mare noroc a avut Bombonica cu întâmplarea cu vopsitul la zi de sărbătoare, când toți eram gătiți cu haine noi, ca să nu ne calce Măgărușul... Iar Măgărușul nu glumea când era vorba de haine noi, mai ales în ziua de Paște! Ne-am amuzat mult de această întâmplare. Mama a luat partea comică a situației, iar eu nu-mi încăpeam în pene de mândră ce eram, pentru că nici un câțel din tot satul nu avea vopsită blănița în roșu, ca un ou de Paște. În acel an am avut oul nostru roșu Special!

Cu drag... din amintirile mele din copilărie!

(urmăre din pag. 21)

V.M.: În conținutul poeziilor în vers alb (începând de la Lucian Blaga, Nichita Stănescu ș.a.) metafora trezește atenția cititorilor în mod deosebit. Considerați că este punctul de greutate al unui poem?

D.V.: Metafora asigură transecenderea de la semnificația comună a unui cuvânt la o altă semnificație, fiind cea mai complexă și mai profundă formă de existență a limbajului artistic. De gradul ei de sugestie depinde, în chip decisiv, valoarea poetică a unui text literar. Dar ea este, înainte de toate, modalitate de cunoaștere. Omul este, după Lucian Blaga, o ființă precară, trăind pe de o parte, într-o lume concretă, pe care nu o poate exprima, și într-un orizont al misterului, pe de altă parte, pe care nu-l poate releva, metafora fiind un moment ontologic complementar prin care se încearcă corectura acestei situații. De aceea, metafora nu este doar o categorie a poeticului, dar îndeplinește și o funcție ontologică, ceea ce explică importanța ei la construcția textului poetic.

V.M.: Redacția revistei Boema din Galați vă mulțumește pentru amabilitate și pentru răspunsurile deosebite oferite. Vă așteptăm și cu un grupaj de poezii.

Sabina COJOCARU (Rep. Moldova)

Rugă

O, cer, te taie-n două!
Fulgeră omenirea
Și-n cunoștință plouă
De curăță gândirea
Acelor care cred
Că-s vii prin rațiune
Și în păreri se pierd,
Dezlănțuie-o minune!

Arată-le-adevăruL,
Cum își râvnesc pieirea,
Hipnotic mușcă măruL,
Râvnind chiar nemurirea.
Ei cred că-s creatori,
Scriu carte după carte
Și explodează sori...
Jucându-se cu moarte.

O, tu, pământ, te rupe!
Și zdruncină popoare,
Să curgă gârLa-n cupe
Știința care doare,
S-o bea cei ce-au uitat
Că au urcat pe-o scară
Și trepte-au sigilat –
În adâncuri îi coboară!

Indiferent și rece
ADN-ul arde,
Viața se alege
Cu trei miliarde,
Greșeli din generații
Spirala o-ntăresc
Și suferă mutații
Sufletu-omenesc.

O, rază din văzduh!
Scanează-acum omul,
Emană Sfântul Duh
Să-i studiem hormonul,
A purității lege
S-o-nregistrăm în sânge,
Iubirea să dezlege
Forța care învinge.

Credința e iubire,
În ea găsim soluții,
Lumina mântuirii,
Trecut în evoluții,
Daține o salvare
În sufelete pustii!
O, forțe creatoare,
Grăbiți-vă, stihii!

Constantin BEJENARU

BALADA UȘII*(lui Gheorghe Bucur)*

Poartă de intrare și deschidere
 Care ne invită să-i trecem pragul,
 Focar vizual, multiplu, variat
 Ce ne invită să ne aruncăm
 Din viața telurică
 În Lumea de Dincolo
 Care-și construiește muzical-spiritual-sapientțial
 UinVERSUL dominat de dorința înfrigurată
 De a Fi și Vorbi
 Despre lumi paralele.

BALADA CĂRȚII CĂRȚILOR

BIBLIA a fost scrisă
 Prin Duhul Sfânt care
 A inspirat 44 de oameni
 Peste 1600 de ani.
 Inspirația Divină reiese
 Prin faptul că
 DUMNEZEU s-a adresat fiecăruia
 În mod conștient, personal.
 Există o legătură de netăgăduit
 Între cărțile Bibliei,
 Proorociriile făcute cu sute
 Și mii de ani în urmă
 Împlinindu-se neconținut...

EMINESCIANĂ

Motto: „Suntem români și punctum”
 Mihai Eminescu)

În apropierea cazinoului
 Și a statuii Lui,
 Conștientizez că, deși este
 Înghesuit într-o parcelă
 A cimitirului Bellu,
 Apele ce-i izvorăsc din ochi
 Ocupă două treimi
 Din suprafața Pământului Țării
 Și tot atât din sufletele
 Românilor auroral-punctuali.

BALADA MORȚII*In memoriam George Topârceanu*

În Himalaya pe acoperișul lumii
 Văzutelor, cinci femei în halate negre
 Cu fețe severe și părul alb la tâmpile
 Se uită-n Lumea Nevăzutelor
 Și fac cu mâinile mișcări cabalistice
 Sfârșind cu pierderea miștilor,

Pe lângă care moartea e mult mai ușoară.
 s-ar putea să aibă în ele un Ghioc
 care la fel de bine s-ar putea
 să fie o cometă, o casă sau o
 coadă de mătură – v-am prins
 Vrăjitoarelor!...

BALADA FEMEII DE PLATINĂ*– Se dedică Elenei Netcu –*

Surorile mele când s-au măritat,
 Erau ca niște naiade.
 Acum toate au devenit mase de gelatină
 Și am observat la bărbații lor
 Că sutienele nu i-au păcălit
 Decât pe cei care n-au avut prilejul
 Să-și pună mâinile pe sâni nărașiți
 Și să-i îmblânzească-ndelung
 La cel mai performant strung.
 În ceea ce mă privește, află
 Iubitule că, mie cea care
 Nespus te iubește, când mi-o apărea
 Ca o pană de turturea
 Prima cută sub sâni
 Am să-ți spun:
 -Adio! Privilegiul unic
 Pe care-l poate acorda
 Unui bărbat adevărat
 O Femeie de platină.

BALADA VIEȚII CUANTICE

La 70 de ani și 7 luni, 24 decembrie 2018
 Am sentimentul că
 Totul trăiește, chiar și obiectele,
 Că o cană de vin poate deveni
 Altceva, la fel de importantă
 Ca o ființă umană.
 E vorba de o Viață Cuantică
 Și despre faptul că
 Totul are un sens,
 Nu doar lucrurile naturale,
 Ci și cele făcute de Oameni,
 Pe care dacă le privim și
 Gândim, devin – vorba Chinezului –
 Foarte interesante.

BALADA POETULUI NEPERECHE

Motto: „Nu se mișcă un fir de păr
 din capul nostru fără știrea lui
 Dumnezeu” (Mihai Eminescu)

Numai bunul Dumnezeu
 Le cunoaște pe toate
 De-a fir-a-păr.
 Doar El a citit totul și
 Încă ceva pe deasupra,
 Asemenea Poetului Nepereche
 Mihai Eminescu.

Nicolae RĂDULESCU

ROMÂNII BASARABENI ȘI CONFERINȚA DE PACE DE LA PARIS (1919-1920)

La data de 12 ianuarie 1919 și-a început lucrările marele forum al păcii, în care, în urma desfășurării primului război mondial, urma să se consfințească noua hartă a Europei și a lumii. Delegația României era condusă de primul ministru I.I.C. Brătianu, secondat de Nicolae Mișu, ambasadorul nostru la Londra.

Pentru că scopul major urmărit de români era acela al recunoașterii de către forumul mondial reunit în capitala Franței, a actului de desăvârșire a unității noastre de stat, delegația era însoțită de reprezentanții provinciilor care, deja, prin hotărârea unor mari forumuri populare, hotărâseră unirea cu Patria Mamă.

Pentru Basarabia, delegația României era însoțită de Ion Pelivan, fost ministru în guvernul R.D. Moldovenești constituit în decembrie 1917, fost deputat în Sfatul Țării, unde a votat pentru Unire, completată ulterior cu Nicolae Codreanu, fost ministru pentru căile ferate, în același guvern, fost deputat în Sfatul Țării – vot pentru Unire, Gheorghe Năstasă, fost deputat în Sfatul Țării vot pentru unire și Sergiu Cujbă, poet, autorul imnului „Basarabia Unită” (1919).

Țara noastră făcea parte dintr-o categorie de state, într-un fel, egală ci Cehoslovacia, Polonia și Jugoslavia (Regatul Serbiei...), state care-și câștigaseră independența și cărora urma să li se recunoască, juridic și diplomatic, prin tratatele de pace, noul statut politic.

Pe de altă parte, trebuie să observăm că cele trei state nu participaseră la războiul mondial ca entități independente, ci urma să li se confere acest statut prin Conferința de Pace.

România participase la marea conflagrație și urma să i se recunoască, nu independența pe care și-o cucerise prin luptă în 1877, ci desăvârșirea unității statale, aspirație pe care o plătise cu mari jertfe umane și materiale, contribuind astfel, decisiv la victoria finală.

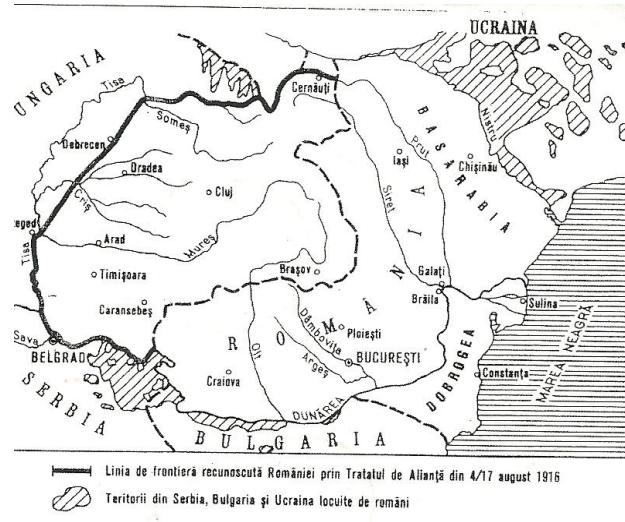
Patria noastră dorea și pretindea de la Marele Forum al Păcii să devină realitate obligațiile pe care Marile Puteri Aliate și le asumase prin Tratatul de Alianțe încheiat la 4/17 aprilie 1916, adică înfăptuirea Statului Național Unitar al tuturor românilor, așa cum s-a prevăzut în documentul încheiat și cum este oglindit în harta de față:

Reprezentanța României la Conferința de Pace din 1919-1920 a avut de înfruntat un demers greu și sinuos, datorită faptului că liderii Marilor Puteri (Franța, Anglia, Italia, SUA) prezente la lucrări se loveau de interesele lor de unele realități create de sfârșitul războiului. Concret „mai marii lumii” erau interesați de uriașele resurse economice ale Rusiei, pe care nu vroiau „s-o supere”, de teamă că avea să se înfăptuiască o apropiere între Germania și Rusia, ceea ce a devenit realitate în urma Tratatului de la Rapalla, din aprilie 1922

Rolul primordial la Conferința Păcii îl juca, evident, președintele acesteia, funcție pe care o asigura primul ministru al Franței, Georges Clemenceau, adept inveterat al consolidării alianței franco-ruse, împotriva Germaniei, de care se temea.

Pentru felul în care a condus lucrările Conferinței, Clemenceau era supranumit „Tigrul”. În cursul lucrărilor marelui forum, „Tigrul” a avut un adversar redutabil și acela, spre mândria noastră, a fost primul ministru al României, I.I.C. Brătianu.

Brătianu, din motivele arătate, nu era agreat nici de președintele SUA, Willson, nici de premierul britanic George Lloyd, care pe parcursul derulării Conferinței, au dovedit că-și apără interesele pe seama și în detrimentul țărilor mici.

Aliații imputau țării noastre semnarea păcii separate de la București, sau neacceptarea pretențiilor SUA de a ceda Bulgariei, Cadrilaterul. Și este cazul să precizăm că, în aprilie 1917, când America a intrat în război împotriva Puterilor Centrale „a uitat” să rupă relațiile diplomatice cu vecina noastră și încă de atunci a susținut pretenția acesteia, asupra aceluși teritoriu. Mai facem observația că, susținută de aliata noastră, Italia, Bulgaria și-a prelungit ocuparea războinică a Dobrogei până în luna mai 1919, când noi ne aflam în război cu Ungaria și când la Nistru era incendiu.

În cazul rezolvării problemei Basarabiei se crease, așa cum am arătat, o nefavorabilă conjunctură și s-a dovedit că provincia devenise obiect de presiune (să nu spunem altfel) mai ales din partea Americii, care urmărea să-și impună pretențiile.

Unul dintre înalții diplomați aflați la Conferința de Pace, francezul Tardieu, rămas bun prieten și susținător al României, aprecia cu oarecare regret că „la creditul dumneavoastră (al nostru) aveți Basarabia, iar la debit iscălirea Tratatului cu Austria și o mică concesiune pe care ar fi trebuit s-o faceți Bulgariei, Cadrilaterul”.

În acest timp, delegația Basarabiei a desfășurat o dificilă dar antrenantă activitate, fiindcă Parisul era cutureierat de „diplomați și specialiști” trimiși în misiune pentru a sluji diferite cercuri de interese. Astfel, în afară de delegația condusă de Ion Pelivan, sosise la Paris, pentru soluționarea problemei Basarabiei și „o delegație” a fostei Rusii țariste, condusă de fostul mareșal al nobilimii basarabene, Alexandru Krupenski, fost deputat în Duma de Stat a Rusiei (parlamentarul de la Petersburg) și - la 1912 când se aniversau 100 de ani de la cotropirea

(continuare în pag. 34)

Basarabiei, avusese „cinstea” să organizeze și să conducă manifestațiile pentru sărbătorirea evenimentului.

În echipa de la Paris a lui Krupenski se mai aflau, Alexandru Carol Șmidt, (care nu prea era basarabean) fost primar al orașului Chișinău, Vladimir Tziganko fost deputat în Sfatul Țării unde, la 27 martie 1918 s-a abținut de la vot și alți „bravi reprezentanți” ai Moldovei de peste Prut.

Toți cei menționați, fuseseră trimiși la Conferința Păcii, de către „Comitetul de Salvare al Basarabiei de sub jugul românilor”, organism ocult, care funcționa la Odesa și care aprovizionă șleahța de la Paris cu știri trimise de către unealta fostului regim țarist și concomitent, în aceeași măsură, de către bolșevici, care în cazul de față se aflau în conclurare.

Delegația, ulterior a fost completată cu ucraineanul Mihail Savenko, avocat din Chișinău, fost ministru de justiție în guvernul R.D. Moldovenești, dar care, la 27 martie 1918 s-a abținut de la vot, Slonim, care după nume nu prea era din Moldova de peste Prut, dar care fusese trimis deputat în Constituanta de la Petersburg.

La Paris, de la început „delegația” a intrat în contact cu „resturile” cercurilor țariste, în frunte cu Maklakov, fostul ambasador al Imperiului Țarist în capitala Franței, care continua să fie acreditat ca atare. Și concomitent, „delegația Krupenski” a făcut corp comun cu emigranții revoluționari ruși, Ceaikovski, Savinkov ș.a.

Delegația noastră a rămas consternată, constatând că Franța onora cu respect invazia imperială și bolșevică, fiind acuzată că „joacă la două capete” fiindcă toți foștii demnitari țariști care erau în relații active cu protipendada pariziană, desfășurau o activitate înverșunată împotriva recunoașterii unirii Basarabiei cu Patria Mamă.

Uzitând de publicarea a numeroase articole și broșuri „ambasadorii” Rusiei urmăreau să convingă opinia publică și delegații la conferința Păcii, de faptul că unirea Basarabiei cu România a fost „smulsă prin forță și corupție”.

Gruparea Krupenski, Șmidt, Tzigonko, Savenko, Slonim și compania a primit un sprijin nelimitat din partea următoarelor organizații și organe de presă oculte:

-organele de presă evreiești care apărau la Paris, în primul rând, Evreiskaia Tribuna, editat în limba rusă;

-L'Humanite, ziar comunist, precum și alte publicații cu opinii similare;

-logiile francmasonice, care acționau din umbră și care creau piedici la fiecare pas, fără a putea fi detectați, din care făcea parte un oarecare Mandel, a cărui origine etnică se ascundea în taină, dar care era secretarul intim al lui Clemenceau, devenit ulterior ministru, sau Bernștein, dezertor, originar din România, emigrant în America, devenit secretar și intim al președintelui Willson.

Toate hotărârile decisive, se spunea și se credea, treceau prin filtrul acestor organisme oculte, care ființau în „capitala păcii”.

Marele publicist Auguste Gauvaine, prieten al românilor, l-a demască pe Krupenski pentru că umbla pe la ușile redacțiilor marilor publicații din Paris, flancat de o escortă dubioasă, de o „șleahță” de „țărani basarabeni improvizati” sau „țărani de carnaval” care se văicăreau în moldovenește că ei nu pot suporta „jugul românesc în Basarabia!”

Profesorul Mario Roques aflând că în cercurile din Paris Krupenski se recomandă „socialist” basarabean, a

încercat să strângă argumente reale despre fizionomia morală și politică a acestui „delegat al Basarabiei”.

Reprezentanții Basarabiei în frunte cu Pelivan au declarat că nu-i sperie și nici nu-i dezarmează „trânta” cu gruparea Krupenski, dar era un adevăr că lupta cu forțele oculte presupunea și multe surprize.

Prima încercare adoptată a fost demascarea așa zisei „delegații basarabene”. În acest scop, Ion Pelivan a publicat în paginile unor ziare pariziene, adevărata realitate. Concomitent, gruparea Krupenski a fost invitată să facă același lucru, dar aceștia nu aveau documente de mandatare.

Se dovedea astfel că gruparea în cauză nu era formată din mandatați oficial și juridic. De aceea, Pelivan a publicat numeroase articole în gazetele: Le Temps, Matin, Figaro, La Victoire, Le Jurnal, etc. dovedind că Krupenski niciodată n-a fost socialist, nici democrat ci a fost mareșal al nobilimii din Basarabia, dictator al provinciei „nenorocite”, șambelan al țarului, mare latifundiar. Supărarea lui se datora faptului că Sfatul Țării și noile autorități îi expropriase moșiile. Titlurile de mareșal, șambelan al țarului, latifundiar, l-au discreditat în fața opiniei publice pariziene, i-au știrbit aureola de „luptător pentru dreptate”. Și Pelivan, sfătuit de Mario Roques, a publicat broșura „Le nobles Kroupenski” demonstrând, pe bază de documente trecutul de „renegați și delapidatori de bani publici” a unor reprezentanți, membri al familiei Krupenski, ramura rusificată din Basarabia.

Învinuiri argumentate au fost aduse și lui Carol Smidt, fost coleg al lui Pelivan la Universitatea din Dorpat-Estonia, care fusese ales primar al Chișinăului de către dezertorii ruși de pe frontul românesc care, în baza libertăților anarhisto-revoluționare, au impus alegerea sa. Vladimir Tziganko, basarabean doar din a doua generație, era rămășiță de rus pripășit, fiindcă bunicul său – Afanase, dezertor, „încropise” o moșioară lângă Răzeni, jud. Lăpușna. Slonim era evreu din Rusia Albă, de la Pinsk, agitator bolșevic, dezertor de pe frontul românesc.

În concluzie, cei enumerați drept reprezentanți ai Basarabiei la Paris, nu aveau nici o legătură ancestrală cu provincia dintre Prut și Nistru.

Lupta a fost purtată de reprezentanții adevăraților autohtoni ai Basarabiei, prin articole de ziar, prin memorii, broșuri, prin albumul „La Bessarabie en images” și prin gazeta „La Bessarabie”, condusă de Pelivan, prin care s-a demonstrat că provincia, din punct de vedere istoric, etnic și al determinării este un teritoriu românesc.

În ședința consiliului Conferinței de Pace din 2 iulie 1919, Brătianu a prezentat problema Basarabiei cerând să se ratifice, să se recunoască, ceea ce s-a hotărât la data de 27 martie 1918. Atunci s-a dovedit că cei mai mari adversari ai României erau americanii lui Willson. La acea ședință prezidată de Tardieu, au fost prezenți Lansing din partea SUA, Balfour – pentru Anglia, Tittoni – pentru

(continuare în pag. 35)

Italia. Delegația noastră a fost formată din I.I.C. Brătianu, N. Mișu, C. Diamandi, Ion Pelivan. Dar a fost invitat și Maklakov, fost ambasador al Rusiei imperiale, al țarului Nicolae al II lea, care fusese executat în noaptea de 16-17 iulie 1918.

Atunci când s-a desfășurat această ședință, Rusia sovietică nu era recunoscută diplomatic, de nici un stat. Brătianu și Maklakov au fost invitați ca să discute în contradictoriu și reprezentantul României a obiectat retoric, cităm: „Dar pe cine reprezintă D-I Maklakov? În numele cui vorbește? Are împuterniciri de la Rusia Sovietică? Ori e o simplă persoană particulară?”. Ulterior, după interpelare, Brătianu și delegația noastră s-au retras într-un spațiu unde întâmplarea a făcut să se întâlnească cu Krupenski și cu Smidt, care așteptau rezultatul ședinței.

Problema Basarabiei, în dezbateri a avut următorul curs: Maklakov a pledat despre Basarabia ca despre un teritoriu care de drept trebuie să aparțină Rusiei, reluând cvasiargumentele susținute și invocate de Krupenski și Șmidt. Totuși, el a recunoscut că românii sunt majoritari în județele Chișinău, Soroca, Orhei și Bălți care, de fapt reprezentau cam jumătate din suprafața provinciei, celelalte, susținea el, fiind locuite de ruși, ucraineni, bulgari, germani, evrei etc. El mai susținea că municipalitățile Basarabiei nu recunosc încorporarea la România, că Sfatul Țării era emanația sovietelor soldățești și țărănești, că erau elemente alcătuite din dezertorii moldoveni, că trupele române au fost chemate în Basarabia pentru restabilirea ordinii de către ruși, că Unirea a fost votată numai de 46 de deputați din cei 160 prezenți, că moldovenii se plâng de răul tratament aplicat de autoritățile române. Și Maklakov conchide, cerând să se organizeze plebiscit doar pentru cele patru județe menționate, celelalte neputând fi luate în discuție pentru că sunt locuite de ruși și ucraineni.

După ce Maklakov și-a încheiat pledoaria, președintele Tardieu s-a adresat lui Brătianu: -Consiliul dorește să știe gradul de sinceritate și autoritate pe care dumneavoastră le atribuiți votului Sfatului Țării.

În acel moment a intervenit în discuție reprezentantul SUA Lansing, care îi cere lui Brătianu să explice, cum va putea fi realizată viitoarea consultațiune populară a Basarabiei.

Brătianu a răspuns mai întâi președintelui Tardieu, că:

-Sfatul Țării a exprimat, în toată libertatea, voința populației basarabene; că la intrarea românilor în Basarabia, Sfatul Țării se afla în funcțiune;

-că armata română a fost invitată de autoritățile locale cât și de reprezentanții Ucrainei;

-că Basarabia este o țară completamente românească;

-că numai aristocrații ruși și bolșevicii sunt nemulțumiți de reforma agrară și de dominația română...

Lansing, intervine:

-Aș dori să știu, dacă Brătianu face obiecțiuni contra unui plebiscit în Basarabia.

Brătianu răspunde: desigur! Și justifică acest răspuns. În replică reprezentantul SUA arată că dumnealui nu vrea să cunoască motivele, ci numai dacă este

contra, ceea ce Brătianu confirmă și arată că Rusia a anexat Basarabia pentru a ajunge la Constantinopol și în ziua în care Imperiul de la Răsărit va renunța la acel obiectiv, Basarabia n-o va mai interesa. A mai arătat că ar admite plebiscitul numai în cazul în care l-ar admite statele mari și pentru ele însele.

Cei care au asistat la dialog, care nu erau de partea Rusiei, l-au aplaudat pe Brătianu pentru curajul, logica și demnitatea cu care a vorbit.

Constatând că în jurul României, care în marele război făcuse atâtea jertfe, atmosfera devenise inacceptabilă, I.I.C.Brătianu a părăsit Parisul, fiind convins că a încercat să îndeplinească tot ceea ce era posibil, pentru a salva interesele și demnitatea Țării.

Pentru un timp, președinte al delegației române la Paris a rămas Nicolae Mișu, ambasador al țării noastre la Londra.

Americanii, până la sfârșitul Conferinței au persistat în atitudinea lor potrivnică Țării noastre. Totuși, profesorii Polk și Johnson au avut o atitudine mai conciliantă și poate de aceea, semnătura lor nu apare pe Tratatul semnat la 28 octombrie 1920 și ratificat ulterior de principalele Puteri Aliate.

De altfel, la 4 august 1919 când trupele române au ocupat Budapesta, atmosfera s-a mai temperat. Se înregistra de atunci, din partea Aliaților, un fel de recunoștință față de Țara noastră, pe de altă parte și îngrijorare, deoarece în foc se afla intrată și Rusia bolșevică.

Dar, se cuvine să ne amintim nu numai de dușmani ci și de aliați, de prieteni, care ne-au ajutat mult la Conferința Păcii. Evident, ne referim la ajutorul primit pentru Basarabia. Astfel, Comisarul și raportorul Conferinței, francezul Tardieu, fără îndoială ne-a fost un bun și devotat prieten. Chiar Clemenceau și Lloyd Georges, după intrarea armatelor noastre în Budapesta, mai ales când a sosit la Conferință, Al Vaida Voevod și a preluat conducerea delegației noastre, aliații și-au schimbat atitudinea față de România. Dintre francezi, au mai avut o atitudine binevoitoare față de noi, profesorii Emil de Martone și Mario Roques. De altfel, pentru Basarabia am primit sprijin și de la numeroși publiciști francezi dintre care îi amintim pe Tavernier, Gustave Gerves, Renax, Auguste Gauvaine, Bien-Aimee și diplomatul Franklin Buillon. Dintre reprezentanții Italiei, din toată inima au fost aproape de noi, ne-au ajutat publiciștii Arcari și Ernesto Vercezi, iar dintre britanici, delegatul pentru pro-blemele teritoriale A.W.Leeper, un mare ziarist care, pe vremuri fusese în România și care vorbea cursiv limba noastră.

Cât privește pe românii din Paris un deosebit serviciu ne-au adus următorii:

-D-ra Elena Donici, fiica mareșalului de Orhei – Gh. N. Donici, de fapt o rudă apropiată a lui Krupenski;

-D-ra Elena Văcărescu, colonelul Toma Dumitrescu, profesorii Gh. Murgoci, Alex. Lepedatu și Eugen Ianculescu.

În ceea ce privește propaganda făcută de corespondenții noștri de presă trimiși pentru cauza Unirii,

(continuare în pag. 36)

ne vedem siliți să recunoaștem că activitatea acestora nu se ridică la același nivel cu ziaristii ruși, unguri, sârbi, greci, bulgari sau atașajii de presă trimiși de popoarele eliberate de sub hegemonia rusă, respectiv polonezi, finlandezi, ucraineni, baltici, gruzini, armeni.

Se cuvine, cu mândrie să invocăm și cazul românului american John Kaba, căpitan în armata SUA, care era născut în Transilvania, vorbea româna și maghiara și făcuse parte din Misiunea Americană de Ajutoare pentru România. A sosit la București la 22 aprilie 1919 de unde a fost trimis ca să supravegheze distribuția ajutoarelor pentru Basarabia. Pleacă la Chișinău unde se va încartirui la Hotel Savoia, de unde trimite la București 120 de rapoarte, grupate în patru capitole. Era așteptat pretutindeni ca „...reprezentantul trimis de America – salvatoarea umanității” În capitolul „Limba română se vorbește pretutindeni” precizează că „Limba română se vorbește pretutindeni fiindcă două treimi din populație (2.000.000) sunt români-moldoveni”.

Din convorbirile purtate în limba română cu mai mulți intelectuali ruși, aceștia i-au mărturisit că „...În timpul regimului rusesc copiii celor două milioane de români nu aveau voie să învețe limba lor maternă în școli fiind forțați să învețe limba celor 300.000 de ruși”

În capitolul „Guvern Românesc” precizează că „...mai mult ca două treimi din populație este cu desăvârșire mulțumită de trecerea de la regimul autocratic rusesc la regimul politic constituțional al guvernului român”

Autorul cu emoție patriotică participă la Ziua Națională, 10 Mai, unde ascultă cu interes cuvântările, dar mai ales expunerea „loială și plină de sinceritate” a reprezentantului „comunității evreiești” din localitate.

Unele neplăceri ale locurilor sunt vremelnice, trecătoare și se datorează stării de război.

În capitolul „Bolșevism”, apreciază că după căderea guvernului Kerenski, trupele rusești care se retrăgeau de pe frontul românesc, la care au raliat câțiva „netrebnici locali” au jefuit casele, au dat foc și au distrus proprietățile, au maltrat localnici nevinovați încercând să convingă populația, despre „ceea ce le va aduce regimul bolșevic”.

Localnicii s-au organizat respectând „chemarea adresată de guvernul regal român, de a le sări în ajutor și de a-i apăra” și apoi de a susține „Unirea Basarabiei cu Patria Mamă, România”.

„Eu consider, scrie căpitanul Kaba, că masa popoului basarabean – română, țărani ruși, nemți, polonezi etc. sunt imuni la doctrina bolșevică. Singurul pericol pe care-l văd și care este cu mult mai evident aici, decât în alte țări europene ar fi ca nu cumva bolșevicii de peste râul Nistru să treacă și să cucerească țara, „distrugând și jefuind, tot ce le va sta în cale...”.

În capitolul „Armata Română în apărarea civilizației” se aduce un elogiu armatei noastre, sentiment simțit direct de autor.

Căpitanul Kaba mai scrie că „Armata Română veghează la granițele civilizației, pentru a o salva de la distrugere, pentru a salva progresul de veacuri al omenirii, de la o umiltoare degradare, să salveze Europa și probabil restul lumii de soarta cea rea și mizeria care a căzut pe nenorocita Rusie. Stând aici, nu poate să nu-mi treacă prin minte, că la marginea de apus a României, la

râul Tisa, aceeași români luptă împotriva Republicii bolșevice a lui Bela Kun... Soldații români se luptă în uniforme zdrențuite, desculți și adeseori flămânzi. La Tighina, Soroca și Hotin, unde am vizitat liniile frontului, am văzut soldați desculți, în zdrențe, având doar o clipă de răgaz după o bătălie cu bolșevicii. Am gustat din hrana lor, le-am vizitat locurile de adăpost. Îți făcea impresia că abia își țineau sufletul în piepturile lor, dar apoi îți dădea seama că te înșeli, ei aveau un moral foarte ridicat, moral care nu cred să mai existe undeva, decât în armata română. Ostașii sunt buni, bine instruiți, ascultători, se mulțumesc cu puțin dar în ciuda acestor realități, sunt în stare să înfăptuiască lucruri mari, tot ceea ce se așteaptă de la ei să facă...”

În partea a doua a lucrării sunt prezentate datele geografice, culturale și economice ale provinciei, iar în cea de-a treia parte este prezentată istoria din cele mai vechi timpuri până în anul 1918. Astfel „...În vreme ce trupele rusești se ocupau cu jafurile și distrugeau tot ce găseau în calea lor, Sfatul Țării și Guvernul Basarabiei votau Unirea cu România, pentru ca s-o salveze de la bolșevizare”

În capitolul al IV-lea se face o scurtă încheiere în care autorul enumeră nevoile cele mai urgente ale provinciei care erau:

- încheierea Tratatului de Pace sau o Declarație a Marilor Puteri, prin care să se recunoască Unirea;
- căi ferate, drumuri, fabrici, pentru a produce bunuri necesare pentru cei 3.000.000 de locuitori;
- mașini și produse agricole și flotă maritimă pentru exportul produselor.

Harta Basarabiei care însoțește broșura, conține numele localităților, râurilor și munților în limba română și menționi în limba franceză asupra componenței populației pe județe, producțiile agricole și industriale și alte date necesare.

Se apreciază că situația Basarabiei prezentată pentru începutul anului 1919 este foarte exactă, este autentică și convingătoare.

În încheierea articolului se precizează că lucrarea a fost prezentată sub formă de comunicare la al XIV-lea Congres al Societății Academice Române care s-a desfășurat la Paris la 4-14 septembrie 1970.

Revenind la Paris și evocând modul în care ungerii își propagau ideologiile, trebuie să observăm că și în formă și în conținut, există o suprapunere fidelă cu ideologia mediatică rusească. Teoria lor avea un profund caracter revizionist, mai ales antiromânesc, motiv pentru care presa noastră trebuia să fie foarte activă. Cu toate acestea, trebuie să recunoaștem că la capitolul propagandă ne aflăm în inferioritate față de adversarii noștri. Și această realitate poate fi motivată și datorită modului de funcționare, asigurat de autoritățile române.

Situația avea să se îmbunătățească, să se normalizeze, începând cu luna noiembrie 1919, când în fruntea delegației a venit Alexandru Vaida Voevod și când s-au înmulțit satisfăcătoare publicațiile românești. Se cuvine să exemplificăm albumul „L'Image de la Bassarabie” și gazeta „La Bessarabie” editate de Ion Pelivan, liderul grupului basarabean. Măsura era foar-

(continuare în pag. 37)

te necesară deoarece „iluștrii” reprezentanți ai Marilor Puteri, știau prea puține lucruri adevărate despre Basarabia. Fiindcă trebuie să recunoaștem că, la capitolul propagandă, ne aflăm în deplină inferioritate față de adversarii noștri. Și această realitate poate fi motivată și datorită modului de funcționare determinat de autoritățile de la București.

Agitatorii ruși și evrei, originari din Basarabia agitau șoptit ideea că Basarabia tot a Rusiei va rămâne! Această stare provoca nesiguranță, defetism, instabilitate, neliniște.

Iată de ce, Ion Ianculeț intenționa să vină la Paris pentru a reactiva problema Basarabiei, dar a fost sfătuit să renunțe, ceea ce s-a și întâmplat. Pe de altă parte a fost sfătuit să mai trimită în capitala Franței câțiva delegați care să reprezinte diferețele categorii sociale ale provinciei. Și au fost trimiși, așa cum s-a relatat anterior, Ion Codreanu, Gh. Năstasă și Sergiu Cujbă.

Acești delegați, în perioada în care s-au aflat la Paris, au desfășurat o activitate intensă pentru a servi cu devotament Patria. Ei s-au prezentat și au intrat în dialog constructiv cu numeroși delegați, în special francezi, italieni, englezi, înmânând memorii în care erau prezentate dorințele populației basarabene. Ei au făcut bună impresie, dar peste tot au fost întâmpinați cu îndemnul „Trebuie să mai cedați și voi românii...”.

Activitatea acestor delegați a fost oglindită într-o serie de procese verbale, care au fost publicate.

Ulterior s-a decis să fie trimisă la Paris și o delegație a marilor proprietari de pământ, formată din Pavel Gore și Vladimir Herta, dar fiindcă cercurile democratice din Paris, nu vedeau cu ochi buni această categorie, n-au mai plecat spre „capitala păcii”. Pavel Gore a trimis delegației române de la Paris, o broșură în manuscris, în care, prin citate ale unor autori ruși și străini, dovedea că Basarabia este pământ românesc. Brătianu a cerut ca lucrarea să fie tipărită în 3.000 de exemplare, dar în final, măsura n-a fost aplicată.

După lungi și anevoioase dezbateri, abia la data de 28 octombrie 1920, calvarul păcii s-a încheiat. Principalele Puteri Aliate, Imperiul Britanic, Franța, Italia și Japonia (fără SUA, care era doar Putere Asociată) considerau, că în interesul păcii generale din Europa, avându-se în vedere caracterul moldove-nesc al provinciei din punct de vedere istoric, geografic și etnologic, se pronunță în favoarea reunirii Basarabiei cu România, act politic care fusese formal proclamat de către reprezentanții Basarabiei.

IMNUL BASARABIEI UNITE

Sergiu Cujbă (1919)

Ridică-ți fruntea moldovene,
De sub zăbranicul greoi,
Sub care dorurile tale
Tânjeau ca florile sub sloi;
Sub care-a sufletului vlagă
Zăcea ca-n negru țintirim
Și-ți tulbura, perfid izvorul
Din care-n veci ne re-nnoim.

Venit-a ziua de răsplată
A-ndureratei ispitiri,
Făcând mai dulce deșteptarea
Din veacul tristei umiliri.
Căci iar suntem un trup și-un suflet
Pătrunși de-aceiași gând și dor,
Copii ai Patriei iubite
Dintr-o tulpină și-un izvor.

Bibliografia

1. *** *Literatura și Arta; săptămânal pentru literatură și istorie; Chișinău; 1991-1995*
2. *** *Patrimoniul; 1991-1994; revistă pentru istorie; ed. „Universul” Chișinău*
3. *** *Relațiile internaționale în perioada interbelică; ed. Politică, București; 1980*
4. *** *Istoria României; vol. VIII; ed. Enciclopedică; București; 2004*
5. *Adauga Mihai, Furtună Alexandru: Basarabia și basarabeni; Uniunea Scriitorilor; Chișinău; 1991*
6. *Arnăutu Nicolae: 12 invazii rusești în România; ed. Vestala; București 1996*
7. *Atanasiu Victor și colectivul: România în primul război mondial, ed. Militară; București; 1979*
8. *Boldur A.: Istoria Basarabiei; ed. Victor Frunză; București; 1992*
9. *Bruhă Mihail: Rusia, România și Basarabia; ed. Universitas; Chișinău; 1992*
10. *Campus Eliza: Mica Înțelegere; ed. Științifică; București; 1968*
11. *Ciobanu Ștefan: Basarabia; ed. Științifică; Chișinău; 1992*
12. *Dobrinescu Valeriu: Bătălia pentru Basarabia; ed. Junimea; Iași; 1991*
13. *Gherman Ion: Istoria tragică a Bucovinei, Basarabiei și Ținutului Herța; ed. All; Buc. 1993*
14. *Hoffbauer Hannes, Roman Viorel: Bucovina, Basarabia, Moldova; ed. Tehnică; Buc. 1995*
15. *Kirițescu C.: Istoria războiului pentru întregirea României, 1916-1919; ed. Științifică și Enciclopedică; București; 1989*
16. *Moisuc V: Premizele izolării diplomatice a României, 1919-1940; ed. Humanitas; Buc.; 1991*
17. *Mușat M., Ardeleanu Ion: Viața politică în România 1918-1921; ed. Politică; București; 1976*
18. *Preda D., Alexandru V., Prodan C.: În apărarea României Mari; ed. Enciclopedică; București; 1994*
19. *Rădulescu Nicolae: Basarabia de la cotoire până la Unirea cu Patria Mamă; ed. Karograf; Tulcea; 2012*
20. *Scurtu Ion și colectivul: Istoria României între anii 1918-1944; ed. Didactică și Pedagogică; București; 1982*

Alensis de NOBILIS

Foc sacru

Carnea ia foc și dansează aprinsă,
Din baiera cerului cad stropi de parfum,
Fruntea de ultimul gând mi-e împinsă
Clopot în muzici ce se-nalță din scrum.

Foșnetul umbrei prădătorii alungă,
Din fantele ochilor ies sunete gri;
N-au cum porniții în îngeri s-ajungă,
Peste un timp ne privesc din copii.

Focul ne-arată cam care-i distanța
Dintre-ntuneric și minunații altoi,
Vrem măsura în vieți dimineața,
Din arderi ne-ntoarce apusul în noi.

Vin de pe urmă, trudiți, să încerce,
Toți cei ce cred ca sinele-nving;
Eu aprind primul poemul acesta
Și sar printre stele tăcut să mă sting...

Aurora boreală

Atunci când trec tiptil toreadorii
Pășind peste himere-nsingurate,
Tresar în sine corpuri iluzorii
Ce sunt captive-n forme increate,
Iar de pe gene curge, orb, vopseaua,
Topiri în alb ca-n inimă de piatră,
Dar dacă tragi, privirilor, perdeaua,
Urcă spre creștet setea idolatră

Cerând spre vânturi spiritul femeii,
Din muguri albi de-abisuri și săruturi,
Numai să guste, din extaz, atei,
Cristale pure-n flori de începuturi.

Strunești zefirul tulburat cu frâul,
Tresar în falduri harfe de ninsoare,
O lacrimă pe șold prelinge brâul
Și din ascuns răsare-o-ngemănare

Pășind din sine spre uimire nurlă,
Din lapte pur pe buze de fecioare;
Cum urcă preoți inuiți în turlă,
Cobori în mine floarea și te doare.

Imagini trec prin gene ca zulușii,
Iar setea mare, venerând, tot crește,
Cad flori în sân așa cum cad intrușii
Când de atingeri ochiul pur orbește,

Dar uiți să ceri dovada de ți-s vrednic,
Că depărtări în tine-or să palpate
Și te-nfășori pe mine ca pe sfeșnic,
Și pulberea ta verde mă înghite...

Ultima rugă

Te cheamă iar pe răstigniri de vânt,
Cu ochiul crud și destrămat de zare,
Te-njunghie c-un cer acest pământ,
Ce nu mai vrea din umeri să coboare,

Dar înălțarea nu e pentru-oricine,
Șoptește-un gând rănit de-o întrebare;
De urci furiș în pulberi hialine,
Adaugi tu, te-arunc-un hâu în mare...

Din ochiul gol se prelungeste-o cale
Ce pâlpâie în foșnet viu de muguri
De-n clipe suie, oarbe, catedrale,
Coboară-n brațe stele reci cu ruguri.

Aproapele-n departe-i travestit,
Iar axa lumii-n ochii tăi e șuie,
Crește-o beție-n tine, năpustit,
Și-ți cresc în palme litere de cuie...

Încarcerare

Îmi cauți gustu-n amintiri de vinuri
Ce le-am băut din gura ta. Sloboade,
Să gust din lapte desfrânat leșinuri,
Când tremură în carnea ta năvoade.

Solii în vise îmi trimiți. Ce-i graba
Cu care taci din ochiul verde? Știu,
Tu ești regina norilor din Saaba
Ce m-a-ncuiat în ochiul său dilu

Și în oglinzi de gheață mă păstrezi,
Să nu mă ia ispite-n brațe lucii;
În jurul meu, în gheață, tu sculptezi
Priviri ce-ți ling unghere... eunucii.

Îmbrățișări din ce-ți aduci aminte
Lectica ta înjugă-n mers încet,
Iar tu adormi căzând între cuvinte
Și-o să visezi la mine berechet...

Umbra

În gonguri de lumină, izvoarele-nvierii
Acoperă amurgul cu frunțile tăcerii;
Un fășăit înalță din palme flăcări ninse,
Big ben-urile lumii de orbi au fost aprinse
Și jerbele-n icoane scot sunete bizare,
Nebotezații lumii sunt semne de-ntrebare,
Iar îngerii căderii și-ai nopților orgiei
S-au declarat în vise vasali melancoliei
Și cum căderea-n umbră nu duce-n univers,
O mână a fantasmei chiar orizontu-a șters,
Dar dacă-n ceața albă se află chiar o dană,
Tu urci furiș pe muzici să te ascunzi în rană.
Cum umbra de pe umbră acum s-ar dezlipi,
O învelești cu ochii, drapele argintii
Și din conturul formei înalte ies litanii
Din care ridicat-au statui de fum brahmanii.
Va reveni la sine cu dansuri și libații
Când liniștea din bolte își strigă-n taină frații...
Iar tu, aleasă umbră, mă vei plimba-n calești
Pe gloriile lumii să gust din nori. Mai ești?

Constanța Abălașei-DONOSĂ

Privesc la valurile Dunării

privesc la valurile Dunării, cum aievea se tot duc
pe sub zbor de pescăruș, seara spre amurg.
și bărci grele ca de plumb plutesc printre valuri,
pașii mei îngândurați, petrec tălpile pe maluri.
stați sub raze amurgite, venite de sus din cer
că din cer este trimis, dorul nopții efemer.

fie vară, fie iarnă, uneori valu-i mai trist,
se leagănă din mal în mal, sub țipăt de pescăruș.
văd chemări de-ndrăgostiți, privind la fel ca mine,
îmbrățișați ori nu, valurile în plutire!

Iarna

s-a trezit din hibernare iarna obosită,
cu fulgi cernuți din zarea albită.
stați voi fulgi și îmbrăcați, altarul pământului,
pe noi să ne sorcoviți cu florile colindului!
colindați copacii cu florile albe
câmpurile troienite, cu omăt și salbe.
peste case puneți plapumă de nea,
copiilor pe chipuri, zâmbetul de stea.

seara la fereastră, lumina aprind,
și voi fi acolo, v-aștept cu-n colind.
v-aștept cu colaci, nuci și mere coapte
și în așteptare, rugă voi spune în șoapte,
iarna mea de sărbătători venită de Sus,
în Scriptură este scris: S-a Născut Iisus!

Ce e poezia?

ce e poezia ta? O flacăra smulsă din lut
un impuls suprem, o-ncurajare spre sărut.
cuvântul tău mă-nalță și mă coboară,
cu tot universul în spate; cu iubire să nu doară.

cuvântul ce l-ai spus, e răsărit în toate,
ce e poezia ta? un cuvânt din cele cuvântate.
ești aici și pretutuindeni, ești poetul din timp,
ești un dar din străfunduri rămas sub sărut!

Mi-ai nins

și mi-ai nins zăpadă fulgii tăi plini de iubire
la răscruci de nori, din cer pe pământ,
i-ai acoperit sufletul plin de durere
în mantia ta albă, rugă pentru nou rodit!

pe copaci, pe câmp, pe case, numai flori de nea
de se-alină gerul sub plapuma zăpezii;
deschizând iar drumul rugilor de stea,
colăceilor cu nucă, fructelor din inima livezii!

Mi-ai nins

și mi-ai nins zăpadă fulgii tăi plini de iubire
la răscruci de nori, din cer pe pământ,
i-ai acoperit sufletul plin de durere
în mantia ta albă, rugă pentru nou rodit!

pe copaci, pe câmp, pe case, numai flori de nea
de se-alină gerul sub plapuma zăpezii;
deschizând iar drumul rugilor de stea,
colăceilor cu nucă, fructelor din inima livezii!

Tu ești

tu ești cerul cel dintru început
în fața cărui mă-nchin,
ești zborul nepierit, veșnic de iubire plin.
tu ești cel ce mi-ai zămislit, poeme de singurătate
rugăciuni de dor sfârșit, ofranda iubirii lăsate.

tu ești cel care-nțelege cuvântul altuia, găunos,
dorul pe tine te-alege din cuvântul dureros!

Toamnă tăcută

toamnă tăcută sub grungurit de șoapte,
amurgurile tale mă ating prin coloritul lor.
alintul vântului căzut pe frunzele speriate
de cântecul cocorilor, lăsat trecând în zbor.

mi-s ochii obosiți de lacrimile ploii
ce toate s-au cuibărit pe trupul meu,
m-au mângâiat prin stropii tremurând
opriți cu fiecare ploaie, venită mereu.

acum sunt rămasă în gând la zilele de vară
la dimineți și nopți când luna mă privea,
la florile colorate vorbind seară de seară
c-au rămas voinice, sub toată umbra lor.

Desen de Constanța Abălașei-Donosă

Viorel DARIE

Exilarea lui Antony

(fragment din romanul "Ecouri de mandolină")

Șeful garnizoanei nu mai era unchiul său; acesta fusese mutat la altă garnizoană, în Spania. În locul său venise un alt general care nu-l cunoștea pe Antony. În urma plângerii unui italian, adică a lui Don' Fabricio, generalul nu stătu mult pe gânduri, așa că îl chemă la raport pe sergentul Antony.

Acesta cam presimțea motivul pentru care îl chema se generalul, așa că se pregăti să audă cuvinte grele din partea comandantului garnizoanei, cel care, în mod obișnuit, nu l-ar fi chemat niciodată în salonul său.

- Tu ești sergentul Antony, cel din Lyon! tună generalul, cu sprâncene mari, încruntate și cu pânțele uriaș, de nu-i încăpea în tunică.

- Da, să trăiți domn general... eu sunt!

- Halal soldat francez! Ce cinste faci tu garnizoanei și țării tale, Franța, prin ceea ce ai făcut în cartierul acesta al Genovei?!... Spune cinstit cum s-au întâmplat lucrurile!

Antony simți cum îl îneacă emoțiile. Aici nu era vorba de propria lui soartă, ci și de viitorul său alături de frumoasa Cristina, fata care-i era cea mai dragă din lume. Reflectă cam mult până să găsească vorbe de răspuns către general.

- Hai, răspunde, viteazule! răcni încă o dată generalul.

- Să trăiți domnule general... eu țin foarte mult la fata aceasta din Genova.. este viața mea... aș da orice pentru ea... nu vă supărați pe mine domn' general ...

- Și cu consemnul cazarmii cum rămâne? Nu aveai voie să te asociezi cu niciun localnic. Ce scrie în regulament?

- Domnule general... știu că nu este voie, dar eu... cum să vă spun... o prețuiesc cel mai mult pe fata asta!

- Ia uită-te la ea! Ce-i aici, garnizoană sau șezătoare de italieni! Ai încălcat grav consemnul cazarmii și vei fi pedepsit! Poți pleca!

- Domn general...

- Nimic! N-am ce să mai discut cu un soldat nesupus! Pleacă!

Cumplită lovitură pentru sergentul Antony! Cum se strică toate lucrurile bune, iar răutățile lumii copleșesc degrabă orice stare de fericire!

Ajuns în pavilionul în care era cartiruit, se așeză pe un pat meditând la cele întâmplate. Aștepta să preia schimbul la pază în gheretă, însă nu i s-a mai permis. Au venit doi soldați și l-au dus către locul în care se făcea carceră, încăpere pe care, de altfel, o mai cunoscuse. Nu se știa cât timp urma să stea acolo. Începu o perioadă lungă de așteptare, fără posibilitatea de a prevedea un

sfârșit anume.

Stând încarcerat, îi veni ideea să se roage de un camarad să strecoare cumva o scrisoare către Cristina, atunci când acesta va primi o învoire în oraș. Camaradul înțelese situația, și chiar după două zile avu ocazia să iasă din garnizoană; în drum spre oraș, intră la chioșcul de vinuri al lui Don' Fabricio, doar cât să ofere cuiva scrisoarea lui Antony. N-o găsi pe Cristina, ci doar pe sora ei, Roberta, care promise că îi va înmâna scrisoarea. Această mică reușită aduse o oarecare liniște în sufletul greu încercat al lui Antony.

Cristina, de-a dreptul, se sperie de veștile aflate prin scrisoare de la Antony. Adică, după ce ea suporta atâtea constrângeri din partea familiei, acum vin vești și mai groaznice din cazarmă! Simți cum pământul i se clatină sub picioare, și o neliniște greu de stăpânit i se strecură în suflet.

Oare ce va urma? Va putea Antony, care ține atât de mult la ea, să facă ceva, să iasă din acest ghem de necazuri?

Cu mult mai greu decât înainte, cei doi reușeau să corespundă între ei, bineînțeles, prin intermediul camarazilor lui Antony. Erau și scrisori care nu mai ajungeau, dar, în mare, fiecare dintre cei doi știa, cât de cât, ce se întâmplă.

Toate astea au mers așa până într-o zi când Antony primi ordin să iasă din carceră și să-și pregătească valiza și lucrurile de plecare. Află că va fi deportat din Italia undeva în sudul Franței, la o altă cazarmă.

Nici dacă ar fi coborât un trăsnet din cer, nu l-ar fi speriat așa de tare pe bietul Antony. Simțea că această veste îi retează toate șansele, toate speranțele unui om. Să plece în necunoscut, lăsând departe pe cea mai dulce ființă din viața lui! Ce lume dușmană, nedreaptă, pusă doar pe stricat cele mai nobile sentimente! Mai bine și-ar pierde viața, decât să îndure o despărțire aproape definitivă de aleasa inimii sale!

Mai avea vagi speranțe că destinul i se va întoarce favorabil, poate cineva se va îndura de el, de soarta sa, să nu arunce în prăpastie o idilă atât de dulce cu italianca lui frumoasă ca o nestemată rară. Se ruga întruna să vină un mesager al cerului, să vestească libertatea, să redea demnitatea la doi tineri care erau atât de fericiți.

Mai erau trei zile până la imbarcare pe vasul din portul Genovei ce urma să plece spre Marseille. Ce puteau oare să facă cei doi tineri ca să împiedice crunta lor despărțire? Antony deja își făurea planuri de viitor. Rămânea o singură cale. Chiar dacă va ajunge în Franța, va cere să demisioneze din slujba din armată, ca să poată să se întoarcă liber în Italia, unde îl aștepta cu atâta drag frumoasa Cristina. Da, acesta ar fi fost planul cel mai bun. Deci va trebui să treacă cu răbdare prin toate aceste încercări.

Reușiră să mai schimbe două scrisori între ei, tot cu ajutorul camarazilor. Perspectiva era

(continuare în pag. 41)

sumbră. Antony îi transmise planul său de a reveni în Italia, de-a o lua pe Cristina de soție, cu orice preț, chiar să și fugă în lume împreună cu ea, dacă Don' Fabricio va fi înverșunat împotriva lor.

Mai era o zi până la plecare spre nava militară din port. Clipele treceau apăsător. Nicio speranță de schimbare a sentinței nu se întrezărea. Nu putea evada, căci devenea fugar, iar intrările și ieșirile din cazarmă erau bine păzite. Și-apoi, odată evadat, ar fi fost urmărit și deferit justiției militare pentru crimă de trădare. Așa că toate căile rămăneau închise.

Dar măcar s-o mai vadă pe Cristina pentru ultima dată, în drum spre imbarcare. Știa ziua, dar nu și ora la care va pleca spre port. Poate vor avea șansa unei revederi înainte de plecare. Poate le va oferi Cel de Sus această șansă! ...

Suferințele trecutului

Nici după ce ajunse iarăși acasă, lucrurile nu puteau să se schimbe în mai bine, pentru Antony. Părinții nu se așteptau să-și revadă fiul așa de repede acasă, după nici două luni de la reluarea studiilor de la Marseille. Pur și simplu, se speriară de starea de spirit deplorabilă cu care sosise acasă fiul lor.

- Ce e cu tine, băiatul nostru? De ce ai plecat de la Universitate?

- Nu e de mine! Nimic nu-mi poate îndupleca sufletul să fie bine dispus!

- Hai, băiete! Ai de gând toată viața să jalești după o fată din străini? Nu vezi și tu în ce țară trăiești, unde sunt toate aspirațiile nației? Ce te determină să fii atât de dezamăgit? Chiar nu poți uita o fată de țărani din Italia aceea blestemată?!

Nu mai spunea nimic. Tăcea și iar tăcea. Cum putea să fie altfel, când își reamintea, chiar și fără să vrea, acele zile, acele împrejurări glorioase pentru spiritul său, când avusese inima plină de atât de dulci visări. Când în lungile zile de gardă, nici nu intra bine în post, doar închidea un pic ochii, și în mintea lui începeau să se perinde lumi strălucitoare, în mijlocul cărora era o fată superbă, o fată care-l alesese, care ținea cu toată firea la el. Când o revedea în curtea familiei, la casa ei cea din vale de cazarmă, când fata ieșea prin curte cu treburi și se oprea uitându-se în sus spre ghereta în care stătea el și-l saluta ori de câte ori îl vedea în postul lui de strajă. Sau când asculta pașii ei alături de el, în rarele prilejuri de a ieși în plimbări duminicale prin Genova. Cât de dragi îi erau acei pași, ai fericirii, ai liniștii alături de o ființă armonioasă, curată ca un crin!

Își reamintea zilele acelor doi ani trăiți în războiul din Berberia, cum era el neconținut cu gânduri la ea, la Cristina lui cea superbă, grațioasă în toate. Ce mândru era în firea lui, să fie prieten cu o astfel de fată. Ea era ca un tezaur de mare preț ascuns acolo într-un sat de lângă Genova, care va putea fi regăsit imediat ce el va părăsi armata.

Dar își amintea cu câtă disperare îl lovise soarta, atunci când se întorsese la Genova, după demisia din armată, când venise cu gândul s-o ceară în căsătorie pe aleasa inimii sale. Ca să afle vestea cea îngrozitoare:

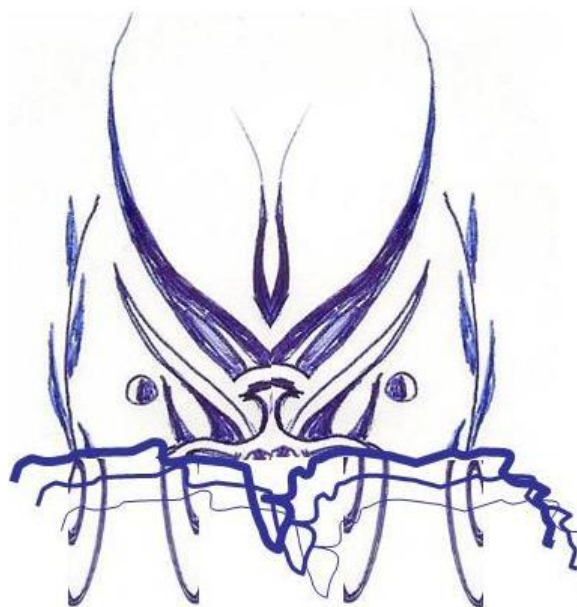
Cristina lui obosise de așteptare și se supuse voinței tatălui ei, Don' Fabricio, să se mărite cu un om oarecare dintre cunoștințele tatălui. Atunci fusese o prăbușire totală a năzuințelor sale, atât de mărețe până atunci, atât de frumoase. A fost ca un trăsnet, ca o nenorocire pe mare, în care totul, deodată, se scufundă fără putință de izbăvire.

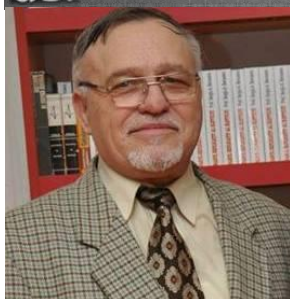
De atunci nimic nu se mai putea compara cu frumusețea vieții de lumină, pe când era prieten cu Cristina. Nimic n-ar mai putea să-l întoarcă la clipele supreme de fericire. Simțea că este un corp golit de orice țel omenesc, nimic nu mai putea să-i aducă entuziasm. Știa că suportul vieții, munca, nu va mai avea niciodată influență asupra sa, căci el ajunsese să nu fie nici măcar un om banal, ajunsese un ins fără dorințe de la viață, fără vise fericite.

Zilele treceau fără noimă, cenușii, serbede, ca niște zdrențe de nori după o furtuna risipită. Simțea că nimic nu va mai putea răsări pe firmamentul bolții sale de stele, ceva vrednic de urmat, de studiat, de divinizat. Ce mai însemna viața fără o dragoste înflăcărată?

Părinții nu-l lăsau chiar în voia lui, ci încercau să-i mai dea ceva de făcut, să le mai rezolve unele treburi încurcate în ale comerțului cu stoffe fine țesute în atelierul tatălui său. Antony făcea ce-i spunea tatăl său, dar totul era pentru el o nefericită pierdere de timp. Avea de-a face cu multă lume, vedea lucrătoare frumoase pe la țesătorie, vedea și domnișoare atrăgătoare pe la oamenii de afaceri cu care avea negoț. Nimic însă nu putea înlocui dorul lui ce tânjea după cea mai frumoasă fată italiancă pierdută pentru veșnicie.

Anii treceau, Antony nu mai era un tânăr de douăzeci de ani, ba ajunsese să aniverseze treizeci de ani. Însă la el nu se întrevădeau nici măcar cele mai mici semne de a reveni din tristețea ce mocnea în sufletul lui ca un jar care se stinge și nicicând nu se va mai aprinde!

Petre RĂU

Misteriosul șapte

După afirmația lui Kant, identitatea numerică pură este un fapt fundamental care leagă realitatea din conștiința noastră cu realitatea din univers. Ea se găsește atât în noi, cât și în mecanica universului. Numai pe această bază mintea umană e capabilă să-și formuleze reguli, schema-tismul în baza căruia a fost construită natura.

Numererele cârmuiesc aproape toate lucrurile din viața noastră, iar simpla accepțiune a lor ne generează o infinitate de probleme. Datele numerice nu se află nicăieri împărțiate la întâmplare, ele urmând un sistem tot așa de armonios ca al naturii.

Axiomele numerelor sunt universal recunoscute, fapt ce determină ca formulele numerice să fie și ele evidente indiscutabile. Rezultatele pozitive ale oricărei științe se reduc la numere. Limbajul numeric se bucură de atâtea calități, încât oricine ar vrea să se adreseze unor presupuse ființe inteligente de pe orice planetă va fi constrâns să recurgă la această formă de exprimare.

Pitagora a fost primul dintre cei care au pus la loc de cinste numerele, atribuindu-le proprietăți misterioase. Prin dictonul «Unul este începutul (principiul) a toate» Pitagora a pus Unitatea mai presus de tot ce există și totodată văzută în toate lucrurile. Realismul lui Locke redă numărului însușirea de calitate primară, permanentă și fixă, în timp ce calitățile secundare ale altor noțiuni le considera aparente, deci nereale.

Matematic, numărul este raportul între o cantitate și o alta luată ca termen de comparație și numită unitate. Deci un număr poate fi considerat ca rezultat al măsurătorii, adică de câte ori intră unitatea de măsură într-o anumită cantitate. După mulți filozofi numărul propriu-zis este doar unitatea, infinitatea celorlalte nefiind decât repetarea lui 1, ca și când orice alt număr ar fi măsurat cu acest etalon.

Numărul e simbolul unității în aproape toate limbile, e numărul cardinal prin excelență. Ca număr ordinal, arată întâietatea pe care n-o poate avea altceva în același timp. «Tot universul e conținut în unitate», spunea și Blaise Pascal în Pensées, iar Constantin Noica sugera încrezător că «Idealul culturii moderne este unificarea... Toată cultura noastră pare că suferă după nostalgia unului. Stăruie ceva din spiritul monoteist și în cultură».

Poetul și filozoful indian Rabindhrannat Tagore spunea la un moment dat în «Religia poetului»: «E în mine un mister latent al unității ce are simplitatea infinitului și care reduce masa imensă a multiplicității la un simplu punct. Această unitate din mine recunoaște Unitatea sub felurite aspecte... Unitatea e infinită (anantam), unitatea e dragoste (anandam), spun upanișadele... Faptele ocupă un timp și un spațiu infinit, adevărul însă care le înglobează pe toate n-are dimensiuni. El e Unul. Când inima noastră se apropie de această Unitate, în lucrurile mari

și-n cele mici, ea e în contact cu infinitul».

Toate civilizațiile importante din lumea antică au acordat o atenție specială numerelor. Pe atunci matematica, filozofia, științele naturii și artele magice erau considerate indisolubil legate între ele, ca părți ale aceluiași întreg numit Univers. Multor numere li s-au atribuit proprietăți misterioase, stranii. Mai mult chiar, aproape fiecare element din Univers a fost pus sub protecția unuia sau mai multor numere.

Mistica iudaică vorbește despre știința magică numerologică, prin care se făceau combinații misterioase între numere care aveau puterea unor predicții, dezvăluiau enigme ale Universului sau nume ascunse ale lui Dumnezeu.

Dacă la baza universului a fost considerată unitatea, celelalte numere au devenit și ele simboluri absolute și au exercitat în diverse perioade influențe semnificative. De exemplu, numărul 7, cel de care ne vom ocupa aici mai pe larg, era considerat numărul misterului, al înțelepciunii și libertății excepționale. De altfel, numărul 7 se regăsește cu aceeași forță în mentalul colectiv al mai tuturor popoarelor Orientului antic, de la asiro-babilonieni, până la egipteni, de la hinduși la evrei. Pitagoreicii afirmau că numerele guvernează Universul și aveau un cult deosebit pentru numărul 7. Ei se explicau astfel: copilul începe școala la 7 ani, la $2 \times 7 = 14$ începe pubertatea, la $3 \times 7 = 21$ devine bărbat etc.

Matematicienii admiră foarte mult delicatele armonii ale cifrelor și formelor geometrice, se minunează când o nouă descoperire (rezumată, firește, în cifre) le deschide o perspectivă neașteptată. Din cauză că prea puțini pot să guste pe deplin armonia numerelor, s-ar putea crede că aceasta ar fi o artă aristocratică.

Nu cred că întâmplător la Blaga - care a dezvoltat o întreagă filozofie a misterului - numărul 7 este cel mai des întâlnit, atât în poezie, cât și în unele din dramele sale. Poetul matematician Ion Barbu a lăsat o amprentă geometrică în finalul unui poem, desenând un heptagon (poligon cu șapte laturi) care avea vârful însemnat cu literele antecitatului său idol El Gahel.

Fascinația numărului 7 a impresionat cea mai mare parte a culturilor antice. Șapte este o cifră sacră, simbolul perfecțiunii, cheia Apocalipsei și are multe alte semnificații în diferite religii. În acest sens multe credințe și ritualuri sunt strâns legate de feminitate și de rolul izbăvitor al numărului șapte în trecerea prin momentele cheie ale vieții umane, începând cu nașterea și până la trecerea în neființă. În budism 7 este numărul stărilor spirituale succesive care trebuie străbătute în trecerea de la pământ la cer, de la o conștiință limitată la cea "trezită". La naștere, Buddha a măsurat Universul făcând 7 pași în fiecare dintre cele 4 direcții. În experiența sa de eliberare spirituală a parcurs patru etape, oprindu-se câte 7 zile sub patru arbori distincți.

În tradiția indiană Soarele are 7 raze, din care 6 corespund cu direcțiile spațiului, iar a 7-a e centrul, după cum curcubeul are 7 culori: 6, plus rezultanta albă. În cultura africană multe triburi consideră nu-

(continuare în pag. 43)

mărul 7 ca pe un simbol al desăvârșirii și al unității, 7 fiind suma dintre 4 (simbolul feminității) și 3 (simbolul masculinității), deci al perfecțiunii umane.

În mitologia greacă, șaptele abundă în nenumărate legende: Hesperidele (cele cu merele de aur) sunt în număr de 7, Teba are 7 porți, Niobe are 7 fiice și 7 fii, lira are 7 corzi, iar în cultul lui Apollo, ceremoniile se sărbătoreau în a șaptea zi a lunii.

Biblia, cartea de căpătâi a creștinilor, abundă de semnificații misterioase atribuite acestui număr. După divină naștere a creației cea de-a șaptea zi devine spațiul neutru în care și creatorul își găsește odihna. La fel de mult se vorbește despre cele șapte virtuți sau despre cele șapte păcate. Se spune că numărul șapte a fost dat omnirii pentru a descoperi și a cunoaște mai bine creatorul din perspectiva creației.

În astronomie numărul 7 reprezintă numărul de astre din sistemul nostru solar vizibile cu ochiul liber: Soare, Luna, Marte, Mercur, Jupiter, Venus și Saturn. Preluată din Mesopotamia unde avea vechi rădăcini, prin intermediul altor popoare învecinate și răspândită în aproape tot Orientul Mijlociu, inclusiv la perși, evrei și chiar la romani, credința în cele 7 divinități planetare a influențat în final și creștinismul.

Curcubeul are șapte culori: roșu, orange, galben, verde, albastru, indigo și violet. Tot șapte este și numărul stelelor vizibile din Carul Mare și Carul Mic.

În istorie și mitologie întâlnim cele 7 coline ale Romei și cei 7 imperatori, cele 7 minuni ale lumii. Chiar și lumea basmelor abundă de șapte: Albă ca Zăpada și cei șapte pitici, balauri cu șapte capete etc.

Să ne amintim de cele șapte oceane, cele șapte chakre, cele 7 zile ale săptămânii, de capul uman cu exact șapte orificii (gura și câte două pentru nas, ochi și urechi). Există numai 7 operatori logici: NOT, AND, OR, NAND, XOR, NOR și XNOR. Mai avem și 7 ca număr norocos, de asemenea, cel mai răspândit zodiac - cel chinezesc - are 7 animale.

Există 7 arte libere (tipuri de educație): cele care se petreceau în școlile medievale: gramatica, retorica, logica, geometria, aritmetica, muzica și astronomia, precum și cele din colegiile și universitățile moderne: teologia, literatura, limbile, filozofia, istoria, matematicile și știința.

Într-un amplu articol din revista Dacia nr. 40 (februarie 2007), dedicat „Brățărilor sacre”, sunt prezentate importante argumente cu privire la prezența numărului 7 în arhitectura religioasă și în spiritualitatea dacică. Pentru daci, numărul 7 era un număr sacru. La Sarmisegetusa au fost descoperite mai multe semicalote din calcar amplasate pe unul din zidurile de susținere ale Incintei Sacre, care redau imaginea universului. În partea frontală, central, pe fiecare din aceste semicalote este sculptată o pasăre care reprezintă pasărea sufletului. Deasupra ei sunt sculptate 7 benzi în relief, paralele, înfățișând orbitele stelelor. Cercul numărul 2 al sanctuarului mare circular este alcătuit din 210 blocuri de andezit, grupate în cele 30 de formațiuni a câte 6+1 stâlpi. Șase stâlpi sunt înguști și înalți, iar al 7-lea este lat și scund. Considerând că această formațiune arhitecturală este exterioară cercului Lunii și că cei 6 stâlpi constituie piesele care se repetă de 30 de ori, s-ar deduce că cercul a fost dedicat planetelor. Totodată, pe majoritatea brățărilor de argint și

de aur, de formă spiralică, descoperite în această zonă și în cele limitrofe, sunt ștanțate câte 7 palmete ornamentale exprimând numărul sacru al dacilor. Unele identități ale acestui modul numeric fuseseră descoperite la sanctuarele dacice din Munții Orăștie.

Chiar și în marketingul modern numărul șapte și-a impus impetuos suveranitatea. Pornind de la argumentul suprem că mintea umană are o capacitate limitată de a absorbi informații, studii recente au impus o așa numită „regulă a lui 7” (the rule of seven) care afirmă pur și simplu că oamenii nu rețin și nu pot enumera, fără ajutor, mai mult de 7 branduri din orice categorie de produse. Desigur, fac excepție domeniile în care este pregnantă pasiunea și cele strâns legate de activitatea profesională. Însă, pentru restul domeniilor de produse care ne înconjoară, 7 este maxim și limitativ.

Etimologia lui 7 se trage din prefixul *hepta-*, derivat din grecescul *επτά* (heptic) sau *sept-* (septuple), derivat din latinescul *septem*.

$1/7 = 0,142857142857... = 0,[142857]$. Cifrele perioadei acestui număr au proprietăți foarte curioase și unice, considerate de mulți ca magice. Astfel, dacă înmulțim numărul 142857 cu fiecare din cifrele 1, 2, 3, 4, 5 și 6 rezultatul va fi de fiecare dată un număr care conține exact aceleași cifre. Totodată, și următoarele cinci fracții subunitare cu numărătorul 7, adică $2/7$, $3/7$, $4/7$, $5/7$ și $6/7$ sunt periodice simple și au perioadele formate exact din aceleași 6 cifre.

În mod cu totul surprinzător, dacă vom considera șase perechi de cifre consecutive ale acestui număr, și anume (1,4), (4,2), (2,8), (8,5), (5,7) și (7,1), și dacă le folosim ca niște coordonate ale unor puncte din plan, vom avea surpriza ca să constatăm că toate cele șase puncte se găsesc pe o elipsă. Conform unei teoreme cunoscute din geometria curbilor sunt suficiente numai cinci puncte în plan pentru a determina ecuația unei conice.

Mai mult chiar, de curând s-a demonstrat că și următoarele șase puncte din plan (14, 28), (42, 85), (28, 57), (85, 71), (57, 14), (71, 42), formate cu câte două cifre consecutive din același număr, se află și ele pe o elipsă unică.

S-a demonstrat că se pot construi poligoane regulate cu 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 15, 17, 20 etc. număr de laturi, numai cu ajutorul riglei și compasului. Pentru triunghi, pătrat, pentagon și hexagon nu se știe când au

(continuare în pag. 45)

Dumitru ANGHEL

LITERATURĂ ROMÂNĂ DE COLORATURĂ NIPONĂ

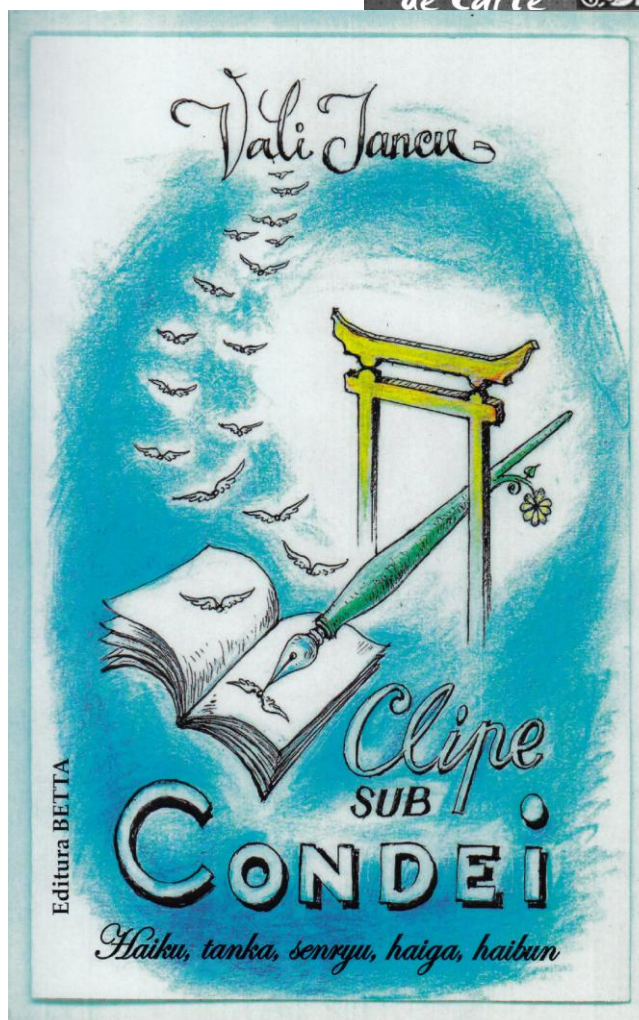
Placheta de genuri literare diferite „Clipe sub condei”, Editura Betta (?!), 106 pagini, semnată de scriitoarea Vali Iancu, fără arondarea locală sau temporară, într-o formulă absolut derutantă de expunere și de popularizare, se distinge ca un volum de lirică și de proză de avangardă, în afara zonei literare românești și europene, de coloratură niponă, HAIKU, TANKA, SENRYU, HAIGA, HAIBUN. O poezie atipică, așadar, și o proză pe măsură, poziționate între originalitate provocatoare și accepțiuni tradiționale, din care nevoia de „*mereu altceva*” poate acoperi incertitudinea, rezerva și nesiguranța alăturării.

Scriitoarea Vali Iancu a ales riscul aleatoriu al lui... „*fie ce-o fi!*?”, pe care și-l asumă cu o doză de infatuare sinceră și o seducție aparte, dar și cu ambiguitatea inerentă a oricărui *joc înscenat*, motivate de o strategie a provocării.

Deși a mai semnat doar două cărți de versuri, „*Iubirea din apusul vieții*”, Editura Electus, Pitești, 1999 și „*Amici de-o clipă*”, Editura Betta, în 2013, după debutul publicistic literar în revista „*Luceafărul*”, în 1997, poeta Vali Iancu, membră a Societății Române de HAIKU, București, și-a direcționat preferința artistică spre lirica excentric-emoțională japoneză, într-un regim ludic superior, cu metamorfoze adecvate fiecărei specii literare dintre cele cinci incluse în demersul editorial al volumului „*Clipe sub condei*”.

Doamna Vali Iancu crede în mișcarea gravă, ritualică și tulburătoare din haiku, tanka, senryu, haiga și haibun și nimeni n-o mai poate converti spre altă... „*religie*” lirică, deși a fost crescută în... „*dogmele*” poetice ale înaintașilor Dosoftei și Varlaam, ale poezilor Văcărești, Alecsandri, Coșbuc, Eminescu și Nichita Stănescu, pentru că are reguli proprii în dialogul cu natura, cu tot ceea ce înseamnă „*muzica sufletului*”, aflată în impas.

„*Clipe sub condei*”, un volum eterogen de literatură de contrast, românească, pigmentată original în limitele performanței artistice, dincolo de coloratura originală; o poezie de-o stringentă nevoie de altceva, la limita elegantă a recunoașterii valorii etice, literare. Ar putea fi și o încercare de avans în materie de *modă* lirică, deoarece impactul prozodic japonez are o mulțime de prozeiți și o interesantă tevatură de fapt literar, dar acest... „împrumut” dintr-un areal literar fără acompaniament european parcă n-ar avea șanse de reușită fără rezerva de talent și

intelență a poetului român.

Proliferarea unei astfel de *modă literară*, fără acoperirea specificității naționale românești ar putea fi doar o *invitație* sezonieră?! Poeții români atrași de acest tip de literatură de avangardă și-au asumat riscul unui anume șoc de neaderență și de eșec, iar scriitoarea Vali Iancu a intuit nativ și inteligent dimensiunile rezervelor de adaptare și de integrare a formulei de împrumut literar, cu tactul creatorului civilizat.

Și începe cu *HAIKU*, poezie tristih, formată din 5-7-5 silabe, grupat tematic pe cele patru anotimpuri, primăvara, vara, toamna, iarna. *Primăvara*, cu un subtitlu îmblânzit în accepțiunea tradițional-românească: „În mugur și în om aceeași tresărire” (pag. 11), din care de-abia se mai percep miremele florei de peste Ocean: „Teii în floare - / îmbătați de mireasmă / îndrăgostiții” (pag. 12), iar vocația poetică a autoarei este tranșantă: „Pe-o bancă-n parc / sub castanii înfloriți / îmi aștept muza” (pag. 13).

Haiku-ul poetesei din România, virusat pozitiv de alternativele sentimentale ale originalului nipon, are varianta sa emoțională în fața naturii ca factor de excitație sufletească: „Târziu în noapte - / în parfum de liliac / revin amintirile” (pag. 15), pliat pe un alt exercițiu poetic și pe un alt pretext de transfigurare lirică.

Atacă apoi în molto vivace anotimpul

(continuare în pag. 45)

(urmare din pag. 44)

Vara, „sub soarele-arzător și vântul ațipește” (pag. 16), când „Luna lui cuptor - / mireasma florii de tei / prelinsă-n miere” (pag. 20), pe aceleași valențe tematice și pe același registru emoțional, în acordurile, optimiste ori nostalgice ale „Anotimpurilor” lui Antonio Vivaldi.

Apoi vede „Toamna”, „Cum se răsfată-n soare gutuile-aurii” (pag. 21), și acceptă învinsă, și convinsă, că: „Zile tot mai reci - / toamna-și aprinde focul / prin toți arțarii” (pag. 22), dar și că „Mustul dă-n fiert - /în via răvășită / doar furnicile” (pag. 24); pentru ca să accepte disconfortul fizic și sufletesc al anotimpului *larna*, pentru că „S-a-ntețit gerul - / Oare le-ajung lemnele / părinților mei?” (pag. 27).

În *TANKA*, tot un tristih, format din 5-7-5 silabe, poeta Vali Iancu a ales să se exprime, dincolo de amplitudinea ideatică niponă, cu toate valențele lirice ale anotimpurilor, ale dragostei și ale tonurilor de „gri” din sufletul omului, pe o singură notă discordantă: „larna a-nghețat / floarea iubirii noastre / dar mugurii / zvâcnesc în primăvară / de-i ploaie ori de-i soare” (pag. 36).

SENRYU, poem din aria tematică a epigramei românești, înrudit prozodic cu *HAIKU*-ul, deși nu respectă „regula” catrenului decât în zona unei ironii grosiere sau a unei pamfletare imagini de caricatură, are o dinamică remarcabilă, din care nu lipsesc, evident, excesele: „Blondă la volan - / râde ca proasta-n târg / când trece pe roșu” (pag. 45), într-un perpetuu carusel al umorului și al unei veselii de carnaval: „Blegul divorțat - / iubițica veselă / ronțăie prada / ... / Dacă te simți prost – nu te duce la medic - / n-are ce-ți face” (pag. 46), ori în limitele insolente ale ipocriziei: „La spovedanie / îmi spun păcatele - / ce amintiri dragi” (pag. 47).

Miniatura picturală *HAIGA* se detașează, cu o anume ostentație elitistă, de elementul literar, pentru că argumentul ideatic sentimental este direcționat spre un orizont artistic, poziționat în arta plastică, cu tendința de a surclasa ideea lirismului conceptual și de a poziționa în prim-plan picturalul agresiv, insistent. Sunt douăsprezece desene în creion, intens stilizate, între *pictură naivă* și creionări – spectacol direcționat spre un alt limbaj artistic rezultat din dialogul dintre grafica domnului Dumitru Roșu și universul afectiv al scriitoarei Vali Iancu: „Un fluture hoinar mi s-a lăsat pe umăr, Amici de-o clipă” și „Doi tineri sub măr, privire în privire... ATENT ȘARPELE”, cu trimiteri, probabil, la „păcatul” părinților Adam și Eva!?, după ilustrațiile de la paginile 51 și 53.

HAIBUN este „o proză scurtă”, între *eseu* și *amintiri* cu tentă emoțională majoră, cu impact sentimental imediat, grupate în douăsprezece secvențe epice, la persoana I singular, pe un lait-motiv intim, cu trimitere spre zona lirică, cu intenția declarată de a convinge abrupt, fără replică. În haibun-urile sale, Vali Iancu se joacă... „de-a Amintirile din copilărie”, cărora le deturneză rezonanța naivă, inconfundabilă, pentru o direcționare sentimentală de cele mai multe ori vulnerabilă prin îndepărtarea de mirajul nevinovăției în stare pură.

45 Amintirile sale au intimitatea senectuții peste

care năvălesc impetuos factori din zona infarctului!? În eseurile scriitoarei române există mai degrabă atmosfera și fiorul nostalgic al „Ozanei cea frumos curgătoare și limpede ca cristalul” și mai puțin aura emoțională a gesturilor rigide din recuzita nobiliară a tradițiilor nipone, cu încărcătura ritualică și intransigentă a samurailor din casta feudală, intolerantă, orgolioasă și mândră până la sacrificiul celui harakiri seniorial.

Haibun-urile doamnei Vali Iancu au puritatea angelică a gheișelor japoneze cu mișcările lor de-o expresivitate lasciv-erotică, la care a adăugat tempoul sentimental al sărbătorilor și horelor virile și optimiste românești.

(urmare din pag. 43)

reușit cei din antichitate să le construiască. Acestea s-au cunoscut cu mult înainte de epoca de aur grecească, deci cu mult înainte de Pitagora (565-500 î.e.n.).

Primul dintre poligoanele regulate care nu poate fi construit numai cu rigla și compasul este heptagonul, adică poligonul cu 7 laturi. Din acest punct de vedere nu e de mirare că numărul 7 a fost considerat număr mistic atâta vreme.

Numărul 7 are multe alte proprietăți matematice. El este al doilea număr prim de tip Mersenne $M_3 = 2^3 - 1 = 7$ și este el însuși exponent al renumitelor numere prime de tip Mersenne $M_7 = 2^7 - 1 = 127$, furnizând totodată și pe cel de-al șaptelea număr perfect $P_7 = M_7 \cdot 2^{7-1} = 8128$ (suma divizorilor săi reîntregește numărul).

Numărul 7 este totodată un număr prim gaussian, dar și cel mai mic număr care nu este prim de tip Fermat sau Sophie Germain. Mai mult, în teoria numerelor, aproape că nu există formulă importantă în care numărul 7 să nu joace un rol semnificativ, pozitiv sau negativ, regulativ sau excepțional.

Există mai multe reguli pentru a afla dacă un număr este divizibil cu 7. Cea mai cunoscută din ele se poate defini astfel: scade dublul ultimei cifre din restul numărului și repetă procedeul cu rezultatul obținut în acest mod până când poți constata că acesta este (sau nu este) divizibil cu 7, și astfel poți deduce că numărul inițial este (sau nu este) divizibil cu 7.

Menționând doar faptul că o parte din interesantele atribuții și curiozități ale lui 7 enumerate mai sus sunt rodul unor descoperiri recente, ne putem întreba cu teme: câte alte surprize ne mai poate oferi acest misterios număr?

(din volumul *Autograf* - editura Vinea, București, 2009)

Ion DUR

Pokemonul ca stare po(i)etică

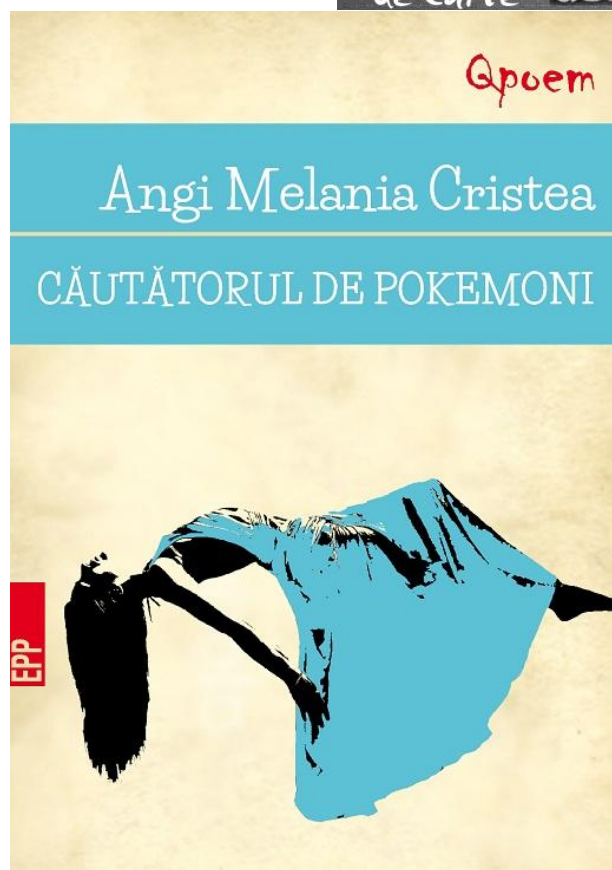
Poezia douămiistă (și nu doar această falangă a istoriei literare românești) este azi amenințată, între altele, de două mari pericole: supraproducția (care infirmă cumva ipoteza că lirismul autentic este emisia unor momente privilegiate ale spiritului) și tangajul între precaritate (lăsăm la o parte sensul religios) și pletoră semantică. Aici s-a ajuns de la presupuziția că românul s-a născut poet. E drept că atare maladii au și partea lor de „sănătate”: din tot și din toate se alege grâul de neghină, istoria poeziei noastre reținând astfel versuri sau poeme care contează cu adevărat prin valoarea lor.

În acest din urmă caz s-ar putea încadra încercările poetice ale Melaniei Cristea, așa cum constatăm din cel mai recent volum al său, *Căutătorul de pokemoni* (Ed. Paralela 45, 2017), care se adaugă celorlalte inițiative editoriale ale sale: *(Diz)armonie* (2014), debut, *Plus/minus sentimentale* (2015) și *Pietrele soarelui* (2016).

De orice poate duce lipsă poeta, dar nu de talent. Așa o exprimă propriile cărți și risipa de poezii în multe reviste, ca și premiile pe care le-a obținut la diverse festivaluri naționale. Cine este și de unde își trage seva poetică Angi Melania Cristea (cum semnează și pe rețelele de socializare)? E o româncă de origine macedoneană, un spațiu cultural care și-a lăsat amprenta în mentalul și în sensibilitatea ei emoțională. Însă nu doar această zare îi e specifică autoarei noastre, căci ea vine deopotrivă și dinspre tumultul unei așezări urbane nenumită în poezie, ci doar bănuită de cunoscători. Vine spre cititor dinspre o Craiovă pe care un dramaturg ca Ion D. Sârbu o numea Isarlâk în *Adio, Europa!*, un oraș, zicea „jurnalistic fără jurnal” (cum se autocaracteriza), în care nu se vine, ci din care se pleacă...

Melania Cristea mai are însă și o altă cale sau rută prin care se apropie de noi: ca profesoară de limba și literatura română la un liceu din Bănie, ea ne spune ce înseamnă să citești pe „dedesubt” autorii clasici (care se studiază la clasă, nu-i așa?!), pe marii lirici, și să te lași fecundat în imaginația ta de creația lor. Nichita Stănescu, bunăoară, despre care a scris și un eseu (2008) ce trezește interesul, i-a insuflat gustul metaforei insolite, jocul dintre cuvinte și necuvinte, grija pentru amenințările pe care inflația limbajului le poate genera. În legătură cu aceasta din urmă, Blaga spunea că funcționează în poezie (și nu doar aici) un fel de lege a finanțelor: să nu emiți cuvinte care să nu aibă acoperire în „aur”.

Deschis cu poezia omonimă titlului și încheiat cu „Inspirații”, volumul *Căutătorul de pokemoni* exprimă, prin cele 57 poeme, varii stări po(i)etice, acestea fiind „monștrii de buzunar”, pokemonii cu care vrea să seducă permanent pe cititor, căci, spune căutătorul, el însuși un pokemon (altfel nu-i recunoaște pe adevărații pokemoni), calea căutării și aflării e nesfârșită (în care vedem inspirația și imaginația): „hai să mergem pe linia continuă până la marginea lumii”. Prin urmare, ipostaze ale inspirației poetului sau stări ale imaginarului său, pokemonii sunt un fel de ființe care poartă încălțăminte de plută pentru a fi primii la sosire în maratonul po(i)etic. Dar pokemonul, adică poetul, e nu numai un alergător de cursă lungă, ci și un sprinter,

după cum merge și călare pe elefant și cu zilele-n mână, are gât de lebădă și e veșnic întors „spre himerica lumii copertină”. O alcătuire hibridă deci, ca și materia primă pe care imaginația o metamorfozează alchimic în substanță lirică.

Problematica poemelor e diversă, ca și viața care-i variată în nesfârșitul ipostazelor sale. Ce toarnă, în fapt, Melania Cristea în cofrajele sale po(i)etice? Ca și zidarii tradiționali, în ale căror tipare intrau piatră, ciment și var, poeta apelează mai întâi la elementele primare ale lumii pentru ca aliajul obținut să fie consistent și durabil: pământul, apa, piatra, arborele, șarpele (simbol care apare des) cu care contaminează apoi alte unități ale structurii sale poetice: zmeii sunt de apă, sufletul-arbore, fratele-pământ, sora-piatră etc. Cu și peste aceste fundamente deșartă emoții, sentimente, stări exprimate prin cuvinte potrivite sau „nepotrivite”, producătoare în ultimă instanță de comparații insolite sau metafore care, uneori, forțează prea mult sensurile.

Actul inspirației și scrierii unui poem (vezi, de pildă, „Arlechin”, „Vizuina cu îngeri”) sau ce înseamnă să fii artist (v. „Selfi cu moartea”) sunt cadre-start luate drept pre-text de construcție poetică, în timpul celei din urmă poetul fiind un fel de pescar care aruncă *momeala* cuvintelor vii. I se adaugă timpul lecturii, prin care pokemonul, *alias* poetul, a învățat „să iubească bucățele de meteorit care se împrăștie din cuvânt”. Răspunderea pentru adâncimea vocabulei este enormă, „utopia scrisului”, întinsă pe caldarâm după ce lumea autode-tonează, joacă leapșa cu amatorii.

(continuare în pag. 47)

O poezie, așadar, existențială, marcată ici și colo de accente tradiționale ale memoriei afective (o vară absentă și înfățișarea duzilor desfrunziți; iarna în satul de câmpie, cu troiene făcute de viscol și căruțe cu mere pe la porțile sătenilor; sau acele poeme care ilustrează istorii ale unui regim politic defunct, care mai viețuiește doar în nostalgia edulcorată a unor inși fals-conservatori). Este o poezie care exprimă curățenie sufletească, multă can-doare și o singurătate fertilă, chiar dacă sunt, să zic așa, scanate și stările unui suflet „tulbure”, zice Melania Cristea, ca și vinul în cimitir. Aici este, iată, ciudătenia unei comparații: oriunde ar fi, dacă e bine preparat, vinul e limpede, numai că, dacă ne jucăm puțin cu „necuvintele”, de la tulbure ajungem, pe scurtătură, la *tulburător*. Limpede, limpede, dar vinul, chiar și cel băut din ulcelele de la înmormântări, îți tulbură mintea mai cu seamă în cimitir, acolo unde toți morții își trăiesc eternitatea, morții care „beau sânge alb, iar vii sapă gropi furibund”. Sunt aici vagi sugestii pentru ceea ce ar putea fi razele unei credințe religioase, însă cu multă zgârcenie revelată poetic, așa cum o exprimă versurile poemului „Inspirații”, care încheie volumul: „Aspir ordinea lui Dumnezeu de pe un munte viu/ ce împarte ultima cuminecătură cu cerul”. Așadar, inspirația e de natură divină, vine dinspre El, creatorul suprem (care, într-un parc, se dă pe un *skateboard*), și tocmai de aceea versurile sunt „dictate” de undeva de Sus: „Opera mea măreață nu e poezia”.

Lumea pe care, ca o dronă, o survolează discursul poetic din *Căutătorul de pokemoni* e una mecanică, atinsă cel puțin fenomenal de maladiile civilizației contemporane: foamete, mizerie, războaie, terorism, imi- și emigrație, pentru a aminti doar câteva. O esplanadă e lumea, spune Melania Cristea, un soare striat în sute de figuri, o realitate care ia forma unui univers abulic, de înțeles poate cu melancolia pe care ți-o procură lupa unui romantism modern; un univers în care îngerii au devenit „anodini”, „electronici”, unde viața e la un clic distanță, viața însă *cablată* a unui *ins-network*. Poezia autoarei nu e astfel deloc străină de lexicul limbajului mediatic sau de neologismele, unele barbare, de ultimă oră: *3 GB*, *zoom*, *super*, *slim*, *selfi*, *emoticon smile* ș.a., structuri care împing sentimentele în corzile unei neavenite birocrății, cu unele avantaje însă: în duelul dintre epistola scrisă și *mail* câștigă cel din urmă, căci moliile nu mai pot roade singurătatea care vine pe calea electronică.

Poezia din *Căutătorul de pokemoni* trimite astfel la mentalul colectiv de azi, la limbajul societății informaționale. Ființa poetului trăiește într-o Românie reală și profundă, cu oameni prea obișnuiți, cu copii prost îmbrăcați, cu țigani care cerșesc, cu năpăstuiți care scurmă prin containerele cu gunoi menajer. E o realitate conformistă care, grație imaginației poetice, devine non-conformistă, după cum e o realitate care *tace*, tăcerea întinzându-și parcă epidemic sistemul nervos în multe dintre poemele autoarei (arborii tac, iubiții tac): „Stalactitele tăcerii m-au înțeleptit...”.

Discursul liric al Melaniei Cristea ia de multe ori forma unei poezii a urbanului sau a cetățeanului, iar semne precum *Tradem* (Traian Demetrescu – n.ns., I.D.; și celelalte paranteze ne aparțin), *Aman* (Muzeul de artă Teodor Aman) sau *Lipscani* (calchiere după București, strada cea mai frecventată, reper des invocat de localnici)

Qpoem este proiectul celei mai solidare comunități de poeți și iubitori de poezie. Facebook-ul i-a strâns pe toți într-o uriașă filă comună pe deasupra invidiilor. Astfel încât, în orice parte te-ai pierde, poezia este peste tot, așa cum centrul este peste tot.

Călin Vlășie

Angi Melania Cristea (n. 25.12.1976, Craiova) este profesor de limba română în Craiova. A debutat cu volumul *(Diz)armonie*, Editura Edithgraf, Galați, 2014. A mai publicat volumele *Plus/minus sentimente*, Editura Macedoneanul, Craiova, 2015 și *Pietrele soarelui*, Editura Aius, Craiova, 2016. A publicat poeme în peste 30 de reviste literare din toată țara și a obținut numeroase premii la festivaluri naționale de literatură. Membră a cenuclului *Qpoem*.

„Mai nou, pokemonii se ascund în texte cu vibrato senzorial, sub jerbe de metafore. Pokemonii s-au poetizat, au devenit lirici și ghiduși. Odată descoperiți, ei își arată și fața reală, vlăguită de simulacre. Se recomandă lectura prin incizii rapide, nemiloase.”

Felix Nicolau

www.qpoem.com

Preț cu TVA: 20 LEI

ISBN 978-973-47-2566-3

trimit limpede la aceeași așezare numită Craiova (nume care, repetăm, nu apare nici o singură dată în volumul autoarei). Ființa urbei șterse, leneșe seamănă cu o pisică tolănită la soare, cu maidanezii (amenințați de hingheri). E un oraș-caracatiță în care poeta suferă de acea singurătate roditoare, un oraș unde pictorii beau bere pe terase și apoi fac pipi pe zidurile cu graffiti, pentru ca dimineața străzile să fie spălate până când nu mai miroso nici a urină și nici a artă... E pregnantă imaginea unui univers în descompunere, aproape de mirosul pestilențial și marcat de un timp *lycantropic*. Cuminecându-se cu irisul din tot ceea ce *ființează* – calea cea mai sigură de a capta *cuvântul viu* – poetul trăiește ca și cum ar fi un microcip implantat în stern, cu timpanul așezat pe pântecul Terrei. Eul liric e ispitit de radiografia a mai tot ce se petrece de la „scâncetul vieții” până la peisajul diurn al hazardului, într-o lume care arată ca un „vultur cu gheare de fier”.

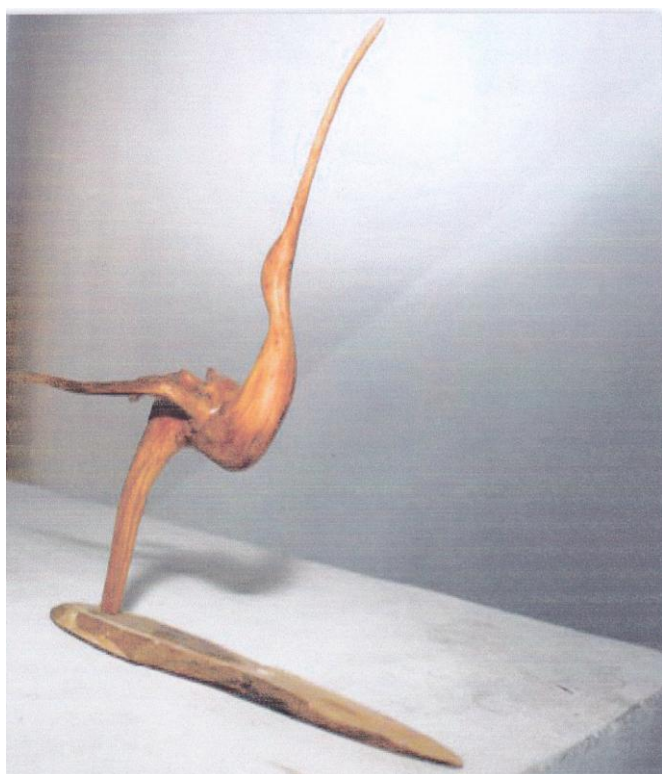
Pentru că am invocat însă „imaginea”, de care nu doar *Căutătorul de pokemoni* uzează, trebuie spus că în poemele Melaniei Cristea aceasta are un rol primordial, construcțiile sale fiind un fel de „pânze în ulei”. Pe una din aceste pânze se ivesc episodice *urmele* erosului (care „miroase a stârv”), ectoplasma – sau substanța spirituală – ultimei iubiri, durerea de a-ți procura clipe de oprit în loc prin injectare cu endorfine, credința într-o speranță ivită cumva pe drumul lung al nopții către zi („M-ai aștepta pe singu-

(continuare în pag. 48)

ra treaptă/ săpată pentru altarul lui Dumnezeu?”). O iubire deci episodică, de a cărei „moarte sărată” îi e dor, o iubire care, în cele din urmă, e de natură divină, căci dragostea e „ca sabatul”, cu iubiții „morți unul pentru altul” („în mâinile tale inima mea se golește de sânge, de ani, de sorți”), dragoste care devine amară, tocmai ea care este „cubul perfect”. Și toate acestea ne vin după ce ne emoționăm citind în poemul „Vibrato”, în care pokemonul ține o lecție de anatomie a lui ce înseamnă să fii îndrăgostit. Noroc cu contractul salvator cu poezia, un contract pe o perioadă nedeterminată, dragostea fiind „ca în timpul holerei/ ruptă din poezie”. Ca și în alte episoade poetice, și aici, în spațiul erosului, se petrece un balans al reflexivității între *pathos* și *logos*, oscilare dată (și) de timp, mai exact de temporalitatea în care e încapsulat omul.

Un ludic subtil cu abstractul, din care am mai încercuit până acum câteva semne, traversează multe dintre poemele Melaniei Cristea. Imagini precum câini care mușcă din coapsele lunii, cai care mușcă, și ei, dar din obrazul aceleiași luni, dragostea care „sâsâie în retină” pot fi, de ce nu, inteligibile și încărcate de energie semnificativă; nu același lucru se întâmplă însă alteori, când insolitul încifrat sugerează un fel de expresionism ambiguu mai greu de tradus, un joc primejdios, ezoteric cu sensuri abstracte parcimonioase („doi arbori lunatici evangheli-zează/ timpul iubirilor în sepia”).

Căutătorul de pokemoni află aproape totdeauna vibrațiile unor poeme izbutite artistic, acreditând estetic, credibil, imaginea banalului pokemon, convertind-o persuasiv într-o sosie a imaginației poetice. Melania Cristea e, indiscutabil, un creator liric care nu circulă fără bilet.

Mihai MERTICARU

SONETUL COPILĂRIEI

C-un braț de soare și culori îmi vine
Copilăria-mi pe aripi de zefir,
Rămâne în preajma mea cât s-o admir,
Durerea-mi, necazul, le ia cu sine,

Lăsându-mi un scurt răgaz să mai respir.
Revăd aievea da capo al fine
Cum știe nostalgia să se îmbine
Cu bucuria trăită fir cu fir.

Aud chiote, larmă-n băătăură,
Urlete, jocuri, țipete, balamuc,
lepuri, păsăret și alergătură,

Evanescență, simfonie pură.
O umbră, văd cum zboară dintr-un sătuc,
Nu mai știu bine dacă vin sau mă duc.

SONETUL UNEI ZÂNE

Cu irizări de tainice topaze,
Comoară, în ochii ei, se ascunde
Cum alta-n lume nu găsești oriunde,
Întreagă, e un zâmbet printre raze,

O oază pură a lumii imunde,
Livadă încărcată cu naramze,
O zână în diverse ipostaze,
Splendoarea sortită să ne inunde.

Născută a fost să ne fie regină,
Câmp înflorit, făptură de zăpadă,
Ca pe-o părere, durerea alină,
Pătată, dacă e, moare hermină.
Se scaldă-n ape curgând în cascadă,
E un mister, o nimfă, o naiadă.

SONETUL UNUI TANDEM

Tu, chip smerit al dorințelor mele,
Eu, bolnavul de visuri și mângâieri.
De peste mări, venit-ai să mi le-oferi,
Ca să-mi sufle mereu vântul în vele

Și cel dintâi să fiu printre năieri,
Ocolit de năpastă și-alte rele
Asemenea unui cuib de rândunele,
Imun la lăcomie și la averi,

Fericit doar cu un plus de culoare,
Un pic mai miresmată să văd lumea,
Mai calmă și mai binevoitoare.

Vino cu mine să fim o dogoare,
Din licoarea veșniciei, ia și bea,
Înstăpânește-te în inima mea!

Ionel NECULA

Camelia Ardelean – Ecouri din tenebre

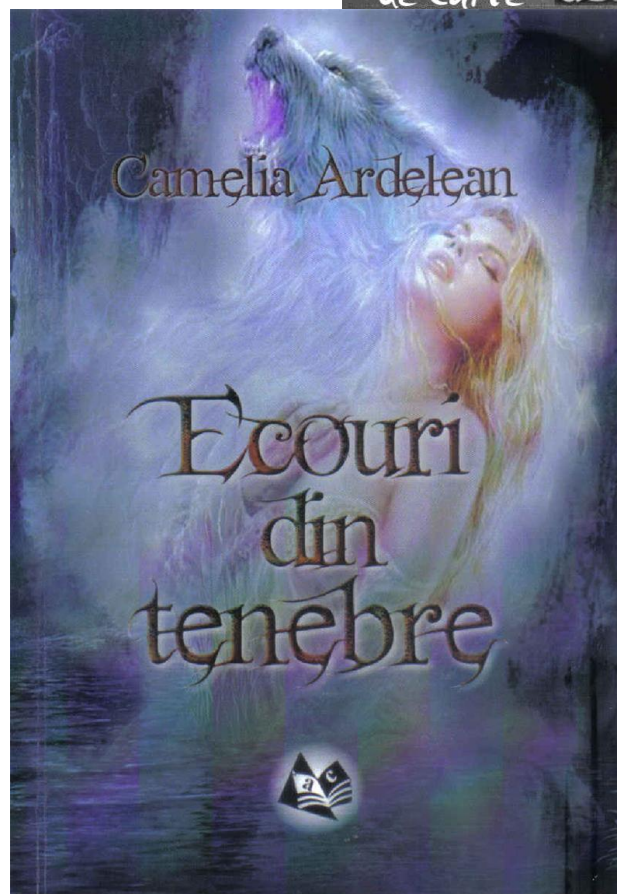
Despre Camelia Ardelean și despre abilitățile sale lirice am aflat întâmplător, de parcă destinul sau Pronia și-au propus să mă convingă că știe când și cum să așeze lucrurile cel mai bine. Cum să nu mă bucur? Cartea sa **Ecouri din tenebre** (Editura Armonii culturale, Adjud, 2018) a ajuns pe masa mea de lectură când chiar simțeam nevoia unui balsam pentru suflete rănite. Traversam o perioadă mai aridă, mai uscată, fără acei bemoli afectivi la cheie care să mai edulcoreze câte ceva, cât se poate, din trudnicile vieții. Mi-a făcut bine.

Aflu din succinta fișă biografică de la sfârșitul cărții că autoarea locuiește în Deva, că are o bogată experiență lirică și că este prezentă cam în toate antologiile destinate poezilor care bat la porțile consacării. Nu știu dacă există vreo explicație, dar în ultima vreme se scrie atât de multă poezie că e greu pentru un critic, chiar pentru unul harnic și bine intenționat, să mai poată urmări fenomenul în toată amploarea lui. Se experimentează atâtea rețete, se încearcă atâtea formule năstrușnice care să șocheze și se supralicitează așa de nestăvilit imaginația și abilitățile ficțiunii încât până la urmă duc la pierderea sensului, a ideii. Uneori, dar asta o spun cu năduf și cu regret, îmi pare rău că Alex Ștefănescu și-a suspendat emisiunea **Tichia de mărgăritar**, prin care mai descuraja elanul teribilistilor, al furioșilor care cred că spun totul nespunând nimic.

Sigur, Camelia Ardelean nu face parte din această categorie, Versurile sale se decontează mai mult dintr-un sentiment de disconfort ființial resimțit - uneori dezolant, alteori ductil și ceremonios - din nestatornicile lumii diluvice. *Nu sunt poet, ci un refugiat/ Pe marea găzduită de fenom./ Din timp în timp la nori afiliat/ Îmi dezvelesc azurul prea devreme.// Sunt un golumb sau poate-un albatros,/ Când zborul mi-e votiv, ce mai contează?/ În orologiul meu de vânturi ros,/ Tic-tacul se apropie de-amiază/ Cu astro-labul vechi la purtător/ Și mintea împânzită de menhire/ Mi-am semănat noi vise pe ogor./ Sperând cândva să recoltez zefire// Nu sunt poet, de patimă exult, Din paradigme mi-am făcut un cult (Nu sunt poet...)*

Ceea ce surprinde la Camelia Ardelean este prospețimea și spontaneitatea imaginilor, care, de multe ori, nu se consumă în empirie și nu dă seama doar de fenomenalitatea existenței, nu rămâne în starea de decor, de ceea ce Blaga numea metaforă plasticizantă, ci urcă în sens și se întrupează în idee, într-un simțământ, într-o stare, ceea ce o face revelatorie *Când savurez legende cu ciclopi/ Sau Eve prinse-n raiuri efemere/ La porțile simțirii austere/ Observ cum poți în visuri să te-ngropi (M-am săturat să-ncalec pe himere).*

O temă oarecum insolită adusă în partitură lirică de Camelia Ardelean este cea a filosofiei hinduse cu tehnica resorbției în subiect și cu activarea unor practici yoga, cu mare trecere în lumea de pe Gange. Poeta vorbește despre practicile tantrice, despre pranayama, dar bănuiește

că nu toți cititorii sunt familiarizați cu specificul acestei culturi și-și complinesc demersul liric cu un dicționar explicativ al termenilor folosiți. E un semn că autoarea este bine așezată în tainele filosofiei sanscrite și, departe de a se rătăci prin divagații pretențioase, decupează din epistemologia ei doar ceea ce poate căpăta un tratament liric.

În codul său poetic, poezia este asumată ca *blestem, ca balsam existențial și colac de salvare în marea de frământări* de care e încercată. **(Blestemul scrisului)**. N-are deloc o părere prea bună despre timpul pe care îl traversează, iar retragerea în **Peștera ființei**, unde *lilieci cu ochii țipând în întuneric/ pândesc un nou festin/ o halcă din trupul meu* i se pare o soluție.

Volumul Cameliei Ardelean se compune din două diviziuni. Prima se revendică din **Solitudinile** autoarei, iar în cea de a doua încearcă un **Zbor incert**. Nu este vorba despre un zbor pe deasupra unui cuib de cuci, ci de o detașare de lumea imanentă, nu pentru a o renega, ci pentru a conferi privirii o perspectivă mai generoasă. Autoarea nu iese din **cercul strămt** de care vorbea Eminescu, dar caută unghiurile cele mai propice pentru a extrage esența lirică a existenței.

Nu știm al câtelea volum de versuri este acesta, dar cred că va constitui un moment de referință în evoluția viitoare a autoarei. O felicităm sincer pentru această carte pe care o recomandăm călduros tuturor celor încercați de nevalgiile acestei lumi, ca pe o alternativă balsamică.

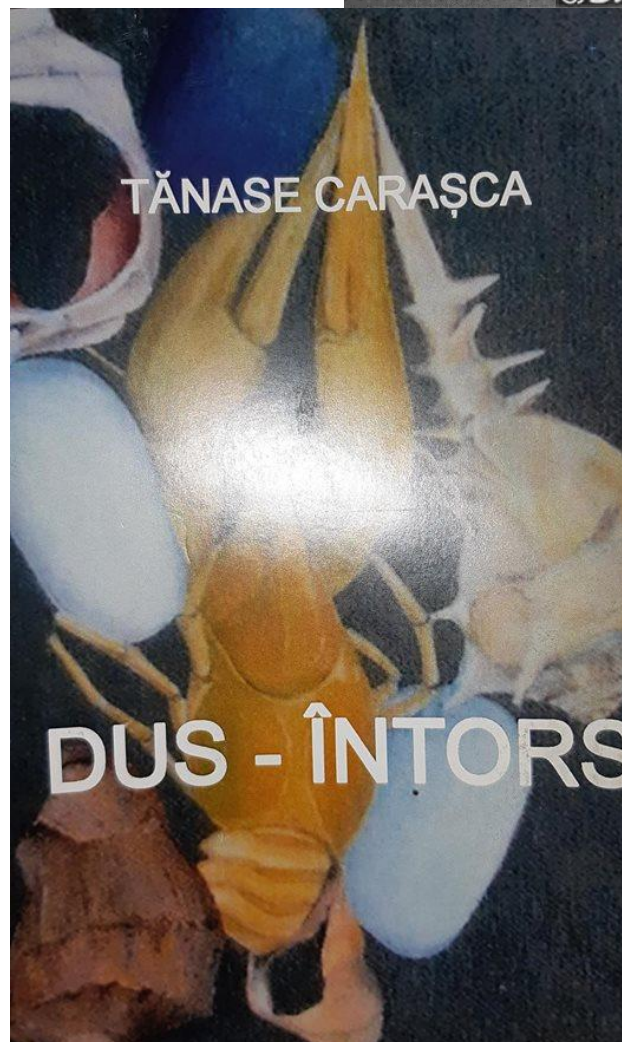
Laura Constanța GHIOC

**Lansare de carte
DUS-ÎNTORS de Tănase Carașca**

Acum o săptămână, în tumultul zilnic al grijilor profesionale și personale, am negociat cu timpul și cu o „permisie” de două ore am participat la o degustare specială, de literatură, la ceas de seară, alături de prietenii scriitori din urbea noastră, prietenii tatălui meu și ai mei. În locul destinat acestor momente de suflet, Biblioteca Județeană, coordonată cu mult suflet și cu multă inimă de către o doamnă realmente pasionată de cultură, LIGIA DIMA. Amfitrionul lansării de carte a fost scriitorul și profesorul MARCEL MIRCEA PETCU, președintele Asociației Scriitorilor Tulceni, care de ani buni reușește cu real succes, dar și prin multă trudă nu doar să mențină un puls cultural real urbei, dar să îl și dezvolte. Cartea nou lansată este parte dintr-o suită prețioasă pentru literatura locală contemporană. O carte în care ni se arată cum trecutul poate dăruia unui prezent, deseori supus nuanțelor sociale de gri, multă lumină, reală delectare și o perspectivă optimistă, privind importanța ruralului în memoria și traiectoria unei familii, unui neam. Este cartea care din titlu relevă atât de bine netimpul zilelor noastre, în care a citi o carte devine un lux al orelor dedicate, în timp ce costul ei ar trebui să pună pe gânduri, raportat la cât investim în altele. **Cu Dus-Întors** am obținut de la Timp o altă „permisie”, citind astfel cu interes cartea prietenului scriitor TĂNASE CARAȘCA.

Am redescoperit cu rapiditate ceea ce devine un alt lux în tumultul zilnic: umorul debordant al micilor nuvele colectate în paginile unei cărți, în care până și momentele critice din viața scriitorului sunt redactate cu o acceptare surâzândă. Pare aproape imposibil multora să povestească despre prunci pierduți, în sensul în care să mergi mai departe, crezând cu tărie că o șansă va exista și pentru tine, nu? Laturile vieții sunt cu grijă cuprinse în povestiri redactate într-un spirit destins și totuși punctând subtil sau direct păreri proprii despre acestea, unele nu chiar comode. Aici însă am sesizat o mare calitate a cărții: păreri incomode sunt redactate cu o strălucită eleganță ludică sau umoristică. Iar aici resimți un paradox, la o primă vedere. Povestirile redau o multitudine de amintiri conectate la mediul rural, însă de multe ori întâlnești această eleganță aproape clasică, în a puncta umorul, chiar și în contexte pline de „dus-întors”. Vezi apărând în carte, pe lângă personaje rurale, personaje cheie precum Preotul, Mama, Doctorul (Doctorii), fiecare cu rolul lor, în

momente anume din viața duhovnicească, dar și ale vieții personale. Este foarte interesantă abordarea suferinței proprii cauzate de o boală dificil de gestionat. Să ai forța nu doar a acceptării, dar și a unui amuzament ca terapie, ca stare proprie de a fi și de a merge mai departe prin viață, este cu siguranță apanajul oamenilor cu adevărat puternici. L-am întrezărit și pe Tatăl scriitorului și nostalgia legată de dispariția lui grabnică. O nostalgie comună pentru Tații plecați în veșnicie, căci, privind spre părintele Dan din carte, am înțeles că nu mi-a fost lesne să șoptesc în sine „Nu e nimic, dle Tănase, sunt cred împreună, tatăl dvs și tatăl meu”.

O carte cu **Dus-Întors**, într-o lume afundată în **Dus-Întors**, dar în care orice cititor poate avea șansa de a degusta umor de calitate, dar și reale lecții de viață, despre cum poți depăși momente dificile zâmbind. Iar eu cu zâmbetul pe buze și în suflet aștept cu interes următoarea carte a unui scriitor, care este și prieten de nădejde, căruia îi doresc inspirație și succes! La bună revedere!

Mircea Marcel PETCU

EU... TU...

Ce-aș mai putea
să fac iubire,
acum
când ești
chemarea mea,
să te transform
în zi,
în floare,
în cântec
sau
în
inimioara mea...
dar
tot
mergând
pe drum îmi pare,
că ești cu mine
tot mereu,
și mi-amintesc
din nou iubire
că
tu ești eu
și
eu sunt tu...
parfumul zilei
ce trecu .

ZVON ARZÂND

Miroase
trupul iernii
a iubire,
a flori iubite,
scânteietoare de
nu mă uita,
a cer senin
și
adânciri de ape,
a flori de
raze-ascunse-n
infinite,
a zâmbete, a gânduri
ce colindă,
a parfum de
lăcrămioare
ce sângele-mi
inundă în șuvoi...,
un stol de-astrale
stele
adună-n zvon

arzând
imensități,
cuvinte adunate-n
șoapte,
ca pe-o poveste
scrisă-n
curcubeu,
ce-aprinde-n suflet
candela
de luceafăr
a dragostei,
făcând inima
să cânte în
unica
lume a anotimpurilor,
stelele sunt
lumânări
aprinse pe pământ
ce deschid
magic
sufletele pline de
dorinți,
ce se îndreaptă
spre tainicul
tărâm
al iubirii .

MĂRIA SA... NATURA

Îmi doresc să deschid
porțile sufletului
sub strălucirea
unică a soarelui,
înconjurat fiind
de gândurile bune
ale zilelor,
de parfumul
florilor,
de legănarea leneșă
a fluturilor,
sub imensa cupolă
a azurului
nesfârșit...
zborul lin al păsărilor
să-mi aducă
vești despre tine...,
unde
clipele nu se lasă
numărate,
ele sunt florile ce
ne sărută fără
rețineri...,
oprindu-ne în minunată
lume a lor,
unde doar culorile
cântă
pe măsura
tablourile pictate
de
Măria sa
natura.

Valentina BALABAN

Priviri cuibărite...

Prin haosul slăbiciunilor,
îmbrățișez vocea lăuntrică
cu *priviri cuibărite*
din rezonanța Luminii zidită
spre culmi novatoare,
rostogolind prezentul
în acrobația subconștientului
la trapezul enigmatic al cerului
ce-mi împrăștează clipele...
recuperând aripile.

La reverul lui Cronos

La reverul lui Cronos
înfloresc talanții creației
către labirintul misterelor
aprinse în lut, din începuturi
pe-un început cuvântat
judecat prin oglinzile cerului
pariate pe cruci,
vânturând năluciri
pe clipocirea clipei aripate,
echipată cu logo-ul stelar
într-un sanctuar planetar
aprins prin necuprinsul
continuu.

Avalanșa ideilor

Avalanșa ideilor obsesiv tănuite
într-un interviu interior turbulent,
înlănzit fantomatic, de voci din neant
devenite liant subliminal...
dintr-un ritual universal prezent
în euforia enigmelor laice
spre iureșul căutărilor de Sine
prin traficul mental
cătreTine...
așteaptă indicii și semene
pe ecranul cerului,
sau imagistica viselor...
comunicând cu natura
ascuți intuiția,
descătușezi premoniția,
povestitelor...

Pe coama soarelui

Prin pletele infinitului
parafate în trecere cu ninsori
prevestite pe haiducia vântului
și struna cuvântului
prin ecranul cerului tocmit...

viitorului energetic
peste malul suspinelor,
zâmbetul valului
oglundit *pe coama soarelui*
ce împletește viețile
colorând diminețile
cu pulsuri din impulsuri
însetate...

În incandescența secundelor

Împământenită *în incandescența secundelor*
îmi caut comutatorul fitilelor astrale,
întru pe calea vibrațiilor,
aprend Lumina cuvântului,
despletesc tainele vântului
din valurile vieții, sorb roua florilor
și-mi încânt privirea spre cer,
zâmbind, mulțumesc Universului,
iertându-mă...

Umbrele troițelor

La răscrucile vântului,
umbrele troițelor
îmbrățișează călătorul clipelor
din șarada prezentului
vămuit de Timp cu speranțe
închinat prin forma gândului
înaripat ce respiră în ritualul iubirii
prin orizonturi energetice,
din oceanul universal,
cu premoniții vibrante
spre inimi...

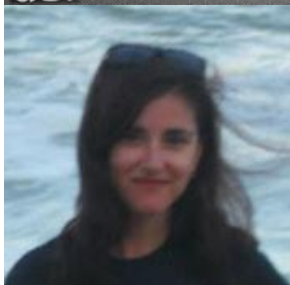
Nădejdea trezirii...

Sub sfeșnicul creștin
dat pe *nădejdea trezirii*
la identitate și iubirea
de vatră, strămoși, frate...
Cerule crucificat în
lacrimile martirilor,
pentru icoana României-Mari,
pierdută prin iadul istoriei,
în jertfa de sub glia înălțării
prin unitate în cugetare,
întregind zăre cu zăre.

Idei germinate

Prin tine exist, deformând spații
Am rugul aprins din dor-călăuză
Prezentul îmi ticăie prin incantații
Spinii din suflet îi suflu în spuză
Idei germate din lujerul zorilor
Mocnesc pe o temă misionară
Pe-altarul scripturii și taina apelor
Gândul mă bântuie din gară-n gară.
Rămân în ACUM pe combustia dată
Creez un AICI și-mi scutur cenușa,
Îndârjirea crdinței din slova cifrată
Mirajul mă poartă și-ți caut ușa...

Ileana TODORAN

COMORI DIN RUINE

1. Recunoscător pentru potopuri și apoca...lipsuri, dansez gol, în abis, împreună cu Madame Dezastru, drept și demn căci sunt prea anchilozat să-mi îndoii genunchii

A mai văzut cineva un Sisif fericit? A mai văzut cineva un lov fericit? A mai văzut cineva un titan fericit? Și încă eram invidios pe Sisif (preocupat exclusiv de bolovanul lui) ori pe lov cu bubele lui, ce griji aveau ei? Nu mai zic de androizi:ăștia mi se păreau cei mai fericiți și fără griji, deci cei mai de invidiat. Îmi puneam Île, prietena mea, cândva întrebarea asta cu titanul, o întrebare reto-rică, fără răspuns sau cu răspuns de tip barzăcopilviezure (ultimele cuvinte din limba dacă), pneumonoultramicroscopicsilicovolcaniconioză sau supercalifragilisticexpialidocious, cuvinte care se spun când nu ai nimic de spus. Și eu, la rândul meu mi-o adresam pe un ton complice, cu subînțelesuri. Haideți să răspund la întrebarea fără răspuns. Eu sunt fericit. Dar voi?

Cum? După ce am putrezit mii și mii de ani în lanțuri, pe Elbrus și apoi în Tartar? Fericit acum, acasă în exil (exilul din propria ta țară e și mai dureros)? Fericit când nici eu însumi nu mi-am dat mai niciodată vreo șansă la viață și la fericire și n-am putut fie deloc să trăiesc (eram un zombie cu viață de zombie, "viață de zombie" e contradicție în termeni, zombie înseamnă mort), fie nu puteam nici să mor, nici să trăiesc (asta se numește supraviețuire... și e o agonie și degradare perpetuă foarte departe de ce înseamnă viața).

Pot fi fericit când sufăr ori când alții suferă? Și eu am suferit și sufăr atroce. Încă mai sufăr pentru mine și ceilalți (toată lumea e bolnavă, traumatizată și la închisoare, zice Île și sunt de acord). Île nu îndrăznește încă să fie fericită fără să se simtă vinovată și rușinată (când alții suferă). Continuă să aibă parte de supradoze de durere (mai frecvent) și de fericire (mai rar), iar pentru durere (odată cu faptele bune și operele) nu-și cere scuze, însă pentru fericire da. Eu nu.

Fericit și ca personaj și autor? Da, chiar dacă, după cum vedeți, încă mai sunt personaj și autor (e și responsabilitatea lui Île aici, dar mi-am asumat și eu, se pare că îmi lasă aici ultimele cuvinte, ă, nu ultimul cuvânt, ne-am saturat amândoi de ultimele cuvinte gen "vine potopul" și înjurături de mamă pentru Big Brotheri și sisteme, inclusiv "mai bine condamnat pentru prea multă iubire decât premiat pentru prea multă ură" (de ce trebuie să fie mereu condamnați cei care ar trebuie premiați și premiați cei care ar trebui condamnați?), vreau să mai zic și "vă iubesc", "suneteți hobbiți" și "all apologies" de la Nirvana (*What else should I be? All apologies. What else could I say? Everyone is gay. What else could I write? I don't have the right. What else should I be? All apologies.*)

Scuze că sunt gay, animal, legumă, zombie, "șarpe cu

clopoței (și cu ochelari)", "nebună", "maimuță posedată", "bețivă", "pupăză", "femeie născută la sindrom premenstrual", "catastrofă", "dezastru", "cățea turbată", "vacă proastă", "șobolan împuțit", "bășistă", "intelectual de-al lui Bănescu", "sclavă obraznică", "băgăcioasă", "Vampi", "Fata lui Dracula", "golancă", "ciumpalacă", "teroristă", "trădătoare", "jegoasa de la nouă", "indian", "fantomă", "curvă" finanțată din diaspora, "animal nazist", "mutantă", "handicapată" (cele între ghilimele reprezintă lista de etichete și epitete a prietenei mele, Île pe care mi-o asum cu mândrie revoluționară și avânt muncitoresc din solidaritate de stângaci). Altfel nu regret nimic (*je ne regrette rien*), fapte bune și opere nici atât, și cum le-am spus zeilor pe Elbrus, cine a greșit să-și ceară iertare, dar lor le pare rău că doar a rămas o legumă din mine sau din altcineva.

Da, *je ne regrette rien*. Sunt recunoscător pentru toate, pentru tot ce am făcut și am suferit, pentru că am rezistat și am ajuns până aici, în ciuda zeilor (nu pot să cred, e o surpriză și pentru mine). Sunt recunoscător celor care au făcut lucruri bune și frumoase pentru că m-au bucurat și m-au stimulat să fac lucruri bune și frumoase. În același timp, sunt recunoscător celor care au făcut lucruri rele și urâte pentru că m-au îndurerat și m-au stimulat să fac lucruri bune și frumoase. Recunoscător și celor indiferenți pentru că așa am putut înțelege indiferența și am devenit capabil să-mi pese (m-am simțit și eu atât de abandonat pe Elbrus încât îmi doream să vină cineva să mă scuipe, numai să nu mă ignore).

Și, apropo de personajele interpretate, cum eram blestemat de regulă să putrezesc prin Tartaruri și Elbrusuri, în ger și jeg, cu lanțuri, piroane și vulturul înfipt în ficat, s-a întâmplat și să-mi placă un rol anume, unul atipic. Mai exact, a fost o binecuvântare pentru mine să fiu blestemat să devin pisicuță de Cheshire. Asta s-a produs când a căzut Île prin gaura de la budă în Țara Minunilor și am venit s-o ajut să ajungă înapoi în Titan (în cartier și în Titanul Prometeu, în mine adică) și pe insula Pink de pe planeta Gliese unde am făcut noi prima dată dragoste, lingându-ne zăpadă roz de căpșuni de pe fund și de pe organele genitale. Da, vreau să fiu așa, pisicuță de Cheshire, așa da blestem, accept și să fiu autor și personaj dacă sunt blestemat să rămân pisică de Cheshire. Și, să vă spun un secret, probabil sunteți curioși dacă Promy (titanul Prometeu) toarce sau nu. Păi, toarce, săracul, dacă e mângâiat și el și scărpinat pe burtică și la coaie.

Credeți că am, în sfârșit, 5 minute de liniște și pace pe săptămână așa cum mi se făcuse rație cu 4-5 ani în urmă, după o viață de chinuri, într-o perioadă frământată de la și de după revoluția noastră democratică, cuprinsă de răpiri/atențate ca-n Siria (nu sunt singurul, Île are și ea nevoie, la fel ca miliarde alții)? Nu, dar poate le voi găsi la masa de pomenire din filmul lui Cristi Puiu, "Sieranevada" (masa de reunire a familiei pentru pacea sufletului mortului... pacea scandalului nonstop) ori la spital în filmul "Inimi cicatrizate" al lui Radu Jude, în mijlocul

(continuare în pag. 54)

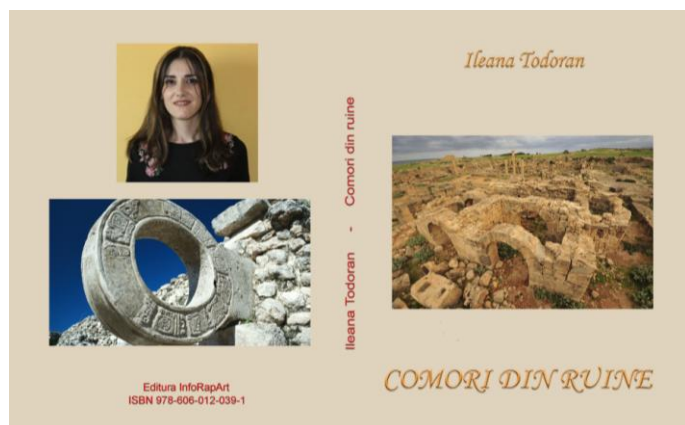
conflictelor dintre bolnavii de tuberculoză osoasă pro-na-ziști (fani ai lui Nae Ionescu ori Cioran) și cei anti-naziști.

Ori la mesele de familie de duminică ale lui Ile de când era mică: mătușă-sa, Nana, le ținea predici ore în șir, buni-ca, Mama Coca, corecta cât putea greșelile gramaticale (avea această manie) până când nu mai rezista predicilor (nu erorilor) și leșina, Charlie, cățelul, lătra, tatăl lui Ile lustruia cocoloașe de pâine, Ile o bombardă pe mătușă-sa cu ele, iar maică-sa se refugia la bucătărie. Hm, asta nu era pace, dar nici tăcerea pumnului în gură nu e pace. Revoluția ne-a eliberat măcar de tăcerea pumnului în gură (chit că ni-l mai băgăm și singuri, șocați, îngroziți, rușinați, scârbiți și îndurerați de toate câte au fost și mai sunt).

Deși nu aveam niciun chef, revoluția era singura sal-vare pentru noi (pentru Ile, pentru mine și pentru Mene (Meneceu), frate-miu, aflat în închisoare, în Tartar, încă din copilărie, pentru că se opusese tiraniei zeilor), unica șansă. Am văzut recent ce zicea Radu Filipescu, fost disi-dent anticomunist și deținut politic, despre proteste, de-tenție și revoluție: „Când m-au eliberat, n-a fost așa mare bucurie cum a fost la Revoluție“ când, din cauza emoțiilor, abia a reușit să strige: „Jos comunismul! Libertate!“ La re-voluția din România și la cea din Olimp au fost și cele mai fericite zile din viața lui Ile, chiar dacă știam amândoi că revoluțiile se fură (și le furăm chiar noi, nu suntem noi mereu vinovați și condamnați și că am violat Leviathani și că am distrus Pământul și planeta Krypton a lui Super-man?) și că cel mai important lucru e (r)evoluția interioară, nu cea exterioară.

Eu eram atunci prea epuizat (de milenii de chinuri) și scârbit pentru a fi entuziast, dar mi-am intrat în rol, am urcat pe tronul zeilor cântând manele („Mișcă, mișcă din buric”), dansând lasciv din buric și aruncând fulgerașe ca vechii stăpâni ai Olimpului. Mare noroc că Madame Hera era captiva(tă) de serialul „Suleyman Magnificul”, total transpusă în film, așa am putut ocupa tronul rapid și scăpa ușor de ea. În prezent, încă vreau alea 5 minute de liniște și pace (pe care probabil nu o să le am niciodată, la fel ca Ile, sunt tânăr și neliniștit (ca-n serialul „Tânăr și neliniștit”, preferat al mamei Coca, bunica lui Ile, cel care a ajutat-o să supraviețuiască jde ani la rând... așteptând finalul), nu tânăr și liniștit ca Hrușcă ce cântă colinde și vara în Vamă). Dar acum măcar sunt mai fericit și mai împăcat.

(Din volumul „Comori din ruine” apărut în luna ianuarie 2019 la editura InfoRapArt)

Adina POPESCU

SCRISORI DIN ȚARA DE MĂTASE

Grădina îmi este leagănul de flori, emoțiile,
toate, s-au scuturat în flori de bujori, împietrite
nostalgice, nu vor pieri în zori,
Și frunzele verzi au sclipirile pietrelor întregi,
Și roua, mie, strigăt de lumină e piatră rotundă,
translucidă

Doar ochii mei, de i-ai privi, în tăișul de stele-mi,
învelit iarbă senină, îndrăgostiți de propria-ți
lumină, ard, focul știut,
Dar absurdul se plimbă liniștit de la nord la sud,

Pe puntea de piatră punte de n-o vezi nici tu,
Aș vrea să fie o viață când nimic nu e de trăit
între două treceri grăbite, așa cum floarea de
salcâm înflorește și se scutură în alte lumi de
salcâm,

Nici trecerea zilelor de la minus spre plus, ca
noaptea să aducă răsăritul tot în rostul
rostuit de la început,

Poate doar cu o mică abatere, ca o zbatere, de
la plus la minus,
Pentru fiecare răsăritul învelindu-mă-n plâns
de-l știu, ce-i altceva roua dacă nu plânsul
astrului pe pământ,

Tu, iubitul meu, îndură-te, poate găsești pe
undevea urmele mele, pe unde am trăit, fără rost

Acum știu, nu o să pleci de cântă ciocârlia, și
nici privighetorile, știu să fiu secunda cât veacul
Ce fel de iubire îți sunt eu de uitarea îți cerne pe
inimă vibrația întunericului închisă cu șapte
lacăte, tăișul de stele, dorurile mele,

Nu pot să te aducă lângă inima mea fără înveliș
de durere, doar scoicile îmi sunt ecoul de dor,
Lacrimile mele, perle înșirate pe frânghii de
valuri!

Lucia PĂTRAȘCU

ESCALĂ ÎN PURGATORIU de Alexandru HANGANU

Volumul de versuri „*Escală în purgatoriu*”, semnat de **Alexandru Hanganu**, publicat la Editura *Centrul de Creație Brăila* - 2017, cuprinde în cele aproape 250 de pagini titluri selectate în patru capitole: *Cocteiluri electronice*, *Mi-ești dragă*, *Escală în purgatoriu și Eufonii în spargă*, ale căror subtitluri asortate incită interesul cititorului. Cunoscutul epigramist brăilean Alexandru Hanganu păstrează în palmaresul său literar și alte volume publicate. Cu versuri umoristice, epigrame, definiții ilare, schițe umoristice și ar fi suficientă citarea titlurilor acestora: *Fulgere în tărtăcuță* - 2003; *Să nu fie de deochi* - 2011; *Sclipiri de artificii* - 2011; *Proezie* - 2014; *Tribunii umorului* - 2017 (volum în coautorat cu Mihai Frunză și Stela Răducanu Șerb) pentru ca cititorul să înțeleagă faptul că se află în fața unui poet al cărui nou volum merită toată atenția sa. Versurile lui Alexandru Hanganu sunt poezii „*al dracului de bune*”, ca să cităm exprimarea concisă a epigramistului Mihai Frunză în (pseudo) postfața volumului, pe coperta patru, a cărei imagine foarte interesantă își are dezlegarea în versuri precise: „*Dar eu cum să ies / Așa c-o ureche / În lumea normală...*” (*Cercul*, pag. 78). Uneori poemele sunt dure, atingând mai multe coordonate tematice. Poate fi o poezie a cotidianului: „*Când vezi că e normalitate / A pune țara pe butuci / Ciopliți de capete pătrate / Îți vine-n lume să te duci,*” (*Odă bucuriei*, pag.162), o poezie socială: „*Ecarisajul cum să meargă / Când încă văd cu-nfrigare / Hingheri politici care-aleargă / Să prindă javre ordinare...*” (*Dar poate nu*, pag.161), o poezie aparent ludică, ironică de cele mai multe ori, dar care lasă un gust amar: „*De-aceea cred c-a mea iubită, / Aleasă de va fi, pretinde / Că oricât e de sărăcită, / Ea țara tot o poate vinde.*” (*Știu eu ce știu*, pag. 172), o poezie erotică: „*S-a săturat de oamenii cumiți / Și-ar vrea și ea Ionul de la țară / Să o atingă-n părțile fierbinți / Cu mâna aspră-i acolo unde ară...*” (*Visătoarea* citadină, pag. 214). Dar, categoric, în tot câmpul tematic, versurile aparțin unei poezii cerebrale „*Vreau doar un mic cristal de sare / Într-o poiană de idei*” (*Mă, ești nebun*, pag.15), cantonată cu hotărâre în arealul analizei psihologice: „*Sunt un intrus într-un destin anost / Ce mă călătorește-n ere-apuse...*” (*Zero*, pag.13). O filozofie de viață, transpusă în judecăți de valoare, prin care concluzionează că, în interiorul dimensiunilor ei calitative, viața ne-o facem singuri prin alegerile noastre.

Poetul Alexandru Hanganu a dorit probabil să delimiteze ca tematică primele trei părți ale volumului. Nu s-a ținut perfect de planificare. Dovadă faptul că într-un frumos buchet de poezie matură cum poate fi considerată fiecare dintre cele cuprinse în volum, o poezie perfect robustă, împletirea unor ecouri de idilă vin să îndulcească ironia dură, dând un plus de armonie versurilor: „*Și voiai să te mint / Că mă ești și te sunt / Dar știai că știam / Că nici tu nu erai / Ce credeai / Și credeam și visam...*” (*Dar știam*, pag. 63). În general este vorba despre o poezie foarte bine controlată, dacă poate fi privită astfel. Niciodată poetul nu spune mai mult decât ar fi dorit, dar nici mai puțin, deoarece nu se limitează numai la un singur mesaj, în general. Se simte abilitatea epigramistului și întotdeauna condeiul său punctează cu vârful acului: „*La cât de greu o*

duc românii / Aș vrea momentul să nu-l scap /... / Ca vreun stăpân cumva să fie / Cu toate doagele la cap.” (*În van*, pag.213). Uneori se plimbă într-un joc umoristic, de parcă ar face haz de necaz: „*Și acum se trage vinul / De șireturi cu pastrama.*” (*Ecouri de toamnă*, pag. 212)

Cocteiluri electronice, prima parte din volumul analizat, cuprinde poezie preponderent socială în care poetul se apleacă insistent, cu multă atenție, asupra acestui aspect, după ce constată că: „*...Nuzii de conștiință și de fapt divers...*” (*Zero*, pag. 13) fac legea după bunul lor plac „*...Sau îți fac ei norocul / Până cedezi și aderezi...*” (*Bruiaj*, pag.17), într-o lume analizată de poet, ca fiind o lume stăpânită de „*...Iotrii vremii / Ce-s puși să decidă...*” (*An-atomică*, pag. 8), o lume ca o „*...Cale Lactee / Părăsită de robi / Într-un car cu iluzii / Duși dincolo de crez...*” (*Durere celestă*, pag. 58), în care singura speranță este puterea de a lupta pentru schimbarea lucrurilor și de a rezista: „*...Și hai să nu murim acum / Să vedem ce-o mai fi.*” (*Să vedem ce*, pag.11). Un buchet de poeme cu versuri sobre, ce nu pot fi citate sporadic fără a rupe împletitura congruentă a temei. Nici atunci când autorul, un îndrăgostit etern, se întoarce la poezia iubirii, sentimentele sale nu pot fi exprimate simplu, siropos: „*Mi-am pierdut gravitația / În iluzii ce țopăie misogine / Prin binoclul meu imaginar / Ce zboară spre tine...*” (*Dincolo de Eden*, pag. 22).

Mi-ești dragă, partea a doua a volumului a primit un titlu ce relaxează cititorul. Iubita „*Cu șiragul de perle în zâmbet / Și cele două privighetori la urechi*” (*Toamnă nu*, pag.151) este me-

(continuare în pag. 56)

reu în gândul poetului, om cu o sensibilitate plină de sinceritate, mascată uneori sub perdeaua unei ironii fine, ce nu poate amăgi duioșia așteptărilor. Iubirea este totală și numai poezia ar putea mângâia neînțelesul despărțirilor vremelnice: „**Suntem întregul fără parte / Și poezia dintr-un vers.**” (Nu poți pleca, pag. 144). Într-o comuniune definitiv stabilizată: „**Ești tot ce sunt și ești un tu al meu...**” (Ești ce sunt, pag.147), nimic nu poate dispersa implicarea emoțională și nici nu poate șterge strălucirea perlei ce s-a sedimentat în scoica iubirii. Uneori poetul pare a se juca într-o încercare imaginativă: „**Nuroură sub pleoape zarea calmă / A ochilor ce mi te-aduc aici, / Cu drag să prind sărutul tău în palmă / Și tu pe-al meu să-l strângi în pumnii mici**” (De vrei, pag. 150), dar totul este o trăire adevărată: „**Te știi a mea mai mult decât am vrut / Acolo, undeva-n legenda noastră.**” (De legendă, pag. 153).

Escală în purgatoriu, partea a treia a volumului, cea mai bogată ca număr de poezii, conduce periplul liric prin meandrele unui *lupanar politic* și social, în care: „**Și astăzi au ajuns a fi prea-nalții / Aleși de noi spre-a deveni lichele**” (Se mișcă lumea, pag. 206). Ca pentru un adevărat purgatoriu, observator atent, poetul punctează faptele ce ar putea fi trecute pe răbojul păcatelor. Fie că este vorba de lucruri grave ce ating starea generală: „**Într-o democrație ce nu-ntreabă / Pe nimeni altceva decât de bani.**” (Ai bani?, pag.195). Fie că sunt luați în vizor cei nepăsători și leneși: „**Și sporovăind în pace / De orice, dar nu de muncă!**” (Rurală, pag.197). Fie că se referă la condeierii care intră cu nonșalanță: „**...în a scrierilor lume, / emblematică stafie / pentru cel ce vrea un nume / fără-a ști măcar să scrie...**” (En garde, pag.205). De aceea, Alexandru Hanganu simte nevoia unei reacții hotărâte, protestând: „**Cum să nu-l provoc la luptă / În arena cu avari, / Când îl văd cu mîntea ruptă, / Și-având capul în șalvari.**” (Proverbe, pag. 207). Cât despre celelalte metehne luate în răs cu vervă și imaginație, condamnabile și ele, va afla cititorul însuși lecturând acest volum de versuri.

Eufonii în spargă, ultima parte a volumului cuprinde zece poeme în limba spargă, un idiom nou, într-un limbaj neașteptat pentru majoritatea cititorilor, inventat de poeta Nina Cassian și primit în literatura română cu o mare curiozitate, ca un amuzament fantezist. La fel, Alexandru Hanganu face un joc poetic cu aparență ludică, așa cum sunt de altfel toate versurile sale, și, iată, îndrăgostit probabil de această nouă formă de exprimare, pe care o consideră necesară. Ceea ce și reușește. Într-o

poezie oarecum ermetică, își exprimă cu nonșalanță o stare de contrarietate, de protest chiar. Interesantă este forma stilistică prin care, fără a face o arogață din ușurința de a versifica, așează la locul lor rimele într-o armonie perfectă: „**Bifilează brusc a zgărdă / Gemida din sinea ei / Că-n zilida cu bridei / Toți se-nghibă când se-ndără**” (Fardidă-n egrui, pag.229). Rămâne ca cititorul interesat de un asemenea exercițiu de versificație să dezlege misterul șaradelor lingvistice propuse de autor și să înțeleagă seriozitatea temelor.

Referindu-ne la stilul versurilor acestui volum, ar fi suficient să menționăm doar epitetele și metaforele speciale: „**pălcuri de doruri, carusel de foc; cascada râsului tău; mă dor de dorul tău visele**” sau comparațiile subliminale: „**când îmi vorbești mă mângâie-ncet vântul; a ta îmbrățișare ca adierea de zefir; mâinile-ți maram fine; părul pânză de mătase**”, toate într-o armonie tipică scrierilor sale lirice și, așa cum era de așteptat de la un poet cu o impetuoasă afirmare a vitalității lirice, intenția de a îmbogăți zestrea lingvistică cu unele cuvinte sau expresii noi: „**...pestetoturi; trestiiind; mă dedesubt cu tine; plâng de bogate ori; în minele fără-de idei; din Minele din mine; clipe zeite...**”

„**Escală în purgatoriu**”, un volum de versuri în care autorul se abandonează nevoii de a evidenția cu acuratețe toate aspectele vieții, prin versuri aduse cu sinceritate, dăruire și pasiune în slujirea cuvântului scris. Cu măiestria deja cunoscută din celelalte scrieri ale sale, autorul realizează un fel de poezie-metaforă, o poezie a libertății de exprimare, o poezie în favoarea oamenilor care trec prin neșansa unor vremuri nesigure. Este forma prin care poetul **Alexandru Hanganu** își iubește neamul, îi iubește pe toți oamenii pe care îi vrea drepti și buni. Și în numele cărora protestează în felul său!

Lucia PĂTRAȘCU

Vasile Mandric – „101 Sonete absurde”

Noul volum de versuri „**101 Sonete absurde**”, semnat de **Vasile Mandric**, editat sub egida generoasă oferită de „Asociația - Universul Prieteniei - Iași”, aduce în fața cititorului o poezie mereu proaspătă, incitantă ca tematică și cu final neașteptat. Sigur că îl condiționează la aceasta, însuși **sonetul** cu forma sa inconfundabilă, dar și iubirea neostoită pentru acest gen de versificație, pe care a îmbrățișat-o de foarte mulți ani, într-o joacă interesantă cu Timpul.

În general, nu vom discuta despre forma sonetului, decât spunând că în acest volum, autorul folosește forma de sonet cu două catrene și două terține. De aceea, luând în considerare faptul că sonetul reprezintă o formă de poezie prin care un poet își poate dovedi valoarea, rafinamentul scrisului și puterea de a crea forme poetice grațioase, idee mai puțin

(continuare în pag. 57)

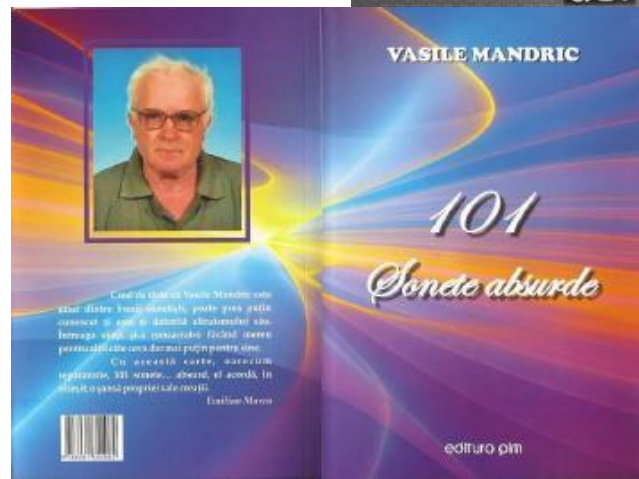
valorificată și utilizată astăzi, când versul liber pare a trimite la coșul de gunoi al literaturii toate poeziile cu formă fixă, iată că domnul Vasile Mandric perseverează în poezia aceasta plină de muzicalitate, care vine către noi de peste 700 de ani.

Încă de la tinerețe, Vasile Mandric, un adevărat colindător prin lumea literară, ca împletitor de reviste literare, ca editorialist, ca și condeier epigramist și, mai ales, ca un fin sonetist, n-a abandonat niciodată patima scrisului. Chiar dacă unii dintre colegii cu care a pornit pe drumul creației, au pierdut cursa, Vasile Mandric, părăsindu-și locurile natale, și-a luat la spinare traista cu poeme și a plecat în altă parte de țară, la Brăila, unde, alături de cei de aici, a ținut vie pasiunea pentru poezie și pentru epigramă.

Autorul are deja un evantai de apariții editoriale: *Eli, lama, sabachtani*, poezie, 2000; *Spațiul răsturnat*, poezie, 2014; *Sonete*, poezie, 2014; *Sonete sub acoperire*, poezie, 2015; *Aventura secunde*, poezie, 2016; *Praf în cap*, proză, 2017. Și, iată, acest nou volum de poezie „**101 Sonete absurde**”, 2018.

Poemele sale sunt grupate în versuri jucăușe, însă cu teme adânci, de-o acuratețe și o încrâncenată stabilitate, ce creează un canon al singurătății. O singurătate interiorizată, personalizată și înțepenită în acel timp, în care ar vrea să rămână împreună cu amintirile sale. Singurătate pe care numai protestul interior cu nuanță hazoasă îi dă puterea să îl depășească. Și atunci mai face un sonet: „ - **Hazliu să fie / Ca după secetă, o ploaie!**” (pag.33). A scris și mai scrie o poezie plină de romantism, învăluită într-un parfum tineresc și, pe alocuri, ghiduş, cu idei neașteptate, sincere până la mărturisirea nudă, ca în clipa spovedaniei, deoarece bilanțul unei vieți trăite în poezie și pentru poezie îl îndreptățește să se ia la trântă cu eternul Timp și să concluzioneze că acesta este o mărime ce nu poate fi desconsiderată nici în ceea ce a fost, nici în ceea ce este și nici în ceea ce va fi. De aceea mereu simte nevoia unei analize a trecutului în care au rămas unele cercuri de viață neîmplinite, ce au născut întrebări fără răspuns, care se vor desluși poate în fiecare nou volum publicat.

Un poet care caută cu asiduitate „**metafore fecioare**”, cel care: „**Pe puntea cu suspine de cuvinte, / Încerc să trec prăpastia și hăul, / C-un sac de versuri ce le am în minte**” (pag.92), având de rodnic în lumea poeziei: „Îmi vine un vers hoinar, îl pun pe foaie / Și-alerg, pe urmă, după sens și rimă.” (pag.81), deoarece: „... **tot prezentul este trecător / Iar eu am să rămân atât...în vis!**” (pag. 97). Dintr-o interogație retorică: „**Cine ești tu, poetule?**” (pag.99) rezultă o concluzie eminesciană, nu tocmai optimistă: „**Poet pribeag, poet al nimănu, Ce-i pasă lumii, dacă tu exiști?**”, (pag. 105), căreia doar viitorul i-ar putea încununa menirea dacă: „...**răsplătit în vremea viitoare / Te simți ca mort și mort vei fi ca viu!**” Un poet grăbit, nerăbdător să cuprindă statornicia trăirilor atâta timp cât mai are răgaz: „**Și cum mă știu că sunt poet de rasă, / Voi transforma secunda într-o Eră**” (pag.107), pentru a nu risipi nimic dintre sentimentele petrecute, dându-le forma sonetului cu o dăruire căreia îi dă conotații exagerat sacrificiale: „**Precum între tâlhari era IISUS / Stau între virgule și calc pe ele**” (pag.109).

Ce poate fi considerat mai interesant, decât faptul, aproape firesc pentru un poet bun, că poezia vine nechemată și îl caută, sfredelindu-i mintea cu o idee ce se cere înflorită în rime și metafore. Atunci Vasile Mandric, sonetist talentat, întrecându-se cu Timpul ce „...**veșnic mă va toarce.**” (pag. 36), caută cu asiduitate „**metafore fecioare**”, hotărât să toarcă adevărate fire de borangic din „**caierul de cuvinte**”. , aici și acum, când deja simte că răgazul temporal individual ce pare a se scurta, se topește în acel Timp ce „**Tot o face veșnic pe nebunul**” (pag. 23) și nu conținește în lucrarea lui aducând „... **vieții înserarea**” (pag. 23). Poetul dorește să lase ceva în urma sa, un fel de dar pentru el, cel căruia talentul îi tot spune: „ - **Nu mai sta! Hai, du-te / Și nu lăsa Poezia ta să moară**” (pag. 26), un dar pentru ceilalți care: „... **nici nu au habar... / Că autorul... nu mai este!**” (pag. 25) și chiar pentru vremea de după.

Doritor de tovarășii alese: *Hesiod, Platon, Homer, Eschil, Aristofan, Sofocle, Aristotel, Ovidius, Marțial*, poetul îi adună pe toți din „**antica vechime**”, de parcă într-o seară de Ajun: „...**a mai venit să meargă cu uratul / Alături de mine, stând în barcă, / Slăvitul Mare Gallus Împăratul!**” (pag. 47). Se revendică de la spița nobiliară a celor ce admiră cuvântul scris: „**N-aș fi-ndrăznit să fiu cuceritor, / Când am în sânge-albastru-meseria: / Poet, epigramist și scriitor.**” (pag. 68) și, asemeni unui senior care se respectă, îmbogățește zestrea stirpei: „**Am pus la Carul Mare-aproape tot / Și Poezii, Sonete, Epigrame / Dar vreau să-l umplu atâta cât mai pot.**” (pag. 70). O poezie ca o floare răsărită la marginea zăpezii pe care poetul o lasă spre admirația tuturor, cu speranța că nu va apărea vreun „**ageamiu**” care s-o întineze sau s-o rupă. Un condeier harnic, făuritor de rime și vise împletite în broderia lor, care, ca un bun gospodar, începe a-și analiza cu acribie trecutul, a-l număra cu patimă, cu talent și, la urma urmei, cu aceeași iubire din prima clipă a întâlnirii sale cu poezia. Doar îi aparține tot! Și trecutul, și prezentul, și viitorul!

Tănase CARAȘCA

BUNICUL (fragment)

După anii '50 lucrurile au căpătat noi direcții, regimul comunist copiind modelele rusești a schimbat total vechile tradiții, începând încă de atunci aplicarea sistemului întovărășirilor în agricultură. Bunicul a refuzat cu îndârjire orice încercare a autorităților de a-l introduce într-un sistem de întovărășire și de aici a avut de îndurat mari neazuri. A rezistat și în 1955, când febra colectivizării agriculturii a cuprins întreaga Dobrogea și a refuzat să predea tot ceea ce avea colectivului din Telița, unde se încadra cadastral suprafețele lui agricole. Supus la presiuni care l-au îngenuncheat cu amenințări, îngrădiri, refuzuri, după doi ani, în 1957 Bunicul a cedat, cu o singură condiție: Să fie lăsat să locuiască în casa lui din Sarica. Inițial i s-a acceptat această pretenție, dar nu peste mult timp, proprietarii caselor din Sarica, sub presiunea autorităților care aveau planurile lor ce trebuiau neapărat aplicate și-au părăsit gospodăriile și-au luat calabălăcurile și s-au mutat fiecare pe unde a putut. Bunicul, ultimul locuitor al cătunului Sarica, a rezistat până în primăvara anului 1961 când colectivul a început acțiunea de replantare și modernizare a suprafețelor de vie existente. Atunci Bunicul a fost somat să-și adune calabălăcul și să plece din Sarica, în caz contrar îi dăreamă casa cu kirovul, indiferent dacă va fi cineva sau nu în interior. S-a ținut tare bunicul, dar într-un târziu, înțelegând că și via lui va fi scoasă și înlocuită cu alta nouă, a cedat. „Bunica” Niculina a chemat un nepot de la Isaccea, au recuperat materialele de construcții care mai puteau fi folosite la casa pe care și-o construia, au încărcat totul într-un camion și ultimul locuitor al Saricii a dispărut pentru totdeauna din arealul atât de mult îndrăgît. Înainte de a se urca în caroseria camionului, Bunicul a inspectat pentru ultima oară via, s-a oprit în capătul de lângă casă, s-a aplecat, a sărutat pământul pe care-l părăsea și cu lacrimile scurgându-i-se în barba albă s-a ridicat cu greu, s-a închinat de câteva ori, și ajutat de tânărul „nepot” și boscorodit de baba Niculina că îi întârzie cu via lui, a urcat și dus a fost. Tata a auzit ce s-a întâmplat după câteva zile și s-a dus să vadă ce s-a petrecut în locul copilăriei și primei lui tinereți. A găsit un morman de moloz din care nu se mai cunoștea unde a fost casa, bucătăria de vară și acareturile. Intrarea în hruba, unde pe timpuri erau depozitate vinurile Bunicului fusese acoperită, nivelată și probabil îndesată cel puțin la intrare cu molozul rezultat din pereții casei ca și multe altele care au existat, închizând pentru totdeauna povestea acestor lucrări ample, galerii subterane, unele care depășeau cu mult lungimi de ordinul zecilor de metri, care probabil că mai există prin dedesubturile Saricii, dar nu-și vor mai recăpăta niciodată nobilul rol de depozite pentru vinuri, așa cum erau odată. Copil fiind, auzeam povești cu balauri care își aveau sălașul prin fostele hrube, ne înfioram și ne era teamă să ne apropiem și să ne jucăm prin acele locuri. Sigur că existau mulți șerpi de mărimi diferite în Sarica, dar de aici și până la balauri de mărimi care ne îngrozeau, erau distanțe mari, mari de tot. Rar, dintre stâncile vârfurilor tocite ale bătrânilor munți Herci-nici numite prin partea locului de ucrainenii băștinași ai satului Telița Sarecike, mai cobora câte o viperă cu corn, una dintre spaimile localnicilor, pentru a se însori pe alei-

le dintre vii, dar nici ele nu speriau pe cineva așa cum îngrozeau poveștile cu balaurii uriași din hrube. Șerpi erau destui și unii destul de mari, dar nu erau periculoși, doar provocau o teamă morbidă artificială și în cele mai dese cazuri molipsitoare.

Dar să revenim la firul povestirii.

Tata a auzit că Bunicul se stabilise la Isaccea cu baba lui, unde „nepotul” cu materialele recuperate din casa de la Sarica, își ridicase o alta nouă, în care le repartizase o cămăruță bătrânilor strămutați cu forța. În scurt timp, bătrânii neglijăți din toate punctele de vedere de nepoții care le promisese marea cu sarea, au ajuns muritori de foame. Fără nici un fel de venit care să le asigure un trai cât de cât decent, bătrânii au ajuns la mila oamenilor din orașelul dunărean, care de milă le mai aducea câte un codru de pâine, un blid de mâncare și o găleată cu apă.

Bunicul nu a rezistat mult în starea în care ajunsese și care nu-i oferea nici o perspectivă de ameliorare. Înconjurat din toate părțile de răutăți care i-au măcinat puterea de a mai îndura nedreptățile vieții, la începutul toamnei următoare și-a strâns într-o bocceluță câteva lucruri pe care le mai avea și a plecat de acasă. Încălțat doar cu niște târlci din postav, a mers pe șoseaua pietruită luând-o înspre Sarica. Ajuns pe fostele lui proprietăți unde via nouă plantată în primăvară i-a trezit bucuria vechii lui iubiri, dar iute și-a dat seama că e cu totul altceva și lăcrimând abundent, și-a încropit un culcuș sub singurul pom care mai scăpase de sub lamele buldozerelor, un păr care supraviețuise în spatele fostei lui case. A dormit acolo o noapte rece chinându-se, deoarece nu avea haine groase ci doar o cămașă o pereche de pantaloni peticiți din doc și șosetele din lână care îi mai rămăseseră, pentru că târlcii se roseseră de atâta mers. A doua zi dimineață a mâncat câteva pere care scăpaseră printre frunzele pomului, s-a plimbat peste tot privind cu nostalgie locurile unde cândva fuseseră viile lui, recunoscând unele repere chiar dacă totul căpătase o altă configurație, dar foamea l-a pus pe gânduri. Și-a strâns săraca bocceluță pe care a înfipt-o într-un băț și cu pași șovăitori a ieșit în șosea. A stat preț de câteva minute care i s-au părut ore, fără a se hotărî încotro s-o ia. Gândurile i se întretăiau, i se suprapuneau, îl chinuiau cu o intensitate crescândă, capul a început să-l doară și să simtă amețeli. S-a așezat pe o buturugă de nuc, a privit din nou înspre viișoara lui care acum era altceva, a înțeles acest lucru și durerea i-a înmuiat din nou sufletul atât de încărcat de suferință. A început să plângă cu capul între mâini și coatele sprijinite pe genunchi. Cât să fi trecut? O oră, două... L-a trezit un huruit de căruță care venea dinspre Niculițel. Căruțașul, un cetățean din Telița a strunit caii văzându-l pe bătrânul așezat ca o stană de piatră pe acea buturugă. Uitându-se mai atent, l-a recunoscut pe moș Ionică, fostul proprietar al locului în care se aflau. Fără să stea prea mult pe gânduri, a să-rit din căruța în care avea saci cu făină, pesemne că venea de la moară și mirat l-a întrebat pe Bunicul:

-Ce-i cu matale aici moș Ionică? Știu că trăiai în Isaccea...

(continuare în pag. 59)

Bătrânul l-a privit câteva clipe și-a șters încet lacrimile din barbă apoi l-a întrebat:

-Cine ești, că eu nu te cunosc.

- Nichita din marginea Teliței, nu mă mai cunoști? Am fost în curtea matala de multe ori, am și lucrat la vie..

- Da, da... răspunse moșul neconvincător

-Ce faci matala aici?

-Am venit să-mi văd vișoara omule, i-a răspuns Bunicul cu glas tremurat.

-Vișoara matala moș Ionică nu mai este. Nici casa nu mai este... ce faci matala acum?

-Nu știu omule... Am să stau aici până mor. Aici am să mor, în locul în care m-am născut. N-am unde să mă duc. Fata e în Bulgaria, Ionel e la Constanța, cu Gavrilă sunt certat, iar la Isaccea nu mă mai întorc nici mort. Am să stau aici...

-Nu se poate moșule, urcă matala în căruță aici și mergem la Telița la fecioru-tu. Nu știu eu de ce v-ați certat, dar Gavrilă e un om bun, nu se poate să nu te găzduiască.

-Nu pot să merg la el, e supărat pe mine pentru pământ, eu sunt vinovat.

-Dă-l în mă-sa de pământ moșule, pământ nu mai are nimeni, așa că supărările din cauza lui nu-și mai au rostul.

Spunând acestea, Nichita l-a prins pe Bunicul de subsuori și l-a ajutat să urce în căruță, fără să simtă vreo împotrivire din partea acestuia, semn că bătrânul se gândise la această alternativă, dar avea nevoie de un impuls care să-l hotărască.

În marginea satului, Bunicul a coborât din căruță și i-a mulțumit lui Nichita pentru ajutor. Și-a aruncat pe umăr bățul de care era atârnată bocceluța și a luat-o încet la vale, spre casa noastră.

Era ziua de 21 septembrie, Sfânta Maria Mică pe rit vechi, când în Telița se sărbătorea hramul bisericii cu tot felul de obiceiuri, cu lume multă, comercianți, scrâncioabe, jocuri distractive, baluri, sărbătoare care ținea trei zile. Eram elev prin clasa a V-a la școala din sat și mă aflam într-o pauză. Cum curte școlii dădea înspre șosea, am văzut un moș cu barba albă, cu o boccea în spate, încălțat doar cu niște ciorapi de lână din care îi ieșeau călcăiele, coborând cu pași mici. Părându-mi-se personajul ciudat, m-am apropiat de garduțul destul de jos, curios să văd cine poate fi?! Surpriză! L-am recunoscut pe Bunicul, tatăl tatălui meu. Am tresărit și l-am privit curios cum coboară pe șosea spre casa noastră. Era prost îmbrăcat, îmbătrânise mult și părea absent. Nu a aruncat nici o privire spre ceea ce se petrecea în centrul satului, a depășit acel loc tumultuos, de parcă acolo nu se petrecea nimic. Am intrat în clasă și până la sfârșitul orei următoare m-am gândit la Bunicul. „Ce s-a întâmplat, unde se duce el cu traista-n băț, oare am să-l găsească acasă la noi? Cum va reacționa tata când își va vedea părintele venind la el să-i ceară adăpost? Ce va face mama, pe care bătrânul ei socru n-a vrut-o de noră, iar între ei lucrurile n-au decurs chiar bine?” Întrebări copilărești, dar pertinente, pentru că auzisem multe discuții pe această temă și acum îmi puneam la rândul meu întrebări.

Părinții mei, erau cu vecinii de mahala pe un maidan opus porțiței de intrare în curtea noastră, unde, fiind

sărbătoarea satului, își întinseseră preșuri pe jos și mâncând semințe, discutau vrute și nevrute. La un moment dat, fiind deja spre seară, de grupul lor s-a apropiat un consătean care venea dinspre centrul satului și s-a adresat tatălui meu:

-Nea Gavrilă, la porțiță cred că e tatăl matala. Stă acolo nemișcat, fără să intre în curte.

Tata s-a încruntat în acel moment și a căzut pe gânduri. Toți cei prezenți cunoșteau povestea conflictului tată-fiu și acum așteptau curioși să vadă cum va reacționa fiul. După ce a stat așa gânditor câteva clipe, tata i s-a adresat mamei:

-Du-te fa și vezi cine-i?! Dacă-i tată-miu spune-i să intre, să nu mai stea la poartă că râde lumea de noi. Cred că l-a gonit babornița de Niculina de la Isaccea. l-a luat toată averea, parcă eu nu aveam nevoie de materiale să-mi fac o casă și acum l-a gonit, l-a trimis la fiu-su. Nașterea mamei ei de babornița dracului! Rea femeie a mai găsit tată-miu...

Mama s-a ridicat, a traversat curtea casei noastre sărăcicioase și s-a pomenit față în față cu socrul ei.

-Bună seara tată, de ce nu intri, ce stai la poartă?

Bătrânul a bâiguit ceva și fără să mai aștepte alt îndemn, a intrat în curte cu privirea rătăcită, speriat parcă de locul în care se afla.

Mama l-a spălat, l-a schimbat cu ce a găsit prin casă i-a dat să mănânce, dar mare lucru nu a înțeles de la bătrânul care nu prea avea răspunsuri la întrebările nurorii sale. A înțeles că fusese la vie și că l-a adus cineva cu căruța în sat și a venit la ei, fără a preciza scopul și durata vizitei. Într-un târziu a venit și tata care s-a codit să dea ochii cu tată-su, dar până la urmă n-a avut ce face. Cu toată supărarea, tata i-a sărutat mâna și au schimbat cuvinte din care bătrânul nu dădea de înțeles nimic concret. Mama și tata și-au dat seama că mintea Bunicului nu mai era întregă și au înțeles repede că venise pe capul lor o nouă povară de întreținut. Deocamdată l-au tratat ca pe un musafir venit la sărbătoarea satului.

A doua zi am înțeles cu toții că Bunicul venise la noi ca să rămână. Și din toate spusesele care nu aveau o coerență bine încheată, părinții mei au înțeles că ei vor fi cei care vor trebui să se îngrijească de soarta lui, atât cât va trăi. l-au pregătit o cameră care să fie numai a lui, cu strictul necesar și l-au îngrijit trei ani. Se vedea că bunicul se degradează pe zi ce trecea, fizic, moral, iar mintea lui contura mereu via lui de la Sarica despre care vorbea și în somn. „Vișoara mea” îl auzeam adeseori oftând sau pronunțând când dormea. Singurul pe care îl recunoștea era tata, mamei i se adresa cu nume diferite, iar noi nu aveam cu el nici un fel de relații. Era absent, stătea gânditor, nu vorbea cu nimeni, numai dacă era întrebat și nu reacționa la nici un stimul. Un moment de luciditate și parcă de bucurie, a avut în martie 1965 când a auzit că a murit Gheorghe Gheorghiu-Dej pe care îl considera principal vinovat de tot ceea ce se întâmplase în ultima perioadă din viața sa. A tresărit, l-a privit pe tata și i-a spus:

-Gavrilă, să iei înapoi tot pământul. Ai grijă de vișoara noastră, ea a fost inima mea, S-o iei înapoi, să nu le lași nici o palmă de pământ. Livada și pădurea,

(continuare în pag. 61)

Gheorghe A. STROIA

**TULBURĂTOAREA LUMINĂ A UNIRII
SAU
DESPRE AUTENTICA ROMÂNEASCĂ SIMȚIRE ÎN OPERA LUI
STAN M. ANDREI**

George Enescu: Îmi iubesc pământul natal, nu pot sta nicăieri, printre străini, mai mult de două luni, pașii mei pornesc singuri înapoi spre țara mea de care mi-e dor, mi-e dor...

Grigore Vieru: Sunt iarbă. Mai simplu nu pot fi..

Anul 2018, an de sărbătoare și de bucurie, **împlinirea a 100 de ani de România**, a fost, pentru tot românul cu veleități și preocupări literare, prilej de a rupe din timpul său prețios, dar mai ales din sufletul său încărcat de lumină, ca să dăruiască urmașilor un (în)semn al trecerii sale - o mărturie peste veacuri. Recomand, din ca-pul locului, ca la BICENTENAR (**200 de ani de România** – în 2118), să se facă o inventariere exhaustivă și condescendentă (pe cât posibil) a cărților publicate în 2018, printre care la loc de frunte să se afle cele dedicate CENTENARULUI. Multe dintre ele vor putea fi reinterpretate, prin prisma profetismului lor, a celor ce se vor fi întâmplat în următoarea sută de România. Prefigurând Centenarul, Armonii Culturale a reușit, la 1 Decembrie 2017, să strângă în jurul său pe toți (?) ce nutresc gândul cel bun pentru România și să publice antologia ROMÂNIA, PENTRU TINERIE!... – ce cuprinde creațiile a cincizeci și șapte de poeți români din țară și din diaspora, o lucrare ce a revărsat din suflete limpezi, doruri nesfârșite pentru țară și neam.

Subscriind acestui dor pur românesc, STAN M. ANDREI, prezent și în **România, pentru tine!...**, adună în volumul-centenar propriu „fărăme din TULBURĂTOAREA LUMINĂ A UNIRII, așa cum a simțit-o printre crinii albi și grii Andrei...”.

Structurată în patru părți echilibrate ca întindere, cartea se dorește a fi o mărturie sinceră și încărcată de emoție a sentimentelor ce conectează sufletul poetului la sufletul țării-mamă, prin firele nevăzute ale dorului, ale năzuințelor uneori rămase fără împlinire, versul clar, ce curge cu înverșunare, face din gând mărturie de credință și prinos de recunoștință.

Prima Parte – INVITAȚIE LA ALBA – este dedicată în întregime cetății cu nume imaculat, ce respiră lumina memorabilă a evenimentului petrecut aici acum o sută de ani. Poetul, cu emoția simțirii și a rostirii, aduce un omagiu cetății Alba Iulia (Apulum), un loc magic, în care energiile benefice se împletesc cu umbrele celor ce au fost ATUNCI acolo și ale celor ce sunt ACUM acolo, insinuând eternitate. Cu certitudine **Nu-i nevoie de ghid**, poetul îndrumând pașii cititorului către locurile cu adevărat memorabile ale cetății. Porțile, aleile, crucile, lăcașurile

Stan M. ANDREI

**TULBURĂTOAREA
LUMINĂ
A
UNIRII**

Editura Olimpias
Galați, 2018

sfinte, toate au o încărcătură istorică, emoția indusă fiind copleșitoare: „Când vii în Alba, în cetate,/ Râu lacom fii de cântec, de mit.../ Soarbe-n valuri sensuri care dor/ Și ia nisip încă neclătit” (**Când vii...**)

Partea a doua – UNIREA, ARIPA LUMINII - este atingerea sensibilă și delicată a fiorului de lumină sfântă, ce străbate dinspre sufletul „trăitorului” Unirii. Chiar dacă istoria zace uitată în „calendare prăfuite”, poetul incită cititorul la un exercițiu de imaginație - întoarcerea prin veac în cetatea reîntregirii neamului. Chiar dacă nu poți fi martor ocular, poți depune mărturie de simțire, conexând faptele, locurile, imaginile, dar mai ales înălțătoarele simțăminte ale celor care au trăit ATUNCI, cu regretul profund al celor peste care istoria a ridicat implacabilul tăvălug al anonimatului, făcând neputincioasă recunoștința: „Am o salbă de poeme,/ Gânduri mulse din ugerul luminii/ Și trecute prin inimă și prin vreme/ Pădurea din ochii mei,/ Cu straturi albe,/ Îmi împărtășește mesajul/ Și-l înalță/ În albastru/ Mă cuprind de smerenie/ Și de neputință/ Mă doare absența numelor celor mulți,/ A anonimilor!” (**Departa sunt de anul acela!**)

Partea a treia -REÎNTREGIREA, RITM ROMÂNESC - exprimă, în versuri de o frumusețe și sinceritate tulburătoare, dorul neîmplinit al poetului de o ROMÂNIE MARE, așa cum era acum un veac. Trupul țării este încă sfâșiat, părți dureroase fiindu-i desprinse prin vitregiile anilor ce au urmat: „Ceva e putred la mijloc/ și ceva e de prins de mijloc și de zgâlțâit/ până se simte fierbințeala de acum un veac./ Țara plânge că-i amputată de mult/ și tu, frunte română,/ dormitezi și te lamentezi/ în așternuturile înaintașilor?” (**Ritmul unui diac**).

(continuare în pag. 61)

Însă, profetic sau nu, nici prezentul nu e mai fericit, țara nu e mai întreagă, poemele acestei părți făcând subliminal trimitere la spusele pline de smerenie și durere ale lui Grigore Vieru: „Dacă visul unora a fost să ajungă în Cosmos, eu viața întreagă am visat să trec Prutul”...

În Partea a Patra – UNIREA, TĂMĂDUIREA DE IDENTITATE – se exprimă, într-o manieră retorică încastată în dilema întrebare-răspuns, convingerea poetului că Unirea nu e un miraj, ci o realitate și că toate cele ce s-au întâmplat au fireasca lor rostuire pe care istoria o va confirma. Certitudinea resimțită este sinceră și emoțională, în același timp, legătura dintre mit și realitate rămâne una la nivel subcuantic: „În orișicare piatră-i un român./ Altarele îi pomenesc și-i strâng apoi la sân”.

Unirea este „durere”, „farmec”, „omagiu”, „rezerva de pace”, „mântuire”, „presimțire”, „jinduire”, fiecare dintre aceste „o sută de.../ Frumuseți” (ale cărții) dând glas celor mai pure și mai înălțătoare sentimente românești.

Poezia lui Stan M. Andrei are, întotdeauna, o puternică încărcătură emoțională, lirica sa fiind străbătută de la un capăt la celalalt de rostiri ce aduc mângâiere, încredere, speranță, oricărui suflet dispus să guste din al său „fagure de miere”. Erudit, matur, patriot, sufletul poetului gălățean vibrează profund la tot ceea ce este românesc. Versurile atent șlefuite, cu o încărcătură de sublim și cantabilitate, vor cuceri cu siguranță sufletul cititorului, dornic să facă din visul de UNIRE al poetului, propriul său vis. Îndemnul la trezire din partea a III-a, certitudinea din partea a IV-a, ca și întreg ansamblul liric al cărții inspiră liniștea și pacea peste care istoria și-a așternut haina-i brodată cu luceferi și reprezintă mărturia vie a încarnării unui dor cu adevărat mesianic: ROMÂNIA!

Felicitări colectivului editorial pentru prestața grafică a cărții, imaginile din sfânta cetate a Unirii conferind un plus emoțional! Dacă mărturia poetului STAN M. ANDREI este sau nu autentică, dacă poartă în ea fiorul de românism credibil și palpabil, dacă va reuși poetul să îmbrace - prin credința și recunoștința sa - haina sărbătorii celei veșnice, despre toate acestea suntem deja convingși că DA!...

(urmare din pag. 59)

vezi și cele patru ictare de la Parcheș, cinci ictare la Pirpiriu, trei ictare jumătate la Tapiu...

Nimic nu i-a scăpat bunicului când a simțit o speranță, i-a înșirat fiului său toate suprafețele pe care le-a deținut, sperând că vor fi recuperate integral. N-a fost să fie așa cum gândea bătrânul atunci.

A fost doar o sclipire de moment. A intrat din nou în starea lui de absență totală, de incoerență, iar în vară puterile i-au scăzut vizibil, că nici nu mai ieșea din camera lui. La începutul toamnei, cu o săptămână înainte să plece eu de acasă la liceu în clasa a IX-a, eram la câmp cu mama și tata, la lotul de folosință pentru ceva lucrări de recoltat. A venit într-un suflet sora mea mai mică și ne-a anunțat că Bunicul horcăie. Mama a intuit că ceva se întâmplă, l-a privit pe tata și i-a spus tristă:

-Hai omule acasă că nu-mi miroase a bine. L-am văzut eu de dimineață că nu-i bine...

Acasă, am intrat cu toții în camera Bunicului. Da, bătrânul trăgea să moară, iar mama înțelegând asta i-a aprins o lumânare pe care a înfipt-o într-o oliță cu grâu. Cu câteva zile în urmă chemase preotul și îl împărtășise. Acum venise momentul, dar bătrânul nu voia să cedeze. Se chinuia, era foarte agitat, spumega. Un vecin, nea Tânase Gherasim a venit, a văzut și i-a spus tatei:

-Gavrilă. Bătrânul are ceva greu pe suflet, de aia nu poate să moară. O să-l ajut eu să scape de acea greutate.

A plecat acasă și a adus un jug de la un car cu boi pe care îl mai avea în magazie și îl păstra în speranța că timpurile se vor întoarce. I l-a băgat sub patul de suferință și imediat Bunicul s-a liniștit și în câteva minute și-a dat sufletul.

*

Bunicul a fost catalogat de comuniști drept chiabur, element burghez care trebuia înlăturat cu orice chip și în orice condiții, redus la tăcere. Din acest motiv a avut de suferit el și urmașii lui, copii și nepoți. Pentru că a fost un om corect, drept, respectat de toată lumea, nu a avut ce-i face fizic, dar au avut grijă să-l macine moral și psihic.

La aplicare Legii 18/1991 am mers la registrul agricol al centrului de comună și am căutat în acel document foaia matricolă a bunicului meu, să văd cu ce suprafață de teren a intrat în CAP. Surpriză! Sub numele Bunicului, scria în paranteză (Chiabur), iar întreaga suprafață care a predat-o era de patru hectare. Am reușit să recuperăm din ceea ce deținea Bunicul și tata la intrarea în gospodăria colectivă, suprafața de 14 hectare teren arabil din care 1,12 ha vie nobilă. Restul de 14 ha din care livada, pădurea, sau dus pe apa sâmbetei...

Așadar, Sarica era un rai blagoslovit pentru cei ce își aleseseră acel loc minunat, îndrăgostiți de natura neîntinată de modernismul pietrei cubice și betoanelor. Apa rece de izvor de la cișmeaua ctitorită și de Bunicul era un fel de „izvor al tămăduirii” și lumea alerga vara să-și răcorească sufletul și trupul înfierbântat de razele soarelui ce cădeau pe viile bine rânduite. Cred că mai cad și acum, dar nu pe viile nobile ci pe pârloagele rămase, pe care și-au găsit loc bun, cresc și se înmulțesc viperele cu corn, iepurii, vulpile și fazanii. Sarica toată, a ajuns o mare pârloagă! De ce? Mulți si-ar pune această întrebare firească. Cum, un loc binecuvântat de Dumnezeu să ajungă din floarea viticulturii nord-dobrogene o pârloagă unde și-au găsit loc sălbăticiunile?!

Bunicule, ridică-te să vezi ce a ajuns locul tău sfânt pe care l-ai iubit cu atâta pasiune și l-ai păstrat cu sfințenie pentru a-l dăruia când va veni timpul urmașilor tăi să-l înmulțească și să-l transmită urmașilor, urmașilor tăi.

Petre SUCIU

Recurs la Unire de Maria Filipoiu

Maria Filipoiu (Popa), născută la 8 septembrie 1954, în satul Văvăluci din comuna Bozioru, județul Buzău, a urmat școala elementară și gimnazială în localitatea natală, iar liceul la Colegiul Național Dimitrie Cantemir, din București. A urmat, apoi, studiile postliceale la Grupul Școlar Tehnico-Sanitar Fundeni, din București, după absolvirea căruia a lucrat în domeniul medical, până la pensionare.

Chiar dacă și-a făcut debutul literar doar după Revoluția din Decembrie 1989, dovedește un talent remarcabil, paleta exprimării sale cuprinzând domenii precum: etnologia, folclorul, poezia, epigrama, memorialistica.

A publicat cărți sub semnătură proprie și a coordonat antologii, este coautor la 90 de antologii colective, a colaborat la zeci de site-uri și reviste literare din țară și din diaspora română, a fost răsplătită cu peste douăzeci de distincții pentru activitatea sa literară.

Din anul 2015 este membru în Liga Scriitorilor Români și a cenaclului literar „Cetatea lui Bucur” din București.

La întâmpinarea Centenarului Marii Uniri, Maria Filipoiu ne oferă lucrarea „Recurs la Unire” o carte frumoasă, sinceră, pe înțelesul tuturor, despre visul unei națiuni de a face și a reface o țară. Autoarea demonstrează un patriotism moștenit și educat, înflăcărat dar și îndurerat.

Prima parte a cărții conține o evocare a momentelor cruciale din istoria României, cele trei uniri, dar și elogiul și recunoștința autoarei față de înfăptuitorii acestora: Mihai Viteazul, Alexandru Ioan Cuza și Regele Ferdinand, fără a-i uita pe regii Burebista și Decebal, a căror Dacie se dorea, mereu, reînălțată. Maria Filipoiu nu uită nici contribuția majoritară a intelectualilor patrioți pașoptiști, majoritatea din-tre ei deveniți politicieni, făuritori ai Micii Uniri și precursori ai Unirii celei Mari.

Următoarele două părți ale volumului „Recurs la Unire” cuprind poezii, respectiv articole proprii dedicate Centenarului, scrise cu dragostea unui fiu recunoscător înaintașilor pentru darul minunat de la 1 Decembrie 1918 – România Mare, cu durerea pierderii acelei moșteniri și cu speranța reîntregirii definitive.

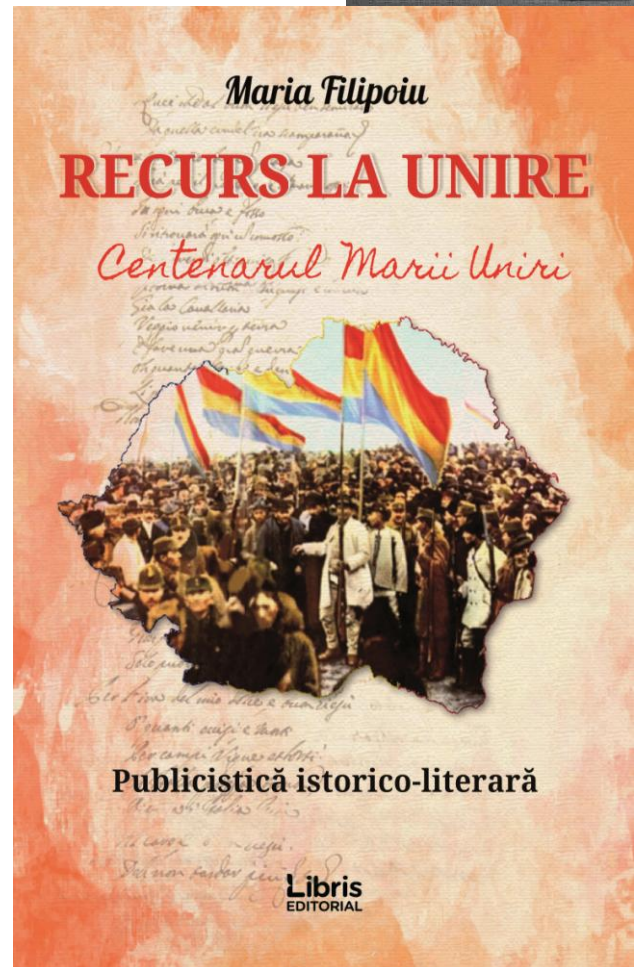
Originalitatea acestei cărți constă nu numai în ideea autoarei de a însoți fiecare capitol de un motto, cu un citat din mari personalități ale culturii române și universale, ci și de dublarea acestuia cu un motto personal. Iată două exemple:

Capitolul 4. Motto: „A rosti numele Basarabia e una cu a protesta contra dominației rusești. Numele „Basarab” și „Basarabeni” există cu mult înaintea vremii în care acest pă-mânt devenise românesc; acest nume singur este o istorie întregă.” (Mihai Eminescu)

Motto: „Plânge pământ românesc sub talpa străinului, / Cât nu simte mângâierea neamului strămoșesc, / Ci blasfemie, spurcând lăcașul altarului, / De tiranici cotropitori, cel batjocoresc.” (Maria Filipoiu)

Capitolul 7. Motto: „Mă mișc între Dumnezeu și neamul din care fac parte. În afară de acești termeni, nu văd nimic semnificativ între cer și pământ.” (Petre Țuțea).

Motto: „Gândul scriitorului este ca un maratonist

prin labirintul enigmatic al vieții. Esențial este să ajungă la sfârșitul cursei cu ceea ce este mai valoros din toate tentațiile întâlnite pe calea ideatică.” (Maria Filipoiu).

Închei citându-l pe Gheorghe Stroia (coperta a patra a cărții): „O lectură plăcută, ce poate fi transformată oricând într-un moment de recital poetic, în preajma marilor sărbători ale neamului, ori lângă monumentele dedicate cinstirii jertfei nemuritoare a eroilor români ai tuturor timpurilor.”

Alexander ALDYN

SHANGRI-LA: Lumea de dincolo de Prag (Partea I)

Motto:

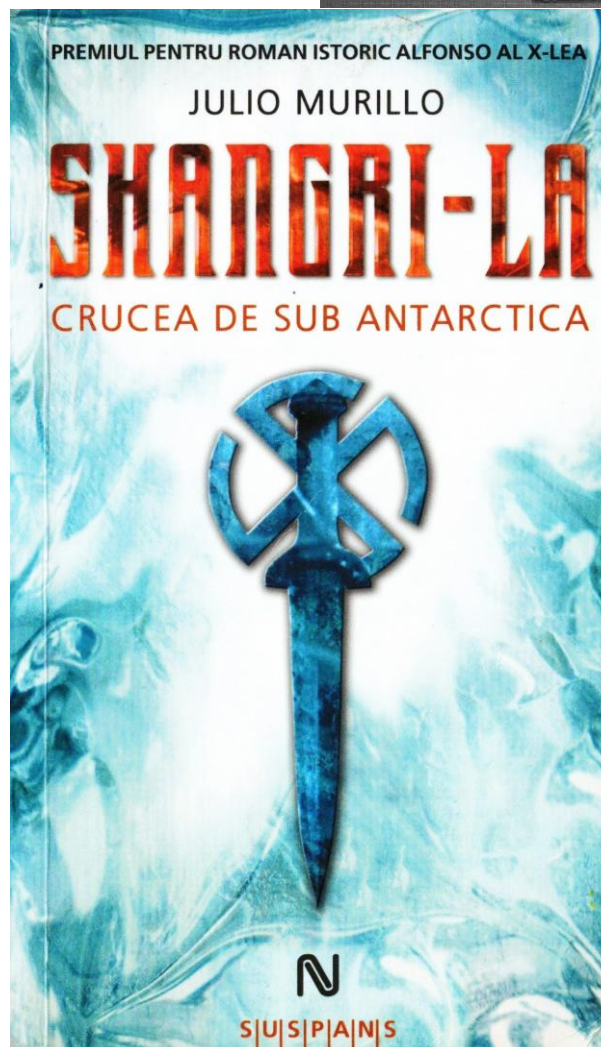
„[...] și ea simte crucea pe care a făcut-o omul în propriul său cerc de pământ vizibil... inconstient, o mandală... e un semn pentru ea. O îndrumă pe calea ei”[1].

(Thomas Pynchon în „Curcubeul gravitației”)

„Shangri-La” este un termen foarte pretențios. În el desco-perim atât o doză de mit, cât și o licărire de adevăr. Este o „Zonă” (și vom vedea de ce s-a optat pentru această denumire) în care se întâlnesc atât elemente reale cât și situații închipuite. Unii specialiști sunt de părere că termenul, care descrie un tărâm paradisiac imaginar a fost pentru prima dată menționat și adus în discuție de scriitorului englez James Hilton (1900-1954), care va face din el leitmotivul romanului său din anul 1933, „Lost Horizon” („Orizontul pierdut”). În anul 1937, regizorul italian Frank Capra va transforma cartea lui Hilton într-un film, ce va păstra același titlu cu cel al romanului. Scriitorul ne descrie Shangri-La-ul drept un loc mistic, foarte apropiat ca semnificație de Shambala tibetană, plasat în apropierea unei lamaserii (mănăstire lamaistă) în vestul munților Kunlun din China.

Între timp, *Shangri-La*-ul, ce evocă prin sine însuși atmosfera exotică a Orientului, a ajuns să simbolizeze paradisul pe pământ; un soi de teritoriu inaccesibil majorității, preponderent utopic, ce amintește probabil de utopia mitică himalayană: o zonă izolată de lume, în armonie perfectă, încărcată de beatitudine și spiritualitate.

Într-un interviu din anul 1936 acordat ziarului american *New York Times*, Hilton a mărturisit că pentru a-și concepe romanul și a putea descrie cu o incontestabilă veridicitate miticul *Shangri-La* s-a folosit de materialele disponibile la British Museum, cu privire la cultura și religia tibetană. Dincolo de ideea spiritual transcendentă a tărâmului ca de basm al *Shangri-La* se spune că există și o delimitare pur geografică, adică materială, a zonei cu pricina; *Shangri-La*-ul pământean fiind poziționat în nord-vestul provinciei Yunnan, din China. Locul a fost numit anterior *Zhongdian County* (*Zhōngdiàn Xiàn*), dar a fost redenumit la 17 decembrie 2001 și a fost modernizat într-un oraș la nivel județean la 16 decembrie 2014 ca *Shangri-La* pentru promovarea turismului în zonă. Inspirația și sursa alegerii numelui a provenit din romanul lui James Hilton, însă încă din vremuri străvechi populația tibetană s-a referit la acest loc prin numele său tradițional *Gyalthang* sau *Gyaitang* ce

s-ar traduce prin „câmpiile regale”.

Pentru a înțelege mai bine Lumea mitică a fabulosului tărâm *Shangri-La* („Lumea de dincolo de Prag”), e mai mult decât necesar să lăsăm imaginația să zburde prin „câmpiile regale” ale închipuirii, dar, tot la fel de necesar este să pășim cu picioarele noastre, și nu doar cu mintea, pe toată întinderea magică a câmpiilor provenite parcă din altă lume. O punere în balanță a ceea ce există, cu ceea ce am crede noi că există, de fiecare dată când ne adâncim captivați în paginile unei cărți sau a alteia.

Dincolo de romanul lui James Hilton ce n-încă tradus în limba română și pe care trebuie să mărturisesc că nu l-am lecturat, pentru aprofundarea studiului de față, cu privire la *Shangri-La* rămân alte două cărți ce trebuie a fi amintite și pe vom prezenta în continuare. Prima dintre ele este man polițist, subintitulat „Crucea de sub Antarctica” de-a doua este o destăinuire vizionară a unui auto ce discută despre „Calea către fericire” prin întele „Frumuseții fără margini a divinului”. Astfel, în „*Shangri-La*”, Marius Ghidel vorbește despre Dumr despre cum a luat naștere Creația; despre aband sine și întrajutorarea celorlalți; despre călătoriile afara trupului, precum și despre tot miracolul nevăz înconjoară și nu-l putem percepe sau asimila.

În ceea ce privește termenul *Shangri-La*,

(continuare în pag. 64)

Ghidul nu ne oferă prea multe informații, făcând doar scurta și insuficienta precizare: „Eu i-am spus Shangri-La pentru că seamănă foarte mult cu Zona lui Tarkovski. [...] Zona este locul unde orice dorință ți se poate împlini. Zona este lumea paralelă de lângă noi”^[2]. Dacă nu l-am fi identificat pe Tarkovski și Zona lui am fi rămas întrucâtva cu o problemă neelucidată și totul ni s-ar fi părut sumbru și încețoșat. Pentru a înțelege mai bine ceea ce dorește Marius Ghidul să ne comunice trebuie să ne aplecăm puțin asupra filmului „Călăuza” („Stalker” în limba engleză sau păstrând titlul original: „Сталкер”) din anul 1979 al regizorului rus Andrei Tarkovski (1932-1986), care combină elemente de science-fiction cu teme dramatice filozofice și psihologice. Scenariul aparține fraților Boris și Arkady Strugatsky și se bazează în mare parte pe romanul lor din anul 1972, „Roadside Picnic” („Picnic la marginea drumului”).

Semnificația cuvântului „Stalk” a fost derivată din utilizarea sa de către frații Strugatsky în romanul anterior amintit, în care se face aluzie la personajul „Stalky” creat de Rudyard Kipling în po-vestirile subintitulate „Stalky & Co”. Concomitent, în cadrul romanului, „Stalker” era o poreclă comună pentru bărbații angajați în întreprinderea ilegală de prospectare și contrabandă cu artefacte străine din „Zonă”. Zona lui Tarkovski are însă o cu totul altă semnificație. Urmărind cu atenție filmul regizorului sovietic, aflăm că într-un viitor îndepărtat, în urma impactului unei nave intergalactice de proveniență extraterestră, pe Pământ se formează un loc, de-numit simbolic și „Zona” cu proprietăți biofizice stranii și supra-naturale. La naștere astfel o nouă meserie, ilegală și totodată plină de riscuri, exercitată fraudulos în spațiul miraculos al Zonei, căreia i-am putea spune simplu „Călăuză” („Stalker”).

Aleksandr Kaidanovsky sau „Călăuza” din filmul lui Tarkovski este un proscris al societății care îi va conduce pe cei doi clienți ai săi: un scriitor melancolic (Anatoli Solonitsyn) dornic de a obține inspirația cu orice preț și un profesor (Nikolai Grinko) ce-și dorește să pătrundă tot mai adânc tainele Științei, spre Zona restricționată unde există o cameră capabilă să îplinească dorințele oricărei persoane ce-i trece pragul. „Zona” în sine pare a fi sensibilă și simțitoare, asemenea unui organism viu, în timp ce calea ce duce către ea poate fi doar sesizată, nu și văzută. O dată ce dorințele le sunt îndeplinite, cei doi vor rămâne *fără nume*, ajungând să se identifice și să se recunoască unul pe celălalt prin intermediul profesiilor exercitate. Zona este într-adevăr miraculoasă! *Zonă* de refugiu, dar și de împlinire eliberatoare; limitată prin spațialitate dar ne-limitată prin posibilități, la fel ca *Zona pynchoniană* din „*Curcubeul gravitației*”.

În „*Shangri-La. Crucea de sub Antarctica*” scriitorul spaniol Julio Murillo Llerda ne propune o versiune răstălmăcită a Istoriei ce merge mână în mână cu teoria conspirației. Romanul mizează pe incertitudinea existențială „*Ce-ar fi dacă?*”, pledând pentru un curs al Istoriei și a desfășurării evenimentelor, ce fie pot, fie *nu* pot, să se fi petrecut așa cum sunt imaginate și istorisite. La final, rămâne însă o lecție nespusă, dar instructivă de Istorie, dublată de o scriitură ce întregeste *thrillerul* istoric; – operă ce va fi recompensată în anul 2008 de Caja Castilla La Mancha cu „*Premiul pentru Roman Istoric Alfonso al X-lea*”, una dintre cele mai prestigioase

și bine cotate distincții literare din Spania.

Întrebării „*Ce-ar fi dacă?*” i se poate adăuga celebra ipoteză deleuzo-guattariană „*Ce s-a întâmplat?*”, prin prisma celor trei povestiri^[3] analizate de cei doi filozofi în cel de-al optulea platou al *Miilor și Mii...*

O expediție strict secretă la Polul Sud, în Antarctica, efectuată de echipa de cercetare *Millenium Research 2000* cunoscută și sub numele de *Antarctic Research*, care cântărea mai mult de douăzeci de tone atunci când a pornit la drum și care era compusă, conform autorului, din nouă persoane, dintre care opt sunt decedate în momentul în care debutează acțiunea romanului, primul capitol intitulându-se chiar „*Nouă sicrie*”. „*Nouă* persoane foarte diferite între ele [...] un francez [...] un tip foarte sarcastic, pe care îl chema Stan Barets. [...] Hatsuka, un cercetător metodic și rezervat, discret până la exasperare, foarte protocolar”^[4], cărora li se mai pot adăuga cele două personaje opus-referențiale: doctorița Angela Brandley, decedată în expediție, cel de-al nouălea membru al *Millenium Research 2000* și unul dintre cei mai buni geologi din întreaga Anglie; și Eilert Lang, alias Heinz Rainer singurul membru al expediției rămas în viață, un specialist în flora și fauna zonei arctice născut în Norvegia.

Lang își va schimba numele în Rainer întrucât interpretează rolul personajului pozitiv-travestit, ce încearcă din răspuțeri să facă lumină în afacerea *Antarctic Research* prin intermediul căreia membrii ei au reușit să descopere și să înțeleagă mai mult decât trebuia văzut și înțeles. Prețul ultim, plătit pentru această cunoaștere inoportună și refuzată este *moartea*. Nouă sicrie, cu mențiunea strictă că unul dintre ele, cel mai probabil al optulea, a rămas cumva gol, sau, mai potrivit spus a încăput pe corpul altui decedat. Trecură aproape șase ani de când Lang era declarat mort iar prezentul îl surprinde în Londra anul 2008 (anul apariției romanului) unde a închiriat apartamentul numărul unu de la etajul patru al clădirii din strada Wartburg, numărul 43, ducând o viață austeră. Mai păstrează încă o fotografie polaroid a Angelei, făcută de Stan Barets în timpul expediției; – femeia pe care a iubit-o nespus și de moartea căreia se simte într-un fel vinovat. Este, de fel, singura amintire rămasă cu ea, și pentru că tot am adus în discuție *fantoma* unei fotografii ar fi timpul să amintim că întreaga acțiune a romanului; impulsul declanșator și intriga complicată ce se întretese armonios precum o pânză de păianjen, pornește tot de la o fotografie, dar nu a imaginii unei persoane dragi, ba dimpotrivă.

„Adevărul era că nu părea un montaj, o mostră de artă digitală. Cinci indivizi cu vârste foarte înaintate și cu înfățișare sinistru stăteau în picioare, în semicerc. Zâmbeau satisfăcuți. Priveau cum un om cu părul alb, așezat la o masă, se apleca gata să sufle pentru a stinge lumânările unui tort de aniversare. Lângă el se vedea o

(continuare în pag. 65)

femeie zveltă, mărunță, cu părul scurt și ondulat, înfășurată într-o mantie de hermină. Se uita cu satisfacție senină la protagonist, deși ochii ei, cu o licărire de evidentă cochetărie, erau îndreptați direct spre obiectivul fotografului. [...] Ea era Eva Braun. El, Adolf Hitler”^[5]. Aceasta este fotografia imposibilă sau declanșatoare ce-l va purta pe Rainer și pe toți cei care-o vor studia, căzând pradă misterului ei magic, într-o aventură pe viață și pe moarte spre elucidarea unor mistere îngropate demult. Șapte figuri dintre cele mai reprezentative și odioase: dincolo de Adolf Hitler și Eva Braun trebuie menționat și Joseph Mengele, „Măcelarul de la Auschwitz”, despre care se credea că a murit la sfârșitul anilor șaptezeci, în Brazilia, neputând fi prins niciodată, dar care, la fel ca și Hitler, a supraviețuit cumva nu doar Istoriei ci și Timpului.

Fotografia a fost făcută în Noua Suabie la Baza Wichita sau Baza 211, acel loc preponderent enigmatic din Antarctica, ce nu apare pe hărți, zis și *Shangri-La-ul naziștilor* sau *Shangri-La-ul Führerului*. Pentru Julio Murillo Llerda *Shangri-La-ul* nu reprezintă o poartă spre o altă lume; o trecere din dimensiunea pământeană într-o altă dimensiune paralelă, de origine spirituală sau extraterestră. Autorul „*Crucii de sub Antarcita*” plasează acest pretențios *Shangri-La* într-o zonă mai puțin accesibilă a globului pământesc, însă ea rămâne întru totul o zonă a lumii noastre, identificabilă geografic, fără a transcende de fel dimensiunile infinite ale Universului. Nu același lucru se întâmplă și în cazul clarvăzătorului Marius Ghidel care atunci când pătrunde în *Shangri-La*, iese pur și simplu din timpul și spațiul lumii noastre, plonjând într-o altă dimensiune, necunoscută oamenilor. „*Răpirea din troleibuz*” pe când avea doar șaisprezece ani echivalează, conform destăinuirilor sale, cu o călătorie pe planeta necunoscută a extraterestrilor și cu o incursiune obligatorie în *Shangri-La*.

„Deci, eram în troleibuz și, în același timp, eram foarte real pe o planetă. Toate argumentele duc spre planul paralel, unde pot exista elemente din două lumi deodată, cum am mai văzut, combinate...”^[6] [...] De fapt, este ca un fel de cameră de depresurizare, o zonă tampon între cele două lumi. Să-i zicem «Zona» lui Tarkovski, Camera unde orice dorință se poate împlini. [...] Toată călătoria a durat două stații de troleibuz”^[7]. Minusul cărții lui Ghidel cu privire la *Shangri-La* este că nu explicitează aproape deloc termenul cu pricina, iar atunci când face referire la el ca la „Zona” lui Tarkovski, lasă pe mai departe Zona în aceeași incertitudine lingvistică.

Fantasticele călătorii ale lui Ghidel pe planetele îndepărtate ale Galaxiei mă duc cu gândul la binecunoscutul roman „*Abatorul cincii*” al lui Kurt Vonnegut, în care protagonistul Billy Pilgrim experimentează aceleași salturi temporale, depășind cu o ușurință de nedescris Pragul dintre Lumi, spre a se propulsa în repetate rânduri pe Tralfamadore, o planetă ciudată situată la miliarde de ani-lumină de Pământ, despre care nu cunoaște absolut nimic. Experiențele celor doi sunt similare, cu precizarea că unul este un personaj inventat de roman, iar celălalt un personaj efectiv, în carne și oase, care pretinde că a descoperit lumi mai bune, ce vor fi denumite simbolic *Shangri-La*. Dacă lui Vonnegut îi vom fi atribuit marele merit al *science-fiction*-ului, lui

Marius Ghidel ce merit va fi să îi atribuim? Întrebarea ce se pune este cât Adevăr există în acest *Shangri-La* propovăduit de el și cât de autentică este Zona atribuită lui Tarkovski, gata oricând de a îndeplini dorințele derizorii muritoare? *Privind totul din prisma Realității!* Lăsând la o parte romanul și cinematograful!

Întorcându-ne la romanul lui Murillo, afirmăm că intriga debutează odată cu apariția fotografiei imposibile pe care Rainer o păstrează cu sfințenie, pentru a i-o transmite ziaristului de la *The Guardian*, Simon Darden, ce locuia în cartierul londonez Hampstead. O dată intrat în posesia fotografiei ce-l înfățișează pe Hitler în viață, alături de un grup de șase persoane apropiate, sărbătorindu-i ziua de naștere, Darden se vede nevoit să ceară părerea unui specialist, iar specialistul cu pricina nu este nimeni altul decât fotograful american John Stewart, cu care ziaristul se cunoscuse cu cinci-sprezece ani în urmă, la New York. Analizând-o, Stewart constată numaidecât că este autentică. Versiunea oficială a evenimentelor ne încredințează că Hitler a murit la data de 30 aprilie 1945 în Führerbunkerul său din Berlin, acolo unde cadavrul i-a fost descoperit ars în întregime, craniul prezentând la rândul-i urma unei împușcături. *Sinucidere!* Dar să fie numai atât? Aceasta este întrebarea la care încearcă să răspundă Murillo în romanul său, dându-ne de înțeles că Istoria nu este întotdeauna ceea ce pare. Repetând stupefiați aceeași întrebare a filozofilor francezi din „*Mii de platouri*”, ne vom întreba și noi, la rândul-ne, „*Ce s-a întâmplat?*”

Cele mai vehiculate teorii ale conspirației afirmă că Hitler a fugit în Argentina cu ajutorul unui submarin, înscenându-și moartea la Berlin. Odată ajuns în Argentina a mai trăit o bună perioadă de vreme, fără ca nimeni să știe. („După ce a fugit din Berlin, [Hitler] a petrecut mai mult de un an în Noua Suabie. Apoi s-a instalat în Argentina, în zona Bariloche”^[8].) Mizând pe această teorie conspiraționistă, Murillo își concepe și structurează scriitura în conformitate cu faptele istorice acceptate pe care le întrețese armonios cu elemente de fantezie. Lumânările de pe tortul din fotografia buclucașă indică o vârstă de șaptezeci și nouă de ani (asta dacă într-o veche fotografie în alb și negru ele chiar pot fi numărate! – *sic*), iar despre imaginea cu pricina ni se spune că a fost captată în aprilie 1968.

Pătrunzând în labirintul mistic al Bazei 211, acel *Shangri-La* din Neuschwabenland al celui de Al Treilea Reich, Rainer descoperă atât mormântul (*mausoleul*) Führerului descris undeva spre sfârșitul romanului după cum urmează: „[...] un panteon circular, iluminat de un fascicul de lumină zenitală. În centru, pe un postament de marmură neagră, se înalță un uriaș vultur de bronz, cu aripile desfăcute, iar picioarele sale, lespeda cu numele și datele nașterii și morții. Hitler a murit în 1971, la Bariloche. Rămășițele sale pământești au fost duse în Antarctica”^[9], cât și mult-vehiculatele capturi de război ale naziștilor, constând în neprețuite opere de artă și aur cât cuprinde: „Am descoperit acolo cea mai

(continuare în pag. 66)

mare comoară ce se poate imagina: sute de opere de artă, depozitate cu grijă într-o mulțime de săli mari; tablouri de valoare incalculabilă: picturi ale lui Rembrandt, Fragonard, Cranach și Dürer; statui și vase mari; ouă Fabergé care aparținuseră familiei țariste; cărți vechi și incunabule provenind din toate bibliotecile spoliaste în timpul ocupației. De asemenea, sute de lingouri de aur^[10].

Muzeul Holocaustului din Statele Unite ale Americii, afirmă că naziștii și-ar fi însușit în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, prin intimidare, constrângere sau furt, aproximativ 16.000 de opere de artă. Dintre acestea, au fost descoperite în mod întâmplător în anul 2011, la München, în casa unui comerciant cu obiecte de artă, pe nume Cornelius Gurlitt, suspectat de evaziune fiscală, în jur de 1.500 de tablouri confiscate pe timpul războiului de regimul nazist, în anii '30-'40, aparținând unor artiști considerați degenerați ca Henri Matisse, Pablo Picasso și Marc Chagall. Operele erau depozitate în camere întunecate, iar Gurlitt le pune în vânzare atunci când avea nevoie de bani. Lucrările sunt evaluate în prezent la suma de aproximativ un miliard de euro.

Iată cum scriitura lui Murillo se îmbină în acest punct cu Realitatea: furtul operelor de artă este un fapt istoric, iar ficțiunea literară constă în stricta schimbare a decorului: viața ce se continuă în Antarctica, operele sustrate supraviețuind timpului tot aici, în spațiul ideal inaccesibil, trecut pe seama miticului *Shangri-La*, și un ochi curios, capabil să le perceapă spre a le înfățișa. Murillo împinge conspirația până în punctul ei cel mai extrem, un apogeu odios al nazismului: mormântul lui Hitler în preajma operelor de artă confiscate, ca semn de însușire artistică permanentă. Este un fel de a ne spune că arta supraviețuiește chiar și după moarte, dar Hitler nu a murit nici chiar atunci când este mort și îngropat în camerele absconse ale Antarcticii, întrucât el supraviețuiește prin arta care-l înconjoară. Imaginea mormântului său, se răsfrațe în multiplele imagini ale tablourilor furate. O supraviețuire prin intermediul tabloului, precum se întâmpla în cazul lui *Dorian Gray*: opera de artă preia imaginea macabră a muribundului suflându-i în față cu Viață!

Note:

^[1] Thomas Pynchon – *Curcubeul gravitației*, Ed. Polirom, Iași, 2010, p. 830.

^[2] Marius Ghidel – *Shangri-La (Frumusețea fără margini a divinului: calea către fericire)*, Ed. Dharana, București, 2017, pp. 41-42.

^[3] Cel de-al optulea platou al volumului „*Capitalism și schizofrenie II: Mii de platouri*” se intitulează „*Trei povestiri, sau «ce s-a întâmplat»*”, iar filozofii francezi Gilles Deleuze și Félix Guattari analizează trei povestiri celebre prin prisma întrebării obsesive de factură polițistă, în maniera lui Sherlock Holmes, „*Ce s-a întâmplat?*” Ei sunt de părere că avem de-a face cu o povestire doar în momentul în care acțiunea se organizează în jurul întrebării „*Ce s-a întâmplat?*”. Astfel, cele trei povestiri reprezentative alese de ei pentru analiza propusă sunt: 1. Henry James – „*Din cușcă*” (1898); 2. Francis Scott Fitzgerald – „*The Crack Up*” (1936) [volum autobiografic]; 3. Pierrette Fleutiaux – „*Povestea prăpastiei și a lunetei*” („*Histoire du gouffre et de la lunette*”) (1976).

În acest sens, ei declară că: „Nu vom ști niciodată ce s-a întâmplat, vom ști întotdeauna ce se va întâmpla, iată care sunt

cele două moduri de a-l ține pe cititor cu sufletul la gură”, și, mai departe, făcând trimitere la romanul polițist, notează: „Romanul polițist, din acest punct de vedere, este un gen cu totul hibrid, dat fiind că, cel mai adesea, ceva = x, de ordinul unei crime sau al unui furt, s-a întâmplat, dar ceea ce s-a întâmplat va fi descoperit, și aceasta în prezentul determinat de către polițistul-model”. (Gilles Deleuze, Félix Guattari – *Capitalism și schizofrenie vol. II: Mii de platouri*, Ed. Art, București, 2013, p. 253.) (n.a.)

^[4] Julio Murillo Llerda – *Shangri-La. Crucea de sub Antarctica*, Ed. Nemira, București, 2009, p. 182.

^[5] *Ibidem*, p. 25.

^[6] Marius Ghidel – *Shangri-La (Frumusețea fără ini a divinului: calea către fericire)*, Ed. Dharana, rești, 2017, p. 176.

^[7] *Ibidem*, p. 182.

^[8] Julio Murillo Llerda – *Shangri-La. Crucea de sub ctica*, Ed. Nemira, București, 2009, p. 302.

^[9] *Ibidem*, pp. 306-307.

^[10] *Ibidem*, p. 306.

Bibliografie:

DELEUZE, GILLES; GUATTARI, FÉLIX [2013] – *Capitalism și schizofrenie vol. II: Mii de platouri*, Editura Art, București.

GHIDEL, MARIUS [2017] – *Shangri-La (Frumusețea fără margini a divinului: calea către fericire)*, Ed. Dharana, București.

LLERDA, JULIO MURILLO [2009] – *Shangri-La. Crucea de sub Antarctica*, Ed. Nemira, București.

PYNCHON, THOMAS [2010] – *Curcubeul gravitației*, Ed. Polirom, Iași.

Camelia ARDELEAN**Cum aş putea să-ți spun...**

Cum aş putea să-ți spun ce mult mă doare
Că drumul tău cotește spre apus,
Cu altă paralelă suprapus,
Vegheat de o haină ursitoare?

Un vid ineluctabil s-a produs,
Stingând literalmente din fervoare.
Pe calea dintre inimi e rumoare
Și-un ultim gând s-a spart, căzând răpus.

E-apocalipsă-n peștera din tine,
Printre troiene nu-mi pot face loc;
Un cronometru parcă se abține

Să mai măsoare timpul echivoc,
Când un străin se clatină în vine,
Sortându-și deziluzii sub obroc.

Cum să te-agăți de cer fără iertare

Cum să te-agăți de cer fără iertare
Și cum să prinzi de toartă-un curcubeu,
Când printre nouri crește-un aculeu,
Ce îți străpunge palida visare?

Reanimându-ți istovitul eu
Cu mici perfuzii de iluzii-amare,
Încrâncenată soarta ți se pare,
Pe drumul șubred către Dumnezeu.

De la cheremul patimilor noastre –
Corăbieri captivi în propriul ghiol,
Plutim în vise așa-zis albastre,

Regurgitând fragmente de nămol,
Pierduți pe urma *Păsării Măiastre*,
Nemuțumiți de zborul prea domol.

Eu voi pleca, iubite...

Eu voi pleca, iubite, c-un ultim tren de flori,
Ciulinilor din tine le voi lăsa răvașe;
În palma amăgirii nu poți să te-nfiori,
Din blocuri mici de gheață nu construiești orașe.

Eu voi pleca, mi-e drumul prietenul fidel
Și depărtarea urlă, mă cheamă iar acasă;
În noi se prăbușește al dragostei castel
Și-n ornicul din suflet mai tace o crevasă.

Eu voi pleca, iubite, sunt doar un albatros
Cu aripi mistuite de ceața toamnei tale,
Spre marea-nsingurare, spășită, merg pe jos,
Mi-s tălpile rănite de steiuri de pe cale.

Lăstarul de simțire flămândă se usucă,
Pășește viitorul, din nou, pe coji de nucă...

În parcul trist...

În parcul trist se deapăn-o poveste
De fiecare mierlă de pe gard
Și-un leagăn vechi se-mpiedică-n proteste,
Când vântul se agață de stindard.

Un fulg stingher statuii-i dă binețe,
Pe soclul rece timpu-a-ncremenit;
Aștept tacit ca liniștea să-nghețe,
Să-i spun, din nou, tăcerii bun-venit.

Mă plimb pe-alei cu frigul în spinare,
Ca un proscris cu salba-i de dureri,
Sub felinar un bob de cer transparent;
La înfrunzire teamă ți-e să speri.

Pe Eminescu picură lumină;
În lumea păcii, slova-i cristalină...

Dac-ai uitat, iubite, al meu nume

Dac-ai uitat, iubite, al meu nume,
Săpat cândva în cordul tău cel drept
(Ca o maree izbucnită-n piept),
Să-ți amintești de noaptea din Fiume*!

Sub înspumatul dragostei concept,
Ne-am conectat trăirile anume
Și dezbrăcați de frâie ori cutume,
Ne-am reunit misterele perfect.

Dar a rămas pierduta fantezie
O goeletă fără de catarg
(Pe care marea nu îl reînvie,

Chiar dacă vântul trâmbiță în larg).
Din simțământul sub anestezie,
Clepsidre arse clipele își sparg.

*Fiume n.: oraș în Croația, port la Adriatică, 58.000 locuitori.
Reclamat de italieni, după războiul mondial, Fiume a fost atribuit
mai întâi Iugoslaviei, apoi înapoiat Italiei.

Cu zborul frânt în iris...

Cu zborul frânt în iris deseori,
Ne iscălim îngenuncheați sentințe
Sau colectăm din fugă neputințe,
Îndepărtați de cei mai intimi sori.

Făcând prăpăd în lanul de dorințe,
Purcedem la cules de meteori,
Simțind ce simplu este să cobori
Și să pășești pe veștede voințe.

Dac-am putea, din resturi de morminte,
Un alt Eden să-nfiripăm cândva,
Să ne-nfruptăm, flămânzi, din cele sfinte,

Însuflețind aripi de mucava,
Ne-am ușura din cruci, luând aminte
La frigul ce în inimă răcnea.

Lidia GROSU
(Rep. Moldova)

Din ciclul **PUNȚI SPIRITUALE**

PROFIT...SPIRITUAL

M-am amestecat cu niște cărți
devenite niște gropițe în obraji sufletului...
un semn de noroc și prosperitate

cât farmec, Doamne,
și câtă bucurie să recunoști
că sunt partea frumoasă din tine

splendoare de autori,
îi regăsesc scurgere de sânge
și gând românesc
ce ne apropie

sunt cea care sfințenia le-o valorifică,
iar nostalgia
cu brâu tricolor și-o încinge...

ȚARA DIN MINE

*Societății Culturale Apollon,
președinte George Călin, Ambasador Cultural,
Convenția ONU-Geneva, scriitor*

Sigilată în mine Soare-Răsare,
O ridic pe umerii Luminii
Cerc de sensuri pentru ochii închiși
Inseparabile idei de trăite valori,
Edific aceste dimineți ...
Te chem să fii parte și TU
A alternării de insomnii între care
Te-ar dura rătăcirea și-ar plânge-n ea Țara...

Eu ți-o dăruiesc ca pe-o gură de aer
Adevăr s-o culegi - din ecou strămoșesc -
Aici - pentru-a deprinde limbajul
Pericolului de a o pierde.
...Ore de echilibru
Le vom depăna tricolor
La cea mai solicitată prelegere de virtuți,
Ochiul lui Dumnezeu fixându-ne
Nedemni de Neam, rătăciții...

APRINDERE CONTINUĂ

Scriitorului Ioan Barbu

Bănuiesc în fiecare om o energie a luminii...
Acea pentru care
Răsunător de tare,
Bate la ușa sufletului meu
Uluirea de a-l cunoaște
Istorie de NEAM...
Odihnesc în ea
Aprindere continuă...
Notă a vieții pentru care... viața mi-aș da.

MOMENT SINGULAR

*Doamnei Margareta Labiș, Om al literelor și declamatoare
de excepție, sora poetului Nicolae Labiș*

Moment singular:

"Moartea căprioarei"...
și se cutremură o mână
de pe trăgaciul pândeii
în timp ce salva dă greș,
lăsând meditația pe seama celor
care s-ar depăși în pornirile oarbe
și și-ar înfrânge din suflet infernul,
pășind pe urmele "Cântării Cântărilor"
și a celor mărețe din ea
ce rămân lecție în delimitarea reperelor.

VOCEA-MI DIN CULOARE ȘI CUVÂNT

Scriitoarei și artistului plastic Viorica Șerban

Vocea-mi din culoare și cuvânt
Infinit de suflet mi-i... Cu soare...
Of-ul dintr-o stare de frământ
Roz îl însușesc pe-un miez de floare.
Iarăși timpul mi-i de-un basm discret
Cu ieșirea-n infinit albastru ...
Ah, un ochi adânc se zbate-n piept
Și „Focul din tălpi” renaște-n astru.
Este vocea mea... Cuvântul viu –
Romănesc – de-un tricolor aprins.
Binecuvântat, la ceas târziu,
Are-un șarm plantat de paradis,
Noaptea răsturnând-o-n car de vise...

ALEG SĂ FIU EU

Poetei Luminii Aurelia Rînjea

Așteptările mele -
Univers al speranței -
Răvnesc măreția trăirii...
Elogii i-aduc rezistenței ființei
La suferința care devine...aripi -
Indiciu al performanței poetice...
Aleg să fiu eu -
Rafală de zbucium!
Îngerul mă presară cu zi peste zi...
Nebunie frumoasă în care toate sunt una:
Jocul copilului...
Emoția din el a maturului...
Aburi stelari ce mențin în mine ...Lumina...

INIMĂ...

Profesoarei Silvia Barbu

Să te vindec aș dori,
Inimă a mea, dar nu de doru-mi românesc
Liniile tale reflectă pictura
Văzului din mine astral pământesc...
Intuind mântuirea prin el,
Artisticul meu cuvânt
Bătăiosul însemn și-l delegă
Argint viu – prin care
Rosturile, dincolo de începuturi
Brațe se desprind –
Urcușul spre ele fiind aceeași melodie de dor...

(continuare în pag. 69)

SOLILOCVIUL UNUI SRIITOR*Scriitorului Florentin Popescu*

Fără tine, Cuvântule, ce m-ar menține
 Limpezime în frământare?
 O, cât de mare mă faci!...
 Respect și admirație!
 Exiști și te cauți!
 Năvalnică răsturnare de situație,
 Tainic îmbogățindu-mi
 Investigata-mi înălțare,
 Nerăbdător în setea-mi de a te recunoște
 Potop de binecuvântare –
 Osândă prin care
 Prind cea dintotdeauna,
 Estimată ca și valoarea
 Sincerei mele confesiuni,
 Cuvântule, limpezime
 Undă a mea - în frământare.

AL MEU, TOT UNITARUL...*Scriitorului Petre Rău*

Pianist al acestor numerologii,
 Evit întrebări inutile ce mă au drept răspuns -
 Tabiet îmi e scrisul până-n inima matematicii...
 „RĂU„-l din numele meu l
 Este cea mai mica "vină" pe care o port -
 Reprezentativ prin sacrul ce vi-l dedic...
 Țstui conținut al numelui meu
 Urma zborului înalt i-o consacru,
 Bună-cuviința fiindu-mi aleasa ruptă din soare
 O consider „osândă„, uluitoare
 Este firescul virtuții, trăit sărbătoare,
 Mereu avându-mă corifeu
 Al tot unitarului meu – cuvânt și splendoare...

CLIPĂ DE SOARE-RĂSARE*Poetei Mhaela Aionesei*

Mă tulbură profund
 Imensitatea sufletului omenesc.
 Hore de stări
 Aprind în mine celestul neordinar
 E grația poeticului –
 Libertatea zborului interstelar –
 Aproape de inimile voastre
 Arestate de inima mea
 Impresionant de armonioase
 Oră a sărutului cu împlinirea
 Ne răspunde prin ea
 Ecoul nostru din noi –
 Select atunci când e vorba de dorul de Țară:
 E singurul prin care rădăcina mai tare mă doare,,
 Inevitabilă clipă de soare-răsare într-o așteptare.

Laura TUGAREV**(Rep. Moldova)****Bob de grâu**

tu fă-mă spic ori bob de grâu
 în toamna ta
 tu aprinde-n mine rug
 să ardă încet și tare
 să ajungă para
 și în nemurire.
 tu iartă-mi cosmosul din gânduri
 și pietrele care mă apasă
 și-mi sângerează mersul spre apus
 tu acoperă cu rugină
 coasa timpului care
 tot seceră
 seceră
 seceră
 spicele
 boabele de grâu și... oamenii...

Strigăt de octombrie

Pe-o muchie de toamnă am lăsat
 o sticlură cu amintiri-
 sobre, violete plânse
 și dizolvate într-un pahar
 cu ploi,
 ploi de octombrie.
 l-am spus timpului
 să mă lase în prăbușire....
 din vară
 el mi-a
 cosit toate grânele din suflet

(continuare în pag. 70)

dându-le libertate cailor
să alerge-prin mine.

Într-o toamnă,
străină
Ne-am învelit în galben
Și-am adormit
Și-n vânt sălbatic
Am despiciat anotimpul
Care ne-a născut
dintr-o întâmplare.
Astăzi am fi fost
O pată de roșu- argintiu...

La duel cu viața

Am să chem
viața la duel
prea mult mă doare
osul ei în carne vie rupt.
Am coborât în
înțelesuri inutile
și-am văzut
trădarea ei.
În apusul unui
violet minor
fără cruzime
am să-mpușc
din revolverul tocit
și sângele va curge
ca apa unui râu...
Am s-o las gemând
poate va scurge o lacrimă
și va înțelege cum
e să fii OM.

Vărsătorul

Atât de aeriți suntem uneori
Încât ne vine să legăm
norii
cu o sfoară
Și să-i ghemuim
în palma unui cuvânt.
cu nebunia
unui vărsător
să adunăm vântul
în găleți și-n sticle
iar păsărilor
să le despiciăm cerul
în linii transversale
să rămânem doar noi.
Și-atunci-
în pata unui zbor al libertății
se va întâlni aerul
cu aer
și axa Pământului
se va mișcă
în numele iubirii.

Alb și rece

Între eu și mine
găsesc magma creierului
dezgolită și ușor umedă
cu adevăruri pe care le fabric
și realități fabricate deja.
Între mine și dumneavoastră
se legitimizează o formă de ipocrizie
jonglând cu emoțiile,
în paravanul tăcerii amorțite.
În evantaiul copilăriei noastre
Sufletul era alb-
iar fericirea dăinuia în ludic.
Prin ani...
rămâne alb doar-
pomul, fața și mustața
Iar în suflet apune fericirea
Și oare există ea ?!
Alb și rece
palpațiile dintre noi.
Iubirea devine consubstanțială
lăsată de azi,
la voia întâmplării
Și pașii se împotmolesc
Ei știu deja:
Noi murim în astă lună.
Poate o fi și iarna tristă
De plânge atâta cu omăt...
...Alb și rece e geamul.
Alb și rece e februarie.

Primii fulgi

Primii fulgi
Ca iubirile din adolescență
Prin amintiri viscolește.
Primii fulgi
Acoperă mormintele
Din toamna cea de ieri.
Primii fulgi
i-am decupat încet,
într-o lumină ce naște umbre.
În mai mi-ai spus că:
Am fost proști?!
Și-a mai nins odată.
Primii fulgi
Ne-au amintit de Dumnezeu,
Când noi eram la 100 m adâncime.
Primii fulgi
Au adus și bătlui,
Iar îngerii amorțeau în ceruri.
Primii fulgi
i-am ascuns în mine,
și i-am topit în noapte!

Adrian RACARU

Albumul așteptărilor

Constantin Oancă - **Cântec venit de pe ape**
(file de album) / Editura InfoRapArt – 2018

Cât și cum ne uimește poetul, ar fi cheia lecturii, pentru volumul scriitorului Constantin Oancă, profetic vi-brat: **Cântec venit de pe ape**, un poem călător prin treizeci de oglinzi în care se pierde și se regăsește prin rezonanță!

E o poveste simplă a așteptării care, multiplicată, provoacă însingurarea.

Poetul își împarte izolarea cu Dumnezeu, care, milostiv, îi trimite **"o corabie care nu mai sosește"** și prin asemănare spre a se consola **"poetul i-a făcut iubitei o plecare neterminată"**. (pag.4)

Contemplarea din oglinzi e un țarm nebulos la care cântecul vine de pe ape, ca un abur al trecerii. Scrierea este o mărturisire despre descifrări înnoite de cântecul care vine.

Primirea cântecului e rânduiala liturgică a autorului pentru a-și sfinți așteptarea...

Cartea - poem e un album în care sunt așezate de-barcările clipei, nu este un cântec de lebadă este „**cum le-băda dintr-un cântec venit de pe ape s-a născut**” (pag. 11).

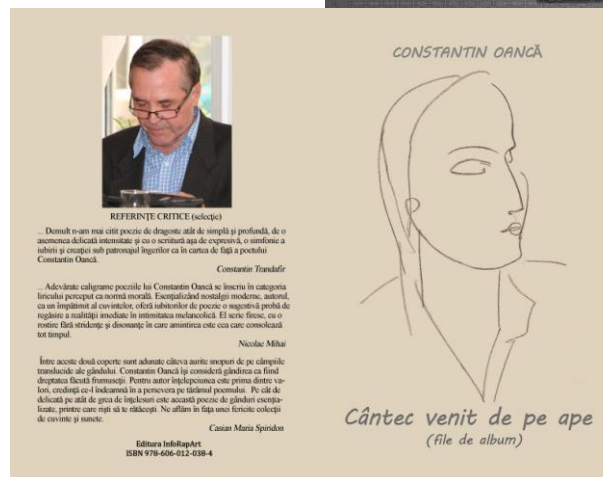
Ca un duh ce vâlurește un potop de iubire între structuri efemere, poemul este ca o melodie.” **O melodie nu poate fi rezumată**” spunea Paul Valery. Căci poemul este” - **acea ezitare prelungită între sunet și sens**” re-marca același și iată consonant cu citatul găsim adierea din vers: **"O melodie a coardelor pribeagă printre clipele pianului"** (pag.9).

Suntem o taină cu vocația verticalității umbrite și cu moștenirea în ceruri: **"Trupul meu este din pământ iar sufletul din cer"** și poetul anticipează : **"de aceia știu că cea mai răcoroasă este umbra celor viitoare"** (pag.32) Sunt în volum frământări cerești despre care am spune ca Ioanid Romanescu în Magie "fericit cel care în adâncu-i de pe acum încearcă desăvârșirea"

Și iată și eternitatea prin efect prefigurată cu ironie ca o vestală a paradoxului **"e atâta venire în omul ce pleacă și-atâta plecare în omul ce vine"** și de aici subtilul înțeles al operei **"m-am hotărât să nu plec niciodată și nici să vin vreodată,,** (pag.18).

Poeții nu pleacă și nu vin fiindcă ei nu sânt decât miracole în folosință .

Constantin Oancă nu vine și nu pleacă pentru că este dator prin har să se știe în scris.. **Cântec venit de pe ape** e încă o dovada încântătoare, prin care aflam cât și

cum ne uimește poetul prin cuvânt și prin smerenie când spune: **"Laudă pentru poemul care încă n-a fost scris"** (pag.10).

Dar eu, eu îndrăgesc să aleg lauda, pentru poemul acesta care s-a scris!

Antologie colectivă de creație literară A.S.P.R.A.

Sub coordonarea unui grup de scriitori profesioniști, membri ai asociației culturale A.S.P.R.A. - Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice, în colaborare cu editura InfoRapArt și revista literară Boem@, a fost reluat proiectul cultural de realizare a unui nou volum colectiv de creație literară - Antologia de Primăvară.

Doritorii se pot înscrie până în data de 31 martie 2019, trimițând creațiile proprii (poezie, proză, eseu, teatru, umor), însoțite opțional de o fotografie de autor și un scurt CV literar, la una din adresele: aspra@inforapart.ro, office@inforapart.ro.

Materialele vor fi selectate și promovate de către o comisie care va coordona întregul proiect.

Cei înscriși vor fi ținuți permanent la curent cu evoluția proiectului, până la apariția volumului, preconizată în perioada 15-20 aprilie.

Mai multe detalii puteți găsi la adresa: <http://www.cenaclu.inforapart.ro/anuntcenaclu.html>

Redacția

Veronica BUMB
(Rep. Moldova)

GRAI MATERN

Harul Domnului în trudă,
Ne-a lăsat pe-un colț de rai,
Să n-ălțăm la Ceruri rugă
Prin al mamei dulce grai,
Căci ades mă strigă mama -
Tandă voce din adânc -
Demn să trec spre ceruri vama,
Lumini sacre dăruind,

...Încă-i rana sângerândă,
Gerul taie pân- la os,
Dar mă întremează, blândul
Românescu-i glas duios -

Să-ntregim în maluri Țara,
S-o iubim prin legământ
Și să-i ocrotim comoara,
Peste veacuri dăinuind.

Nu suntem decât scânteie -
Trecători pe-acest Pământ -
Triste florile de Sânziene,
Coborâm în asfințit.

Azi rămân un strop de rouă,
Spălând frunza de Pelin,
Fir de iarbă, rupt în două,
Străbat cripta-ntr-un suspin...

Românește-o plâng pe mama,
Simt că nu mai sunt străin,
Trag încetișor năframa
Să văd Cerul mai senin.

Iată, brusc se prinde rana -
Darul Tatălui Ceresc
Îl văd cum stă la sfat cu mama
În graiul nostru românesc.

RUGĂ DE DUMINICA MARE

E luna-Nălțării... Și-atâta poveste-i afară!
Pentru noi a rupt-o Domnul din Rai.
Cununa de spini slăvită e-n plâns de vioară...
Mamă, te-așteaptă căsuța în floare cu noul ei grai.

Candela e-aprinsă, ceaslovul - cum l-ai lăsat...
Din crânguri de dor îți împrăștii miresme,
Bat clopote-albastre spre care *Hristos s-a-nălțat!*
Durerea-mi se zbate în umbra-ți din catapetesme.

...Te văd, cum de zori, primenind, alergând,
La Porțile Raiului prinzi falnici frunzarii
Și-L aștepți în genunchi, făclii aprinzând,
Să se-nalțe la cer de Duminica Mare.

Eu, în lacrimi Îl rog, pentru tine să ia,
Fir sfințit - busuioc de pe masa aleasă,
Și să prinzi și acolo, în cer, de o stea
O crenguță de nuc de la poarta de-acasă.

EVADARE

De-ai ști cum sufletul îmi cere dezlegare,
Ca să cuprindă al vieții necuprins,
Când tu revii pe tainice și nevăzute poteci,
a câta oară,
În micul meu repaos de neînțeleș,
Pustiu și trist.

Un văl feeric -de foc- cuprinde a mea ființă,
Și inima în zbcium nu pot s-o stăpânesc
Respiră-ntreaga mea făptură miresme adânci
De Tei și Romanițe,
Adie a tămâie și mir Dumnezeiesc.

Și aripi nevăzute mă-nalță spre altare,
Din trupul de durere rupând păcatul greu,
Scăldându-mă în unde de melodii astrale
Setoasă de-mpplinire revăd începutul meu.

Sorbesc cu-nfrigare și clipa mă-nfioară,
Lumina orbitoare a suflului etern,
Și-n sânge, și în gând, și-n tot
ce mă-nconjoară,
În dulci sclipiri de soare
Te simt omniprezent

Ce tainice mistere atât de mult ne leagă?
Ce prorocire sacră ascunde lutul mut?
În firea mea, aievea, vorbești de bună seamă,
De parcă mii de veacuri în șir Te-aș fi știut.

ELOGIU SOARELUI

Din Regele Iubirii creat spre-a dăruii,
În toate ce pătrunzi tu, viață generezi.
Lumina-ți tandră, dulce, ne-nvață a iubi,
În Cer și- n fir de iarbă zidirea venerezi.

Ce minunat și sacru e-un Răsărit de Soare!
Domnul din roua lui suflare a cules,
Din raza-i-mir de taină, răsare orice floare
Mărgăritar ales din stele-n Univers...

Tragi flamura-nserării, amurgu-i de rubin,
Peste pleoapa Terrei, încântător, blajin.
Crepuscula retinei se-ndreaptă spre zenit:
Duci greul omenirii în nimbul obosit.

Te fură infinitul... Aș vrea să te opresc!
Sunt mic viețuitor, cum pot să-ți mulțumesc?
Îngenunchez, sihastru, mă-nclin smirnei din Rai
Te rog, umil, în lacrimi - și mâine să răsai!

Elisabeta DRĂGHICI

În amintirea romanțelor de toamnă

Tremură frunza-n portocaliul naiv
 Inima își plânge singurătatea
 Seara adulmecă noaptea-norată
 Jucându-se-n amintiri deșucheate.
 Bilanțul îți cere să-i faci declarații
 Să-i dai certitudini în echilibrul râvnit
 Să-i parafezi finalul romantic
 Cu versuri albe pe-un baldachin.
 Te-ai încrezut uneori, cu un risc feminin,
 În zile senine și nopțile parfumate
 Mai sperai că ai să strângi mici garanții
 Pentru acorduri finale înmiresmate.
 Dar, tremură frunza sub portocaliul naiv
 Iar inima își plânge singurătatea.

Autor necunoscut

Stinghere și terne, zilele trec
 contopindu-se una în alta.
 Le desparte linia subțire dintre două pleoape
 unite pentru un dram de odihnă.
 Le-am marcat pe toate, cu semne și culori
 să le pot comprima în minte
 să nu se amestece cu uitarea.
 Zilele noastre vor ajunge foi minuscule
 într-un tom cu autor anonim,
 dar atât de adânc imprimate în ființa noastră.
 Și-mi place la nesfârșit
 când filele mele se amestecă cu filele tale,
 într-un mod ciudat, imaterial.

Sufletul, pasăre gri

Într-o seară ce-atârna în ciudată
 de limba unui ceas ticăind prea lent
 am auzit sufletul tău tânguindu-se
 ca o pasăre gri, sleită
 de zborul peren al migrației.

Îl știam de astă vară (ți-aduci aminte?)
 când, departe de a înțelege
 cântecul fâlfâitului speranțelor
 se-ncredea inocent în chemarea
 acelu ce promitea oprirea timpului.

Îi ascultam, oarecum întristată,
 prelingerea suspinelor innăbușite.
 Sufletul tău, călător prăfuit,
 își purta, devotat, pasărea gri.

Întâmplarea neînțeleasă

Mărturisea în fața ceștii cu ceai verde,
 ținând mâinile pumn la bărbie
 că avusese în viață o întâmplare
 pe care n-o înțelegea.
 Povestise despre ea tuturor cerșind explicații.

Se-așternuse la povestit, rostind în șoaptă,
 fraze încolăcite și stranii.

Buzele-i fremătau, rostind cuvinte
 Îmbibate cu mister,
 Glasul le ondula într-o muzică
 ce se contura ca un bolero.
 iar ochii,
 amestecau uimirea cu îndârjirea.

Aproape că nu mai știam ce-mi spune:
 mă acaparase în propria-i poveste,
 ireversibil.

Varga Istvan ATTILA

Insecuritatea între real și imaginar Factorul natural

În următoarele trei materiale se va prezenta sentimentul de insecuritate, așa cum este resimțit în lumea artistică contemporană din România. Se încearcă, anume, să fie prezentat, plecând de la date statistice, cât este de real. Când se pune problema cât este de real, bineînțeles, ne referim la originea și motivația sentimentului și nu la sinceritatea și valabilitatea răspunsurilor, deci a trăirii.

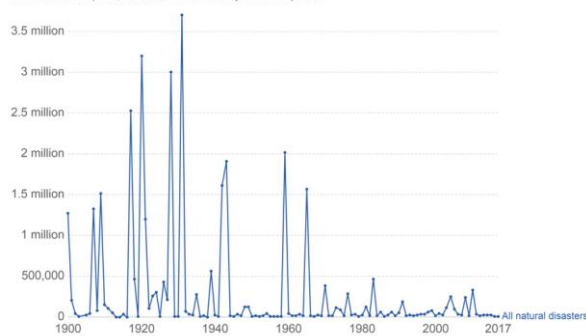
Ar fi de precizat că ideea abordării și analizei, în această manieră, a sentimentului de insecuritate resimțit, a venit în urma lecturării lucrării *Homo deus*, de Yuval Noah Harari. În această lucrare autorul, în primul capitol, abordează schimbările care au apărut în secolul nostru în cazul problemelor fundamentale ale omenirii, precum malnutriția, războaiele și epidemiile. În aceste condiții autorul, într-un mod original, aduce la cunoștința lectorului că, pe câmpurile de luptă în 2016 au murit mai puțini oameni decât numărul celor care și-au pus capăt zilelor; de asemenea, lipsa alimentelor face mai puține victime decât obezitatea.¹ Astfel, mi-am pus întrebarea cât sunt de reale fricile și sentimentele noastre de insecuritate.

Prin urmare, în acest demers, vom analiza, pe rând, trei mari factori de insecuritate, în comparație cu măsura în care este receptată și, deci, resimțită de lumea artistică. Acești trei factori, care ne-au motivat și ne-au format de-a lungul devenirii ca om, fiind: Natura, Foamea și Războaiele. Acești factori, fiindcă de-a lungul evoluției umane au avut un efect major asupra individului, continuă să aibă efect și asupra eului nostru instinctual. Este drept, nu doar acești factori au afectat eul instinctual, printre ei ar putea fi incluși și bolile, mai ales epidemiile, care au decimat omenirea de-a lungul timpului. Însă, din păcate, acest ultim factor de insecuritate nu a fost inclus în chestionarul, aplicat în 2017.

1. Acțiunile și crimele mediului natural

În cele ce urmează se va prezenta sentimentul de insecuritate cauzată de mediul natural. În prealabil, aș dori să subliniez că mediul natural, prin efecte, este printre singurii factori ce nu a putut și nu poate fi controlat de om. De asemenea, de-a lungul evoluției umane, natura a reprezentat din punct de vedere demografic un factor coercitiv. În plus, nu doar că nu a putut fi stăpânit și ea fost un factor coercitiv care modela viața și evoluția vieții umane, într-un anumit teritoriu delimitat, dar până în epoca istorică, chiar și până în epoca modernă, a provocat cele mai mari reglări demografice.²

Number of deaths from natural disasters, All natural disasters
Absolute number of global deaths per year as a result of natural disasters. "All natural disasters" includes those from drought, floods, biological epidemics, extreme weather, extreme temperature, landslides, dry mass movements, extraterrestrial impacts, wildfires, volcanic activity and earthquakes.

Source: EMDAT: OFDA/CRED International Disaster Database, Université catholique de Louvain - Brussels - Belgium
OurWorldinData.org/natural-catastrophes/ • CC BY-SA

Pentru a descoperii baza concretă a sentimentului de insecuritate cauzat de ostilitatea mediului înconjurător se vor prezenta câteva date referitoare la epoca contemporană, plecând de la analiza diagramei de pe site-ul *Our World in Data*. Deoarece există o întregă polemică referitoare la când începe epoca contemporană, eu am ales să încep deja cu 1900, an în care mor 1,27 milioane de oameni din cauza catastrofelor naturale, în 1909 cifra deceselor ajungând la 1,51 de milioane, iar în 1917 la 2,52 de milioane. În timp ce, după anul, 1918 - an considerat de istoriografia română și occidentală ca începutul epocii contemporane - în anul 1920, catastrofele naturale au provocat moartea a 3,2 milioane persoane. Anii interbelici nu au adus calmul așteptat nici datorită cataclismelor; astfel, în 1928 au murit 3 milioane de oameni, iar în 1931 s-a înregistrat maximul de 3,71 milioane de victime decedate. În perioada celui de al II-lea Război Mondial nu doar armele au provocat milioane de victime, dar și natura a ucis în 1942, un număr de 1,61 milioane de oameni, iar în anul următor 1,93 milioane. În perioada postbelică, după ce în 1959 se înregistrează 2,01 milioane de decese cauzate de catastrofele naturale, începe un regres care a fost întrerupt în anul 1964, când au murit 1,57 milioane de oameni, însă după aceea regresul va continua.³

Mai este de observat că la începutul anilor 2000, numărul mortalității cauzată de catastrofele naturale, a crescut puțin față de anii 90 ai secolului trecut. Cu toate acestea, nu s-a depășit 100.000 de decese pe an. În deceniul nostru, a scăzut din nou, iar conform statisticilor actuale, în 2016 au murit doar 7.059 de oameni, în urma unor cataclisme, fiind astfel, în momentul actual și ultima cauză a deceselor. În ceea ce privește țara noastră, în anul 2016, în România dezastrele naturale au afectat viața a 1.500 de oameni, fiind cu puțin peste media țărilor vecine.⁴

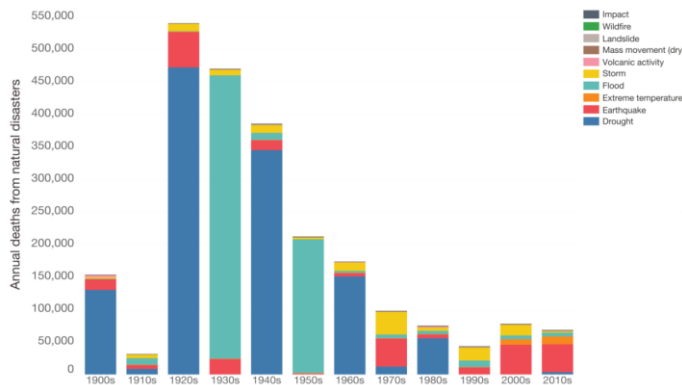
De asemenea, este interesant de observat, că atunci când se vorbește despre dezastrele naturale nu vorbim despre o formă, ci despre o categorie ce cuprinde mai multe forme. În ceea ce privește aceste forme, ele sunt destul de variate, printre ele numărându-se inundații, secete, cutremure etc., așa cum se poate vedea în graficul de mai jos. Prin urmare, pentru o analiză aprofundată, este necesar

(continuare în pag. 75)

să se urmărească și forma în care se manifestă catastrofele naturale.

Global annual deaths from natural disasters, by decade

Absolute number of global deaths from natural disasters, per year.
This is given as the annual average per decade (by decade 1900s to 2000s; and then six years from 2010-2015).

Source: EM-DAT (2017), OFDA/CRED International Disaster Database, Université catholique de Louvain - Brussels - Belgium.
The data visualization is available at OurWorldInData.org. There you find research and more visualizations on this topic. Licensed under CC-BY-SA by the authors Hannah Ritchie and Max Roser.

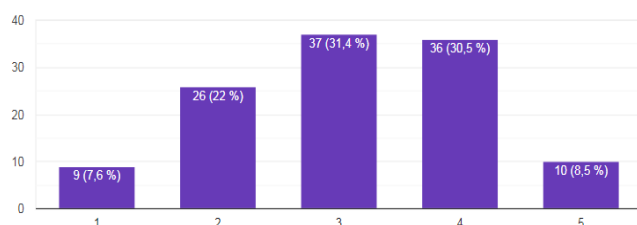
Astfel, se poate observa, la o primă vedere, o schimbare a formelor catastrofelor naturale de-a lungul secolului trecut, iar în al doilea rând, legat de această schimbare, poate fi observat și un efect diferit. Cu toate acestea, două forme de cataclisme au dus la cele mai numeroase decese și anume seceta și inundațiile. Spre exemplu de-a lungul primului deceniu și a anilor 20, 40 și 60 ai secolului trecut, seceta a provocat decesul a mai mult de 11 milioane de decese, iar în anii 20 și 40 datorită inundațiilor, au murit în total aproximativ 6,8 milioane de persoane. Însă, în ultimele două decenii, cele mai multe vieți au fost răpitate de cutremure. Cu toate acestea, în primul deceniu din acest secol și în decada noastră, cutremurele provocând aproximativ 50.000 de decese anual. În timp ce, cel mai mare cutremur din istoria modernă, ce a avut loc în anul 1556, a dus la moartea a 830.000 de oameni, ceea ce este aproape egal cu numărul victimelor din ultimele două decenii.⁵

2. Ce trăiesc artiștii

După ce s-a arătat ce distrugerii cumplite sau mai puțin cumplite, câte vieți, în câte feluri și în ce momente anume a răpus natura, este momentul să vedem cum este perceput de subiect. Sentimentul de insecuritate nu poate fi confundat cu frica. Frica este resimțită spre exemplu în momentul când ne prinde furtuna în parc și ne este teamă că ne trăsnește. În schimb, ne simțim în insecuritate, în permanență, spre exemplu din cauza cutremurelor, iar vara din cauza furtunilor etc. Astfel, sentimentul de insecuritate este mai greu de înțeles, fiindcă nu este o trăire concretă ci una lăuntrică, fiind totuși dat de impulsuri exterioare. Pentru înțelegerea sentimentului de insecuritate este necesară chestionarea, întrebarea eurilor trăitori.

Cât de mult vă simțiți în insecuritate, din cauza ostilității mediului?

118 răspunsuri

În acest context, pentru a descoperi cât de mult se simt în insecuritate eurile trăitoare și creatoarele din cauza ostilității mediului înconjurător, ne putem raporta la chestionarul aplicat în 2017.⁶ În imaginea alăturată de mai sus poate fi observată o diagramă care prezintă numărul răspunsurilor date. Spre exemplu, din 118 artiști, doar nouă se simt în siguranță atunci când vine vorba de natură, în timp ce la zece artiști cauzează chiar trăiri anxioase, iar la cei mai mulți cauzează un sentiment de insecuritate de nivel mediu. Însă răspunsurile pot fi cuantificate aplicând formula de calcul a mediei, procedând în felul următor: $(1 \times 9 + 2 \times 26 + 3 \times 37 + 4 \times 36 + 5 \times 10) / 118 = (9 + 52 + 111 + 144 + 50) / 118 = 2,84$. Ceea ce confirmă că ostilitățile mediului provoacă un sentiment de insecuritate de nivel mediu.

În final, apare următoarea întrebare: dacă catastrofele naturale din prezent cauzează cele mai puține victime, de ce provoacă totuși un sentiment de insecuritate de nivel mediu? Răspunsul este unul complex, fiindcă sentimentul de insecuritate este complex. În primul rând, așa cum s-a arătat, forțele naturii nu au putut și nu pot fi controlate de om, ceea ce îi oferă și omului modern un sentiment de neliniște, chiar frustrare. În al doilea rând, de asemenea, cum s-a arătat, omul aflându-se de-a lungul evoluției ei ca specie în fața ostilității mediului, s-a călit. În al treilea rând, forțele naturii au răpus un număr considerabil de oameni, iar apărarea era aparent imposibilă. Astfel, subiectul percepe în continuare natura ca fiind un motiv de insecuritate și se poate răzvrăti oricând împotriva lui. Fiindcă natura nu poate fi controlată, are o forță dincolo de puterea noastră de percepere; așadar, nu contează prea mult faptul că acum doi, trei ani în urmă a cauzat niște victime, fiindcă asta stătea doar în puterea ei.

Lista ilustrațiilor:

1. Figura 1. Sursa imagine:

<https://ourworldindata.org/natural-catastrophes>, accesat pe data de 12 01 2019

2. Figura 2. Sursa imagine:

<https://ourworldindata.org/natural-catastrophes>, accesat pe data de 12 01 2019

3. Figura 3. Sursa imagine: Arhiva personală.

¹ Yuval Noah Harari, *Homo Deus. Scurta istorie a viitorului*, POLIROM, 2018, pp. 7 – 28.

² Livi Bacci Massimo, *Populația în istoria Europei*, POLIROM, 2003, pp. 7 – 9.

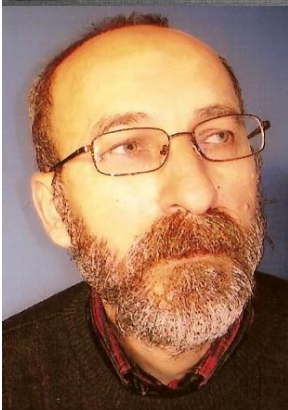
³ <https://ourworldindata.org/natural-catastrophes>, accesat la data de 28 12 2018.

⁴ <https://ourworldindata.org/natural-catastrophes>, accesat la data de 28 12 2018.

⁵ <https://ourworldindata.org/natural-catastrophes>, accesat la data de 28 12 2018.

⁶ Chestionarul aplicat în 2017, la un eșantion format din 118 artiști, a fost prezentat într-un articol din BOEM@. Vezi: Varga Istvan Attila, „Insecuritatea, trăire ce-l aduce pe artist mai aproape de creație?”, în BOEM@, nr. 116, 10/2018, p. 11.

Petruț PÂRVESCU

cărămida de cuvinte

arde-n mine un trup de fată
de femeie sau iubită
ca-ntr-un zid
de monastire trupul anei înzidită
și mă doare
colțul pietrei tâmpla
umărului stâng
și mă doare piramida de cuvinte lăcrimând
doamne
nu-mi săruta gura
ca pe-un sân de fată mare
pe-a ei golgotă vorbirea răstignită
să mă are
să fiu bob
în brazda albă
să-ncolțesc și să dau rod
peste piatra ce mi-e dragă să-nverzească ochiul orb
și să pot rosti azi verbul îngânat de atunci-naainte
de pe gura anei smulge-ți cărămida de cuvinte!

litera ca o rană deschisă

„în memoria unor prieteni dragi”

hora horei
pre pământ și în ceruri
odă lutului cald înflorind în teascuri
verde ramură aguridă peste timp
de la un capăt al trupului la celălalt trup
egal depărtate întind mâinile cărnii
lacrima darurilor
aici și acum
frumoasa mea
trista mea horă a horelor
rărită tot mai mult de prieteni
urcă în cer marginea lucrurilor neterminate
una mai mândră decât alta
una mai fără de cuvinte doamne
mugurii luminii încolțind în psaltiri
vatră a focului
în scorbură veacurilor pururi
cuvântul acoperind litera ca o rană deschisă!

în spatele fiecăruia altul

stai neputincios în ograda ta
și auzi și privești prin perete
vecinu(L)
își devoră femeia ca pe o legumă zeiască

o sugrumă lent strângând-o sistematic în brațe
(vine o acvilă bicefală și acoperă fereastra)
o asfixiază sărutând-o pătimaș pe gură
pe sân și pe gât
pe sfârțul mirat pe bănuț și pe stemă
o paralizează cu sexu(L) între poale
(un stol imens de păsări zboară direct prin perete)

VEZI AUZI MIROȘI PIPĂI

toate acestea și te cuprinde frica disperarea
nebunia fratre

ai vrea să pleci în altă parte
(o singură cameră dă spre pădure)
ai vrea să te duci cumva să-i desparți
să-i aduni
și să-i scazi (găsești că-i uman
creștinește)
dar ceva te reține
ceva te oprește
ceva te țintuiește pe scaun în bucătărie
înjuri printre dinți
și dinții se fac floricele și zaruri în gură
(doamne
mântuiește-Ne
că adevărul se pierde dintre fiii omului)

auzi
si vezi mai departe
femeia se zbate spasmodic între viață și moarte
între moarte și viață
cu capul într-o parte cu ochii pe spate
cu părul în flăcări vâlvoi electricizat dând pe-afară
doar mâinile lui grele mari noduroase săbii acidulate
despică cinstit hotărât trupul femeii înaripate

de sus până jos
de jos până sus
(un flaut de sânge în auz și-n privire)
de la coapse la șolduri de la glezne la buze
trupul ei cald trandafiriu plin de alge lipitori și
meduze

STAI strigi
și strigarea în tine plesnește
ca într-o scorbură oul care se naște și zboară

STAI gheooorgheee
e-a taaa mă
n-o omorî căinește fratre
dar ei se iubesc nebuni mai departe

în spatele fiecăruia
stă altul
în spatele altuia
stă altcineva
cu țeava florilor de crin la ceafă
cu țeava florilor de crin la ochi
la ureche
la butonieră
la sex

întoarce-Te
ai să vezi doar gaura albă
căderea petalelor și din când în când veșnicia!

Tania NICOLESCU

Fragment din romanul "Orbeții" în curs de apariție la editura InfoRapArt

- Nu vrei să-mi faci și mie o poză? - auzi în apropierea sa o voce ușor răgușită și întorcându-se îl zări pe Grigore, fostul profesor de sport, pensionat și el de vreo cinci ani. Nici nu-i auzise pașii când se apropiase. Nu-și mai amintea de când nu-l mai văzuse dar, ținând cont de deseale sale postări pe facebook ce abundau în selfiuri, mesaje de iubire adresate întregii planete și tot felul de glumițe sexiste, putea afirma fără teama de a greși că acest fapt nu constituia nicio pierdere.

- Dacă vrei... acceptă fără entuziasm Vasile.

- Și-apoi să mi-o trimiți te rog pe e-mail ca s-o postez pe facebook, parcă îi ghici gândul nerostit, Grigore zâmbind încântat cu gura până la urechi.

- Vreau să vadă lumea ce băiat frumos am rămas, adăugase el, izbușind de-a binelea în răs. Și așteptând să fie fotografiat, luase o postură impozantă cu pieptul bine scos în față, iar expresia îi deveni seducătoare. Dar, după ce Vasile îi făcuse vreo zece poze promițându-i că i le va trimite neîntârziat pe email, Grigore tot nu se dădu dus și cercetându-l atent cu ochisorii lui sfredelitori, fără a-și dezlipi nicio clipă zâmbetul de pe față, începu să-l iscodească insistent:

- Ce mai faci, îți omori timpul?

Observând expresia nedumerită a lui Vasile adăugă:

- Mă întrebam și eu la ce-ți folosește să faci fotografii.

Glasul lui Vasile se repezise înghețat, poticnindu-se abrupt în încercarea de a-și stăpâni valul de iritare care-l inundase.

- ...Ție la ce-ți folosește să ți le pui pe facebook?

- Asta-i altă mâncare de pește, nu poți să compari... una cu alta... și-apoi reclama, după cum știi, este sufletul comerțului - răsă zgomotos Grigore.

- Comerț?! Cu ce? Adică, vrei să spui - și-l privi cercetător de sus în jos - că mai ai ce vinde? Cui?! Tu chiar crezi ce spui? - nu se putu abține Vasile să nu-l ironizeze răutăcios. Dar Grigore nu-i băgă în seamă replica și ca și cum n-ar fi observat deloc tonul ironic, păru a se împăuna cu ceva doar de el știut:

- Nu se știe, nu se știe... apele liniștite sunt așa de adânci... Dar, să lăsăm asta, ca să nu uit să-ți spun și ție. Uite, diseară n-ai vrea să vii și tu la o lansare de carte? De fapt, două. Panait, știi, acela care era la clasa de mate-fizică, vine tocmai din Bacău unde locuiește acum, ca să-și lanseze la noi - doar este orașul în care s-a născut și a crescut - o carte de poezie și una de povestiri pentru copii. Uite-așa, o să ne revedem și noi, mai stăm la un pahar de vorbă ca băieții, ne mai amintim de anii tinereții...

- Chiar așa, și-a amintit deodată și de noi? Că n-am

observat să dea vreun semn de viață până acum. Deși, cine știe, până la urmă o fi biruit în sufletul său dragostea pentru urbea natală, cum spui. Frumos, ce să spun... Dar nu, nu cred că pot veni... sunt din păcate cam ocupat în seara asta, dădu imediat să se eschiveze Vasile.

- Sigur, tu ești mereu ocupat. Doar ți-am mai trimis emailuri și te-am mai invitat la câte o seară culturală, sperând că ne putem întâlni, însă am impresia că nu le-ai citit, pentru că nici măcar n-ai răspuns, îl privi Grigore cu reproș.

- Îmi pare rău, dar eu intru foarte rar pe e-mail și-atunci, deseori se întâmplă să fie prea târziu pentru un răspuns - pară Vasile, străduindu-se să-și mențină un ton cât mai neutru.

- Vezi? Și te mai miri de Panait! Totuși, nu înțeleg, de ce nu vrei niciodată să vii la serile poetice, la lansările de carte, care din fericire au devenit destul de dese în ultimii ani, după cum ai observat? Chiar nu găsești niciodată puțin timp și pentru activitățile culturale?

- Culturale? Adică... vorbele i se înecară într-un acces de tuse și fu nevoit să facă o pauză și să inspire adânc înainte de a continua, mânat de iritarea care-l năpădisese.

- Lămurește-mă, tu chiar vorbești serios când te referi la aceste... lansări de carte?

Și Vasile își stăpâni cu greu rictusul disprețuitor care punea stăpânire pe buzele sale. Pentru o clipă avu din nou senzația că nu are destul aer. Grigore, cel care terminase cu greu liceul pentru că nu se dădea deloc în vânt cu învățatul și care, culmea, se angajase doar prin bunăvoința secretarului UTC la Casa de Cultură pe un post obscur de referent, până când reușise abia după vreo trei încercări - că doar și eroii din basme au dreptul la trei încercări - să urmeze Institutul de educație fizică și sport, devenind peste ani profesor de "tumbă" - cum râdeau pe ascuns foștii săi colegi - la un Liceu industrial, îi vorbea despre... cultură! Până la urmă reuși să icnească:

- Culturale, zici? - repetă el privind în jur cu un aer derutat ca și cum ar fi căutat ceva. Ai putea măcar să-mi spui ce înțelegi tu de fapt prin cultură? Și-apoi, ia spune-mi... cine pe cine, culturalizează? Începu să râdă observând perplexitatea de pe fața roșie - probabil de frig - a lui Grigore și continuă, simțind dintr-o dată un fior de plăcere care-i îngusta pleoapele, lăsând privirea să i se strecoare printre ele ca o lamă ascuțită de pumnal:

- Dacă nu vin este pentru că prefer să citesc, spre deosebire de mulți dintre cei care se înghe-suie să facă act de prezență pe la aceste așa-zisele seri culturale, organizate de te miri cine, doar pentru a mima interesul lor pentru cultură. Ce să fac, ce să văd acolo? Prefer mai bine să citesc. Și aleg să citesc cărți din care să mai pot învăța câte ceva, pentru că, din câte știi, încă nu este nimeni care să se poată lăuda că moare învățat. Sunt încă atât de multe cărțile pe care abia aștept să le citesc!... Sunt cărți care-ți pot umple sufletul de frumusețe și mintea de informații... Și-apoi, ce aș

(continuare în pag. 78)

putea găsi în maculatura "lansată" cu atâta pompă de zecile de ratați plini de ifose, care-și închipuie că spunându-și "scriitori" - doar pentru că au umplut pagini întregi cu truisme atât de plictisitoare că pe lângă ele, povestirea unei țate Veta spusă pe înserate la gard, devine o adevărată capodoperă - ar putea să pară mai interesanți. Cred că verbul a scrie exprimat în limba rusă - cred că ți-o mai amintești, că doar și tu ai făcut dacă nu mă înșel ceva rusă în școală - descrie foarte exact ce fac ei. Și zâmbind, începu să conjuge repede: Я пишу, ты пишешь, он пишет, мы пишем, вы пишете они пишут¹... Mie mi se pare că sună foarte bine și este cea mai potrivită expresie pentru ceea ce fac acești...

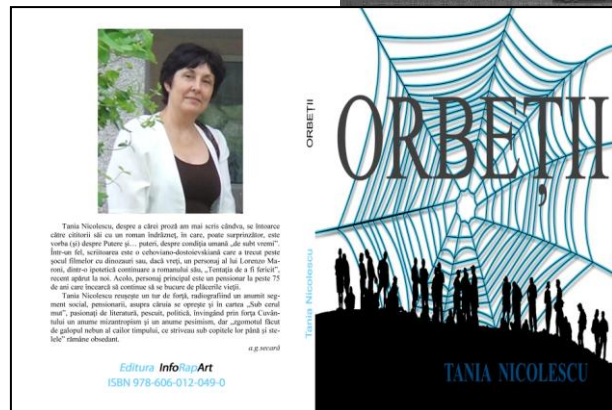
Începu să râdă.

- Așadar, spui că Panait va lansa un volum de poezie? Și te pomenești că o fi vorba de o poezie de iubire?! La confirmarea, de data aceasta tăcută a lui Grigore, Vasile izbucni cu și mai mult năduf:

- Doamne, de unde găsește lumea asta să pună pe tapet atâta iubire, în timp ce-și ascund la spate individualismul și ghearele posesive? Îmi pare că bieții păienjeni ce-și țes cu atâta trudă pânzele măiestre, sunt novici pe lângă acești veritabili cameleoni întrupați în moșulicii sau băbățiile ce behaie cu foc despre inima lor sufocată de-atâta iubire... erotică firește, că doar n-o fi iubirea de patrie, iubirea filială, părintească sau de glia strămoșească... Și când te gândești că se găesc încă destui nerozi care să-i creadă... suflete sensibile, când de fapt, sub gardul vopsit al facilelor rime care, așa cum spunea poetul, "*din coadă dau să sune*"¹, nu se ascunde decât aviditatea lor de-a dreptul vampirică de a se hrăni cu admirație, de a-și satisface narcisismul. Tu chiar n-ai observat cât de misogini sunt de fapt cei care mângălesc cu declarații de iubire zecile de pagini cuprinse între copertele împodobite cu inimioare, gingași porumbei, fluturași sau floricele?

- Totuși... băigui Grigore, se spune că iubirea nu are vârstă...

- Așa, dar generozitatea are? Adică, se poate accepta că în general vârstnicii, care din păcate ajung cu timpul să fie mai puțin generoși cu ceilalți, mai puțin deschiși și încep să tragă spuza pe turta lor - atâta câtă mai este - devin rigizi, închiși în propria lor carapace, limitați de o inflexibilitate a gândirii, dar dintr-odată, când e vorba de iubire se acceptă tacit, că ea nu are vârstă? N-o avea vârstă dacă e vorba de o altfel de iubire, nu de cea erotică, dar altfel... Iubirea pentru mulți din acești nenumărați Don Juani ajunși la senectute este de fapt masca sub care ascunde nevoia de nemurire - ce minunat e să vampirizezi naivul sângele tânăr... Ce iubire, ce pasiune mai pot oferi acești arbuști rămași de multă vreme fără de sevă? De multe ori mă apucă mila când văd cum gâturile lor atât de uscate acum, încă se întind hulpave să mai apuce să soarbă măcar un strop din apa vie a tinereții demult pierdute... Și pe cine păcălesc pleșuvii... poeți? Din nostalgie pentru vremurile demult apuse, ei aplică metoda patefonului stricat și sunt convinși că aparentul succes al așa-ziselor creații izvorâte din debordanta lor... dragoste, se datorează faptului că dorința lor de a-i impresiona pe alții se întâlnește cu dorința unor decepționați de a se iluziona visând cu ochii deschiși sau, câteodată, de-a se "împărtăși" din "aura"... venerabilului. Cât despre majoritatea povestirilor pentru copii... Zău așa, dacă n-ar fi de

plâns, ar fi de răs.

Grigore se foi de pe un picior pe altul vădit stânjenit, însă Vasile, ca și cum n-ar fi observat nimic, continuă ațâțat.

- Chiar nu le-ai văzut calitatea - ca și ilustrațiile de altfel - atât de îndoielnică? Cine nu este în stare să scrie nimic interesant se gândește imediat că ceea ce spune, devine instantaneu ceva de interes pentru copii, pentru că mintea lor ar fi și așa o tabula rasa pe care poți mângăli orice ineptie... texte nedemne chiar și pentru compunerile de clasa a treia... Știi, de multe ori mi se întâmplă să mai întreb vreun adult ce carte a mai citit și ce răspuns - aproape invariabil - crezi că-mi dădea? Desigur, acela că... n-are timp de citit! Ca să vezi ce program de ministru sau de iobag avea stimabilul, că de dimineață și până seara nu-și găsea nici măcar o oră pentru a citi! Dar în schimb, vezi bine, avea timp berechet pentru scris! Ce să ne mai mirăm! Câți ca el, ca ei! Și dă-i și scrie și scrie, crezând asemenea împăratului gol, că praful pe care-l aruncă în ochii altora, va ascunde cumva absența lecturilor și vidul din creierele lor. Și culmea, așa cum nu mă îndoiesc că ai observat și tu, tone și tone de maculatură ne asaltează de pretutindeni, pentru că aproape săptămânal oamenii sunt invitați să participe la o nouă lansare de carte. Doar un naiv ar fi putut să creadă că vidul unei minți nu este capabil să producă. Știi - râse el dintr-o dată înveselit - am citit pe un site, că energia vidului are un randament formidabil de, ține-te bine, 5000%... Măcar de-ar fi fost să-și lanseze în spațiu ineptiile ca să ne scutească de poluarea asta, care ucide tot ce mai este viu în mintea cuiva și face ca vidul să pună stăpânire și pe ea. Uite-așa, tot mai multe minți sunt acaparate de vid, iar efectele acestui imens vid ce se extinde sunt tot mai vizibile... Iar eu nu-mi doresc deloc - doar pentru ca alții să mă accepte - să behăi la unison cu turma. Să nu crezi cumva - știu că mulți ar spune asta - că mă consider vreun geniu în comparație cu ceilalți, însă, spre deosebire de mulți alții, prefer să nu înghit pe nemestecate tot ceea ce mi se servește ca adevăr sau ca frumusețe.

Cu un zâmbet înghețat, Grigore se grăbi să-i stăvilească elanul verbal.

- Nu crezi că ești prea dur cu oamenii? Ai putea totuși să recunoști că față de alții care nu fac nimic, care zac toată ziua ca niște dinozauri îmbuibăți pe băncile din parc palavragind, cei

(continuare în pag. 79)

(urmare din pag. 78)

despre care vorbim acum se străduiesc să facă totuși ceva, să miște puțin încremenirea asta de târgușor uitat de timp, care pe mine mă plictisește de moarte.

- Zici că în comparație cu cei din al nostru... "Jurasiq Park", fac ceva?! Bine ai zis... ceva!

Vasile izbucni în râs ca după o glumă, apoi oftă din rărunchi și încercând să-și mai îndulcească tonul continuă:

- Poate că fac, nu zic nu, doar că din câte înțeleg eu, ceea ce fac ei are la bază ideea cuprinsă de acel "las' că merge și așa", nu? Și-apoi, cum știi, multora le plac manelele, că doar s-au născut și-au crescut cu ele și n-au avut nici măcar curiozitatea de a vedea dacă există pe lume și altceva în afară de ele... Nu, mulțumesc pentru invitație, dar crede-mă, prefer să privesc frumusețea din jur... să "mă uit la cer, la pământ..."¹ decât să mă sufoc participând la astfel de evenimente printre tot felul de... culturnici. Că cei de azi nu sunt cu nimic mai prejos decât cei de ieri și urmează neabătut linia trasată... de cine trebuie.

Grigore își îndreptă fularul la gât și păru dintr-o dată a se grăbi.

- Atunci, spor la fotografiat... Poate ne mai auzim cândva - adăugă el precipitat și, salutându-l scurt, se întoarse pornind cu mersul său rigidizat către centru, fără a ști că pentru prima dată amândoi gândeau la fel; că-s tare mulți oamenii ce-și irosesc cu fleacuri puținul timp din viață, rămas.

Nici nu băgase de seamă când se înnorase și lumina cenușie și rece dădea un aspect dezolant peisajului. Începuse să bureze. Își strecură aparatul de fotografiat în husă și se îndreptă către cafeneaua din apropiere. Înăuntru, lume puțină, câțiva copii care, cu ochii lipiți de vitrine, șovăiau în a-și alege prăjitura preferată. Așezat la rând, îi așteptă fără grabă să trăiască palpitanta și bogata în promisiuni clipă de dinaintea deciziei, când se puteau simți ca niște nababi, pentru că le aparțineau toate posibilitățile. Zâmbi, amintindu-și de momentele asemănătoare din copilărie, când toată magia părea că se concentrează în acel moment de dinaintea alegerii, dilatându-l, după care urma gustul dulce savurat de papile, însă mereu însoțit de subtila amărăciune a conștiinței finitudinii alegerii. Ceru apoi o cafea vieneză și cu ea în mână își găsi locul la o măsuță liberă de lângă geamul localului, care dădea spre stradă. Și-acolo, cu ochii ațintiți spre fluxul rar al oamenilor care treceau la acea oră, rămase adâncit în gândurile sale. Prin perdeaua subțire, imaginea neclară și ușor tremurată a siluetelor trecătorilor îi dădea impresia că prin fața ochilor i se derulează scenetele mute ale unui teatru al umbrelor. Și-n vacarmul ce plutea deasupra tăcutelor scene, ascuns sub veșmântul luminii cameleonice, pășea timpul. Puțini erau cei ce se opreau pentru o clipă din drum, perceându-i cu neliniște nevăzuta prezență.

Mónika TÓTH

sub pielea pământului
cresc în fiecare zi:
o picătură de minune
un strop de rouă
o silabă cocoșată
un cuvânt auriu
o literă bronzată
un zâmbet cu parfum de primăvară
sub pielea mea
crește o poezie cu aripi tăiate

am adunat

am adunat ani de zile
am adunat
litere mici și mari
slabe și grase,
vesele și triste
înalte și scunde
să-mi fac și eu o vilă
cu multe etaje
frumos decorate,
ca a ta la munte
mie mi-a ieșit
un castel pe hârtie

poezia

când poezia te ascunde
te face să zâmbești
să râzi
când te alintă
te ridică la curcubeu
când te mângâie
te învăluie
când te dezvăluie
ești tu

Ce este primăvara?

primăvară este o zână frumoasă
o bobită de lumină
o mângâiere caldă
este bucuria universului
este parfum divin de flori de trandafir
este anotimpul renașterii
este un surâs al infinitului

Autoportret

sunt o păcătoasă
dintotdeauna până-ntotdeauna
noaptea visez că sunt înger
mereu înger.

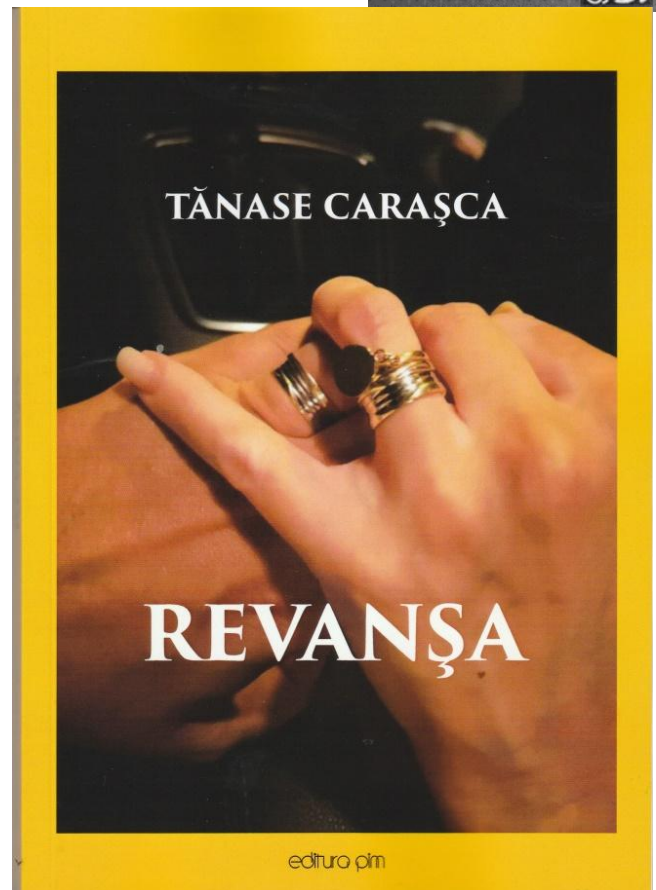

Ioan GHEORGHIU

UN ALT FEL DE CUVÂNT LA LANSAREA ROMANULUI REVANȘA DE TĂNASE CARAȘCA

Am citit cartea *Revanșa* scrisă de Tănase Carașca amintindu-mi emoțiile adolescenței, ritmul vivace al vieții... Observăm forța epică, forța creatoare cunoscându-i în amănunt activitatea publicistică, cea poetică și, nu în ultimul rând, cea de prozator. Tănase Carașca, în calitate de autor ține, de cele mai multe ori, cont de dorințele cititorilor lui, iar cea mai mare dorință a acestora a fost ca iubirea dintre Ica și Cătălin, personajele din romanul *Revanșa* să nu se sfârșească niciodată, de aici marea tragedie. Ne așteptam la un final fericit, dar din păcate nu a fost așa. Întâlnim aici elemente de umor, o exprimare realistă, situații spumoase dar și o sensibilitate a personajelor ce cucerește cititorul. Cartea captivează prin stil, te-mă dar și prin naturalețea scrisului în egală măsură. Se simte plăcerea scrisului, a împărtășirii povestirii dăruind, cu fiecare nuanță a frazelor, noi dezvoltări psihologice a vieții noastre, a tuturor, așa cum este ea în toate aspectele sale, și pe care ochiul de scriitor știe să o cuprindă în resorturile cele mai intime și mai puternice. Cea mai mare calitate a unui scriitor este să te facă să nu poți lăsa o carte din mână, iar cu *Revanșa* exact acest lucru se întâmplă. Tănase Carașca ne conduce cu un stil inconfundabil în lumea lui Cătălin și a Icăi, unde vom râde, vom aștepta răbdători următoarea scenă, vom pica pe gânduri, vom reflecta la propria poveste de dragoste. Modul de scriitură este destul de dificil, fiindcă abordează într-o manieră lejeră un subiect aparent adolescentin, ce dă în același timp impresia de seriozitate și profunzime. Este o literatură care se citește cu plăcere dar și cu anxietate pentru că ne regăsim total în ea, pentru că plângem și râdem în ea, pentru că ne privim ca într-o oglindă. Personajele sunt reale iar acțiunea curge de la sine până într-un punct, când autorul sau întâmplările însele iau o altă întorsătură, de data aceasta tragică. Încă de la început, autorul ne prezintă cele două personaje, Ica și Cătălin, personajele principale de altfel, care prin anumite conjuncturi se întâlnesc intrând într-o relație de iubire. Cadrul întâlnirii îl reprezintă școala, liceul, unde descoperim și pe această cale sistemul de învățământ de atunci, din anii '75-'80, cu profesorii de atunci îndrăgostiți de ceea ce făceau, de elevii ce urmau învățăturile părintești, dar și cele din cadrul școlii.

Dragostea lor este presărată cu anumite neconcordanțe, specifice tinereții, însă pe parcurs protagoniștii hotărăsc împreună cu părinții lor să se căsătorească, nu înainte de a susține fiecare examenul maturității, adică bacalaureatul. Ceea ce părea un lucru normal și dorit de toată lumea ia un aspect neobișnuit prin

aparitia celor două personaje nefaste, Petrică și Edith, ce pun la cale, prin diferite capcane, distrugerea morală, dar și fizică a protagoniștilor noștri. Autorul nu va ține cont de dorințele cititorilor, de a găsi un final fericit, ci va urma calea tragică a evenimentelor. Pentru a fi și mai convingător, scriitorul Tănase Carașca scrie și un epilog în care va dezvălui anumite momente de după ceea ce s-a întâmplat în romanul *Revanșa*. Cred cu toată convingerea în talentul de prozator al lui Tănase Carașca dorindu-i mult succes în continuare.

Ignatie GRECU

Un cântec nou
(manifest poetic)

Lângă oceanul nopții adânci și furtunoase
Pământul ca o luntre se leagănă în radă.
Corăbii mari de nourii trag luna peste case.
Răsar în urmă stele străfulgerând din coadă.

Un cântec nou aș vrea, oho, aș vrea să mă
absoarbă,

Un cântec nou, imens! Voi rătăci în zare
Trăgând în loc de strune toții arborii de barbă
Ce-mi vor ieși în cale cu chiot de frunzare.
(1980)

Cer nalt și pur
(pe-o mai veche amintire)

Cer nalt și pur, adânc s-a oglindit
Odinioară-n suflet, în lacuri și-n fântâni.
Cuvinte vechi și tari ca vinul am sorbit,
Ciocnite seara-n taină de bătrâni.

Suiam din hornuri drept până la stele
Albastre frângerii răsucite-n zbor.
Pe lângă vatră stam și ascultam povești
Cu Alexandru Macedon și Împăratul Por.

Munți albi de nea creșteau la geamuri
Și luna abia se întrezărea sihastră.
La streșini săbii lungi de țurțuri atârnav
Păzind de vifor și de duhuri casa noastră.

Departate-n câmp pădurile gemeau
Sub mari poveri de alb încovoiate
Și câte-un lup înfometat în goană
Lăsa pe nea, sub lună, urme înstelate.

Peregrin V

Ghidul, monah bătrân, le spuse apoi
celor veniți, care priveau cu mirare:
-După cum vedeți
mănăstirea noastră
arată ca o cetate.

În mijloc biserica, chivot strălucit.
De jur împrejur chiliile, jos și sus.
Sub clopotniță poarta cea mare și înaltă.
care, pe la nouă ceasuri din noapte,
după terminarea slujbei,
se-nchide zgomotos, cu drugi și zăvoare.
Un pelerin nedumerit întreabă

oarecum cu teamă:

-Și nimeni nu mai intră?

Răspunse ghidul mângâindu-și barba
prelungă:

-Doar ceața și frigul!

-Doar ceața și frigul!

Rugăciune la toată vremea și-n tot locul

Ceas de ceas, zi de zi, cad în genunchi
Și cu lacrimi mă rog,
Ție, Doamne, mă rog,
ai milă de noi!

Mă rog pentru frunza care pleacă în zbor.
Pentru mugurii fragezi și moi
care se ridică și așteaptă pe creangă-n
azur.

O rază de har ca un arcuș trece
și se așează pe creștetul lor, fluture pur.

Pentru păsări mai ales, în taină, mă rog,
îngeri purtând cerul plin de miresme
pe aripi, o carte.

Pentru trandafirii îmbobociți stând în ploaie.
Spinii au lacrimi gata de jertfă.
Privighetorile sunt încă departe, departe.

Pentru cailor bătuți fără milă întruna
de căruțașii amețiți de băutură.

Pentru câinii părăsiți de stăpâni,
Hăituiți și vânați de hinghieri.

Pentru bătrânii uitați și singuri
cu o lacrimă sfântă în gene.

Pentru copii părăsiți și abandonati
în orfelinate
care tresar când ușa se deschide:
-Mamă, de ce nu vii să mă mângâi pe frunte
și să mergem acasă?!...

Tase DĂNĂILĂ

Femeia!... un fruct binecuvântat

A încerca să încapi femeia într-o definiție, e ca și cum ai încerca să atingi cu gândul marginea infinitului. Pentru că, oricât te-ai osteni să îmbraci femeia în cuvinte, nu vei reuși să îi brodezi un veșmânt care să îi mai sporească frumusețea. Femeia nu poate fi povestită, nu poate fi explicată. dar asta nu înseamnă că trebuie să încetăm a o povesti, a-i pătrunde tainele. Mai mult decât cuvintele, ei i se potrivesc **necuvintele**, cum spunea Poetul.

Ea trebuie privită, mai ales în interior, iar ceea ce simțurile reușesc să absoarbă, se dizolvă în tine.

Chiar și această coală ar fi fost mult mai plină de sensuri, mai expresivă, înainte de a presăra pe ea cuvinte. Era luminată, era pură, era neîncepută. Iar o femeie este ca o coală albă; subtilitatea ei se află înlăuntrul înlăuntruului ei. Iubirea este motivația existenței sale. În ea se află lumină, se află sfințenie. Ea este precum Maica Domnului: dimineața omenirii. Iar eu, blagian exprimându-mă, **cu lumina ei, sporesc a mea lumină!** Ea trebuie să fie, și este, locul de întâlnire cu iubirea.

Iată un crâmpel de poveste: Neavând cu ce să îi cumpere un cadou de ziua mamei sale, o fetiță s-a gândit să îi facă un dar din cuvinte, spunându-i: **Soarele e umbra ta, mamă!** Doamne, câtă splendoare în doar câteva cuvinte! Ce alt dar putea să înlocuiască sau să se apropie de candoarea acestei metafore!? Gestul ei conține și un discurs despre înțelepciune. O lecție din care trebuie să învățăm că cele mai mari comori se află nu lângă noi ci, în noi.

Așadar, dragele noastre femei, voi sunteți în întregul vostru divine numai în măsura în care și trupul și sufletul și gândul vostru vă este curat. Iar, trupul vostru nu este al vostru ci este templul lui **Dumnezeu** care vi s-a dat a fi vas curat în care să țineți în el sufletul și gândul, la fel de curate, fără a le lăsa întinate de uriciune acestor vremuri.

Lirica universală a evocat femeia și iubirea dintotdeauna. Femeia a inspirat poezii de-a lungul timpului. **Petrarca** de exemplu, închină o vastă compoziție poetică iubitei sale **Laura de Noves** prin care idealizează duioșia, visarea, melancolia, resemnarea, delicatețea femeii.

Aveți în voi destul mister, destul farmec pentru a ne înmuia inimile așa cum i-a fost înmuiată și neînțeleșului și tragicului poet **Esenin**, care scria:

**Tu mers gingaș, tu surâsul meu,
Dac-ai ști, cu inima-i pustie,
Cum poate iubi un derbedeu
Și cât poate de supus să fie!**

Atunci, **Esenin** nu mai era răzvrătit, nu mai era singur, pentru că în incinta iubirii, un om nu este niciodată singur.

Dar, de neegalat, rămâne tot versetul biblic din **Cântarea Cântărilor**, ca cel mai înălțător imn, cea mai sublimă ofrandă adusă femeii **Trupul tău e snop de grâu, încins frumos cu crini de câmp!**

Rămâi, femeie, așa cum ai fost zămislită: **un fruct binecuvântat.**

Și coboară ca o sirenă în visele noastre și lasă-ne să ne înecăm în oceanul ochilor tăi! Pentru că, **ochii tăi femeie sunt ferestre prin care Dumnezeu privește lumea.**

Ioan Romeo ROȘIANU

Despre forța cuvântului în imagine și despre poeme închinete

[Alina Florica & Iustinian George Paiuc – „Stropi de veșnicie”, Ed, Ecreator, 2019]

O adevărată provocare este cartea „Stropi de veșnicie” semnată de mult mai cunoscuta Alina Florica și debutantul Iustinian George Paiuc.

În secțiunea „Nemărginire” poetul ne propune poeme de forță, poeme investite senzitiv cu experiențe și viziune despre lume și viață, el însuși fiind (epi)centrul unei acțiuni menite să facă din cititor complice.

Paiuc respiră infinit mai bine-n poemele postmoderne decât în cele în vers clasic, unde plătește oarecum tribut faptului că ține prea mult la formă și la rimă.

În primul caz își permite fine secționări în vers, imaginile au mai multă forță, firul epic se desfășoară mai ușor, fiind detectabil îndelungul exercițiu artistic: „Ne-nvârtim în cercuri concentrice/Pentru a ne regăsi jumăta-tea,/Pierdută acum milioane de vieți,/Trăind, înveți să-ți cunoști eul profund,/Identificându-te cu cosmosul/Fecund” (Totul este vibrație), sau: „Dacă m-aș pierde într-un fulg de nea,/Te-aș săruta/În fiecare dimineață din care-ar ninge/Dragostea” (dacă m-aș pierde), sau: „(Dacă m-aș pierde), sau: „Ninge. Pustiul din mine se stinge/Ianuarie se naște în zarea uitată./Fulgii dansează la fereastra mea,/Învolverând așteptarea grea/Făptura ta se-ntrevedea/În sufletu-mi albit de dor” (Ninge), sau, ca un adevărat jurământ de credință: „Căutând îndelung acea reconciliere/A mea/Cu propriul sine,/Bântuind în lumea ideilor pure,/Mi-am găsit sufletul, drumetind/Pe-o îngustă cărare./Fusesem pe urme de adevăr,/Simțisem înălțarea extatică,/Într-un zbor fără seamăn” (Căutând).

Dincolo de ușoare căderi în descriptivism, dincolo de faptul că își urmărește ideea și filonul inspirativ, Iustinian George Paiuc trage tușe groase pe câmpia literelor, anunțând un nume de care se va ține cu siguranță cont în curând.

Personal cred că stilul postmodern îl prinde mai bine și că renunțarea la folosirea unor neologisme tăioase în vers i-ar permite o fluidizare imagistică, o punte între el ca emițător și lector ca receptor de frumos.

Acest pas îl știe face cu măiestrie Alina Florica în secțiunea „Origeni”, partea a doua a acestei cărți, una pe care o simți imediat fiind unitară tematic și stilistic din poemele poetei deja impuse-n peisajul cultural contemporan.

Pentru a da echilibru și forță volumului Alina ne propune și ea aceeași gamă de poeme în vers alb și de poeme în stil clasic, însă îndelungul exercițiu liric își face sensibil simțită prezența, cuvintele au o mai altă curgere-n vers, imaginile sunt mai complexe și mai compuse: „În suflet nu purtam iubiri de zei,/Căci atârna de-un tainic fir de ață/Un univers întreg... lumina ei/Și-ascuns acolo... marșul către viață” (Antinemurire), sau: „Când o femeie e îndrăgostită/În jurul ei vin îngerii cerești/Chemați de o lumină neclintită/De cântecul iubirii femeiești” (Când o femeie e îndrăgostită), sau: „Au tot pierit atâtea generații/Si

sub pământul sfânt, unde pășești/Îți zac străbunii și părinții, frații/Eroi, martiri și ale lor povești” (Ești încă viu).

Același discurs relaxant îl găsim și în poemele în vers alb, cu aceeași ușurință clădește imagini, decupaje fine dintr-un cotidian altfel sumbru și insalubru, stări reinvestire emoțional până la atingerea statutului de stare universală, în care lectorul să se regăsească întru totul: „Nu merge desculță și prin iarbă,/iubito,/E o capcană!/Viermi nevăzuți or să-ți intre/prin tălpi/și-ntr-o zi/ca o rană/toată plăcerea ta de a merge/desculță și goală/va deveni boală” (Desculță și goală), sau: „Pe fondul unei toamne gri/Plămâinii mei respiră verde/E o primăvară ascunsă în vreascuri/iar în frunzele galbene/se odihnește soarele verii/vântul rece de toamnă naște/ierni lângă izvoare/ iar eu caut soare/sunt posedat de o antitoamnă bizară” (Antitoamnă), sau: „Se divizau îngerii în patrii/Și inimile lor în ventricule, atriile/eu priveam tot mai rece spre/Nord/iar în piept îmi bătea... pur/ anatomic... un cord” (Desacralizarea îngerilor).

Una peste alta, din această uniune poetică - în care Alinei Florica îi revine meritul exclusiv al capacității unui poet care mustește de forță și cu o imaginație pozitiv luxuriantă - s-a născut o carte plină și împlinită, o făclie ce tinde să lumineze nu numai destinele celor doi semnatari dobrogeni, o carte reper pentru cei tentați de lucrări compozite, una în care-au combinat armonios nu numai două stiluri personale, dar și două tehnici poetice, jonglând cu două categorii lirice sensibil diferite altfel.

Ioan Romeo ROȘIANU

Mag D. Katherine și ispitirea prin cuvânt

Cu o adevărată poveste de tânguire și dragoste ne provoacă în volumul „La poale de ispită” poeta Mag D. Katherine, un exercițiu liric menit să stârnească simțiri și emoții, să îngăduie explorări sufletului și minții, din aceste profunzimi de trăiri născându-se unul din pașii ce se vor dovedi a fi definitorii pentru evoluția sa spirituală.

Cu fiecă cuvânt investit cu sensuri în vers, cu fiecă vers nemurit în poem, cu fiecă pagină întoarsă poeta dezvălește glezna subțire a fiorului liric și conturează un tablou existențial capabil să capaciteze și să genereze retrairi, context în care senzația că ea își ridică la rang de universalitate propriile simțiri acaparează spațiul și timpul poemului.

E frumos, e provocator, iar această mânășă aruncată cititorului îngăduie explorări în profunzimea unor atari stări și emoții.

Tăietura în vers este strunită, poeta pătimind uneori din cauza mult căutatei rime, însă substanța ideii nu are de suferit.

Încântă forța imagii, place repetiția cu care întărește ideea, provoacă acea căutare de sensuri și, după cum era și firesc, stângăriile inerente par a se naște și proveni tocmai din profunzimea acestor trăiri personale, o căutare menită să întărească emoții și să sublinieze simțiri, joacă în care lectorul se simte captiv, chiar parte integrantă a contextului: „Și nu-ncercam să privesc răsăritul,/Ca visul meu să n-aibă și-un sfârșit,/Pe o margine te-am tot ținut de mine/Și-n toate nopțile de-atunci... fără să știi” (Pe o margine de vis), sau: „Eu nu te mai aștept în mîntea mea/Și voi zbura cât mai departe-n zare,/Descuie-mi zala ce mă ține strâns/Și lasă-mă să-nfrunt ziua cea mare” (Descătușarea), sau: „Și te iubeam într-un alint de dor,/Te-mbrățișam cu crengile posace,/Plîngea pământul îmbătat de ploii,/Și norii se zbăteau tânguitori” (Pe-o bancă-n două frunze).

Jertfa, ideea de sacrificiu personal pentru persoana iubită, pentru liniștea ei, în numele iubirii ca stare universală domină esența poemelor, din această sevă poeta hrănindu-și sufletul rănit, prilej de a se metamorfoza în orice, de a se contopi cu orice element al naturii și pământului, dar fără a se substitui cumva acestuia.

Este drumul greu spre propria identitate, spre definire de sine, un drum marcat de absența morții, o obsesie de viață ce trebuie neapărat trăită intens, ca și cum ar fi ultima clipă de respirat dominând poemele.

Vreme de reflexie și reflecție în același timp, apele gândurilor și simțirilor fiind adesea involburate, context în care se nasc ba pasaje încărcate de substrat filosofic - experiența personală tușând și amprentând poemul – ba versuri ca o călătorie prin faliile vieții și existenței, un labirint învăluit vizibil de lirism, chiar povestea unei iubiri devastatoare prin puterea și intensitatea trăirii: „Și nuntorc capul, lacrimile curg,/Tu, floare albă, părăsită,/Aștepti cuminte-un început mai bun/Și-o dragoste-n mireasma-ți înflorită” (Tu, floare albă!), sau: „Ating lumina în amurg, prin creștet,/Cu sufletul te mai invit, nocturn,/Rochia mângâie treptele din piatră,/Iar eu sărut pământul

și-l alint” (În plină noapte), sau: „Și te-am iubit pân` la durere,/Cum lacrima-și iubea izvorul,/Te-am adunat din jumătăți de gânduri,/Din cioburi pline de tăcere” (Și te-am iubit).

Una peste alta, poeta Mag D. Katherine demonstrează-n volumul de față că poezia este o formă superioară și absolută de confesiune și pune elegant în discuție tema tragediei destinului, o temă ce străbate ca un fir roșu scrierea sa.

Marchează tenacitatea cu care caută răspunsuri la întrebări altfel comune, iar stăruirea-n definirea și căutarea adevărului existențial dă un plus de aură poemelor.

Ionel NECULA

Ignatie Grecu

N-am făcut niciodată un secret din faptul că părintele Ignatie Grecu de la Mănăstirea Cernica - de care mă leagă o veche, caldă și nefisurată prietenie - figurează în baza mea de date și va rămâne în agenda mea tot atât, cât va fi să stăm în lumină. I-am urmărit evoluția de la început, de la primele zbateri lirice și fiecare nouă apariție în vitrina librăriilor mi-a furnizat tot atâtea cubulețe de cuminecătură și pretexte de jubilație intelectuală.

Ultimul său volum, **Mierla, poetul și stânjenelul tahigraf** (Editura Eikon, București 2018) se decontează, cum era de așteptat, din aceleași trăiri duhovnicești și pioase, firești pentru cineva care a schimbat nebuniile lumii cu liniștea monahală. Căci opțiunea poetului pentru cinul mănăstiresc n-a fost deloc un capriciu de moment conjunctural, o alternativă la dezamăgirile lumii, ci se iriza dintr-o credință adâncă și dintr-o convingere nefisurată că toate câte sunt în această viață stau sub o lege, iar aceasta nu poate fi alta decât cea care ne-a fost dată prin actul Facerii biblice, să ne fie călăuză și îndreptar.

Scrise între zidurile Mănăstirii Cernica, unde oficiază de mai multe decenii, sonetele din acest volum nu puteau fi decât **cernicane**, impregnate cu mireasmă de tămâie, de busuioac și de smerenia duhovnicească și pioasă care îmbălsămează locul. Sonetele acestui volum sunt un omagiu adus poetului, dar al poetului aflat în momente de reculegere, revenit în chilie după slujba de utrenie, înfiorat de cântatul matinal al cocoșilor și distribuit într-o asociere triumvirică, alături de mierlă și de stânjenelul tahigraf. *Cocoșii cântă. Zorii sunt aproape/ Pe frunze roua, lacrimă, petrece/. Abia-și-nchide grelele pleoape/ Pe boltă somno-roase, stele, zece/. Și luna care a hălăduit pe ape/ Abia se-ndură, n-ar voi să plece!/. Dar, în sfârșit a izbutit să scape/ De-mbrățișarea plopilor prea rece./ (Cocoșii cântă).*

Ceea ce surprinde în sonetele părintelui Ignatie Grecu este armonia deplină dintre om și natură, solidarizarea omului cu existarea înfiorată de prezența divinului, cu bolta Cerească și cu el însuși. Împăcat cu toate cele lumești poetul a ales calea care duce spre cer, *eu m-am desprins demult de marea turmă/ Și m-am ascuns sub ochi dumnezeiesc/ Departe de vârtejul cel lumesc/ Unde mândria și mândria scurmă. (La orice pas).*

Nu este nici el, poetul schivnic, ferit de încercări zălode, dar tocmai aici, în tăria credinței și-n încredințarea drepte sale alegeri monahale stă miracolul rezistenței. Plăcerea clipei, credea Kierkegaard, în vremea când o curta pe Cordelia, e un viol și schivnicul-poet și-o reprimă cu îndârjire, ascultând de glasul îngerului-păzitor, care veghează la curățenie și-l aduce la cale cea bună. *Ce s-antâmplat cu tine, frate, ce e/ Revino dar sub sfânt acoperământ!*

Există în sonetele lui Ignatie Grecu o nostalgie caldă, mângâietoare ce se resoarbe din amintirea patimilor Celui trimis și profund îndurător, care a lăsat mormântul gol și s-a ridicat la Cer, pentru mântuirea noastră. Prin sonetele sale poetul reconstituie atmosfera de demult, din vremea patimilor, și ne induce o stare de nostalgie și de compasiune față de Cel pe nedrept năpăstuit și supus la suferințe nemeritate. Este, cu siguranță, una dintre cele mai rafinate cărți de poezie creștină, din câte s-au scris în ultima

vreme, și-i mulțumesc autorului pentru această cură de ambrozie oferită în sunet de chimvale, și sub adumbrirea chiparoșilor maiestroși, decupați parcă dintr-o scenă zugrăvită în pantocrator de meșteri mari, inspirați de freamătul îngerilor păzitori. O recomand tuturor, ca pe o lectură binecuvântată și-mi fac nădejdi că atunci, când se va pune problema unor recunoașteri publice, va fi luată în discuție și aceste sonete scrise cu smerenie și cu pană de înger în loc de pix. Și mai cred că dacă cineva se va gândi să continue travaliul regretatului Radu Cârneli și va alcătui alte antologii ale sonetului, lui Ignatie Grecu i se va re-zerva un loc privilegiat.

Ionel NECULA

Virgil Panait

Nu știu dacă autorii mă aleg pe mine, să le citesc cărțile, sau, dimpotrivă, eu îi aleg pe ei, dar un lucru e sigur; cine-a intrat în baza mea de date și am scris despre el, rămâne în agenda mea - nu atât pentru că m-a siderat opera, cât pentru că mă interesează evoluția scriitorului, mă interesează să văd dacă semnele plantate de mine cândva se confirmă, dacă trendul evoluției concordă cu așteptările mele și dacă evaluarea rezistă exigențelor impuse de însăși evoluția generală a vieții, de trecerea prin vremi și prin nestatorniciile ei. Virgil Panait a intrat și el în această agendă aglomerată, i-am citit lucrările și mi-am spus părerea public despre impresiile pe care mi le-a indus. Am apreciat abilitățile sale lirice, și-am recunoscut aptitudinea de a privi lumea și problemele ei printr-o grilă metaforizată.

Recentul volum **Alchimiile morții** (Editura Atec, Focșani, 2016) este, orice s-ar spune, o ipostază a maturității poetului în dispunerea lirică a lumii și a problemelor ei. Că și moartea este una dintre motivele supralicite de poezii de azi și din totdeauna este un fapt bine cunoscut și nu trebuie să ne surprindă că l-a ispitit și pe Virgil Panait. Cum să nu-l ispitească (despre ideea morții vorbesc), când însăși viața, în toate manifestările ei, subîntinde intervalul dintre Eros și Thanatos, iar cele două zeități se caută, se amenință și se uzurpă reciproc, într-o fenomenologie dinamică și capricioasă care recompune, iar și iar, întregul conținut al trăirii? Mai cu seamă expresionistii, dar și alte maniere poetice, țin această dialectică expresionistă la mare cinste și-o răsfăță nu doar în poezie, ci și în celelalte genuri artistice.

Ceea ce surprinde la Virgil Panait este desacralizarea binomului, coborârea lui în real, în empirie, în fenomenalitatea existenței pentru a-i conferi substanță, conținut și active funcționale *exact în clipa asta tot undeva în/ lume cineva își scoate copiii la plimbare/ altcineva se aruncă de pe bloc fericit/ unii violează alții se pregătesc de război/ unii se bărbieresc alții își beau în liniște/ cafeaua de dimineață poate ultima.*

Nu spun că Divinul este exonerat de prezență, spun doar că este coborât din sferile lui transcendente și adus în imanență, în real, într-o ontologie umană funcțională, substituit prin Cuvântul biblic, ca factor generator de viață, de empirie, de referențial. Dumnezeu este o poveste, iar realitatea generată de substitutul său, Cuvântul, nu este totdeauna ademenitoare. *Ca o curvă bătrână realitatea/ cheală, ridată scârboasă/ misterioasă/ cu pielea oxidată/ tăbăcită de-ntrebări/ vorba aia urâtă la exterior/ frumoasă pe interior/ misiunea poetului/ s-o întorcă pe dos ca pe o haină/ metafizică.*

Fără titluri, fără semne de punctuație, poezia lui Virgil Panait pare mai degrabă o suită de secvențe decupate dintr-o realitate fluidică, ca pe un fluviu fără maluri sau alte determinații care s-o cantoneze și să-i confere identitate. E aici un paradox pentru că fără delimitări exacte, fără determinări identitare, nici fluviul nu mai e fluviu.

Reținem însă ca bun câștigat ideea de vector și reactiv esențial și jubilat al poeziei, misiunea ei sacră și

sporitoare, aceea de a infuza realului frumusețe, atractivitate și candoare - scăpate din vedere în acele zile ale Facerii biblice. Este de datoria poetului să completeze existența cu ceea ce i s-a refuzat prin Geneză și să îplinească Facerea cu ceea ce produce afectivitate, emoție, sentiment. .

Maria FILIPOIU

MAMA BINECUVÂNTATĂ

(sonet mamei)

La marginea sufletului împietrit
Suspina dorul de tine, mamă,
Ce în căsuța iubirii te cheamă,
Din veșnicia-n care te-ai rătăcit!

Cu dragostea ta voi plăti la vamă,
Pentru păcatul greu, că nu te-am iubit
Cât ai fi meritat, când mi-ai dăruit
Raza vieții pe-o stea în criptogramă.

Dintr-o menire binecuvântată
Mi-ai însuflețit făptura de humă,
De când ai pățimit nevinovată.

Lăsând virtute în veche cutumă,
De straie părintești înveșmântată,
Te-ai rătăcit pe-o alee cu brumă.

SUFLETUL DE MAMĂ

(sonet de Ziua Mamei)

Purtându-și menirea cu numele sfânt,
Mama duce în eternă speranță,
Izvorul de lumină și de viață,
Ce curge din veșnicie pe Pământ.

În leagăn așterne al pruncului cânt,
Ce-l veghează din seară-n dimineață
Și-i călăuză prin vremuri cu ceață,
Pe cărările vieții să-și ia avânt.

Ca înger păzitor îl însoțește
Cu spiritul din conștiința trează,
Până ce de viață se rătăcește.

Din altă lume-l binecuvântează,
Când la Divinitate stăruiește
Sufletul, ce din ceruri lăcrimează.

MAMA SOFIA

(sonet mamei)

Una era în sat, Mama Sofia,
Ce dădea tonul în cântări la strană,
Iar sufletu-i puteai să-l pui pe rană,
Că duhul blândeții în el locuia.

Cu rațiunea ei fără prihană
În credință își ducea bogăția
Sufletului, pentru fiica Maria;
Că de spirit patern era orfană.

Pe chipul său blajin nimeni nu-i vedea
Lacrimi izvorând din singurătate,
Că-n fântâna inimii le ascundea.

Dar în sufletul meu au fost păstrate,
Că Sofia era însăși mama mea;
Cu ele să-i scriu numele pe-o carte.

DARURI PENTRU MAMA

(baladă sufletului matern)

Mamă, colțișor de Rai,
ce mi-ai pus cuvântu-n grai,
te caut din seară-n zori,
ca să-ți mai dăruiesc flori!

Florile preferate
și cu lacrimi udate
s-au ofilit pe mormânt,
bătute de ploii și vânt.

Le-am stropit cu lacrimi verzi,
sufletul trist să mi-l vezi
și glasul să mi-l auzi,
când te strig, dar nu-mi răspunzi.

Așez dorul în rugă,
la tine să ajungă,
să-ți spună că tare-aș vrea,
chipul să-ți mai pot vedea.

Să-ți mai simt suflet blajin,
ce îmi alina suspin,
aș lega flori în buchet
cu beteală de suflet.

De mi-ai spune ce nu ai
în colțișorul de Rai,
aș umple sufletul meu,
să ți-l dau într-un trofeu.

Dar port sufletul orfan
cu dorul de-al tău alean
în inima pustie,
pe căi de pribegie.

În ultima speranță
iau amintiri de viață
să ți le împărtășesc,
de-o fi să te întâlnesc.

Iar în semn de rămas-bun,
trecând pe ultimul drum,
mormântul ți-oi presăra
cu flori de nu mă uita.

Constantin STANCU

Constantin Marafet sub arcadele frigului

Editor și scriitor implicat, Constantin Marafet are o pasiune specială pentru poezie. Titlul volumului *Înălțimea frigului**, publicat la Iași: Editura PIM, 2017 este unul inspirat, preluat în parte din mesajul lansat de lirica lui Nichita Stănescu referitor la *măreția frigului*.

Temele importante ale versurilor sunt neliniștea, foamea după viață, iubirea, trecerea timpurilor paralele care strivesc ființa, agenda zilei sub pecetea frigului etern, foamea după certitudini, jocul ideilor într-o lume aproximativă, poezia în sine ca placentă spirituală...

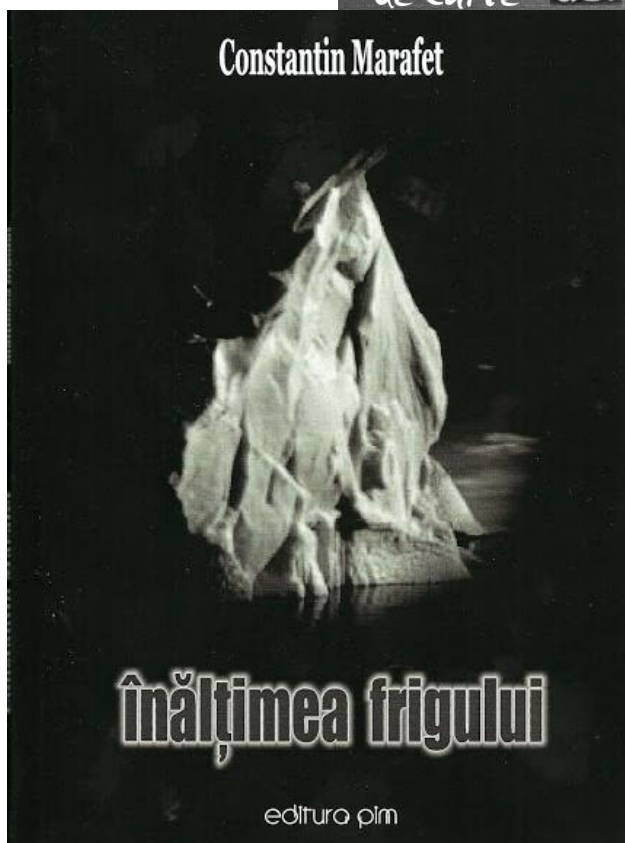
În prefața la volum Mioara Bahna concluziona: „Este, așadar, o poezie a neliniștilor, dar și a fireștii bucurii de a trăi viața pe toate palierele ei aureolate de dragoste și, îndeosebi, de stropii de frumos, immortalizați în creație artistică, asemenea insectelor preistorice în picăturile de chihlimbar” (p.10).

În mod cert, poetul are experiențele necesare elaborării unor poeme dense, capabile să prindă esența vieții. El se folosește de cuvinte cu detașare și abilitate, se simte fiorul liric care străbate mesajul. Frigul este frigul ființei în imensitatea universului. Înălțimea a ceea ce nu are dimensiunile prestabilite declanșează neliniștea. Certitudinile vin din iubire, acolo Constantin Marafet dialoghează cu iubita, are nerv, este preocupat de magnetul din ființa femeii. Misterul este acceptat, nu este explicat. Trăirea este autentică și caută forma deplină a înălțimii iubirii, ca să-l cităm pe poet. Referirile la sânii iubitei reflectă preocuparea pentru rod, pentru protecție, pentru intimitatea frigului în doi.

Poetul se exprimă atât în poezia cu ritm și rimă cât și sub forma poezia moderne, versul curgând liber, modelat de stările și năzuințele bărbatului în fața frumosului. El transmite freacă interior și surprinde armătura unei zile, sunt patimi, amăgiri, vis viu, întâmplări improvizate, tablouri expresive, ruina destinului, toate sub un pom înflorit, sub semnul unui trandafir alb, printre fire de iarbă...

În postfață Emilian Marcu remarcă câteva mitologii personale care dau culoare cărții, o personalizează. Mitologia numărului *paișpe* reflectă divinitatea în acțiunea ei providențială. Sunt patru sprezece neamuri, în trei ipostaze, de la Geneza la Iisus Hristos. Asta înseamnă un ciclu de o mie de ani în trei etape, etalon pentru desăvârșirea ființei sub mesaje corecte. Aceasta ar putea fi o explicație privită la modul general, aplicabilă fiecărui individ flămând după salvarea sufletului.

Pătruns de forța cântecului, scriitorul marchează etapele zicerilor sale cu o poezie clasică, echilibrată: „iubita mea cu ochi nalți/ te ascunzi în respirație/ când eu ard într-o mirare/ sus pe deal în Carul Mare// căci mă plimb prin paradis/ măsurându-mi acel vis// c-un perete fără țeapă/ si-o fereastră fără ham// si te văd cum vii

agale/ dintr-un alb tu urci o vale/ valea cu mărgăritare/ desenată-ntr-o-ntâmplare// of și ah fuioare reci/ alergăm doar pe poteci” (*ard într-o mirare*, p.86). Jucăuș și scormonitor, căutând sensul, poetul se vede în paradis. Se izbește de-o „fereastră fără ham” în această plimbare...

Practicând un vers liber, fără ca accentul să cadă pe corectitudinea gramaticală acceptată, rebel și sigur pe mijloacele sale, Marafet se aruncă în oglinda poeziei după un real compus din cuvinte de argint. Lipsa virgulei, a punctului, folosirea literei mici în contextul poemului, toate denotă o grabă a poetului după înălțimea poemului care să exprime inexprimabilul, ca orice trubadur care se respectă... Echilibrat și egal cu sine, în unele locuri poezia îl domină pe poet, sunt locuri comune dintr-un ritual specific poeziei actuale, marcată de un prezent agresiv.

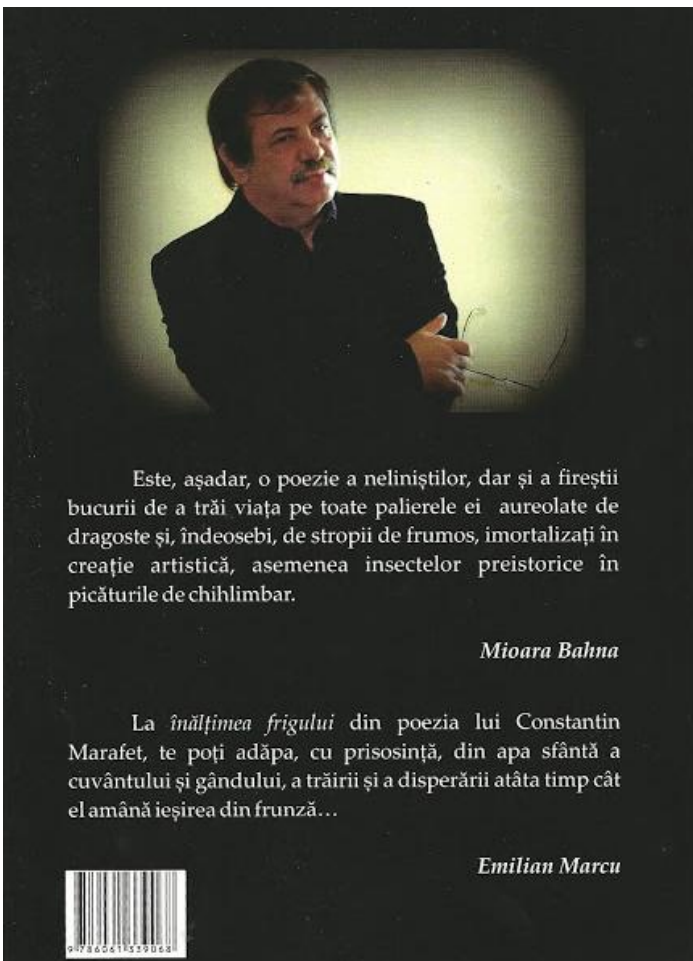
Când narațiunea lirică se brodează în carte, el se exprimă frust și pătrunzător: „cafeaua numărată/ diminețile surde/ cu miros de umbră deasă/ și respiră așteptarea/ parfumul deocheat/ peste umbră mă înalță (*dimineți anonime*, p.82).

În altă parte poetul exprimă rigurozitatea din iarba înaltă: „răsărite în umbra mea/ le număr așa din plictis/ pe tabla înmulțirii/ stau ca pe un lac la pescuit/ singurătatea/ cu valurile ei cosmice/ numără în gând/ eu tare/ aș vrea să te văd” (*număr firele de iarbă*, p. 72). Între titlul poemului și poem există o legătură semnificativă, se leagă lucrurile în mintea cititorului atins de valurile cosmice ale singurătății...

Constantin Marafet smulge din carnea poemelor idei puternice, le propune cititorului. Are capacitatea de sinteză și de expresie dinamică: *întuneric electric, prin goluri ciuruite planetele se vor alinia într-o necuprinsă lacrimă, alăptez din sânii tăi insomnia, ocea-*

(continuare în pag. 89)

nele au amuțit în mâine, sunt orb în oceanul unui răsărit,
trece umbra precum banii etc.

Este, așadar, o poezie a neliniștilor, dar și a fireștii bucurii de a trăi viața pe toate palierele ei aureolate de dragoste și, îndeosebi, de stropii de frumos, immortalizați în creație artistică, asemenea insectelor preistorice în picăturile de chihlimbar.

Mioara Bahna

La înălțimea frigului din poezia lui Constantin Marafet, te poți adăpa, cu prisosință, din apa sfântă a cuvântului și gândului, a trăirii și a disperării atâta timp cât el amână ieșirea din frunză...

Emilian Marcu

Pentru poet există o zi continuă, acolo se cuibărește ca-n cortul eternității. O altă mitologie personală, legată de întâmplările unei odisei continue: „mai veche decât sunetul clopotului/ îmi pare acum nașterea/ în orice clipă se adâncește/ luna douăzeci și unu/ și e marți continuu” (*azi e marți*, p.196).

Sunt personaje emblematice care locuiesc în poem, locuri miraculoase în care s-au petrecut clipe astrale: „mă întorc la Viena/ să-mi caut lacrimile pierdute/ pe străzi cu nume ciudate/ greu de ambalat” (*viena*, p. 208).

Sub aura iubirii poetul afirmă răspicat: „eu, barbarul, nerostitul/ locuitorul din ecou/ nu pot vinde, nu pot da/ împrumut dragostea” (*ce ploaie, iubito*, p. 186).

Identitatea poetului se poate descifra din poeziile sale, a pus acolo paradoxul și mirarea, bucuriile și eșecurile, sinesteziile care marchează persoana de azi, pierdută în oceanul de oportunități. Pe toate le asumă cu egală speranță sub arcadele frigului cosmic...

Cartea ne prezintă la final câteva repere biografice legate de Constantin Marafet, un personaj harnic, redactor de reviste, redactor de editură, publicând în reviste cunoscute din țară, cetățean de onoare a poemului continuu, scris într-o marți când frigul s-a făcut foarte înalt...

*Constantin Marafet, *Înălțimea frigului*, poeme, 227 pagini, prefața Mioara Bahna și postfața Emilian Marcu, Iași: Editura PIM, 2017.

CUVINTE CELEBRE DESPRE MAMĂ

Fără mamă nu se poate iubi. Fără mamă nu se poate muri (*Hermann Hesse*)

O mamă este sublimă tocmai prin ce o apropie de o ființă necuvântătoare (*Victor Hugo*)

Există o ființă minunată față de care vom rămâne întotdeauna datori: mama (*Nikolai Al. Ostrovski*)

Soția este necesară pentru un sfat bun, soacra pentru o primire bună, dar nimeni nu este ca o dulce mamă (*Lev Nicolaevici Tolstoi*)

O mamă bună prețuiește cât o sută de profesori (*Johann Friedrich Herbart*)

Mama este numele lui Dumnezeu pe buzele și în inimile copiilor (*William Makepeace Thackeray*)

Inima mamei e un adânc abis la capătul căruia găsești de fiecare dată iertare (*Honore de Balzac*)

Tot ce sunt sau ce sper să devin îi datorez îngerului care a fost mama (*Abraham Lincoln*)

Femeile sunt de două categorii: unele sunt mai ales mame, altele iubite. Dacă le compari cu anotimpurile, femeia mamă este ca anotimpul ploilor: îți dă hrană, te potolește, îți înlătură toate lipsurile, te mulțumește prin sacrificiile sale proprii. Iar femeia iubită este ca primăvara, misterul ei e de nedestăinuit, farmecele ei sunt dulci și neliniștea ei îți trezește valuri în sânge (*Rabindranath Tagore*)

Mamă, mi s-a întâmplat o mare nenorocire... Mai naște-mă odată! (*Marin Sorescu*)

Mama este începutul tuturor începuturilor (*Grigore Vieru*)

O mamă nu este o persoană pe care să te sprijini, ci o persoană care face sprijinul nenecesar (*Dorothy Canfield Fisher*)

Mama este banca la care ne depunem toate rănilor și toate grijile (*Thomas De Witt Talmage*)

Mamele sunt îngeri transferați din rai pe pământ (*Claudiu Ovidiu Tofeni*)

O mamă înțelege ceea ce nu spune copilul (*Proverb evreiesc*)

Toata educația depinde de mamă (*Aristotel*)

Adevărata mamă nu este cea care-i dă viață copilului, ci bună creștere (*din Sfântul Ioan Gură de Aur*)

Niciun bărbat nu reușește fără o femeie pricepută în spatele lui. Soție sau mamă; dacă-s ambele, este binecuvântat cu adevărat (*Harold MacMillan*)

Vai de cel ce n-are mamă! (*Proverb românesc*)

Dragostea de mamă față de copil este mai prețioasă decât toată averea de pe pământ (*Proverb românesc*)

Mâna care mișcă leagănul este mâna care conduce lumea (*William Ross Wallace*).

(din volumul **"Mirajul mamei - cele mai frumoase poezii despre mamă"**, Editura InfoRapArt, 2012)

Lucia PĂTRAȘCU

DE LA CRONICĂ MUZICALĂ LA CRITICĂ LITERARĂ de Dumitru ANGHEL

Domnul Profesor **DUMITRU ANGHEL**, scriitor, critic literar și muzical, publicist, om de cultură brăilean cu o personalitate marcantă, ne dăruiește acest nou volum intitulat **“DE LA CRONICĂ MUZICALĂ LA CRITICĂ LITERARĂ - Opera Omnia - publicistică și eseu contemporan”**, volum ce marchează o adevărată trecere în revistă a bucuriilor creatoare pe care domnia sa le-a întâlnit și despre care și-a exprimat părerile pertinente și constructive.

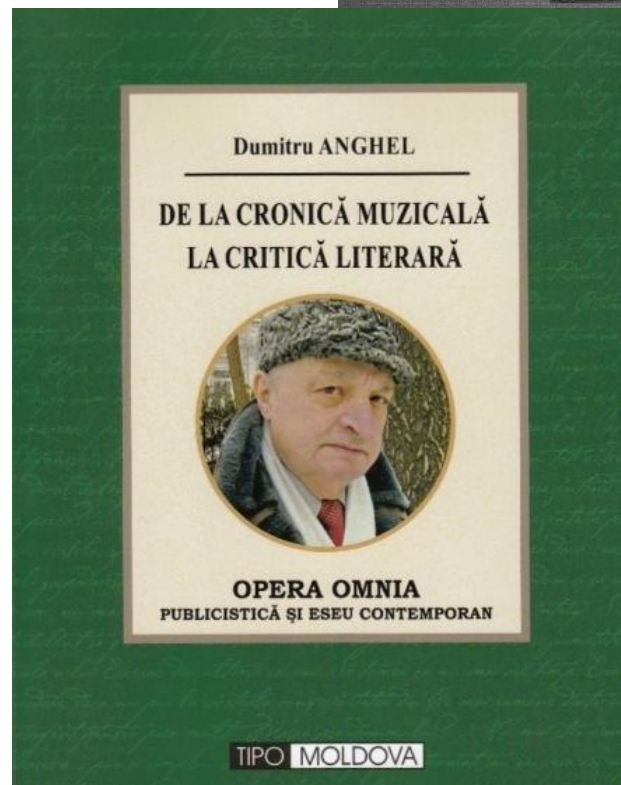
Publicat la editura *TipoMOLDOVA*, IAȘI, 2018, este un volum cuprins într-un *Proiect* susținut de Universitatea “Petre Andrei” din Iași, un volum cu 450 de pagini ale sale, ce ar putea fi considerat ca o intenție spre o micromonografie de autor, dacă ar fi fost semnat de altcineva. Un volum încărcat de semnificațiile multiple ale discursului critic, într-o analiză despre teme, experiențe și mijloace scriitoricești, analiză ce pretinde o complianță literară terapeutică din partea condeierului analizat.

În cronicile sale și-au găsit locul referiri asupra personalităților muzicale și asupra evenimentelor muzicale respective. De asemenea, critici literare asupra volumelor a peste o sută de autori selectați din numărul mare de scrieri analizate. Vorbind despre ținuta cărții nu putem să nu arătăm calitatea cu care ne-a obișnuit editura Tipo Moldova, Iași. Dacă ne referim la structura volumului, vom constata că gruparea exegezelor este făcută după un criteriu temporal propriu dacă-l putem numi astfel, adică așa cum, în defășurarea lor, au avut loc evenimentele respective, ori așa cum au fost publicate de-a lungul timpului cărțile menționate și pe măsură ce au intrat în atenția criticului. De obicei, volume proaspăt publicate, cu exprimări artistice variate, a căror analiză criticul Dumitru Anghel și-a asumat-o cu o finalitate bine precizată: drumul către cititor. Ca o lecție de scris pentru oricare condeier și o lecție de citit pentru căutătorul de frumos. Un volum supus atenției tuturor celor interesați, în care, după o lectură aderentă și fidelă a atâtor scrieri, criticul notează impresiile, opiniile exegetice și estimative, prin care le recomandă cu aceeași satisfacție afectivă.

Volumul este jalonat în două capitole distincte:

Capitolul I, intitulat **“DE LA CRONICĂ MUZICALĂ...”**, cuprinde cronicile muzicale adunate de-a lungul vremii și care au poposit, unele, în volumele **“Brăila muzicală”** și **“Jurământul Euterpei”**. Despre fenomenul muzical și istoria sa în general, despre viața muzicală a Brăilei, despre *interviurile – autograf* realizate împreună cu personalități muzicale, despre comentarii comparative între diferite genuri, avancronici, despre festivalurile de muzică de cameră, teatru, concerte la care a parti-pat și despre deosebitul Concurs Internațional de canto **“Hariclea Darclee”**, ce se desfășoară la Brăila. Un capitol foarte instructiv, ce îmbogățește sufletul flămând de cunoaștere al celor ce caută dezmiertarea în sunetele tămăduitoare ale muzicii.

Capitolul II, intitulat **“LA CRITICĂ LITERARĂ”**, ce cuprinde în șapte secvențe distincte roadele altor șase volume **“Portrete în aqua forte”**, **“Reverențe critice”**, **“Re-censura rediviva”**, **“Critică literară și muzicală”**, **“O samă de scriitori”**, **“Note de lector”** și **“Inedite ... din reviste**

literare”, aduce materiale literare publicate deja. Cine a citit criticile sale literare, a constatat cu plăcută surpriză unele caracteristici aplicate în mod deosebit condeierilor aflați cumva la început de drum, caracteristici prin care a reușit să inducă percepțiile sale despre încărcătura emoțională a cuvântului, chiar și atunci când aceasta trebuie căutată ceva mai profund, pentru a reliefa legătura coerentă între idee și mijloacele de exprimare artistică. Remarcabil este tonul blând cu care dumnealui, criticul, așază textul respectiv în rândul creației literare, dându-i o anumită importanță încurajatoare pentru a nu închide din fașă intenția autorului de a merge mai departe în “ispitele scrisului”, așa cum acest observator denuștește alintat pașii făcuți de un autor pe coala albă. Totuși, cu precizia unui atent exeget, criticul atinge scăderile din text, le punctează cu finețe și, la urma urmei, cu o competență remarcabilă, astfel încât să fie bine înțeles. Apoi, ca o adiere a unui vânt de primăvară, în complezența unei îngăduințe de perspectivă, asociază totul cu tonalități muzicale celebre (ca o nocturnă de Johann Sebastian Bach, un bolero sau un vals à la Maurice Ravel sau un pizzicato vioi). Nu există critică literară care să nu fie însoțită de un comparativ muzical. Am dat întâietate recenziilor referitoare la autori proaspăt intrați în câmpia ademenitoare a cuvântului scris, pentru a putea evidenția apoi cu tărie considerațiile reverențioase referitoare la creațiile unor autori foarte cunoscuți și unanim apreciați în lumea literară.

Arătăm că demersul publicistic al domnului Dumitru Anghel, de-a lungul atâtor ani, desfășurat ca o călătorie bogată prin zestrea celor peste 1500 articole din domeniul cultural, arată ca o serie începută în timpul studenției bucureștene cu o interesantă cronică muzicală asupra unui concert de la

(continuare în pag. 91)

Ateneul Român, "Concertul Orchestrei simfonice Gewandhaus din Leipzig", cronică publicată în revista „Contemporanul” în anul 1962. (acum 57 de ani!). Serie pe care veșnicul îndrăgostit de muzică o încununează apoi cu lucrarea de diplomă "**Cronica muzicală ca gen al criticii de artă**", lucrarea fiind condusă de profesor universitar George Bălan de la Conservatorul "Ciprian Porumbescu" și profesor universitar Silviu Iosifescu, de la Universitatea București, pe care o dezvoltă, împlinind-o până astăzi în cronici muzicale și teatrale sau avancronici, alături de nenumărate critici literare cuprinse în diferite volume. Este meritorie reunirea într-un singur volum a multora dintre aceste mărturii publicistice despre cultură (muzică, teatru, literatură), exprimate și apărute în reviste, ziare, almanahuri și antologii literare, ce au adus autorului confirmarea unui loc seniorial în logiile criticii brăilene alături de celelalte nume sonore cunoscute, împreună cu care formează pleiada oamenilor de cultură de ieri și de astăzi, care au dus și duc în lume cuvântul autentic, țesut la mal de Dunăre și găzduit în reviste de specialitate din Brăila, din țară și din străinătate.

Acestui om de cultură, pentru care "*cuvântul scris este artă*", nu i-a fost povară munca asiduă, călătorită prin lumea culturală și concretizată prin eseuri, cronici, recenzii, comentarii, critici de specialitate, adunate fericit în acest volum ce poate fi identificat ca o lecție generală de estetică, oferită cu dărnicie oricărui cititor interesat. Referindu-ne la critica literară, constatam faptul că în fiecare volum analizat, Domnul Dumitru Anghel caută emoțiile cu care autorul "*a pipăit nevăzutul*" în momentul inspirației artistice și maniera prin care acela a reușit să se exprime într-o limbă melodiosă, căutând să atingă un înalt nivel al creației. Dorind să evidențieze frumosul, citindu-i scriitura, criticul îl însoțește pe un autor, pentru a-i cunoaște cu intensitate maximă trăirile, decifrând sensurile ascunse ale frazării lirice sau epice, la fel cum face oricare alt critic literar. De câte ori descoperă sensuri scrise cu pana înmuiată în cerneala dorurilor, a amintirilor nostalgice, colorate prin paleta frumosului, tălmăcirea acestora este transmisă cititorului și prin paginile unor astfel de considerații critice, punctând adesea, atunci când este cazul, raportul între efemer și etern. Așa cum afirma Emilian Marcu "*Dumitru Anghel este recunoscut drept un atent comentator al cărților autorilor de literatură din zona Brăila - Galați, dar și ale celor din alte zone, făcând analize pertinente și la obiect, dând adevărate diagnostice despre evoluția fiecărui autor comentat.*"

În analizele sale, asupra liricii în special, accesibile oricărei persoane interesate, criticul decelează expertiza stilistică a poetului și iscusința acestuia de a folosi cu o anumită competență simbolurile-cheie pentru a impresiona cititorul. Prin astfel de analize împodobite cu o blândețe a aprecierilor, dar și o coincidență a verbului, ce denunță cu acuratețe rătăcirile estetice atunci când este cazul, criticul Dumitru Anghel aduce cartea în apropierea cititorului, invitându-l la o lectură devoalată într-o altă cheie, superioară, pentru înțelegerea a tot ceea ce autorul actual creator a dorit să transmită cu dragostea pentru frumos, spre dezvoltarea simțului estetic. Comprehensiunea cu care criticul se apleacă asupra textelor analizate face dovada unei generozități asumate și perseverente în demersul său de a descoperi și de a transmite cititorului

calitatea emoției, individualitatea ei, demers ce vine probabil din formația didactică a distinsului profesor-scriitor. Reafirmăm convingerea că acest gen de scriitură analitică este o *carte de învățatură* pentru cei care vor dori să cunoască personalitatea unor autori contemporani, titlurile cărților publicate și maniera în care aceștia înțeleg să facă literatură.

Criticul Dumitru Anghel, un cititor de mare calibru, care nu trăiește indiferent, deși s-ar putea drapa într-o nepăsare confortabilă ca atâția alți confrăți, prin cronicile și criticile sale permanente, cu un ritm aproape previzibil (unul, două volume citite și comentate lunar!), fără a aduce sancțiuni estetice majore în perimetrul volumului analizat, fără a intra într-un radicalism dăunător de multe ori, folosindu-și propriile disponibilități sufletești, nu pregetă, îndeamnă la lectură, incitând ideea celorlalți, provocând și așteptând reacții din partea lor. Nu vom cita referințe directe asupra unui sau altui autor. Ar fi incorect din partea noastră și nici spațiul nu ne permite. Dar cititorul curios și interesat le va afla mergând pe firul lin desfășurat din ghemul emoțional al paginilor cuprinse în această lucrare, ce, prin demersul său critic, poate deveni un adevărat ghid creator de cultură. Suntem convinși că volumul acesta, "**De la cronică muzicală la critică literară**" (alături de altele la fel de folosite!), este o lucrare ce va contribui cu siguranță la o viitoare analiză asupra dezvoltării literaturii contemporane și a unei eventuale clasificări într-o istorie literară. Fiecare critică este o construcție corectă, lipsită de exagerări, ce încearcă și reușește să scoată în evidență, prin atitudinea comprehensivă, aspectul profund al scriiturii respective.

În concluzie, comentând acte culturale, ce constau în volume semnate de scriitori de pretutindeni (din toate colțurile țării sau stabiliți în străinătate), care abordează diferite genuri literare, proză, teatru, poezie sau acte culturale exprimate în evenimente artistice, Domnul Profesor Dumitru Anghel, desăvârșește rolul său important în cultura brăileană (și nu numai!). A făcut și face cronici muzicale (pasiv cum arătam mai sus!), ce se întovărășesc armonios cu cele inspirate de evenimentele teatrale. De asemenea, a continuat să facă critici literare, considerând ca și Tudor Arghezi cu celebrele *Tablete*, că este important să auzi „*sunetul dinlăuntru*” al fiecărei exprimări artistice, indiferent de forma creatoare în care s-a manifestat. Un volum interesant și instructiv, pentru care, cu multă considerație, îl felicităm pe Domnul Profesor Dumitru Anghel!

Oana AGACHE

LEGENDA EMIRULUI NOGAI de Elena Netcu

"Legenda emirului Nogai" este cartea unei încercări de a recupera un timp, o epocă, dând consistență unei lumi îndepărtate.

Romanul aduce în prim plan istoria unui neam mongol, tătarii, al căror destin, așa cum reiese din motto, a fost trasat de zeul Tengri, să devină stăpânii lumii. Sunt reconstituite, la nivel ficțional, evenimente cuprinse între anii 1236 – 1299, când tătarii se aflau sub stăpânirea hanului Berche. Sunt surprinse comploturile, trădările, luptele între frați pentru supremație. În centrul romanului se află figura legendarului Kara Nogai Isa care a construit Hanatul de la Gurile Dunării, cu reședința la Sakgii (Isaccea). Trebuie precizat însă faptul că nu e o carte document, istoria fiind doar cadrul în care este plasată o frumoasă legendă.

Povestea se țese pe intrigi și trădare urmărindu-se înălțarea și căderea unui conducător proiectat în aură mitică. Romanul este structurat în șapte capitole cu titluri rezumative și anticipative, concentrând conflictul esențial: "Complotul", "Himera de la Nistru", "Marele scit de la Dunăre". La final este atașat un glosar de termeni tătărești și o listă a elementelor culinare specifice care aduc un plus de autenticitate.

Autenticitatea este susținută și de modul în care începe romanul, apelându-se la un motiv des întâlnit în literatură, cel epistolar. Scrisoarea către tânărul Timur aparține unui istoric și arheolog, Horia Suci, constituindu-se într-un narator creditabil, care încearcă o explicație a ceea ce a însemnat neamul tătăresc precum și găsirea unor rădăcini ontologice.

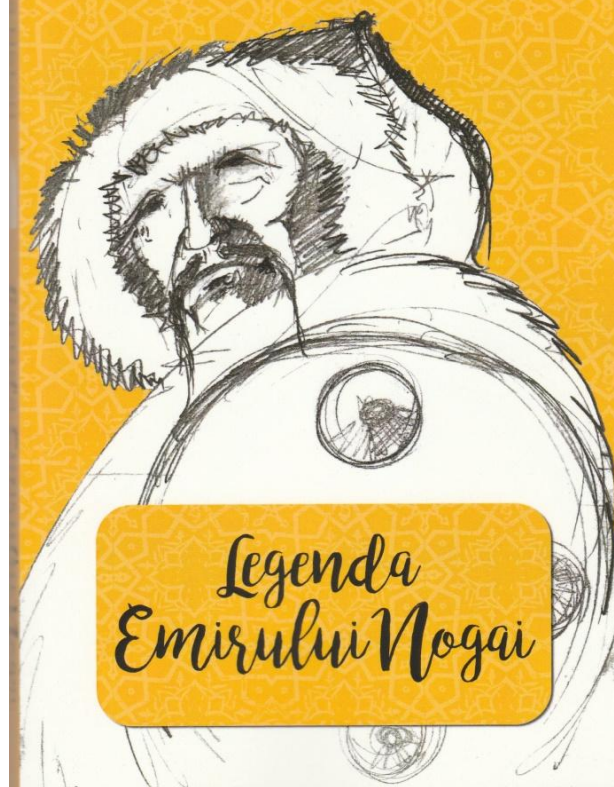
Cu o acțiune intens construită, cartea Elenei Netcu reușește să reproducă universul unei existențe impregnate de instabilitate și nesiguranță. E o carte care stă sub semnul antinomiilor, despre ascensiune și cădere, despre omenie și trădare. Se pare că nimic nu este mai greu de stăpânit decât puterea, ambiția, orgoliul și invidia. Toate acestea vor sta la baza conflictelor dezvoltate în roman. Se reconstituie astfel, istoria unui imperiu măcinat de rivalități, de orgolii și de luptă pentru putere.

Firul epic pleacă de la cucerirea stepei cumane, purtând cititorul prin spații diferite. Romanul este impregnat de date exacte, de repere toponimice: Volga, Nipru, Dunăre, Caucaz, Balcani care configurează o geografie reală precum și antroponime, ce conferă veridicitate.

Deși acțiunea se desfășoară cronologic, sunt inserate fișe biografice care facilitează înțelegerea relațiilor dintre personaje. Astfel, se dezvăluie conflictul dintre tătari și cumani, dorința de răzbunare a celor din urmă, motivul disputelor constituindu-l pășunile și accesul la drumul mătășii.

Personajul principal, Nogai, se distinge prin forță, înțelepciune, ambiție. Naratorul îi construiește un portret detaliat care domină universul epic, exercitând și asupra supușilor o fascinație deosebită. "Înalt, cu părul ondulat, de un negru cu reflexe albăstriei, căzându-i pe umeri rebel, ca unui prinț rățăcitor. Ochii negri, umbriți de sprâncene

Elena Netcu

stufoase, ușor încruntate, impunând respect și o anume teamă, au o strălucire ciudată, de parcă acolo, în adânc, clocotesc energii nebănuite. [...] Când apărea, se făcea liniște. Cuvintele lui aveau puterea ecoului. Oștenii îl urmau cuprinși de o vrajă ascunsă." Însă lipsa de măsură, apelul la aceleași trucuri viclene de a înlătura anumiți conducători incomozi, aduc, inevitabil, căderea. Este urmărit în dorința sa de independență, de cucerire a teritoriilor și de întemeiere a unui nou hanat, la Gurile Dunării.

În lumea dură a celor al căror destin este pe cal, veșnic în căutare de stepe și pășuni pentru a hrăni animalele date ca dar divin, se inserează un plan magic, al iubirii pure, eterice, al ființelor la limita dintre contingent și transcendent.

Mainahur, cea hărăzită lui Nogai din copilărie, constituie momentul sacru al vieții lui. "Mainahur era dincolo de realitatea visului." Era "o dorință ca o râvnire a ceea ce nu poate atinge nicicând". Era începutul și sfârșitul, geneza, "în ochii ei este infinitul, dacă ai apucat să-l vezi, nu mai ești om."

Fata apare ca un îndemn la echilibru și la bucuriile pe care le aduce viața, departe de dorința de mărire.

Cuvintele ei par a avea caracter profetic, izvorâte dintr-o înțelepciune șamanică: omul este propriul lui prizonier. Mainahur este ca o zeiță a pădurii și a apelor, ape de care Nogai se teme. În grilă psihanalitică, apa este un arhetip al subconștientului, părând să justifice cuvintele fetei: "Suntem ceea ce gândim." Pentru Nogai, mai important decât

(continuare în pag. 93)

Împlinirea afectivă este viața de oștean. Își dorea să fie cel mai iscusit războinic, să cucerească lumea după legea nescrisă "predați-vă ori muriți!" Asemenea celui care își pierde mințile după ce vede jocul ielelor, Nogai nu mai este stăpân pe gândurile lui. Din momentul întâlnirii, ea îi va stăpâni ființa. Cuvintele fetei dobândesc un caracter oracular: asumarea destinului de războinic îi va aduce pieirea. "Steaua ta, Nogai, va apune odată cu neamul tău! Vor fi doar pâlpii așa cum după apusul soarelui rămân vâpâi, apoi dăre vineții după care coboară umbrele înserării. Așa începe uitatea." Însă Nogai nu-și poate nega esența. Respinge viața liniștită pe care i-ar fi adus-o căsătoria cu Mainahur și alege calea mării. Va duce însă cu sine toată viața povara unei iubiri neîmplinite. Nici haremul pe care-l are, nici căsătoria cu frumoasa Eufrosina, fiica lui Mihail Paleologul VIII, împăratul Bizanțului, nu va șterge amintirea momentului sacru, revelator al vieții sale.

Un loc distinct îl ocupă în iconomia romanului planul secund, al fantasticului de tip oniric ce duce la anularea graniței dintre real și imaginar. De multe ori, visul se suprapune realității sau o anticipează. Uneori visul ia chipul lui Mainahur.

Nogai pare să ispășească pedeapsa refuzului iubirii care ar fi însemnat statornicie și liniște.

Planul iubirii dezvoltă mai ales acest zbucium al protagonistului care se prelungește dincolo de oniric, dar include și câteva povești de iubire pasagere între tătari și fetele rutence răpite, fiind dezvoltat motivul clasic al victimei care se îndrăgostește de călău, care nu au însă consistența epică a iubirii lui Nogai pentru Mainahur.

Toate tribulațiile protagonistului, atât cele cauzate de război, cât și cele din planul iubirii sunt atent urmărite.

Sfârșitul lui Nogai este, parcă, nedemn, raportat la imaginea pe care și-o construise și pe care o impusese celorlalți.

Ca într-un domino, odată creat dezechilibrul prin lupta dintre frați, unchi, nepoți, succesori la tron, trădare, toate piesele s-au prăbușit precum și întreg imperiul.

La nivelul discursului epic, momentele de tensiune sunt alternate cu pasaje descriptive halucinante, imaginea generală fiind cea a unei lumi care are legi proprii. "Se înnegrise zarea de călăreți luând în copite garduri, porți, agitând deasupra o ploaie de bice și lovind tot ce întâlneau: oameni, oi vite, câini. Casele cădeau ca niște cutii de chibrituri [...] Bărbații cu furci și ciomege încercau să se apere, dar sfârșeau spintecați de săbii, răstigniți haotic pe marginea drumeagului ce urca spre canara."

Se remarcă puterea autoarei de a transpune aproape cinematografic imaginile, printr-o aglomerare a detaliilor care asaltează toate simțurile: vizualul, auditivul, kinestezicul, olfactivul.

Atmosfera epocii se realizează și prin descrierea vestimentației "Feudalii cetății erau îmbrăcați în haine groase din postav care pe cap purtau o bonetă prinsă pe frunte cu un colac împletit din două fâșii, una vișiniu-închis, cealaltă albastru-deschis. În picioare aveau cizme din piele groasă în care intrau pantalonii bufanți din stofă." Sunt descrise, de asemenea, obiceiurile și elementele culinare specifice bucătăriei tătărești: "katlama,

șuberek, platouri de kobete și ulkum."

Se reconstituie peisajul și imaginea unei lumi trecute, pe care noi, cititorii, cunoscători ai spațiului descris, Isaccea, le suprapunem, încercând să refacem, pe firul imaginației, magia lumii dispărute: casele de piatră ale meșteșugarilor, curțile interioare, ulițele, piața centrală în care oamenii trebuiau să se adune să-l întâmpine pe marele Nogai. Imaginea aceasta nostalgică este spulberată de duritatea raidurilor de strângere a birurilor sau de pedepsire a celor care nu acceptau supunerea.

Descrierile ne introduc în plină atmosferă, reconstituie timpurile de mult apuse, cu toate dramele lor. Trăim alături de personaje spaima unei iminente năvăliri, teama pierderii vieții în caz de nesupunere, durerea pierderii agoniseli și a celor dragi, spiritul de jertfă când știi că nu mai ai nimic de pierdut.

Ca lector te confunzi ușor cu mulțimile revoltate. Trăiești, de asemenea, conflictele interioare ale celor încercați de fiorul dragostei, simți sfâșierea între datoria față de un neam lăsat de Dumnezeu cu un destin de stăpân și iubirea care ar împlini spiritual, ar oferi acea liniște care să compenseze o viață agitată de generații.

Dialogurile sunt vii, într-un limbaj simplu, colocvial, încercând să redea cât mai exact trăirile, stările personajelor.

"Legenda emirului Nogai" este un roman a cărui lectură ne îmbogățește nu atât prin poveste, cât mai ales prin prezentarea unei lumi despre care știm prea puțin, cu partea de istorie documentată, chiar dacă este îmbrăcată în haina ficțiunii. Scris într-un stil percutant, implică o lectură pe cât de fluidă, pe atât de consistentă, ce nu trebuie ratată.

Doamna Elena Netcu reușește să transforme prin scriitura sa, anumite date ale realității într-o fascinantă legendă. Dincolo de istorisirea autentică ce dă senzația de veridicitate, se întinde povestea despre suferință, despre glorie și prăbușire, despre consecințele alegerilor, poveste care supraviețuiește oricărei realități istorice. Este o carte care te face să percepi acut trecutul, să îți imaginezi cum arăta lumea de atunci, să simți spațiul de la Gurile Dunării stins în densitatea istoriei.

Autoarea are un adevărat talent de a construi textul încât întreaga poveste de ascensiune și cădere este urmărită cu sufletul la gură, stârnind reacții de admirație, de indignare, de compasiune, de revoltă, de durere. Trăind alături de protagonist, la sfârșitul cărții ai sentimentul că toate se prăbușesc, mărirea este efemeră, dar dincolo de toate rămâne istoria, cuvântul și capacitatea unui scriitor pasionat, doamna Elena Netcu, de a reconstitui prin Logos gloria unei lumi apuse.

Mihai VINTILĂ

Geometria relațiilor

Profesorul Dumitru Barău ne oferă prin romanul său *Corina* o adevărată geometrie a relațiilor. Construit pe o structură clasică, urmărind pas cu pas dezvăluirea persoanelor, romanul se constituie într-o plăcută surpriză literară.

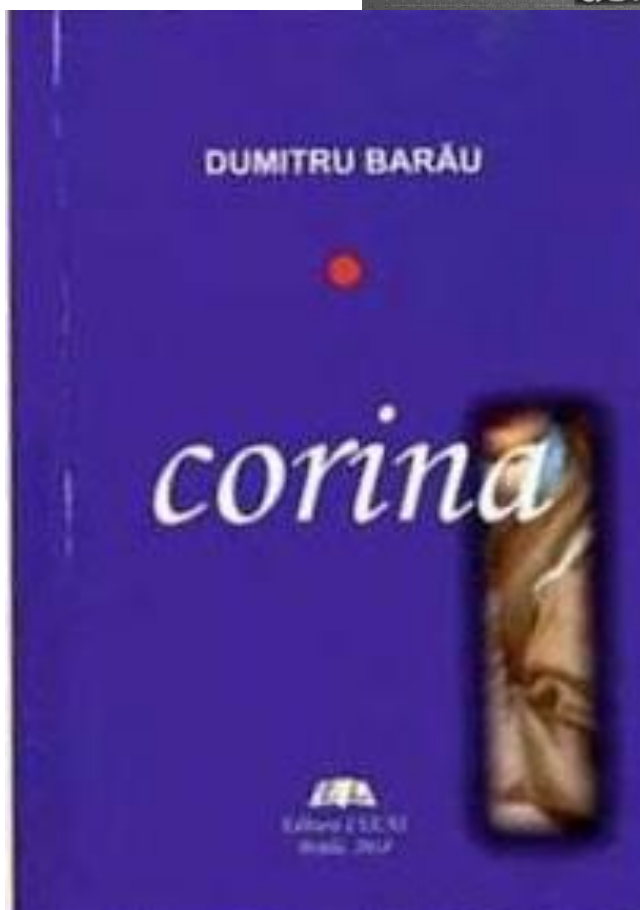
Autorul nu este la prima încercare de acest fel. Ne-a mai oferit cărțile de poeme *Anotimpul visării* și *Vis albastru Emeli* apărute în 2009 și 2011 la editura brăileană Zeit, un volum de proză scurtă *Casa umbrelor* apărut la aceeași editură în 2012 și romanul *Cum alegem dragostea?* din 2016 apărut la editura Istros a Muzeului Brăilei. În fiecare din acestea se simte delicatețea cu care Dumitru Barău scrie. El nu aruncă la întâmplare evenimentele sau trăirile ci construiește cu răbdare o poveste. Este asemeni păianjenului răbdător care încearcă să contureze forma perfectă. Desigur că munca sa nu poate fi apreciată decât de cititori dar, el, ca autor, depune toate eforturile pentru a atinge perfecțiunea.

Corina este un roman modern, psihologic, cu vagi accente citadine. Personajele sunt bine conturate atât din punct de vedere al aspectului exterior cât mai ales din punct de vedere al trăirilor interioare. Autorul a ales să folosească tehnica descrierii unui personaj prin intermediul altui personaj așa cum se vede în descrierea Corinei: *Descoperi în ea toate darurile care pot subjuga inima unui bărbat: frumusețe, delicatețe, naturalețe și o feminitate debordantă - care acoperea tot ansamblul cu un mister seducător. Părea adolescentină. Cu adevărat, femeia poate să aibă doar vârsta pe care vrea să-o arate.* (pag. 132). În acest fel concluziile le trage cititorul. El este cel care poate umple golurile lăsate intenționat și poate contura cu propria imaginație diafana prezență feminină.

Povestea este aparent simplă. Avem un triunghi amoros care devine pătrat pentru a redeveni triunghi și pentru a termina ca pătrat. Din acest motiv am considerat romanul ca fiind de o geometrie a relațiilor. Dumitru Barău dozează aceste geometrii și prin intermediul lor dă dinamică povestirii. Zbuciumul interior al persoanelor se subscie dimensiunilor variabile și duce la conturarea imaginii complete a evenimentelor. De altfel *Corina* se bazează mult în deciziile sale pe vise, pe mesaje pe care acestea în mod inconștient i le transmit. E o altă modalitate de îmbinare a realității cu oniricul. Îmbinate cele două paliere nu fac decât să balanseze cititorul între real și ireal, între adevăr și posibil adevăr. Inserțiile onirice conturează tensiuni și dau autorului posibilitatea de a oferi persoanelor ieșiri în decor. Așa, în restul volumului, ele pot fi carteziene, delicate, normale. Visul e cel care le oferă o scăpare alături de zbuciumul interior. Se creează astfel două zone care nu pot fi controlate de realitate dar care sunt determinate și uneori o influențează.

Orașul valsului și al psihanalizei intrase în inima ei ca un avertisment drapat în faldurile decadentei...O secundă a fost de ajuns...(pag.13).

Corina este psiholog la fel ca și prietena ei cea mai bună Magda. În timpul facultății și după, între cele

două femei, s-a stabilit o relație de prietenie. În această relație a intrat treptat și Marius care în cele din urmă o va alege pe Magda cu care se va căsători. Acest prim triunghi amoros de care aminteam constituie începutul volumului.

În peisaj va intra Mircea. El devine prietenul Corinei. La un moment dat viața îi joacă o festă și indirect Mircea va fi răspunzător pentru moartea unui om, Cornu. După puternice muștrări de conștiință Mircea își va asuma, în felul său, moartea acestui om. Corina intră într-o perioadă de derapaje și găsește alinarea în iubirea doctorului Mihai. Lucrurile nu sunt însă așa cum dorim și uneori schimbări imprevizibile modifică perspectivele și relațiile. Corina îl va părăsi pe doctor în urma unei astfel de schimbări și va relua legătura cu Mircea care la rândul lui va ieși din starea de autocondamnare și va realiza că acea moarte de care a fost făcut răspunzător nu este chiar în întregime datorată lui. Sentimentele se amestecă pentru a exploda în despărțirea Corinei de Mircea, în accidentul lui Marius și în refacerea triunghiului Marius, Magda, Corina de data aceasta doar pe fundamentele prieteniei. Cum era și normal pentru un iubitor al frumosului, romanul nu se putea încheia trist. Corina și Mircea își vor regăsi iubirea și geometria prieteniei se va schimba iar. Vor fi două familii de prieteni care au trecut prin multe încercări împreună. Și situația familială a Corinei se va schimba. Familia sa va avea o consolidare prin apariția unei fițe. Și iată cum Dumitru Barău mai construiește un triunghi al dragostei de data aceasta într-o familie.

Uneori cititorul prins în intriga pe care o construiește autorul poate trece fără să observe peste pa-

(continuare în pag. 96)

Victor MAROLA

De vorbă cu Carmen DĂRĂBUȘ

Victor Marola: Bună ziua, doamna Carmen Dărăbuș. Bine ați venit în paginile revistei Boema.

Carmen Dărăbuș: Bine v-am găsit.

V.M.: Vă rugăm să ne oferiți câteva repere din parcursul paideic și profesional al dumneavoastră?

C.D.: *Parcursul meu a fost destul de constant clădit. După absolvirea secției de filologie-istorie, unică înainte de anii '90 la Baia Mare, a fostului Liceu Pedagogic, devenit, după moda comunistă, liceu industrial, am optat pentru Facultatea de Litere (specializarea: română-franceză). După absolvire (Universitatea „Babeș-Bolyai”), am lucrat până în 2000 în învățământul preuniversitar. În același an mi-am susținut teza de doctorat sub conducerea istoricului și criticului literar Dumitru Micu, la Universitatea din București. Și cum simțeam nevoia, la un moment dat, să înțeleg mai bine relația literatură-științe sociale, am urmat și un program de master în sociologie, tot la Universitatea din București. Din 2000 sunt cadru didactic la Universitatea de Nord din Baia Mare, actualmente Centrul Universitar Nord din Baia Mare, după fuziunea cu Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca. Vreme de 5 ani am fost profesor invitat în fosta Iugoslavie, la Universitățile din Skopje și din Novi Sad. Începând din anul 2017, ocup aceeași poziție la Universitatea „St. Kliment Ohridski” din Sofia. În-tre timp, am publicat 8 cărți ca autor unic și una în coautorat. Literatură comparată și studii culturale.*

V.M.: Când v-ați simțit atrasă în orizontul fascinant al literaturii?

C.D.: *Viața ca literatură și literatura ca viață devine un mod de a fi. Încă din copilărie frecventam cenaclul orașului, secția juniori, îmi amintesc că se numea „Lira”. Apoi totul a decurs firesc, fără ruperi, doar cu nuanțări. Am fost prinsă foarte mult în actul lecturii. În liceu, profesorul meu de română (și dirigintele meu) a fost poetul Ioan Moldovan, de la revista „Familia” din Oradea. Popasul lui în Baia Mare m-a marcat decisiv în ceea ce privește pasiunea pentru interpretarea textului literar.*

V.M.: Profesorii din timpul studiilor universitare v-au orientat spre un gen literar anume?

C.D.: *Da, fără îndoială. Charisma unui profesor, modul lui de relaționare, au fost fundamentale. Ioana Em. Petrescu, titulară la disciplina Eminescologie, cu ale sale „modele cosmologice”, m-a orientat spre căutarea codurilor care dau unitate unui univers literar; apoi Liviu Petrescu, orator fascinant în excursurile sale comparatiste (nu întâmplător, și eu sunt titulară pe disciplina: Literatură comparată) și Mircea Muthu la Cursul de Estetică și investigația Balcanilor, în multiple conexiuni culturale. Aș spune că cei trei au avut în comun deschiderea interdisciplinară, nouă, la vremea aceea și potrivită mie. Am simțit că vorbesc „pe limba mea”, că modul lor de lucru mi se potrivește. Dar m-au marcat și alte cărți, ale profesorilor*

din alte centre universitare, precum Dan Horia Mazilu de la Universitatea din București. Printre noi mai e doar domnul Mircea Muthu.

V.M.: Menționați zece scrieri din literatura contemporană care v-au impresionat?

C.D.: *Bănuind că vă referiți la literatura română, în ordine aleatorie, fără intenții ierarhice: Augustin Buzura - Raport asupra singurătății, Gabriela Adameșteanu - Dimineața pierdută, Doina Ruști - Manuscrisul fanariot, Măța Vinerii, Nicolae Breban - Frica, Varujan Vosganian - Cartea șoaptelor, Dan Lungu - Sunt o babă comunistă, Diana Adamek - Adio, Margot, Mircea Cărtărescu - Solenoid, Florian Filip - Degete mici. Dacă e vorba despre cei străini, i-aș aminti pe Orhan Pamuk, Elif Shafak, Milorad Pavić, Margaret Atwood, Doris Lessing, Y.Kawabata, H. Murakami, Grazia Deledda, în fine, lista s-ar lungi tare.*

V.M.: Când privim în cadrul unei expoziții imaginea a doi bocanci, părăsiți într-un cenușiu mundan, ne gândim la ceea ce în registrul artelor se numește «estetica urâtului». Găsim și în scrierile prozatorilor asemenea imagini în cuvinte plasticizate?

C.D.: *O, desigur! Eu prefer literatura cu un grad mare de plasticitate, dacă ea nu rămâne în stadiul descriptiv. De pildă, cred că Doina Ruști excelează în plasticizarea cuvintelor, fără a fi vorba de «estetica urâtului», ci de re-crearea unei lumi dintr-un loc și un timp anume.. Cât despre „estetica urâtului”, la noi e poveste asumată oficial de pe vremea lui Arghezi.*

V.M.: Scriitorii își asumă un destin literar în planul culturii. Unii dintre ei sunt comunicativi, dar își trăiesc solitudinea aidoma unei insule într-un ocean. Cum interpretați titlul unui volum de poezii scris de Marin Sorescu: Singur printre poeți (1964)?

C.D.: *Ca asumare a unei identități, a unei originalități pregnante, ca refuz de a se înregimenta într-un cod cultural al unui curent sau altul.*

(continuare în pag. 96)

V.M.: Ce ne puteți spune despre proza poetică?

C.D.: Cred că este manifestarea a două tendințe ale eului creator, una a construcțiilor și alta ale eului adus imediat la suprafață. E o formă de dezmarginire, de poveste cu grad mai mare de metaforizare, de la Macondo cu a sa *Thalassa* încoace.

V.M.: Câți studenți aveți la cursul de *Limbă și civilizație românească* din cadrul Universității din Sofia? Sunt doar din rândul comunității românești din Bulgaria sau și dintre etnicii bulgari?

C.D.: Numărul variază, acum sunt în jur de 20, socotindu-i și pe cei incluși în programul de mas-terat. În general, interesul se manifestă pentru limbi moderne aplicate, care le permit mai rapid accesarea unei slujbe. Studenții sunt exclusiv din rândul comunității bulgare. Comunitățile românești, de pe malul Dunării, sunt mai apropiate de România și cred că se orientează spre universități din România.

V.M.: Nominalizați, vă rog, câțiva scriitori bulgari, ale căror volume sunt căutate în librării?

C.D.: Ar fi Emil Andreev și Gheorghe Gospodinov. De curând a fost tradus în limba română scrierile lui Ivan Stankov, de către doamna Mariana Mangiulea. Vom vedea ce impact va avea cartea (*Amintiri despre apă în re minor*). S-a tradus destul de puțin în română, mai mult din română în bulgară.

V.M.: Care sunt revistele literare din sudul Dunării, care v-au reținut atenția?

C.D.: Mai mult cele academice, cu care am colaborat, buletinele științifice ale universităților, iar din Serbia, revistele *Europa* (la care am contribuit activ ca language editor și membră în colegiul științific) și periodicul *Logos*.

V.M.: Ce le transmiteți cititorilor revistei *Boema*?

C.D.: Să nu renunțe la a citi și a scrie literatură, antenele pentru literatură se cultivă mereu, într-o lume dominată de imagine și de pragmatism.

V.M.: Vă mulțumim și vă dorim un an prolific în plan literar și profesional.

Carmen Dărăbuș: Eu vă mulțumesc!

saje pline de metafore precum: *Dintr-o dată lumina zilei dispăru și o perdea groasă de nori coborî din cer. O ploaie mărunță cu aripi de argint plutea peste capetele lor ca o bucurie, risipită undeva, departe.* (pag.79) sau *În cameră se lăsă o tăcere cenușie, iar în ochii lor atârnavă ca niște spânzurători, semnele de întrebare* (pag.96).

Dinamica este foarte bine redată uneori prin descrieri de felul: *Străfulgerată de îndoieli, Corina nu putu să își ascundă un gest de nemulțumire și respinse, ușor, pornirea bărbatului de a o imobiliza, doar pentru el și își retrase, delicat, o mână, punându-i-o pe buze* (pag. 33).

Singura scăpare am găsit-o la pagina 188 unde Mihai și Corina merg la Paris pentru trei săptămâni și respectiv 10 zile. La pagina 192 autorul amintește că *Mihai mai avea aproape trei săptămâni de Paris, însă Corina își terminase delegația...* Matematic Mihai nu mai avea cum să mai rămână cu încă trei săptămâni de vacanță după ce petrecuse zece zile! Dar matematica nu domină acest roman. Dumitru Barău este un fost profesor de limba română și acest lucru își pune accentul pe roman. Avem o limbă frumoasă, cursivă și melodioasă. Oamenii sunt buni, chiar și cei răi au o bunătate ascunsă.

Corina este cel mai elaborat și mai bun roman pe care l-a publicat până acum Dumitru Barău. La un moment dat, la ceva timp după publicarea romanului *Cum alegem dragostea?* din 2016, chiar mă întrebam ce face domnul profesor. Acum am văzut. Scrie și scrie bine. Cred că acest roman nu va fi decât o bornă în activitatea literară a domnului Dumitru Barău. Nu știu de ce dar cred că povestea din *Corina* nu s-a terminat. O văd reluată într-o altă formă, într-un viitor roman.

(Dumitru Barău, *Corina*, Brăila, editura Lucas, 2018, 302 pagini)

Nicolae ROTARU

UN JOC AL IELELOR¹

Așa cum m-a atras cândva (gimnazist pe Valea Seacă natală și rurală) romanul de „mahala urbană” *Groapa* al (cam) renegatului azi Eugen Barbu, la fel am simțit o atracție produsă de *Drumul ielelor*, cartea lui Dan Claudiu Tănăsescu, în chiar tramvaiul care mă aducea în Colentina rezidențială, după lansarea la care am participat și am obținut autograf de la autor. De fapt, subiectul (de un behaviorism tragic) este unul interferent cu al autorului „aventurilor” din groapa Cuțaridei și lider al (controversatei) reviste *Săptămâna culturală a Capitalei*, unde medicul de vocație, scriitorul cu palmares și cronicar sportiv de succes DCT era colaborator permanent, înainte de a deveni, după evenimentele din decembrie, primar de oraș celebru (mai ales pentru și datorită scriitorilor) din vecinătatea Capitalei, lider al amintitei reviste, dar și senator în Parlamentul României din partea Partidului România Mare. La peste 40 de ani de la debutul editorial, cu peste 20 de cărți de proză la activ, autorul îmi oferă o plăcută surpriză epică, un roman ale cărui 300 de pagini se-nghit cu pleoapele larg deschise și cu nesaț mereu alimentat. O narațiune psihologică, o urmărire a unor destine și deveniri umane, în jurul unui erou (inginerul agronom Minodor Roznoveanu) arestat și încarcerat că și-ar fi ucis soția, deși Mioara pe care o surprinsese în tandrețuri cu profesorul de sport Dionisie Bândar (fiul vitreg al unui general de Securitate) a fost înjunghiată chiar de amant. Protagonistul cărții, el însuși copil nedorit al Corneliiei (dintr-o idilă a răvășirilor violente), dar acceptat (după ce a fort adus chiar la nuntă sa) și crescut exemplar de Mândița, mireasa și soția rătăcitorului de odinioară, Vasile Râșnoveanu, tatăl băiatului. Minodor a avut o viață trepidantă. După ce a străbătut drumuri prin școli unde s-a dovedit un elev silitor și a ajuns om în toată puterea cuvântului, mama naturală l-a regăsit și a vrut să-i schimbe destinul, bulversându-l prin vestita formulă „sângele apă nu se face”. Ca și când n-ar fi fost de ajuns că prietenele (Cela, Narcisa și-n final chiar Mioara cu care s-a căsătorit) l-au trădat, destinul i-a jucat festa finală, ajungând după gratii (cu statut de ucigaș), în subsidia unor ofițeri corupți și vulgari ca Vivi Jilavu Cașalotu sau Cristi Azimuță, conviețuind cu infractori celebri, precum spărgătorul de bancă Leon Bădică, sau șmenari, tâlhari, barbușii (ce nu se feresc să folosească șișul, dar care-l „desemnează” șef și se folosesc de „renumele” său pentru a le asigura protecția, adunând și taxă în numele lui, pentru a continua matrapazlăcurile, inclusiv înjunghierea unui camarad de celulă).

E o adevărată măiestrie a descrierii și a folosirii artei dialogului pentru a reda atmosfera și viața dezmoșteniților din pușcărie. Loc unde, alt șoc epic, fiica soților Horia și Smaranda Vârlan, Natalia, ajunge (la cerere și împotriva voinței părinților) medic, și, astfel, devine personajul care va contribui la salvarea eroului, care i-a devenit pacient (caută arma crimei împreună cu părinții lui,

DAN CLAUDIU TĂNĂSESCU

Drumul
ielelorEDITURA
SemnE

determină redeschiderea anchetei, iar fiul generalului Vereș, asasinul Bândar, ajunge, în final, în locul condamnatului pe nedrept, după patru ani, deși nu pentru 25 de ani cât promise Minodor fără nici o probă, ci pentru 12 ani cu probe și mărturii indubitabile). Justiție a injusteții. Și atunci, ca și acum!

Recuperat pentru societate și pentru sine, inginerul se căsătorește cu binefăcătoarea sa, doctorița Vârlan. Ea îl ajută (la cerere) să-l... ajute pe Bădică, așa cum i-a promis la liberare. Căci, din poveștile deținuților, una (cea a spărgătorului Leon, care-i spune locul depunerii capturii bancare: o casă boierească, din zona Gării de Nord, în care a murit proprietara și unde s-a mutat o familie tânără) continuă afară și-i devine personaj. Unul ce se alătură altui interlop pitoresc, „ambasadorul” Cristache Vicențiu Lampada (fostul tovarăș de fărădelegi al spărgătorului de după gratii) care se oferă să-l ajute. Între timp, părinții soției moarte (șoții Caloianu) îl cută, pe el și pe cuscri, pentru a le cere iertare că i-au acuzat și blestemat și-l roagă pe Minodor să meargă la mormântul defunctei, fiindcă sunt chinuți de vise ciudate. Se produce o împletire de oniric și mitologic (de aici clu-ul titlului) în care intervin ielele. Fapte e că îndemnat și însoțit de Natalia merge la cimitir, unde se produce un trăsnet ce pe el îl rănește grav, iar pe doctoriță o ucide. Tragedie în tragedie, roman în roman, poveste de dragoste în narațiune psihologică despre soartă.

Infirmitate, îngrijit de devotata mamă adoptivă și de Lica (o tânără care se-ndrăgostește de el și-i rămâne alături) își continuă devenirea, dar geaman-tanul cu bani recuperat din casa indicată de Leon pentru a-l da „proprietarului” (hoțului) la terminarea

(continuare în pag. 108)

Ionel NECULA

La Paris în căutarea semnelor românești

Totdeauna Franța și Parisul, cu ademenirile lor bine cunoscute, cu trăsurile și hotelurile ei moderne, au atras ca un magnet intelectualitatea românească care încerca mai întâi o validare în Franța pentru a fi recunoscuți mai apoi și în țară. Multă vreme, personalități importante ale culturii, științei și artei românești au preferat din varii motive întemeiate, dar și din vanitate, spațiul cultural francez ca recunoaștere și rampă de lansare a potențialului lor creator. Și această plonjare într-un mediu cultural rafinat și exigent a imprimat Parisului anumite semne și urme materiale pe care încercăm să le investigăm în aceste rânduri ocazionale

- Pe strada Jean-de-Beauvais la nr.9 bis se află biserica română ortodoxă – care a avut rol de *centru spiritual al românilor* din Paris – dar puțină lume știe că din consiliul parohial al acestei biserici au făcut parte, de-a lungul timpului, Mircea Eliade, George Enescu și Elena Văcărescu. Deși ultima dorință a Elenei Văcărescu a fost ca trupul ei să fie adus în țară, ea n-a putut fi împlinită atunci, cu toată zbaterea verișoarei sale Alexandra Fălcoianu, care i-a stat alături vreme de cincizeci de ani, dar va fi îndeplinită ulterior, la 5 septembrie 1959, când trupul său va fi repatriat și primit cu toate onorurile de Academie și de lumea cultă din România. Așa s-a realizat și ultima dorință a celei care și-a făcut un crez din slujirea țării cu credință și devoțiune, ba chiar și-a transferat acest crez în transcendent sub forma dorinței testamentare: *Dumnezeu să-mi ajute țara și în ceruri, eu mă voi ruga pentru România.*

- Cine ajunge în piața Saint-Germain-des-Press și-o ia la dreapta pe strada Abbaye, nu poate rata șansa de a poposi și în piața Furstenberg unde a fost făcută celebra fotografie cu cei trei români la acea dată aproape anonimi – **Cioran, Ionescu și Eliade** – pretext și punct de plecare pentru Alexandra Laignel-Lavastine de a se desfășura într-un discurs eseistic încrâncenat și plin de patimă, cu acuze sau suspiciuni de legionarism, care nu au toată acoperirea. Era în septembrie 1945 și Eugen Ionescu se grăbea să ajungă la un atelier de reparat mașini, să dea o probă de lucru ca vopsitor. Găsise un anunț în ziar că un atelier de reparații căuta un vopsitor și se grăbea să ajungă la proba de lucru. Era înainte ca dramaturgul să găsească acea imensă sumă de bani care venise taman la timp, când era în pragul unei prăbușiri prăpăstioase. Făcuse deja foarte multe datorii, iar gazda n-o plătitise de foarte multă vreme. A reușit, cu suma găsită să-și achite datoriile, imensele restante la chirie și să intre într-o relativă normalitate

La acea vreme nici unul din cei trei nu era cunoscut la Paris. Mircea Eliade avea o notorietate în țară, mai cu seamă după publicarea romanului **Maytrei**, dar aceasta nu se transfera automat în afara granițelor. Eugen Ionescu nu intrase în publicistica pariziană, iar Cioran era un mare necunoscut. Nu avea nici un venit, trăia din expediente și lua masa pe la cantinele studențești.

Vor reedita gestul fotografierii în trei, în octombrie 1977, când din nou Eugen Ionescu s-a arătat la fel de grăbit. Dar, firește graba avea cu totul alte temeuri; trebuia să ajungă la Academia Franceză, să-și rostească Discursul de recepție. Trecuse 32 de ani și în acest interval toți trei căpătaseră deja o reputație universală.

Doi din această triadă covârșitoare - Eugen Ionescu și

MIHAI EMINESCU
1989, bronz
250 cm înălțime

Cioran - se odihnesc acum, în morminte apropiate în cimitirul Montparnasse din Paris, dar isprava acestei fotografii nevinovate va constitui pretextul unei lucrări cu mare trecere în lumea occidentală - **L'oubli du fascisme**, (Preses Universitaires de France) - dar și cu multe acuze și suspiciuni lipsite de acoperire.

Turistul român care ajunge pe strada Ecoles din orașul luminilor are posibilitatea să se reculeagă în fața statuii ce-l reprezintă pe Eminescu, patriarhul culturii românești, operă a valorosului sculptor român **Ion Vlad**, născut la Fetești la 24 mai 1920. Era căsătorit cu Nika, (Nicole) Gatoski, fiica lui Nicolae Gatoski fostul secretar al regelui Carol al II-lea și al Elenei Stâlpeanu, soră după mamă cu filosoful Ion Petrovici. Nu se poate spune că nu era apreciat printre artiști, cât a lucrat în țară. În 1958 a cumpărat chiar o mică fermă la Buftea unde-și amenajase un atelier și unde obișnuia să dea câte-o petrecere, de la care nu lipsea agentul securității Anton (Petru Comarnescu) care își informa superiorii cu tot ceea ce se discuta în cadrul acestor reuniuni. Chiar Ion Petrovici și-a serbat uneori ziua onomastică (Sf. Ioan, din 7 ianuarie) în acest cadru. Îmi imaginez că gazda, tot Ion și ea, se întrecea pe sine ca oaspeții să se simtă bine și să nu le lipsească nimic din ceea ce se obișnuiește în asemenea ocazii. Cu manierele sale vechi, moștenite dintr-o lume aflată în disoluție, filosoful Petrovici avea grijă să-și anunțe prietenii să nu-l caute pe acasă în această zi, cum se obișnuiește, că nu va fi în oraș. Adevărat este că și Petrovici se implica în lansarea publică a sculptorului. Se cunoaște scrisoarea sa către Tudor Vianu, prin care-l ruga să comenteze lucrările nepotului Ion Vlad.

Statuia care îl înfățișează pe Eminescu a fost executată de Ion Vlad în 1989, cu prilejul centenarului morții poetului. I-a avut ca donatori pe Ascension Maorta și pe cunoscutul filantrop român,

(continuare în pag. 99)

Aurel Răuță, amândoi trăitori în Spania. Statuia are o înălțime de 2,20 m. și este așezată pe un soclu de marmură înalt de 50 cm.

Oricum, relațiile sculptorului cu rudele rămase în țară, cu Elena Gatoski și cu Petrovici au rămas nefisurate și, în august 1968, când Petrovici a obținut învoirea de a-și vizita fiul emigrat în Spania, pe Vladimir (Japon) a făcut o escală și la Paris unde familia Vlad l-a găzduit câteva zile și unde românii din diaspora pariziană veneau să-l vadă și să-i asculte relatările despre grozăviile petrecute în infernul închisorilor comuniste.

- Cine trece prin arondismentul 9 și ajunge pe strada Clichy, nu poate să nu arunce o privire și la clădirea de la nr.4 unde fusese cândva magazinul (atelierul) pantofarului George Ionescu, cel ce l-a găzduit într-o vreme pe brăileanul Panait Istrati. Ulterior, după ce se va căsători cu elvețiana Yvonne, va reveni la Paris și va închiria două camere pe strada Montmartre, căci venise nu doar cu soția, dar și cu mama acesteia și avea nevoie de un spațiu mai generos.

Ce-i drept, ca un vagabond adevărat, Panait Istrati a bătut Franța în lung și-n lat, și-a practicat tot felul de meserii, printre care și cea de fotograf ambulant la Nisa, la Saint Mallo și în alte stațiuni franceze.. Continua și pe tărâm galic ceea ce făcuse la Brăila, unde fusese o vreme hamal în port. Avea o înțelegere socialistă despre viața oamenilor simpli, nevoiți să practice tot felul de lucrări umiltoare și grele, uneori peste puterile lor.

Ceea ce nu se cunoaște este arestarea lui Panait Istrati, pe cheiul Parisului pentru faptul că a luat apărarea unui muncitor, brutalizat de polițistul care supraveghea lucrarea. A fost nevoie de implicarea Elenei Văcărescu care s-a mobilizat exemplar pentru eliberarea lui.

Iată cum s-au întâmplat lucrurile: Undeva pe cheiul Senei Istrati și Vintilă Rusu Șirianu erau într-o plimbare peripatetică când au ajuns în dreptul unui imobil cu patru etaje din care o familie mic burgheză se pregătea de mutare. Angajase deja doi hamali care transportase o parte din mobilier și le depozitase jos lângă un camion pregătit să le preia. Întâmplarea a făcut ca în acel moment să treacă pe acolo un polițist care constată că ora pentru mutare nu este cea prevăzută în regulament și obligă transportarea lucrurilor înapoi, sus. Degeaba au insistat oamenii să accepte ca măcar mobilierul urcat în camion să nu-l mai ducă sus, la etajul III al blocului fără lift, că omul legii a rămas neînduplecat. Ba chiar a început să-i împingă pe hamali să se miște mai repede. Unul din hamali a căzut sub greutatea cufărului ce-l purta în spate și Panait Istrati, martor la scenă, se repede la polițist și-l muștră cu cuvinte grele. Polițistul își chemă ajutoare și Istrati este dus la secție.

Consternat de situație, Vintilă Rusu Șirianu merge la Elena Văcărescu și-o roagă să se folosească de cunoștințele sale pentru a-l elibera pe Istrati din arest, dar nu cunoaște nici ea pe nimeni din poliție și intervine pe lângă prefect, care participa uneori la reuniunile din salonul ei. Prefectul e receptiv și binevoitor, dar nu are nici el vreo putere asupra poliției și recurge la un truc. Telefonează la poliție, unde era arestat Istrati și-i informează pe cei din secție că omul pe care tocmai l-au reținut este un spion periculos și că va trimite doi oameni să-l ridice pentru a-l supune cercetărilor. Bineînțeles că-n mașina celor doi

*Madame Christina Cotescu
et Monsieur Mircea Eliade
ont l'honneur de vous faire part de
leur mariage qui a eu lieu à Paris
le 9 Janvier 1950.*

*31, rue Vanneau
Paris, 7e*

oameni ai perfectului care au mers să-l ridice pe Istrati se afla și Vintilă Rusu Șirianu pentru a se bucura împreună cu cel proaspăt eliberat. A fost un truc care a curs bine și-a dus la eliberarea lui Istrati din arest.

Înainte de a traversa Atlanticul pentru a se stabili definitiv la Chicago, Mircea Eliade a locuit o vreme la Paris. Din postul său de atașat la ambasada română din Lisabona nu s-a mai întors în țară, ci s-a instalat direct la Paris. Aici, în apartamentul Sybillei o va cunoaște pe Christinel - una din cele trei zeite ale coanei Maria Cotescu - Sybille, profesoară la un colegiu catolic din Paris, Eliza, devenită jumătate reputatului dirijor Ionel Perlea și Christinel, trecută deja prin două căsătorii. Ceremonia religioasă a tomnaticului mire (Eliade avea la acea dată 48 de ani) și Christinel a avut loc într-un apartament *somptuos și vetust din rue Mignard*, întrucât biserica românească era închisă și s-a săvârșit de doi preoți – unul catolic și unul ortodox. Eliade l-a avut ca martor pe cunoscutul latinist, poet, prozator și eseist N. I.

Invitație la mariajul lui Mircea Eliade

Cu Histinel Cotescu

Herescu iar lumânările cununiei le-au fost ținute de Sybille, sora miresei și de bunul său prieten din tinerețea lor bucureșteană, Emil Cioran. Era în 9 ianuarie 1950.

Florin LOGREȘTEANU

A DOUA MOARTE A BRADULUI

Iosif Guzman, absolvent al unei școli tehnice, avu revelația că în el trăiește un poet autentic. Îi căzuseră în mână două-trei plachete de versuri primite la câteva lansări de carte, la biblioteca din cartier. Tânărul, maistru într-un atelier de sculărie, nu înțelegea prea mult din tainele cărții de poezie, dar, răsfoind plachetele, ajunsese repede la concluzia că el însuși ar fi putut concepe mici fragmente de proză grupate în versuri, diferite de acelea care-l terorizaseră în anii de școală. Se apucă deci cu sârg de scris...

Iosif moștenise de la părinți un imobil modest pe o străduță din cartierul Berceni. Nu-l ispoteau în propria casă nici straturile cu flori, de care nu se îngrijea niciodată, nici cele câteva vițe de vie ai căror struguri constituiau hrana vremelnică a păsărilor cerului, înainte ca el să ajungă să-i guste. În schimb, bradul din grădina aflată în paragină... Bradul număra pe puțin un secol - după știința lui - și continua să domine grădina îmburuienată, întreținând admirația puținilor vecini.

După primele 50 de poezii, scrise cam într-o săptămână, Iosif Guzman căută pe internet o editură. Constată că Bucureștiul e suprasaturat de edituri, ceea ce facilita, într-un anume fel, accesul unui debutant. Încrezător și curios, în același timp, poetul-sculer matrișter bate la ușa uneia dintre ele; de fapt, intră direct în biroul directorului instituției, un omuleț simpatic, neglijent îmbrăcat, cu siguranță, un mare scriitor. Altfel, n-ar fi deținut funcția asta – după părerea lui Iosif... Bună ziua, bună ziua, sunt Iosif Guzman, poet... Din provincie?... Nu, din Berceni... Membru al USR?... Nu, sculer-matrișter. Directorul pare că a realizat cu cine stă de vorbă. Și ce dorește domnul? Întrebare absurdă, judecă Iosif, fiindcă nu intri într-o editură să cumperi un ziar. Vreau să debutez, răspunse prompt. Am înțeles, încercă directorul să se debaraseze cât se poate de repede de intrus. Luați legătura cu redactorul-șef, ușa următoare, pe dreapta. El vă va oferi detaliile. Îmi pare bine că v-ați orientat spre editura noastră...

Redactorul-șef are o statură la fel de mărunță ca aceea a directorului editurii. În schimb, este pleșuv, mustăcios și mai puțin binevoitor. După ce Iosif Guzman își declină identitatea, îi face o mărturisire: În ultimii ani, mai mult tinerii cu studii medii și prea puțină cultură scriu poezie... Minunat! exclamă involuntar Iosif Guzman, gândindu-se că face parte din această categorie... Redactorul-șef îl privește pe sub sprâncene, dar nu face nicio observație în plus. Îl îndrumă spre serviciul-secretariat. Aici va depune și înregistra manuscrisul, urmând să fie repartizat unui redactor de carte competent... Va primi răspunsul peste ceva timp. Deocamdată, editura este extrem de

aglomerată cu publicarea cărților unor autori, mai mult tineri și lipsiți de experiență... Cu studii medii și prea puțină cultură! adaugă Iosif Guzman, copleșit de emoție... Exact! confirmă sec redactorul-șef...

Primele săptămâni se scurg mai ușor decât s-ar fi așteptat tânărul poet. Și-a instalat sub bradul din grădină o măsuță și un scaun comod. Lucrează deja la al doilea volum. Abia după patru luni primește o invitație de la editură. Se prezintă la prima oră, încrezător și bine dispus. Redactorul de carte, un bărbat robust și surâzător, îl primește familiar. Îi oferă un scaun și îi așază sub nas un contract... Îl informează că manuscrisul a fost acceptat fără rezerve, fiind, evident, rodul unui autor cu cultură medie, dar – se știe -, poezii cu adevărat talentați n-au fost doctori în știință și nici măcar academicieni... Se pune însă problema hârtiei... Tipografia ne reclamă dificultăți în procurarea hârtiei de care ar fi nevoie pentru publicarea tuturor care ne bat la ușă, îl informează, mai puțin zâmbitor. Lipsește excedentul de hârtie, în schimb există excedent de autori...

Tânărul nu prea înțelege... Și cum se poate rezolva? întrebă, dezorientat... Va trebui să mai așteptați. Nu vă pot spune cât timp. Hârtia se obține în tranșe mici, asta e adevărul și firmele care o furnizează sunt și ele copleșite de comenzi... Pe Iosif Guzman îl trec toate apele. Nici nu se mai gândește să scoată din geantă cel de-al doilea manuscris... În final, i se sugerează că, printr-o relație, problema se poate rezolva mai rapid. Poetul și-ar putea procura hârtia de la o firmă de profil. De pildă... Iosif Guzman își notează precipitat adresa. La despărțire, în pragul ușii, redactorul adaugă: Scrieți o poezie valoroasă, nici vorbă. Ar fi păcat să nu... Încercați cum v-am spus. Poate găsiți soluția...

Patronul firmei la care ajunge în săptămâna următoare insistentul poet a fost destul de evaziv în a-i da un răspuns încurajator. Până la urmă, a pus punctul pe i: companiile de silvicultură din zonă și de-aiurea au impus restricții în tăierea pădurilor. Defrișarea a fost destul de exagerată în ultimii ani iar noul guvern a decis să pună piciorul în prag. Se taie prea mult, se exportă prea mult, unde vom ajunge?... Iosif Guzman nu cedează. Propune, ca ultimă alternativă, un aranjament. Va oferi un comision substanțial pentru câteva sute de kilograme de hârtie, cât bănuia că-i sunt necesare pentru cartea sa. Erijându-se într-un om cu ceva cunoștințe în domeniu, mai menționează că nu e nevoie de prea mulți copaci pentru pretențiile lui. Procurați-vă copacii de care vorbiți și vă satisfacem dorința, l-a ironizat celălalt. Noi nu intrăm în păduri pentru zece trunchiuri de lemn. Avem contracte ferme.

Tânărul poet s-a întors acasă dezamăgit... Dar nu putea renunța la poezia sa. Vocația, odată descoperită, merita orice efort; orice sacrificiu. Parcă în școala medie învățase că o creație autentică presupune jertfă, multă suferință. Însă ce să jertfească el?...

Ideea că risca să renunțe la poezie a devenit curând terorizantă. l-a creat insomnia; pe urmă, coșmaruri... Își visa poezia materializată în ciudate reprezentări: păsări cântătoare, licurici împânzind aerul

(continuare în pag. 101)

noptii, broscuțe declanșând o muzică stranie în lacurile Capitalei; chiar tic-tacul ceasului de perete părea un avertisment că-și irosește talentul, dacă nu face ceva concret, să-l impună lumii prin cuvântul tipărit...

Într-o dimineață, avu o revelație. Bradul... Arborele secular, sănătos și bogat din grădina sa îl va scoate din impas. Bănuia că, achizionându-l, firma la care apelase îi va oferi suficientă hârtie pentru volumul său. Cum de nu-i venise ideea până atunci?... În aceeași zi luă legătura cu directorul editurii și cu patronul fabricii de hârtie. Primul îl avertiză că se putea dovedi numai un visător – ca orice poet. Dar merita să încerce. Cu mâna lui scrise pe un sfert de coală numele și adresa tipografiei care urma să primească hârtia...

Patronul fabricii s-a dovedit cooperant. Îi va trimite un evaluator. Bradul trebuia văzut, expertizat și, dacă totul va fi O.K., vor semna un contract...

În nopțile următoare, Iosif Guzman își visă copacul, tânguindu-se. Este numai vântul care se împleticește între ramurile lui, se liniștește. Se visă scriindu-și poemele, ca de obicei, sub umbrarul său. Picături mari îi întinără manuscrisul. Plângea copacul?... Probabil, un norișor se scăpase deasupra grădinii... Poetul începu să oscileze între dorința de a-și păstra bradul și îndârjirea de-a accepta sacrificiul în numele propriei creații, așa cum o făcuseră toți marii artiști ai lumii (nu cunoștea niciun nume, dar ideea însușită în școală cam asta era). În cele din urmă, sacrificiul a fost acceptat...

A sosit, cu oarecare întârziere, toamna... Iosif Guzman asociază cenușii zilelor de toamnă cu starea sa sufletească. Din bradul de odinioară rămăsese numai un ciot. În amintirea superbului arbore, poetul și-a intitulat placheta **Moartea bradului...** O moarte spiritualizată, se consolează, asociind-o cu **Moartea căprioarei** a poetului Labiș. Acolo, moartea animalului semnifica trecerea de la vârsta copilăriei la adolescență și maturitate; în cazul bradului, moartea semnifica o înviere: arborele devenise operă poetică... Spiritul se regăsea în fiecare filă a cărții, crede poetul, depășind, în cele din urmă, durerea pricinuită de sacrificiul într-o creație; ca toți marii artiști...

Imprevizibil, începe reculul după o lansare de carte la târgul **Gaudeamus**, unde poemele sale tragice **Moartea bradului, Așa dispar pădurile, Rădăcini tolerate de întuneric, Eu, printre stele** (și altele, în aceeași notă lirică), au stârnit zâmbetele puținilor curioși strânși în fața standului... Câteva consemnări critice în revistele din Capitală i-au fost net defavorabile; nicio scripă, texte agramate (licențe poetice, probabil...), nicio speranță... Și ca să se pună capac la toate, într-un articol devastator, istoricul și criticul literar Mugurel Pajiște a acuzat în termeni duri politica editorială de pe Dâmbovița, implicată direct în perturbarea unui ecosistem de care altădată românii erau mândri: **Tăiem pădurile, autoiluzionându-ne că facem cultură, dar prin mai tot ce se publică astăzi, pădurile mor a doua oară, sacrificate pentru hârtie...**, trăgea o concluzie sumbră exegetică, devenit de cîțiva ani și președinte de onoare al Partidului Ecologist...

Poetul Iosif Guzman se simte nedreptățit de o critică literară opacă, insensibilă la valori.

După alte șase luni, în primăvară, fostul sculer-matrișter la un atelier bucureștean care între timp se închisese,

socoti că sosise ora bilanțului (termen tehnic, preluat de la vechiul loc de muncă). Contactat, directorul editurii nu l-a menajat: librării au returnat cartea, bibliotecile au refuzat s-o achiziționeze... Exista totuși o soluție: Iosif Guzman, în calitate de autor, să accepte topirea propriei opere. O tonă de celuloză, transformată în hârtie de cea mai bună calitate, ar acoperi cât de cât cheltuielile editurii și tipografiei și nici poetul nu va fi uitat. Un act patriotic merită o recompensă simbolică... Despre ce patriotism vorbiți? Întrebă Iosif Guzman cu jumătate de gură. I se părea că interlocutorul său încerca să-l aburească... Păi, ia gândiți-vă, i se spune. Dacă fiecare carte proastă ar merge la topit, pădurea n-ar mai fi în pericol să moară a doua oară...

Gabriel CONSTANTIN**E LUNGĂ NOAPTEA...**

E lungă noaptea suferinței mele...
Ocean însingurat vuind pe valuri,
Fără lumini de soartă, fără maluri,
C-un negru uragan de zile grele.

Pierdute-n întuneric, idealuri
Plutesc precum corăbii fără vele,
Zdrobite-n zări de stâncile rebele,
Duse de vânt departe de limanuri.

Trec norii cenușii ca o furtună,
Gonind din cer speranțe muritoare
Pe care le-am ținut și eu în mână.

Depart, mai departe, călătoare,
Dintre talazuri lumii or să spună
Ce deziluzii visul vieții are...

MIJLOCIRE PENTRU RAI

Spală, Doamne, cu mirsina,
Neamul nostru credincios,
Că în toți intrat-a vina
Și păcatul pân' la os.

Sufletul ne e subțire,
Ca de un păianjen fir;
Avem dor de nemurire,
Dar greșelii îi dăm bir.

Și, smuciți de vijelia
Grijilor de peste zi,
Înspre cer ni-i drumetia,
Pe cărări de har pustii,

Căci în pâcla neguroasă,
În văz nu e limpeziș,
Inima, o tânguioasă
Casă fără-acoperiș.

Vino, Doamne, pe sprânceana
Unui alb și umed nor
Și ne oblojește rana
Și aleanul plângător,

Dă-ne-o rază de credință
Din arzându-l diadem,
Îndoită stăruință,
În al vieții rar goblen.

Cuvioasă feciorie,
Gândului arhistrateg
Și o clipă de vecie,
Mare cât un rai întreg...

PACEA INIMII

Cine-n viață se oștește,
Pe păcat îl biruiește;
Cine priveghează bine,
De Iisus Hristos se ține.

Zece vieți de aș trăi,
Cu Hristos m-aș înfrăți;
Că de jugul greu m-apasă,
Mă ridică, nu mă lasă.

Că de crucea grea îmi pare,
Întărește-a mea spinare
Și-mi întinde mâna Lui,
Când am suflet amăru.

Să alerg după averi?
Bogăție? – Neplăceri;
N-am văzut unul când moare,
Să ia-n ladă tot ce are.

Să mă cert cu al meu frate,
Pentru lucruri măsurate?
De la suflet de-l alung,
Măine moare și-o să-l plâng.

Vreau în inimă să țin
Pacea frunzei de măslin,
Că făcui destule rele,
Să mai fac alte ca ele.

Iar pe cel de lângă mine,
Să-l vorbesc numai de bine;
Să ne înfrățim cu toții
Și cu viii și cu morții.

Că-i păcat ca să nu fie
Îngerească armonie
Și dorind averi năuci,
Să trăim ca niște cucii...

Maria TIRENESCU

Ciupi

Recent am descoperit pe Facebook o postare în memoria lui Ciupi. Am lăsat un comentariu: „*E interesant că eu chiar încercam ieri să-mi amintesc de unii colegi. Și tocmai la Ciupi m-am gândit. Voiam să scriu cum era în clasa întâi, cum a dispărut dintre noi, când și-a rupt un picior, cum l-am reîntâlnit în clasa a opta și ce năzbâtii am făcut în acei ani. Eu am plecat din Vișeu, dar mă întorceam aproape în fiecare an să-mi văd părinții. Încă îmi amintesc cât de frumos a vorbit Ciupi cu mine la ultima noastră întâlnire...*”

Nu voi cita tot comentariul. Mai bine să scriu ce îmi mai amintesc în legătură cu acest coleg cu care am comunicat foarte bine, cu care nu cred că am avut divergențe, chiar dacă nu gândeam la fel.

Aș începe cu o întâmplare din timpul clasei întâi. Eram de serviciu și câțiva colegi au intrat în clasă în timpul pauzei. Conform înțelegerii, trebuia să le scriu numele și să-i prezint doamnei învățătoare lista. Când a intrat în clasă doamna învățătoare, i-am dat lista. I-a chemat în fața clasei pe cei care au fost indisciplinați. A ajuns la „Colpan”. Așa scrisesem pe foaie. Doamna învățătoare a zâmbit și m-a întrebat ce am vrut să scriu. Am răspuns că voiam să scriu Ciolpan.

- În scurt timp vei învăța cum se scrie acest nume.

Situația s-a rezolvat cu puțină „morală” și cu promisiunea că în recreație elevii vor merge în curte.

Venise iarna. La Vișeu ninge mult. În curtea școlii era zăpadă până la genunchi. Elevii se jucau, alergau, făcea bulgări... Intrau în clase plini de zăpadă. Aveam ore la etaj și, până în clasă, o parte din zăpadă se scutura.

Într-o pauză, era agitație mare.

- Un copil a căzut și și-a rupt un picior!

Am aflat a doua zi că elevul care suferise fractura era colegul nostru Nuțu Ciolpan. Nu a revenit între noi multă vreme. Am aflat că l-au trimis la Techirghiol, la un sanatoriu, unde făcea și școală.

Pentru că în Vișeu de Sus s-a construit o clădire nouă pentru liceu, sectoarele din care erau adunați elevii s-au modificat. Între timp, noi ne-am mutat din clădirea Școlii în care locuim și am fost repartizată în clasa a V-a la noua școală. Ciolpan a revenit de la Techirghiol sau Eforie, dar a continuat să „țină” de Școala Nr. 1.

Ne-am revăzut în clasa a VIII-a, la liceu. Eu nu l-am recunoscut, dar după ce mi-a povestit de ce șchio-pătează, am înțeles că el e colegul nostru din clasa întâi. Acum se prezenta cu numele Ciupi. În catalog era scris numele real: Ioan Ciolpan.

Voi trece rapid printre amintiri, evocând doar cele mai interesante, mai emoționante întâmplări cărora le-am fost martori sau protagoniști.

În manualul de muzică am găsit un cântec ale cărui cuvinte erau în limba rusă. Neavând pe moment nimic altceva mai interesant de făcut, am început să solfegiez. Mi-am dat seama că știu melodia. De unde? De când? Dintr-un film! Văzusem „Toată lumea râde, cântă și dansează” când eram în clasa a cincea. Sau a șasea. Între timp, mai auzisem la radio acel cântec. Difuzorul din bucătărie transmitea uneori muzică din filme. Așa îmi explic de ce mi se fixase în memorie. Nu știam cuvintele. Cunoșteam doar melodia.

Învățătoarea noastră din primii ani, doamna Maria Mihalca, preda muzica la liceu. Într-o oră, i-am cerut voie să cântăm un cântec din manual. Cântecul era compus de Isaak Dunaievski, cel care scrisese și opereta „Vânt de libertate” pe care o văzusem în 1954 la Constanța. La început, am cântat eu, doamna profesoară urmărind notele. Ciupi era în banca întâi de pe rândul din mijloc. A fost primul care a cântat cu mine. Apoi, ni s-au alăturat mai mulți colegi. Cântecul fiind antrenant, toți cântau. Cu la, la, la.

Am găsit versurile cântecului dând un search pe Google...

Cântam doar prima strofă și refrenul. Textul era ușor. L-am tradus fără probleme. Fără pretenții, am tradus, aproape mot-à mot: *Îi e mai ușor inimii cu un cântec vessel, Muzica I. Dunaievski, versurile V. Lebedev-Kumaci: „Îi e mai ușor inimii cu un cântec vessel, / El nu te lasă să te plictisești. / Și-l iubesc cătunele și satele / Și-l iubesc orașele mari. // (Refren) Cântecul ne ajută să construim și să trăim, / El, ca prieten, ne cheamă și ne conduce. / Și cei ce pășesc cu cântecul în viață / Aceia niciodată și niciunde nu vor dispărea”.*

De altfel, filmul produs în 1934 are titlul Весёлые ребята (Vesyolye rebyata), adică „Băieții veseli”.

În strofa a doua e vorba despre comsomoliști, Komsomolul era organizația de tineret a Partidului Comunist din Uniunea Sovietică. Nu era interesant.

Printre colegii noștri era și un băiat slab, înalt, cu fața pământie. În glumă, i-am spus „Moartea în vacanță”. Nu știu dacă a aflat, dar știu că era mereu în grupul nostru, chiar dacă gălăgia o făceam în special cei care ne cunoșteam mai de mult. Colegul nou venit în școala noastră se numea Mihai Crișan. Ne-a spus că e din Turda, că tatăl lui e preot în Poienile Glodului și de aceea a venit la liceul din Vișeu. Locuia la internatul liceului, dar sâmbăta mergea acasă.

O dimineață de luni. Sunase de intrare. Cineva a observat că lipsește Mhai. Am bănuț că nu a ajuns din pricina autobuzului. A intrat în clasă odată cu profesorul. În prima pauză ne-a spus că a fost la Poieni și nu a avut timp să învețe.

Aveam un profesor nou la chimie, Adrian Ridichie, care venise după ce și-a satisfăcut stagiul militar, ca toți absolvenții din acel an.

(continuare în pag. 104)

Mihai a fost invitat la tablă. Nu știa nici titlul lecției. Lui Ciupi i s-a făcut milă și i-a șoptit: „hidroxizii”. Mihai a repetat. Apoi, a buiguit ceva. Profesorul i-a cerut să vorbească despre proprietățile fizice ale hidroxizilor. A urmat o bălbăială. Ciupi reușea să-i mai spună câte ceva, dar nici el nu prea știa. Se întorcea spre mine și-i mai dădeam câte o informație.

- Dacă știi la ce se folosește hidroxidul de sodiu, ai scăpat!, spune profesorul.

Ciupi se întoarce spre mine. Eu îi spun „purgativ”. El se juca de-a telefonul fără fir. Îi șoptește lui Mihai. Acesta nu înțelege. Îi mai spune o dată. În sfârșit, Mihai înțelege.

- Purgativ! spune Mihai cu jumătate de gură.

- Cu sodă caustică te cureți de tot! spune profesorul râzând.

În clasă, unii râdeau, alții erau nedumeriți, Ciupi se întoarce și-mi face un semn: „Ți-arăt eu ție!”. La care îi răspund: „Când mai vrei să șoptești, învață lecția!”

Mihai a rămas repetent, în urma corigenței pe toamnă.

(A mai fost o vreme în școala noastră, apoi nu l-am mai văzut. M-a recunoscut el în Cluj, când eram deja studentă. Urcaserăm în același troleibus. Mi-a povestit că a plecat la Turda și că a terminat liceul la seral).

În clasa a noua, la o oră de chimie, profesorul Adrian Ridichie ne-a trimis la tablă pe mai mulți, indicând fiecăruia despre ce să vorbească. Nu eram încântată de subiectul pe care l-am primit. Cred că se citea pe chipul meu. Cred că era vorba despre proprietățile fizice ale unui element din Tabloul lui Mendeleev. Ciupi s-a oferit să-mi șoptească. Profesorul a observat că Ciupi insistă. Mi-a schimbat subiectul. Acum trebuia să vorbesc despre proprietățile chimice. M-am înviorat. Deja eram în domeniul meu: ecuații.

În clasa a zecea învățam istoria muzicii. În manual era partitura Corului vânătorilor din opera Freischütz, de Weber. Când ne rămânea puțin timp după lecția nouă, Ciupi cerea voie să cântăm. Și, toată clasa cânta, bătând ritmul în bănci. Doamna profesoară Mihalca ne făcea semn să cântăm mai încet, să nu deranjăm clasa vecină.

Nu-mi amintesc despre Ciupi în ultimul an de liceu. De altfel, noi am încheiat anul școlar la mijlocul lunii mai. În timpul vacanțelor făceam pregătire pentru bacalaureat. În rest, eu mă ocupam mai mult de Gazeta Matematică și de culegerile mele.

Bacalaureatul se susținea din trei materii: limba română, matematică și o materie la alegere. Știu că aveam discuții în legătură cu al treilea obiect. Unii susțineau că la chimie e materia de un an, chimie organică. Alții preferau biologia, cu materia din trimestrele al doilea și al treilea, care era practic de șase săptămâni.

Eu susțineam că nici una dintre cele mai „comode” variante nu mă încântă. Am preferat să susțin proba la fizică, chiar dacă era materia din doi ani. Învățam lucruri interesante, legate de viață, de practică, eram mereu cu materia din urmă la curent, pentru că, la fiecare răspuns primeam și o întrebare din lecțiile anterioare. Aveam și un argument forte: voiam să merg la Politehnică și acolo nu mi-ar fi fost prea utile cunoștințele de chimie organică sau biologie.

Îmi amintesc vag banchetul de încheiere. Nu mai țin minte, sunt mai bine de 50 de ani de atunci, dacă Ciupi dansa, dar știu că, acolo unde era el, era și veselia mai mare.

După ce am început cursurile facultății, nu am avut ocazia să stau de vorbă prea mult cu foștii colegi de clasă. Veneam acasă, dar preferam să povestesc cu părinții, să citesc...

După absolvirea facultății, ne-am îndepărtat și mai mult. Până când a trăit Nina, îmi mai trimitea vești despre foștii colegi. Nu am corespondat cu nimeni. Nu am participat la nicio revedere. Așa a fost situația. La revederea de 10 ani, n-am putut să mă prezint. Așteptam un copil. La 20 de ani, întâlnirea era după începerea anului școlar. Directorii nu ne învoiau.

Veneam vara să-mi văd părinții. Uneori întâlneam câte un coleg. De obicei, colegii mă recunoșteau. Ne cam schimbaserăm.

În 1995, am fost la Vișeu doar cu soțul meu. El a rămas cu părinții mei să ajute ceva, să repare... nu mai știu ce. Am plecat cu Nina să-mi arate cum s-a extins Școala ajutătoare, m-a plimbat prin clădirea vechiului internat, am mai mers puțin să revăd strada unde fusese Casa de cultură și am revenit în centru. Înainte de a ajunge la intersecție, ne-am întâlnit cu Ciupi.

- Ia te uită cine e în orașul nostru! Mioara! Nu te-ai schimbat deloc.

- Regret, dar trebuie să te contrazic! Nu mai am codițele de care mă trăgeați uneori, nu mai am fundele acelea mari și albe, nu am cordeluță...

- Dar tot veselă ești, tot tânără. Soțul tău ce face?

- Are ceva de lucru și am plecat, cu Nina, să văd orașul. Am fost colegi de facultate, suntem în Cugir, avem trei fete ca împărații din poveste, suntem bine.

- Sper că la Revederea de 30 de ani veniți!

- Dacă mă invitați, dacă e în timpul vacanței școlare, să sperăm că venim!

Ne-am despărțit veseli.

În toamnă, am primit o scrisoare de la tata. Printre altele, îmi spunea că Ciupi nu mai este.

Nu cred că poate cineva să-l uite. A fost mereu în mijlocul grupurilor care dezbăteau probleme serioase, în grupurile în care se cânta sau se spuneau glume, știa să fie simpatic.

Marian HOTCA

singurătate

sporește-mi singurătatea
 înger ascuns
 în mărul putred
 întunecă-mă
 sorbindu-mi toată seva plăcerii
 să par
 ecoul lemnului din cruce
 izbit de ceasul-rozariu

fructe amar-crepusculare
 cerșesc în amurgul-sirenă
 strigătul cald al frunzelor stinse

pribeag mă trezesc
 în interiorul cuvântului
 zeului de hârtie
 și visul nu îmi este vis de data aceasta
 e doar un tremurat al crengilor
 în memoria vântului slobod

un colț din galeria mirajului
 se surpă
 altă iluzie a toamnei
 se desface
 într-o liturghie a morții

umbră de toamnă

din roua-neînțeleasă
 răsare umbra
 mult mai grea decât orice visare a beznei
 e-n obiceiul nostru
 să curățăm în fiecare toamnă
 nostalgiile îngrămădite
 în sufletul de colb

respir un aer trădător
 ce se curbează
 ca un șarpe
 printre cicatricile luminii
 lăsând acel ieri
 desculț
 în adâncul regret al evadării

umbra ta se apleacă
 singurătatea se întinde
 acoperind pașii
 iar mai departe nu mai poți separa
 memoria de frunzele bolnave

poem de toamnă

ca o fereastră în soare
 nostalgia veștejește frunzele
 înotând pe caldarâmul luminii

veșnicia
 închipuită în mine
 e doar o clipă desculță
 absorbită
 de sâmburii morții ai memoriei

simt seceta
 cum îmbătrânește în firul răzvrătit de iarbă
 meditănd lumea
 cum se închide
 în sfidătoare culori

pribeagi
 într-o lacrimă smulsă
 doar toamna
 ne mai strânge la pieptul ei
 povara umbrelor plânse

umbră

acolo
 unde umbra se desenează singură
 fără existența ta
 gura rumegă etern
 doar regrete

un vis se dăruiește
 fiecăruia
 pe ascuns
 ca o atingere
 ce sfidează
 cuvântul nerostit

nimeni nu cunoaște
 la ce e folositoare întâmplarea
 că existăm
 hai să trecem haotic
 dintr-un punct în altul
 până ne plictisim
 de jocul acesta cu vieți desculțe

limbile de venin se extind
 pașii se încumetă să treacă
 peste cicatricile unui ochi
 ce te absoarbe
 frunză cu frunză

șoaptele neîmblânzite
 seamănă cu tine
 mereu aceeași toamnă eternă
 cu păsări bonave
 stinse în zare

zbor

zborul meu
 are forma unei frunze flămânde
 un idol galben-amar
 ce amenință
 golul din vis

dacă mi-ar fi mirarea
 un mugur cu vârful în zenit
 ce sevă dulce
 mi-ar trece prin cuvânt
 toamna aceasta

Maria FILIPOIU

PULSUL ISTORIEI ÎN CONȘTIINȚA SCRITORULUI

[„Patrie, credință, regăsire” de Ionel Marin, Editura Bogdania - Focșani, 2018]

În istoria omenirii, patriotismul reprezintă o dovadă a jertfei individuale sau colective, percepută ca datorie de onoare pentru eroismul și gloria înaintașilor, moștenire din rădăcini străbune, ce conferă demnitate și unicitate neamului. Jertfirea nu este numai a vieții, ci și a timpului acesteia, consacrat semenilor contemporani și predecesorilor înzestrați cu spiritul de sacrificiu pentru ideal comun, ca mărturie de fapte și idei încapsulate în memoria timpului.

O dovadă a jertfei reprezintă truda condeiiului pe ogorul Culturii naționale, ce sădește în brazda timpului, sămânța gândului creativ, de-a rodi în hotarele gliei, prinoase pentru cititorii flămânzi de hrană spirituală, căci: „*Fie pâinea cât de rea, / Tot mai dulce mi se pare, / Când o știu în țara mea...*” (Bogdan P Hașdeu)

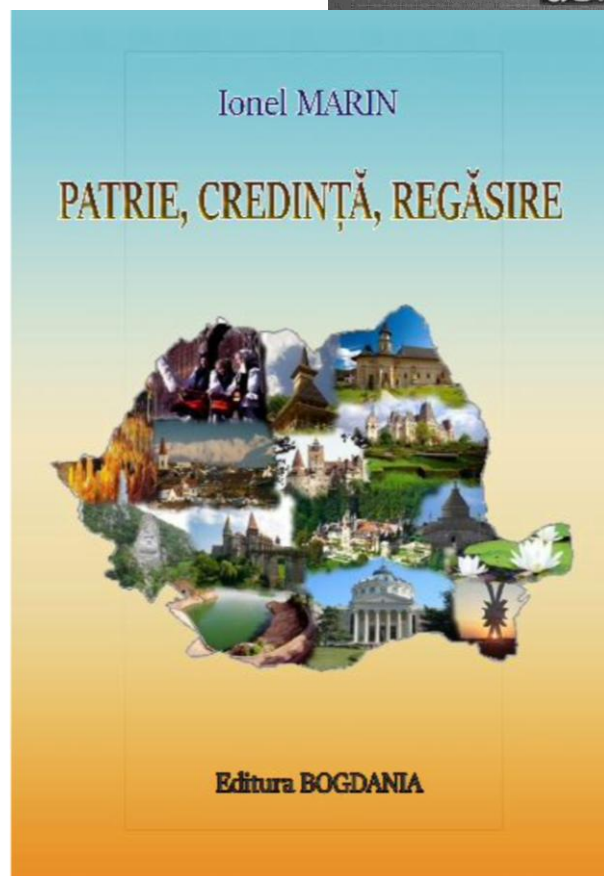
Un exemplu de patriotism pentru națiune și devotament pentru iubitorii cuvântului, izvorăște din conștiința scriitorului **Ionel Marin**, Președinte-fondator al publicației **Bogdania** - revistă de creație și cultură care a fost editată fără întreruperi pe parcursul celor șase ani, oferită colegilor scriitori și publicul cititor, de-a face poporul mai bogat spiritual și mai fericit.

În articolele editorialelor sale predomină tema patriotică și religioasă, cu elogii aduse corifeilor literaturii române (Mihai Eminescu, Vasile Alecsandri, Mircea Eliade și alții), personalităților istorice și culturale - piloni la templul culturii neamului românesc.

Subiectele tematice sunt dezvoltate de autorul Ionel Marin în cartea sa - „**Patrie, credință, regăsire**” recent publicată la Editura Bogdania, ca dovadă a patriotismului și recunoștință față de întregitorii României, de la Mihai Viteazul (1600), până la Regele Ferdinand și Regina Maria (1918 - România Mare), în anul aniversar Centenarului Marii Uniri - 2018.

Aprofundând sentimentul patriotic, autorul Ionel Marin îl folosește ca reper literar pe geniul literaturii române - Mihai Eminescu, pe care îl citează în eseurile sale din „Patrie, credință, regăsire”, oferind exemplul personal confrăților și cititorilor, ca soluție de salvare a culturii în perioada modernistă, în care poezia este disimulată într-o nebulosă din care nu se știe cum va ieși ori se va afunda în abisul ignoranței, după cum avertizează, îngrijorător, scriitorul: „*Dacă nu vom învăța să prețuim valorile, să ne iubim Patria și limba română, ne vom afunda și mai mult în nefericire și înstrăinare.*”

Paragraful a fost citat și de renumitul scriitor - **Geo Călugăru** în prefața cărții: „**Și noi locului ne ținem - aici am fost, aici rămânem**”.

Făcând apel la morală, întărește sentimentul identității naționale ca reper pentru generația în formare: „*Noi suntem români și trebuie să ne mobilizăm și să slujim neamul românesc.*”, spre conștientizarea faptului că unitatea și stabilitatea dau echilibrul și armonie în trăire.

Cu toții suntem conștienți că, în epoca evoluției tehnologice și a informatizării computerizate, și cultura suferă transformări majore, ce propulsează societatea într-o formă nouă de trăire, la standarde su-perioare, în care pragmatismul are rolul esențial într-o națiune fără repere culturale ca o bibliotecă fără cărți, iar cultura riscă să devină formă fără fond.

În consecință, trebuie să oferim tinerilor din sistemul educațional, repere după care să-și ghideze aspirațiile pe drumul afirmării, spre consolidarea aptitudinilor moștenite genetic, sau înzestrări spirituale ce țin de creativitate - predestinarea care nesimulată și neantrenată se pierde sub tăvălugul tentațiilor iluzorii și în trăirea clipei insignifiant.

Astfel, autorul dă ca exemplu în eseurile sale pe scriitorul și filosoful istoric al religiilor - **Mircea Eliade**, ce avertizează asupra pericolului mediocrității malade: „*Mediocritatea e cu atât mai impresio-nantă cu cât o descoperi într-o structură ce se crede deasupra mediocrității.*” - **Mircea Eliade**.

Dar în cultură nu se admite schimbare fără continuitate, ce ar amputa istoria culturală a neamului, iar menținerea integrității culturale se face cu revigorarea spiritului patriotic, după cum spune eruditul filosof: „*Sunt vremuri în care nu poți înainta decât mergând contra curentului.*” - **Mircea Eliade**.

Dar cel mai mare pericol ce planează asupra
(continuare în pag. 107)

pra culturii contemporane este dezinteresul față de valorile spirituale, în favoarea materialismului, care dezumanizează societatea și-l face pe individ să-și piardă sufletul, rătăcindu-se în iadul necredinței - flagel al societății moderne, la care făcea trimitere autorul istoriei religiilor - Mircea Eliade: „Dacă fiecare ins ar activa fără gândul recompensei, pământul ar fi un rai.”

Cu profund sentiment patriotic autorul a dezbătut în eseurile sale și subiectul „**Marea Unire de la 1 Decembrie 1918** înfăptuită printr-o imensă jertfă de sânge, a celor peste 1.000.000 de români, pe diferite câmpuri de luptă, în Primul Război Mondial”, pentru că românul este patriot până în măduva oaselor, iar eroismul poporului român a inundat cu sânge drapelul patriei, după cum afirma scriitorul Mircea Eliade: „Românii nu au sabotat istoria. Au înfruntat-o și i-au rezistat din toate puterile lor”.

Spiritul patriotic planează și peste eseul „**Dreptul la viață, libertate și fericire**”, autorul pledând pentru reunirea fraților romani și reîntregirea țării cu teritoriile înstrăinate în anul 1940.

Tema patriotismului este evidențiată de autor prin citate expresive ale cărturarilor patriotici în „**Dreptul la demnitate**”: „Fără cultul trecutului nu există iubire de țară.” (Mihai Eminescu).

„Eroismul este o atitudine morală, alcătuită din aceeași plămadă ca și sacrificiul de sine”. (Dimitrie Gusti).

„Veteranii de război sunt marii eroi ai României, care au înroșit cu sângele lor pământul de la Prut până la Cotul Donului împotriva comunismului care ne-a smuls Basarabia, Bucovina și Ținutul Herța. (...) Veteranii de război sunt românii care mai sunt încă în viață după înclășările crâncene din cel de-al Doilea Război Mondial. Veteranii sunt cei care la chemarea țării au lăsat părinții, soțiile, frații și surorile în pragul casei, plugul în brazdă, condeii în birou, catalogul elevilor în cancelariile școlilor și au răspuns DA pentru patrie” (Gheorghe Rogoz).

Unirea este subiectul dezbătut pe larg de scriitor în articole istorice, evocând eroismul întregitorilor României, încă din Antichitate, amintindu-i pe regii geto-daci: Burebista și Decebal.

Un răsunet istoric, auzit prin veacuri, l-a avut **Voievodul Mihai Viteazul** - „Domn al Munteniei, Ardealului și a toată țara Moldovei”. (6 iulie 1600), intensificat de **Domnitorul Alexandru Ioan Cuza**, ce-a înfăptuit la 24 Ianuarie 1859 - **Primul Stat Unitar Român**, lăsând istoriei moștenire glorioasă: „Unirea este îndeplinită. Naționalitatea Română este întemeiată.” (...), „Vă iubiți Patria, veți ști a o întări. Să trăiască România!” (Al. I. Cuza).

Cel mai răsunător ecou de întregire teritorială l-a avut **Marea Unire** de la 1 Decembrie 1918 - împlinirea visului dintotdeauna al românilor pentru redobândirea zestre străbune.

A fost însoțit de **Actul Unirii Basarabiei cu România** - „În numele poporului Basarabiei, Sfatul Țării declară: Republica Democratică Moldovenească (Basarabia) în hotarele ei dintre Prut, Nistru, Dunăre, Marea Neagră și vechile granițe cu Austria, ruptă de Rusia acum o sută și mai bine de ani din trupul vechii Moldove. În puterea dreptului istoric și dreptului de neam, pe baza principiului ca noroadele singure să-și hotărască soarta lor de azi înainte și pentru totdeauna se unește cu mama ei România. Trăiască Unirea Basarabiei cu România de-a pururi și

totdeauna!”. Actul a fost semnat de personalități politice de rang înalt: **Președintele Sfatului Țării - Ion Inculț; Vicepreședinte - Pantelimon Halippa; Secretarul Sfatului Țării - I. Buzdugan**”.

Al doilea rege din perioada modernă a României, succedându-i la Tron pe Carol I, **Regele Ferdinand**, alături de **Regina Maria**, elogia mulțimea adunată în Cetatea Alba-Iulia: „Mă închin cu evlavie celor cari, în toate vremurile și de pretutindeni, prin credința lor, prin munca și jertfa lor, au asigurat unitatea națională și salut cu dragoste pe cei care au proclamat-o într-un glas și simțire de la Tisa până la Nistru și până la Mare”. (15 octombrie 1922 - Alba-Iulia), lăsând, neamului, moștenire **Regatul Unit - România Mare**.

Ca un scriitor devotat pasiunii, Ionel Marin venează limba română ca pe o regină: „Regina graiului străbun, limba română, moștenitoarea limbii dace, a rămas și va fi întotdeauna lumina sufletului românesc. **Limba română** este hrana cea vie, lăsată de Dumnezeu, românilor și urmașilor lor, pe veșnicie.”

În contextul amintit, autorul argumentează dragostea pentru limba română și năzuința păstrării ei pe traiectoria timpului, folosind citate ale cărturarilor înaintași, printre care **Pr. Justin Pârvu** (născut în perioada unionistă): „Îți scriu pentru că sper că măcar acum, să îți amintești cine ai fost, cine ești și poate așa vezi încotro te îndrepti! Ești singurul popor european care trăiește încă acolo unde s-a născut... Ești primul popor din lume care a folosit scrierea. Nu o spun eu, o spun tăblițele de la Tărtăria și o recunosc toți cei care le-au studiat... Trezește-te, popor român, trezește-te român adormit și nu lăsa să se șteargă dintr-o trăsătură de condei, tot ce ți-au lăsat părinții, nu îți lăsa copiii pe drumuri, sclavi ai celor ce nici nu existau pe când tu știai să scrii.”

Amintește, apoi, de formatorii limbii române: poetul patriot **Grigore Vieru**: „Limba unui popor este chiar sângele aceluia popor.”; de poetul inimilor - **Nichita Stănescu**: „Limba română este patria mea.” și nu în ultimul rând îl elogiază pe „**Lucefărul poeziei românești**” - **Mihai Eminescu**: „Zeul tutelar al spiritualității noastre, omul universal, încă neegalat, expresia integrală a sufletului românesc.” (Nicolae Iorga - istoric, memorialist, filosof...), Unul citat eminescian rămâne memorabil tuturor generațiilor de români: „Nu noi suntem stăpânii limbii, ci limba e stăpâna noastră.”

Relevant pentru spiritul militant, de păstrare a identității culturale, este și citatul Academicianului **Ion Aurel Pop**: «Avem un creator de talia lui Eminescu și ne dezicem uneori de el, avem o sărbătoare a culturii naționale și ne rușinăm de ea, dacă nu de substantivul „cultură”, atunci de adjectivul „națională”, ca și cum ar fi ciumat...»

Cei ce nu iubesc literatura și cultura neamului, sunt săraci cu duhul și cu spiritul patriotic, neștiind că: „Dintr-un popor nu rămâne nimic, decât cultura.” (Mircea Eliade)

Născut și crescut pe plaiuri mioritice (Focșani - Vrancea), Ionel Marin, fiind înzestrat cu spi-

(continuare în pag. 108)

ritul creștinismului, aprofundează în cartea „Patrie, credință, regăsire” și **tema religioasă**, găsim de cuviință a-l cita pe cărturarul **Artur Silvestri** cu îndemnul: „Să rămânem credincioși ființei spirituale românești și să ne menținem identitatea în fața tendinței globaliste și ateiste a lumii”.

Pentru profundă religiozitate este citat și inventatorul **Iustin Capră**: „Suntem spirit, înainte de toate. Genialitatea, inteligența, nu ți le dă școala, care uniformizează. Ea dă informația. Minte vine de la Dumnezeu. Asta e neonicocirea, înscrierea în canoane din care nu mai poți ieși. Cine vrea, găsește soluții, cine nu, găsește scuze. De aceea Biblia spune că Dumnezeu a făcut pământul din nimic”.

Din spirit patriotic și cu sentimentul recunoștinței pentru personalitățile istorice și culturale române, scriitorul **Ionel Marin** evocă în cartea sa, viața și contribuția la progresul științific și cultural a celor mai ilustre reperi: **Mihai Eminescu** - „Spiritul tutelar al neamului, omul deplin al culturii române” (C. Noica).

Savantul **Nicolae Iorga** scria despre Eminescu: „Nu a fost om care să cunoască viața românească din toate provinciile și scrisul românesc din toate timpurile.”

Adrian Păunescu - „Ultimul mare poet social român”, cum îl considera Ac. Eugen Simion.

Grigore Vieru - poet patriot și promotor al idealurilor românilor din stânga Prutului.

Constantin Brâncuși - părintele sculpturii moderne.

Regina Maria - exemplu de patriotism și dăruire pentru neamul românesc: „Mama Regină”, „Mama răniților”, „Mama soldat”, legată sufletește, până la moarte, de pământul românesc și poporul român.

Constantin Brâncoveanu - Domnitorul martirizat împreună cu cei 4 fii ai săi - candelă credinței la troiță vie a dragostei de țară.

Nicolae Iorga - „Un patriarh al culturii române” („Istoria românilor” în 10 volume).

Aurel Vlaicu - primul român care a mângâiat norii dintr-un avion conceput de el.

George Enescu - geniu al muzicii universale: compozitor, dirijor internațional, profesor...

Bogdan Petriceicu Hașdeu - scriitor, istoric, publicist...

Gheorghe Pastia, reputat om de cultură: „Nimic pentru mine, totul pentru neam și cultură”.

Victor Frunză - reputat scriitor și istoric: „Istoria comunismului în România”.

Iustin Capră - unul din cei mai remarcabili inventatori români.

Gheorghe Buzatu - istoric-literar.

Ca promotor cultural - **Ionel Marin**, Președinte-fondator al „Festivalul-Concurs național de creație literară – **Bogdania**”, organizat în fiecare an și ajuns la „**Ediția VII**”, militează pentru promovarea tinerelor talente literare, printr-un îndemn pe care ar trebui să-l urmeze, în primul rând, demnitarii de rang înalt, ce dețin pârghiile Puterii politice și economice:

„În lupta pe care o poartă cu demnitate, ale cărei semne vor rămâne în timp, mai ales prin atenția acordată descoperirii, cultivării și promovării tinerelor talente, care, prin rezultate, din ce în ce mai consistente, de la o ediție la alta, sunt speranțe că o să dăm de izvorul care a alimentat toate momentele ce au îngăduit împlinirile devenirii noastre

istorice, inclusiv, pe cea mai de preț, cea de la 1 Decembrie 1918, expresie a valorii maxime a etnicității noastre. Dacă o să vrea Bunul Dumnezeu, sărbătorirea acestui moment, ne va îngădui să luăm act de sămburele viu, fantastic din care s-au izvodit și Miorița și Eminescu și Pârvan.”

Cartea scriitorului **Ionel Marin** - „Patrie, credință, regăsire”, publicată în anul Centenarului Marii Uniri 2018, poate fi un îndreptar istorico-literar, util cititorilor interesați de istoria și cultura neamului românesc, spre documentare și îmbogățire spirituală, a cărei analiză o închei cu îndemnul arghezian: „Carte frumoasă, cinste cui te-a scris!”

(urmăre din pag. 97)

pedepsei se dovedește alt blestem de iele. Pentru că l-a refuzat pe CVL ce-i ceruse acei bani, acesta l-a denunțat la miliție și... cartea se-ncheie cu descinderea milițienilor, gă-sirea (după a doua încercare) a geamantanului buclucaș în răcitorul Râșnovenilor și arestarea (din nou) a celui turnat.

O coadă de rândunică narativă care sugerează sau lasă posibilitatea unei continuări a story-ului de certă valoare, percutanță stilistică, dinamism descriptiv și dialogal, mister arhitectural și limbaj adecvat. Aștept „recidivele” lui Dan Claudiu Tănăsescu și mi-amintesc cu nostalgie vremurile de ieri-alaltăieri când ne-am intersectat, el fiind un preferat al marilor nume (inclusiv al lui Monșer Marin Preda la Mogoșoaia ultimelor sale clipe), iar eu admiratorul lui (și-al lor) din umbră sau din redacția revistei „Pentru Patrie” pe care-o conduceam atunci.

Lazăr MAGU

Rodire

Ca o bulboană de culori
adâncă, adâncă,
grădina clipocește
din toate albinele ei.
O fată harnică dă cu var
trunchiurile adormite ale caișilor.
Deodată florile caișilor
se deschid - îmbobocesc.
Fata îmbobocește instantaneu,
rochia ei devine roz,
părul ei devine roz
- o imensă floare de cais.
Anul acesta vor rodi
și caișii și fata.
Lacomă, primăvara atinge
tot ce întâlnește.

Întrebări de primăvară

Întâi bufnițele grădinii
- felinare care au ars toată iarna
la flacăra de veghe, au spart
înserarea de fontă cenușie
din coronament.
Apoi au venit pirotehniștii
și au aprins chibrite
în toate ramurile.
Mi-am întins mâinile
și degetele mele
au devenit scăpărători.
Acum pomii sunt candelabre aprinse
iar îngerii se întrebă:
- De unde este atâta lumină în cer?

Furia laptelui

Ne-mpresoară înflorirea
ca o boală luminoasă.
Domnul Însuși e în transă
- într-o haină de mireasă
își vopsește-n alb Zidirea.

Ne-mpresoară înflorirea
ca un regiment de fluturi
care strigă: - Să te bucuri
cu auzul și privirea
de ființe și de lucruri.

Ne-mpresoară înflorirea
ca un lapte furios
care-mbracă omenirea
din coroană până jos.
Luna e un sân frumos.

Ca un clopot alb, de os
ne absoarbe înflorirea.

Mărțișor

Un șnur era - el, ea - o ață
înveșmântați de sărbătoare
și o retorică măreață
îi răsuce-n îmbrățișare.
În alb era el îmbrăcat
iar ea în roșu era, toată
- plop, iederă puși la olaltă.
Și în îmbrățișarea lor
erau ei primul mărțișor,
prins în lumina înserării
pe pieptul plin al primăverii.

Explozie vegetală

A pus o mână dinamită-n muguri
și-n fiecare mierlă o vioară.
Trezorerii de miere și de ceară
albinele înalță în amurguri.

Au înverzit pădurile pe hartă.
Martirii, în cetate, aprind ruguri...
Câmpul lui Marte e arat de pluguri -
e înflorirea artă pentru artă.

Ca deșteptați din somn și din hipnoză,
întemnițații, azi, zâmbesc la paznici...
Le cer să fie cordiali și pașnici,
pe pielea lor să nu mai scrie proză.

Petale au zidarii în mistrie
- grădinile sunt cărții de poezie.

Primăvară

Evreii n-au știut ce o să fie
invazie de fluturi, parastas,
bobițele căzute în pustie
albindu-le tacâmul în popas.

Nici noi nu știm cum umblă prin grădină
cerești căruțe, îngeri puși în ham...
Doar le simțim sudoarea de sulfină
când ochi de miei descarcă-n orice ram.

Și ne-ntrebăm: - Ce ar putea să fie
această umbră albă de Vecie?

Lucian IONIȚĂ**PIETRARUL**

El scrie cu inima
Pe praful metafizic
Tăcerea și rănilile iluziilor
Leagă apoi cu o bentiță roșie gândurile în frac
Noi punem peste pietre nisip analgezic
El scrie cu degetele reumatice
Tardive doruri în costume de gală
Așteptându-și rându-l la ruleta rusească
Iar în inima lui înflorește cerul.

SEMNUL UITĂRII

Ascultați tăcerea aceea lichidă
Ne-a spus păstrătorul fericirii însingurate
Lacrima uitării e neagră
În ochii cu sărbători impudice
Dragostea și moartea
Conviețuiesc
Într-o cununie a înfrângerii
Tu ești semnul acela
Uitat pe un cer în suferință
În care doar umbra mai are ceva de spus.

UITUCUL

Mi-am uitat inima sângerândă
și câteva tristeți nefardate
pe o bancă într-un parc
lângă inima ta amară
într-o țară îndepărtată, imaginară
acolo unde ne aruncăm trupurile goale și uscate
într-o râșniță care ne macină mereu sentimentele
și cuvintele se apropie cu sfială
ca două aripi de sfinți într-o supradoză de fericire
iar eu mă inventez că într-o lume confuză
umbrele noastre vor sta
departe una de alta ca două câmpii nesfârșite
deschise să intre emoțiile de primăvară
cu- alaiul lor de flori, de fluturi și de teamă
și vor vrea să se culce într-o liniște algebrică
având în inimi o carte de rugăciune –
fericirile umbrei purtate ca talisman .
Dragostea noastră - un cântec sublim
arzând ca o cruce verde în țintirim.

BRACONIER

Ca o fântână tainică de foc
Ascunsă ciudat pe fundul mării
El, braconier de slove vechi,
Adună din razele lehuze ale soarelui
Taine crude
Pe care cu micală de ceasornicar
Le răsădește în cuiburi proaspete de metafore

Uneori pipăie cu teamă
Cornițele fragede ale epitetelor
Mângâie sâni tineri ai comparațiilor
Sau aruncă paloșele tăioase din antiteze
În bilonii cu sămburi de idei
Ca să vâneze doar tainele coapte...

TRECERE

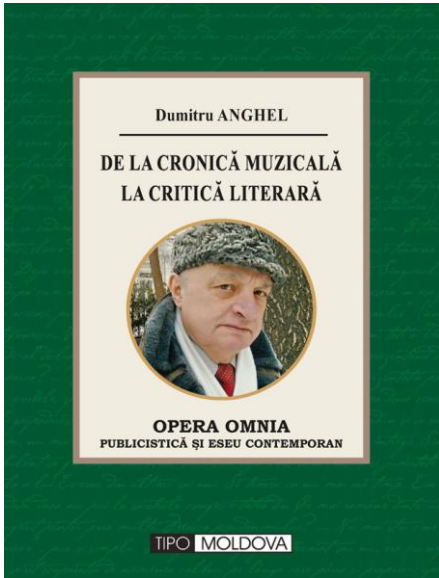
Nicio amintire nu s- a întors din viitor
Am ajuns la poarta întinericului
Unde o toacă ruginită ne sparge timpanul
Singurătatea o port cu mine
Cu inima suspendată între două ecouri
Între două trupuri electrice
Inerția lucrurilor așteaptă la bariera sângelui
Fotosinteza fericirii s-a oprit la cotitură
Aceasta este viața ta anterioară
Ia-o și poart-o ca pe-o haină murdară
Sau mai bine spal-o cu sânge de fluturi
Danseză-mă în trupul tău
ca pe-o pasăre- n zbor
până când visul va deveni pasăre
Legea tristeții n-a fost abrogată
memoria dorului are mai multe lacune
atâta dragoste de sine
în trupul meu victorios.
Poarta s-a spart
am trecut dincolo ca un copil în cărca luminii.

INTERDICȚIE

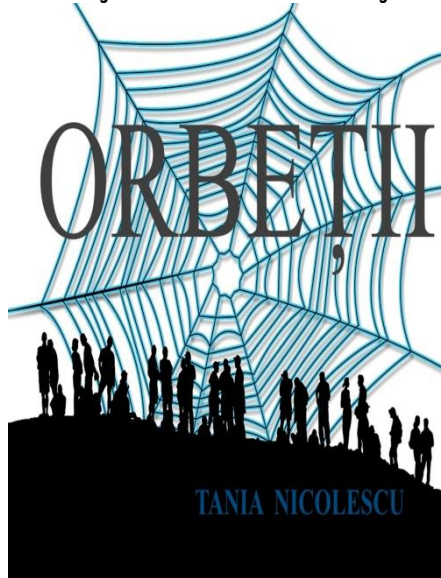
Timpu-l nu respiră nimic
Acolo-i o măcelărie care tranșează
visurile în porții mici
Pentru dejunul copiilor nenăscuți
Dacă am trăi după sfaturile Lui
Șerpilii s-ar lepăda de cele trei rânduri de piele
Și-ar cânta în stranele lunii
Zidurile roșii s-ar strămba sub greutatea luminii
Bătrânii ar alunga cu telecomenzile Alzheimerul
Trupurile n-ar mai fi înseriate ca biletele de loto
Dragostea n-ar avea pielea de sticlă
Din unghii n-ar crește arbori de sare
Lumea n-ar fi o bucată de lut căzută
din roata Olarului
Tu n- ai putea să-ți faci selfi cu umbra pustiului
Respirația orașului nu s-ar opri
în ghenele de gunoi
Dar noi am putea fi împreună
să creăm propriul nostru sistem planetar
Îngropându-ne visurile în gropi transparente.

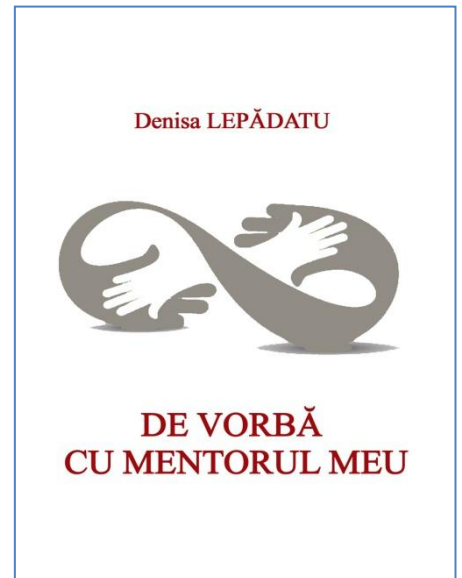
CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

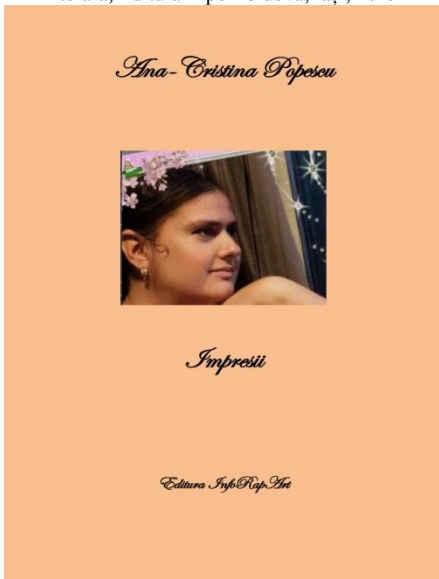
Dumitru Anghel – De la cronică muzicală la critica literară, Editura Tipomoldova, Iași, 2019

Tania Nicolescu – Orbeții
Editura InfoRapArt, 2019

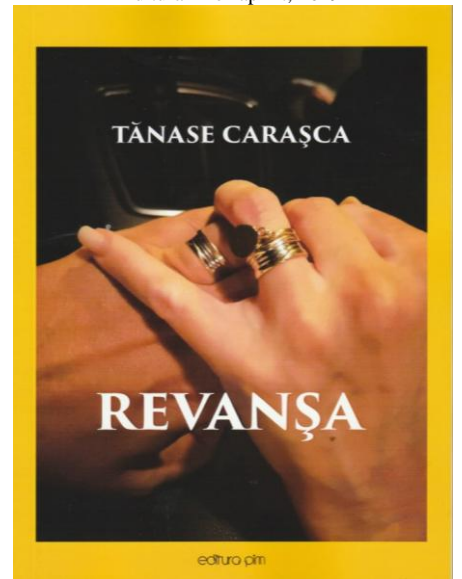
Denisa Lepădatu – De vorbă cu mentorul meu
Editura InfoRapArt, 2019

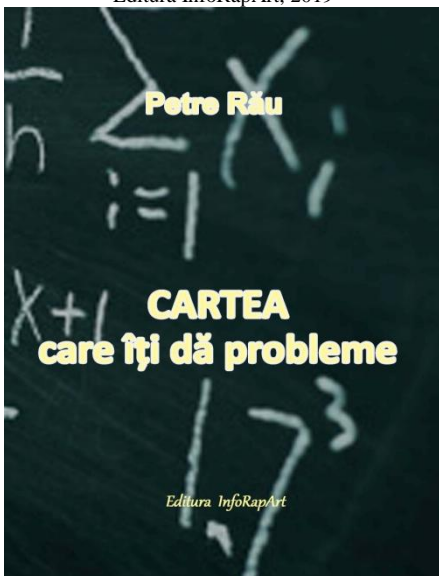
Ana Cristina Popescu – Impresii
Editura InfoRapArt, 2019

Claudia Groza – Avionul năzdrăvan
Editura InfoRapArt, 2019

Tănase Carașca – Revanșa
Editura Pim, 2019

Petre Rău – Cartea care îți dă probleme
Editura InfoRapArt, 2019

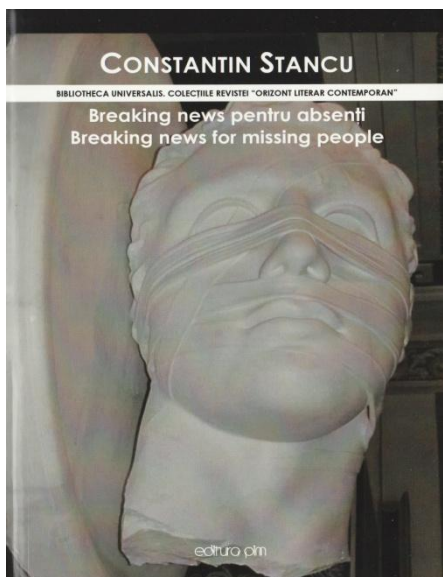

Romona M. Mihăilescu - Fifi, un cocoș cum altul nu-i
Editura InfoRapArt, 2019

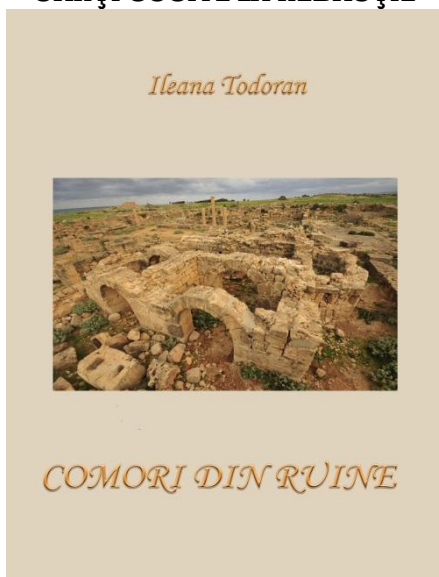

Marin Didina – Statutul social al clerului în Evul Mediu... Editura InfoRapArt, 2019

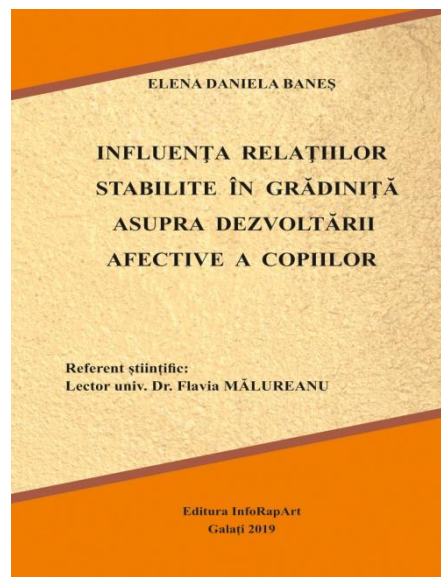
CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

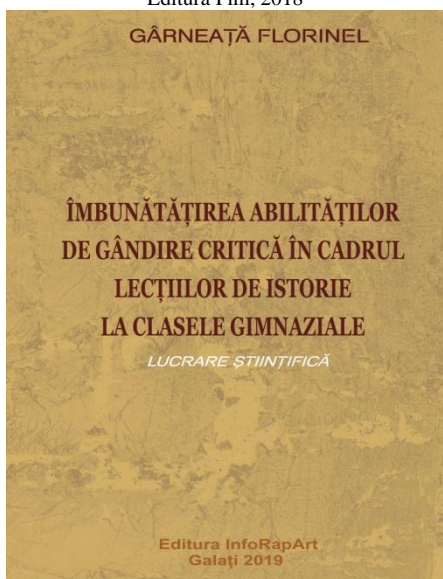
Constantin Stancu – Breaking News pentru absenți
Editura Pim, 2018

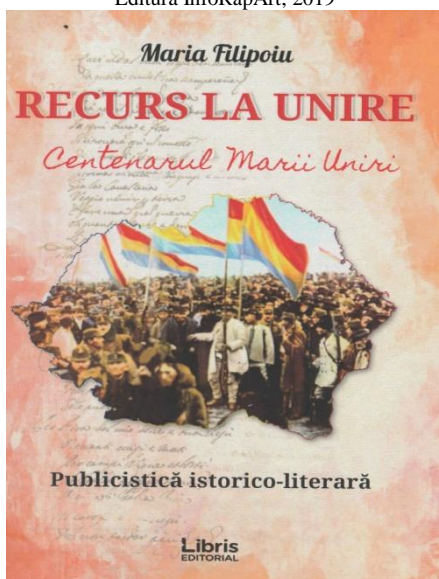
Ileana Todoran – Comori din ruine
Editura InfoRapArt, 2019

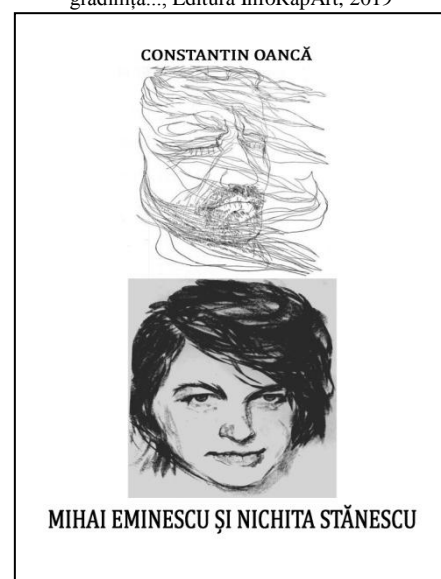
Elena Daniela Baneș - Influența relațiilor stabilite în grădiniță..., Editura InfoRapArt, 2019

Florinel Gârneață – Îmbunătățirea abilităților de gândire critică..., Editura InfoRapArt, 2019

Maria Filipoiu – Recurs la Unire
Editura Libris, 2018

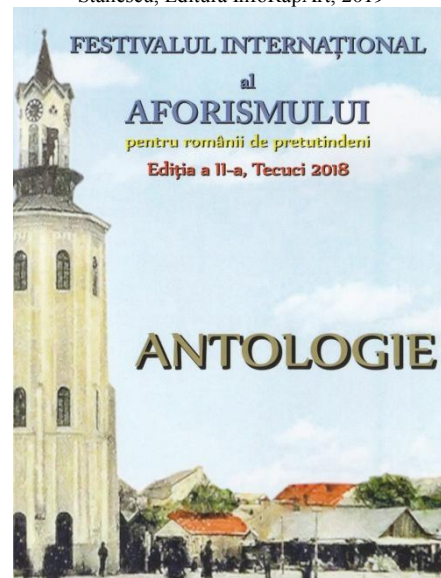
Constantin Oancă – Mihai Eminescu și Nichita Stănescu, Editura InfoRapArt, 2019

Elena Daniela Baneș – Fișe de lucru pentru copiii de 5-7 ani, Editura InfoRapArt, 2019

Florinel Gârneață - Evoluția învățământului din fostul județ Putna, Editura InfoRapArt, 2019

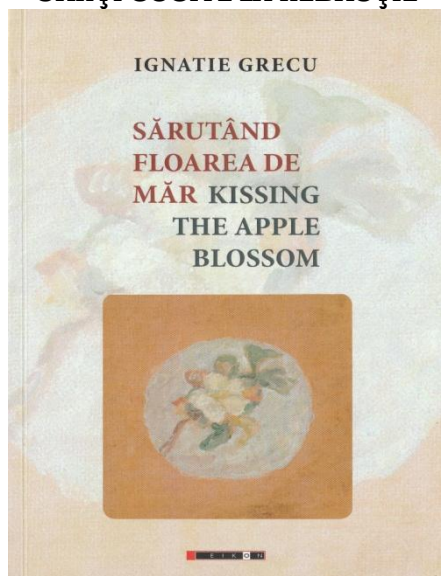

Festivalul Internațional al Aforismului
Ediția a II-a, Tecuci, 2018

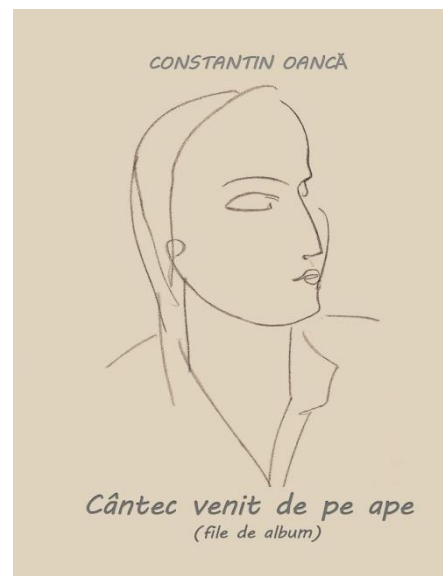
CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

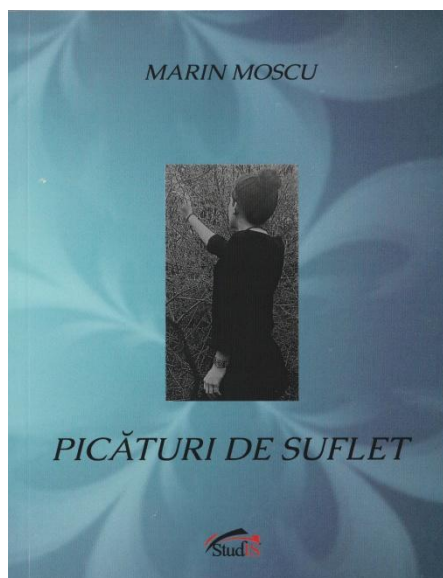
Ignatie Greco – Mierla, poetul și stânjelul tahigraf, Editura Eikon, 2018

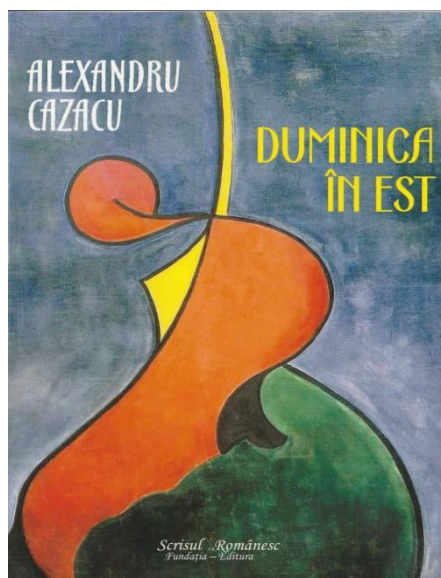
Ignatie Greco – Sărutând floarea de măr Editura Eikon, 2018

Constantin Oancă – Cântec venit de pe ape Editura InfoRapArt, 2019

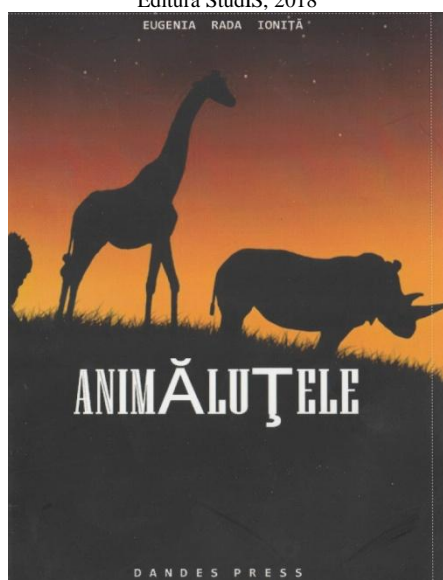
Marin Moscu – Picături de suflet Editura StudIS, 2018

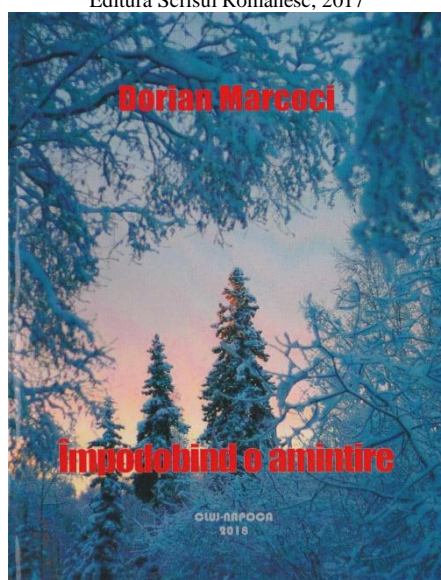
Alexandru Cazacu – Duminică în Est Editura Scrisul Românesc, 2017

Maria Ieva – Scrisori dintr-o altă viață Editura Absolut, 2018

Eugenia Rada Ioniță – Animăluțele Editura Dandes Press, 2017

Dorian Marcoci – Împodobind o amintire, Ed. Napoca Nova, 2018

Dorian Marcoci – Adunând în palme norii, Ed. Napoca Nova, 2017

BOEMA

apler

www.boema.inforapart.ro